

*Aoe de muziek
terugkwam op de Aarde*

EWOUT STORM VAN LEEUWEN

De kluizenaar zat het vroege zonlicht in te drinken toen een gloeiende, pokdalige ijzeren kogel zijn gezichtsveld binnenrolde.

'U komt van verre?' opende hij beleefd het gesprek.

Tot zijn verrassing antwoordde het vreemde bewustzijn in zijn geest: '*From outer space.*'

'U spreekt Engels! Een mensentaal!'

'Ik moet het van u opgepikt hebben. Ik ben in essentie een empathisch wezen.'

'Mag ik weten wie ik voor me heb?'

'Ik ben een Ruimtereiziger. Mijn soort bereist de kosmos op zoek naar kennis.'

'De ring rond de planeet, is dat uw voertuig?'

'Het is mijn fysieke lichaam. De ijzeren bol voor u dient als mijn focus. Als ik vragen mag: u zei dat ik een mensentaal bezigde. Uit uw uitroep maak ik op dat het voor u ongewoon is en u uzelf niet als mens beschouwt.'

Speculatief wijsgerige extrapolatie, waarin Homo Sapiens is opgevolgd door een nieuwe versie, op een lijdende planeet: Gaia.

ISBN 978-90-72475-45-9

Uitgeverij Magister

NUR: 736 (Cultuurfilosofie),
949 (Evolutie), 333 (Science Ficton),
341 (Spirituele en esoterische roman)

Hoe de muziek terugkwam op de Aarde

SPECULATIEF WIJSGERIGE EXTRAPOLATIE VAN HET HEDEN
NAAR EEN WERELD NA HOMO SAPIENS

DOOR

EWOUT STORM VAN LEEUWEN

TEVENS EEN INTRODUCTIE TOT HET ONZICHTBARE RIJK VAN
ELEMENTALEN, NATUURWEZENS, BESCHERMGEESTEN
EN GAIA ALS BEWUSTE, LEVENDRAGENDE PLANEET

Ewout Storm van Leeuwen, *Hoe de muziek terugkwam op de Aarde*

Copyright © 2017 Ewout Storm van Leeuwen

Een uitgave van Uitgeverij Magister.

Hierin opgenomen bewerkte delen van 2212 *Geen mens meer* dat in 2013 is verschenen bij Uitgeverij Magister.

Omslag en opmaak: Ewout Storm van Leeuwen

Foto Aarde op omslag: NASA

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

magisteruitgeverij@gmail.com

www.magisteruitgeverij.nl (webwinkel)

NUR 736 (Cultuurfilosofie), 949 (Evolutie), 333 (Science Fiction),
341 (Spirituele en esoterische roman)

ISBN 978.90.72475.45.9 (papieren boek)

ISBN 978.90.72475.61.9 (eboek)

Voorwoord

Er zijn zachtmoedigen, onverschilligen, rauwdouwers, psychopaten en scheppers onder de mensen. Allemaal op geheel eigen wijze doende met het vormgeven van hun wereld (these).

Alles in de kosmos is uiteindelijk in evenwicht, wordt gezegd (antithese).

In dat geval moet er tegenover de overal zichtbare uitingen van geweld, lelijkheid, uitbuiting en vernietiging, evenveel liefdevolle zorg, schoonheid, samen delen en creatie bestaan (synthese).

Twee tegenpolen. Twee richtingen van de evolutie, zou men kunnen beweren.

Deze opvatting wordt uitgewerkt in de toekomstverkenning die u nu in handen heeft. Speculatief extrapolerend, zoals het futurologie betaamt. Een tikkeltje wijsgerig, want een spiegel behoort tot introspectie te leiden.

De raamvertelling is een SF-achtige plot. Twee reizigers zijn elkaars leermeester. De één is een kluizenaar met een slecht humeur die zijn gesprekspartner rondleidt over de Aarde. De ander is een Reiziger uit de Ruimte, op zoek naar de bron van muziekuitzendingen die hij ver weg in de Melkweg heeft opgevangen... en begrepen. De twee zijn tot elkaar veroordeeld en worden uiteindelijk vrienden.

De wereld die de kluizenaar en zijn metgezel bereizen, is een projectie op basis van huidige trends – zoals die door de auteur gezien worden. De mensachtige wezens op die wereld zijn beduidend anders dan nu. In overeenstemming met de voorspellingen van Rudolf Steiner heeft er een fysieke scheiding plaatsgevonden tussen de twee hiervoor aangeduide evolutielijnen. De door materie bevangen lijn van Homo Sapiens is op de beschreven wereld niet meer aanwezig. De zich geestelijk vrijgemaakte lijn heeft een nieuwe lichaamsvorm gekregen. Licht en zonder stofwisseling. In staat om in de geest te communiceren met elkaar, met natuurwezens en met Gaia zelf.

De auteur noemt dit werk een 'speculatief wijsgerige extrapolatie'. Persoonlijk vind ik dat een werkbare definitie voor Science Fiction. Of voor 'Cli-Fi', zoals de Amerikanen op klimaatverandering gebaseerde SF noemen. Het is niet alleen dat; wellicht is 'Eco-Fiction' een betere genre aanduiding. De hierin beschreven rijken van elementalen, beschermgeesten en engelen die het landschap larderden, zijn mij als vrijzinnig antroposoof vertrouwd. Verruim uw scepsis en u zult er van kunnen genieten!

Joshua Stiller

Een wijze kan je alleen zover verstaan als je eigen wijsheid reikt

Waar gaat dit over? Ik heb het gelezen en het is... schokkend. Het laat me niet meer los.

Een Reiziger van de Ruimte komt in omloop om de Aarde en raakt telepathisch in gesprek met een kluzenaar. Zijn grote vraag is: 'Waar is de muziek gebleven die ik in de ruimte heb opgevangen? De uitzendingen stopten abrupt.'

De kluzenaar, een soort elf, legt uit dat het uitgestorven ras van de mensen muziek maakte en door middel van elektrische apparaten uitzond.

Dat roept een stortvloed van vragen op bij de Reiziger.

De kluzenaar probeert de mens te beschrijven, maar elke verklaring roept nieuwe vragen op. De objectieve Reiziger met zijn ijzeren logica en de van gevoelens overlopende kluzenaar met zijn hermetische geheugen groeien allengs naar elkaar toe. Bij beiden leggen de dialogen onbekende gebieden in henzelf bloot.

De gesprekken kunnen, voor de lezer ergerlijk genoeg, opeens van onderwerp veranderen door onverwachte associaties. De logica van de Ruimtereiziger moet het soms afleggen tegen zijn empathie. Er wordt een avatar in het leven geroepen die een eigen bewustzijn ontwikkelt. Noch de kluzenaar, noch de Reiziger herkennen dit in eerste instantie als een creatie van de Vrije Wil.

De gesprekken en de daaropvolgende reis houden een spiegel voor: zo zouden buitenstaanders naar de mensheid en haar daden kunnen kijken.

Het is tevens een introductie tot het onzichtbare rijk van natuurwezens, elementalen en de bezielde Aarde: Gaia de Wonderschone, gekwetst en verlangend naar genezing.

De auteur weeft intrigerende dialogen tussen schokkende beelden van een wereld in wanorde. Tussen de filosofische uiteenzettingen rijgt hij geleidelijk meer hartverwarmende "pareltjes van gevoel" aan de rode draad van het verhaal. Moed en inzicht winnen het tenslotte van gelatenheid en gram.

De dialogen kunt u zien als transcripties in woorden van een mix aan beelden, gevoelens en feitelijke mededelingen, die telepathisch heen en weer golven. De schrijver heeft alleen woorden tot zijn beschikking, in de hoop dat uw geest, lezer, er de rest bij maakt.

Voor de lezers die willen weten waar ze aan beginnen heb ik een inleiding samengesteld op de volgende twee bladzijden.

Joshua Stiller

Inleiding: de initiële vraag

‘Maakten mensen soms harmonieën in geluid?’ vroeg de Reiziger uit de ruimte.

‘Zoals de kleine vliegende wezens beneden in het dal, maar dan veel complexer?’ De spanning in de vraag was bijna tastbaar.

‘Wat weet u daarvan?’ De kluizenaar wist niet wat hij hoorde. ‘Hoe kan dat? Het is al veel meer dan honderd omlopen geleden dat er voor het laatst muziek heeft geklonken.’

‘Muziek?’

‘Het woord dat mensen gaven aan wat u harmonieën in geluid noemt.’

‘Muziek. Een mooi woord. Om op uw opmerking terug te komen: ik heb inderdaad het laatste stuk naar uw planeet niets meer ontvangen. Kunt u dat verklaren?’

De kluizenaar keek met gemengde gevoelens naar de ijzeren kogel, de focus die de Reiziger gebruikte. Het duurde even voordat hij het onvoorstelbare begon te begrijpen.

‘U heeft... uitgezonden muziek... ontvangen?’

‘Ik heb onderweg naar deze planeet alle elektromagnetische data in mijn ijzerstof geregistreerd die ik interessant vond.’

De kluizenaar keek ontroerd naar de bruine veeg in de hemel.

‘Heeft u in uw ring al hun muziek bewaard?’

‘Niet daar, het buitengewoon sterke magnetisme van deze planeet zou alles wissen. Mijn geheugen heb ik achtergelaten in de kometenwolk, ver van de zon.’

‘Dan is het niet verloren,’ merkte de kluizenaar geroerd op.

‘Wat bedoelt u? Beschikt u dan zelf niet over registraties?’

‘Nee. Alles is vergaan.’

‘Vergaan? Hoe bedoelt u?’

‘Wat ik zeg. Alle registraties en de apparaten om ze op af te spelen zijn vergaan, alle kunde en vaardigheid om muziek te maken zijn, met de mensen, verdwenen.’

Het duurde even voor het tot de Reiziger doorgedrongen was.

‘Dan beschik ik over de enige registratie?’

‘Dat denk ik. Als u een manier weet te vinden om uw opnamen ten gehore te brengen, zou u de muziek terug kunnen brengen naar de Aarde.’

De laatste uitzending

De man keek naar zijn rimpelige hand aan de hendel. Er was niemand meer om te luisteren, waarom dan nog langer uitzenden?

De laatste klanken van het Requiem van Mozart klonken uit de luidsprekers. Met een resoluut gebaar drukte hij de hoofdschakelaar omhoog, zette de arm van de platenspeler vast en schoof de plaat in zijn versleten hoes. Hij was moe en treurig, maar dat was hij al jaren.

De oeroude langegolfzender tikte onder het afkoelen. Het apparaat was sinds hij hem gerestaureerd had niet uit geweest.

Hij reed zijn rolstoel naar buiten, het terras op met uitzicht naar het stuwmeer. Het water stond laag. Er was al jaren geen sneeuw meer in de bergen gevallen. De kleine turbine zou er echter nog tijden op kunnen draaien en stroom leveren aan een net waarvoor geen afnemers meer waren.

Hij slikte zijn pil in en stierf.

Het Requiem snelde als een koepelvormige schil van elektromagnetische straling met lichtsnelheid achter zijn voorgangers aan. Erachter was het doodstil geworden.

I DE KLUIZENAAR EN DE REIZIGER UIT DE RUIMTE

1. Kennismaking

In de opening van een ondiepe grot stond een kluizenaar ingespannen te luisteren. De wereld in het dal was stil, op wat geluiden van nachtdieren na. Het was echter niet geluid dat door de lucht werd overgebracht waardoor hij opmerkzaam was gemaakt. Er was een nieuwe aanwezigheid, ver weg en niet kenbaar, dat geluid maakte in het etherische veld. Het was sonoor, met bijna onhoorbare boventonen en leek te golven, als nevels. De harmonie en het onderliggende ritme waren opwekkend en maakten hem... nieuwsgierig? Dat was te zwak uitgedrukt. De resonanties die het geluid in hem deden weerklinken maakten dat hij koste wat kost de bron wilde kennen.

Een ander aspect van hem liet een waarschuwing horen. Hoewel in zijn huidige bestaan angst geen rol van betekenis speelde, kon hij zich wel herinneren hoe dat gevoeld had. Meer dan een vage ongerustheid bracht het onbekende geluid echter niet teweeg.

De aanwezigheid was beslist niet aards, besloot hij na lange tijd geluisterd te hebben. Hij ving geen valse tonen op. De aanwezigheid behoorde zeker niet tot de vanouds bekende buitenaardse parasieten.

Het geluid kwam uit het zuiden. Hij nam kordaat het pad naar de top van de berg. De hemel begon in het oosten al lichter te worden. Recht boven hem schitterden nog sterren in het blauwzwarte uitpansel.

Op de top richtte hij zijn blik naar het zuiden. Het etherische zoemen, als je daar van kon spreken, kwam onmiskenbaar uit die richting. Niet van een bepaald punt, meer verspreid. Alsof het hemelgewelf zelf zoemde. Het bracht een bijna feestelijk gevoel bij hem teweeg, dat hij nu toe kon laten.

De sterren verbleekten; een donkere streep begon zich af te tekenen in de blauwkleurende hemel. De streep liep in een wijde boog van het oosten naar het westen. Het kon bijna niet anders dan dat het de bron van het geluid was.

In het zonlicht vervaagde de streep. De kluizenaar besloot over te schakelen naar het tweede gezicht. Hij deed dat niet graag: de informatie die hij dan binnen kreeg was zelden verhelderend.

De donkere streep stak scherp en bewegingloos af tegen de met golvende kleuren gevulde hemel. Hij had beslist met de nieuwe aanwezigheid te maken. De streep wás de nieuwe aanwezigheid.

De kluizenaar wierp – na lange aarzeling, maar hij voelde nog steeds nergens gevaar – zijn geest naar buiten. Hij was ergens verbaasd over zijn eigen, laconieke reactie toen zijn peilende geest ontdekte dat de band rond de hele planeet liep. Gaia had een ring gekregen. Net als Saturnus.

Er was bewustzijn in de ring. Er vibreerde een gevoel van verwantschap, waar een diep verlangen om te weten in tot uiting kwam. Zijn onder pessimisme bedolven nostalgie veerde ervan op.

Het nieuwe bewustzijn was vanuit de ruimte verschenen, liet het in universele begrippen weten, om iets te onderzoeken dat van deze planeet kwam.

De kluzenaar was zich er scherp van bewust dat hij op dat moment van zijn vaste overtuigingen afstapte. Want ondanks de scepsis waar hij, zolang hij zich kon herinneren onder gebukt ging, was er hoop, diep verborgen in zijn ziel, dat de Hoeders van de Aarde terug zouden komen. Misschien, dacht hij tegen beter weten in, hebben ze een andere vorm aangenomen.

Hij zond een uitnodiging om kennis te komen maken, waarbij het hem niet meeviel om zijn weerstand te overwinnen. Het contact zou het einde van zijn kluzenaarschap betekenen. Zijn drang om de hunkering van de onbekende te vervullen overstemde echter al zijn bedenkingen.

De uitnodiging werd aanvaard. Opgelucht verliet hij het ongewisse tweede gezicht en liep in het heldere ochtendlicht de berg af naar zijn grot. De vastheid van de materiële wereld was opeens geruststellend.

Het duurde enkele dagen voordat het onbekende bewustzijn zich bij de grot meldde. Het geluid uit de hemel was in de tussentijd enkele malen van basistoon en ritme veranderd.

De kluzenaar zat het vroege zonlicht in te drinken toen er een luide slag achter hem klonk. Hij draaide zich gealarmeerd om. Een pokdalige, roodgloeiende ijzeren kogel rolde zijn gezichtsveld binnen. Hij begreep dat de vreemdeling geen eigen gedaante had en een kunstmatige meteoriet gebruikte als meest voor de hand liggende vorm om vanuit de ruimte de Aarde te bereiken. Alleen, een inslag zo dicht bij hem was wel wat veel van het goede. Hij beheerste zijn ergernis.

‘U komt van verre?’ opende hij beleefd het gesprek, in de voorzichtige hoop dat zijn gedachtespraak begrepen werd door het buitenaardse bewustzijn.

‘From outer space.’

‘U spreekt Engels! Een mensentaal!’

‘Ik moet het van u opgepikt hebben,’ beaamde het bewustzijn op bescheiden toon.

‘Het zijn uw gedachtewoorden.’

‘Mag ik weten wie ik voor me heb?’ vroeg de kluzenaar. De wijze waarop het gesprek zich ontvouwde beviel hem. Er was een verrassend wezenlijk contact met de vreemdeling.

‘Ik ben een Reiziger van de Ruimte. Mijn soort trekt van ster tot ster op zoek naar kennis.’

‘De ring rond de planeet... is het uw voertuig?’

‘Het is mijn fysieke lichaam. Althans een gedeelte ervan. Het grootste gedeelte is

achtergebleven bij mijn reizer, of voertuig zoals u zegt, ver buiten dit zonnestelsel. De straling van uw zon zou mijn reizer doen desintegreren. Een miniem gedeelte van mijn fysieke lichaam ziet u hier voor u. Deze ijzeren bol dient als mijn focus.’

‘U kunt uw lichaam splitsen?’

‘Vanzelfsprekend. Ik heb zelf een dringende vraag naar aanleiding van uw uitroep. Wilt u daar op antwoorden?’

‘Als ik kan. Stel uw vraag, alstublieft.’

‘U spreekt over “mensentaal”. Wat bedoelt u daarmee? Uit uw uitroep begrijp ik dat het voor u ongewoon is. Verder bespeur ik dat u er uzelf niet mee bedoelt en dat u uw uitroep betreurt. Met uw vragen probeert u mij op een ander spoor te brengen. Desalniettemin vraag ik u om uw opmerking toe te lichten. Ik ben in de kern een empathisch wezen, daardoor is momenteel de toevloed van gegevens die ik niet kan plaatsen overweldigend.’

2. Over mensen, taal en de dood

De kluzenaar zat de kogel beduusd aan te kijken. Toen hij besepte dat zijn ontsteltenis hemzelf betrof en niet het vermogen van de ander om hem te doorzien, besloot hij zijn uitroep te verklaren.

‘Uw opmerkzaamheid is bewonderingswaardig,’ gaf hij toe. ‘Inderdaad ben ik geen mens in de zin van de bewoners die enkele honderden zonomlopen geleden deze wereld nog bevolkten. De wijze waarop u en ik momenteel communiceren, met betekenissen en concepten, is een directe overdracht van gedachten, in een taal die universeel is. De Engelse woorden die u gebruikte behoren tot een van de oude gesproken talen van de verdwenen mensen.’

‘U heeft die tot de uwe gemaakt, begrijp ik? Ik vond de uitdrukking in uw geest.’

‘Ja,’ zei de kluzenaar, vechtend tegen een opkomende treurigheid. ‘Gesproken taal is een van de verworvenheden van de mens die mijn soort in stand probeert te houden.’ Hij ging voorbij aan de vermelding dat de ander zoveel uit zijn geest kon halen. Juist daarvoor had hij zich opengesteld, desalniettemin was het confronterend.

‘Waar is dat voor nodig?’ reageerde de ander. ‘Wij communiceren toch in een universele taal? Direct van geest tot geest? Het schijnt onlogisch, maar ik kan me vergissen. Ik heb nog weinig kennis. Wat bedoelt u exact met “gesproken taal”?’

‘U zegt dat u weinig kennis heeft. Hoe moet ik dat zien? U bereist de kosmos, op zoek naar kennis. Dat moet wat opgeleverd hebben.’

‘Zeker. Bedenk echter dat elk nieuw fenomeen waar ik op stuit, een diepgaand en langdurig onderzoek vereist. Uw vraag is overigens niet het antwoord waarop ik hoop.’

‘Heeft u nooit eerder gesproken taal aangetroffen?’

‘Nu doet u het weer. Ik zal u eerst antwoord geven, maar mijn vraag blijft staan. De meeste planeten die ik heb onderzocht, kennen eenvoudige levensvormen met een collectief bewustzijn. Communicatie, voor zover nodig, verloopt via dat bewustzijn. Ook tussen verschillende soorten. Gesproken taal is, wat ik uit deze twee woorden opmaak, een nieuw fenomeen. Wilt u alstublieft uitleggen wat u eronder verstaat? U zegt dat uw soort dat in stand probeert te houden. Waarom?’

‘Waarom? Dat is weer zo’n vraag waar ik geen weerstand aan kan bieden. Laat me even nadenken.’

Er viel een afwachtende stilte. De kluizenaar was zich ervan bewust dat elke nuance van wat hij ging zeggen, zou worden geregistreerd.

‘Laat ik met het volgende beginnen. De mens was afhankelijk van de materie en bedreven in de hantering ervan. Wij, ik bedoel de opvolgers van de mens, kunnen maar beperkt met materie omgaan. Daarom zijn de meeste verworvenheden van de mens verloren gegaan. Wij kunnen materiële artefacten niet bewaren, gebruiken of herstellen. Dat is anders met taal. Dat is een activiteit van de geest en kan in het geheugen worden bewaard.’

‘Ik luister. Gaat u door.’

‘Het taalvermogen van de mens was geweldig breed. Er waren duizenden verschillende talen. Het medium van elke taal was echter hetzelfde, het bestond uit klanken. Mensen deden de lucht trillen met behulp van organen. Daarnaast bestond hun taal uit houdingen van hun lichaam, strakte van hun spieren en gecodeerde bewegingen. Zij beschikten niet alleen over een uitermate subtiele klankbeheersing: blikken in hun ogen konden betekenissen toevoegen of juist logenstraffen.’

‘Waarom zo ingewikkeld?’

‘In tegenstelling tot u en ik, leefde de mens afgescheiden van zijn soortgenoten en van zijn omgeving. Er was geen direct contact van geest tot geest mogelijk. Daarom was hij aangewezen op materiële manifestaties. Naast het spreken – een vluchtige uiting – kon de mens zijn taal met behulp van gecodeerde tekens op schrift stellen. Deze geschriften kon hij vermenigvuldigen, bewaren en lezen.’

‘Wacht, niet alles tegelijk. U beweert dat er een complex organisme bestaan heeft dat blind en doof door het leven moest gaan? Neem me niet kwalijk, ik kan er bij u geen betere woorden voor vinden.’

De kluizenaar knikte. Weer ervoer hij gepikeerdheid over de stelligheid waarmee de vreemdeling zich uitdrukte. En ook nog met zijn eigen woorden. ‘Er was wel enige mate van gedachtenoverdracht, maar daar waren ze zich nauwelijks van bewust. Voor hun communicatie raakten mensen gedurende hun evolutie aangewezen op hun stem en hun geschriften. Ik wil daarbij vermelden dat hun wijze van communicatie heeft geleid tot een overweldigende hoeveelheid liederen, ge-

dichten, verhalen, literatuur en een indrukwekkend collectief cultuurbezit van beschreven kennis.'

Het bleef even stil. 'Wat is een stem?'

Ietwat teleurgesteld dat de Reiziger niet inging op het beeld dat hij wilde geven van het cultuurgoed dat de mensen hadden opgebouwd, schakelde hij terug op een technische uitleg.

'Wat is een stem. Mensen hadden een ingenieuze lichamelijke inrichting van trilvliezen, vervormbare holtes en bewegende delen waarmee ze uitgeblazen lucht op een verfijnde manier in trilling konden brengen. Fysiek geluid.'

'Mij bereiken op dit moment luchttrillingen met verrassende harmonieën vanuit het dal onder ons. Het is afkomstig van kleine vliegende wezens. Bedoelt u dat? Is dat hun stem?'

De kluzenaar moest zijns ondanks glimlachen. Inderdaad klonk er vanuit het dal een koor van elkaar toefluitende merels en nog enkele zangertjes. 'Dat zijn zingende vogels. Sommige mensen konden zelfs nog mooier zingen.'

'U noemt dit aangename geluid dus zingen?'

'Ja. Mensen konden met hun stem niet alleen met elkaar praten, ze konden zingen en zelfs tegen elkaar liegen.'

'Liegen?'

'Onwaarheid spreken.'

Waarom moest hij dit te berde brengen? Was het om de vreemdeling op een verkeerd been te zetten? Om de keerzijde van de mens met zijn muziek te tonen? Vanwege zijn eigen bitterheid?

De aanwezigheid in zijn geest negeerde zijn verwarring. Of misschien was die zelf te veel in beslag genomen door zijn opmerking, om gewaar te worden wat er bij hem gebeurde.

De vreemdeling kwam tot een conclusie: 'Ik kan de betekenis van de woorden in uw geest vinden, maar de combinatie is onlogisch. Wat bedoelt u met "liegen"?''

De kluzenaar wilde er liever niet op ingaan. Feitelijk had hij spijt van zijn opmerking, maar de vraag in zijn geest was dwingend. Hij concentreerde zich.

'Stelt u zich voor dat u een meester bent in het tot expressie brengen van uw gedachten in geluidstrillingen, gelaatsuitdrukking en gebaren. U bent al even bedreven in het duiden van de uitingen van uw medemensen. Het spreken met geluid, gelaatsuitdrukking en gebaren zijn echter mentale handelingen: u bedenkt wat u gaat zeggen, voordat u spreekt. Met uw denken kunt u uw ware bedoelingen maskeren. Bij gedachtenoverdracht kan dat niet: uw gesprekspartner weet dat meteen. Bij geluidsoverdracht kunt u elk woord, elke taal bezigen die u goed dunk. Uw luisteraar heeft niets anders om op af te gaan dan uw geluiden en lichaamstaal en zijn ervaring voor de interpretatie ervan.'

‘Werkelijk?’

Ik kan u nog wel sterkere staaltjes vertellen over de mens...’

‘Wacht, wacht! Niet teveel tegelijk.’

De kluzenaar hield zich in tot de ander liet blijken dat hij het gesprek kon voorzetten.

‘Ik kan het niet plaatsen, het spijt me. Het ontbreekt me aan referenties,’ zei de Reiziger na een tijd. ‘Wel dringt zich opnieuw de vraag op: wie waren die mensen waar u het over heeft? Bestaan ze nog? Zo niet, wanneer zijn ze dan verdwenen?’

‘Waarom bent u zo in mensen geïnteresseerd?’

‘U heeft gezegd dat zij muziek maakten. Zijn er nog mensen, vraag ik u nogmaals?’ De kluzenaar schudde met tegenzin zijn hoofd. ‘Nee, de laatsten zijn meer dan honderd omlopen geleden gestorven.’

‘Gestorven? Ik begrijp het niet, vrees ik.’

‘Aardse wezens hebben over het algemeen een kort bestaan. Na verloop van tijd houdt het stoffelijke lichaam op te functioneren, we noemen dat sterven.’

De Reiziger zweeg. De kluzenaar kon voelen dat hij worstelde met conflicterende denkbeelden.

‘Waarom?’

‘Om een snelle evolutie mogelijk te maken.’

‘Kunt u me dat uitleggen? Ik ervaar een dringende noodzaak om te weten te komen waar u op doelt. Het schijnt de essentie van deze planeet te zijn.’

‘Daar heeft u gelijk in. Ik zal proberen het samen te vatten, al zal dat meer vragen oproepen dan beantwoorden, ben ik bang.’

‘Dat is in het begin altijd het geval. Ga uw gang.’

‘Laat ik beginnen te stellen dat alle levende wezens op deze planeet een groepsbewustzijn hebben. Er zijn primitieve wezens met weinig individualiteit en een sterk groepsbewustzijn, er zijn daarnaast wezens met een grote mate van eigenheid en een groepsbewustzijn dat een rol op de achtergrond vervult.’

‘Goed, dat vat ik. Ik neem aan dat de mens waar u het over hebt tot degenen hoorden met de grootste individualiteit. Maar waarom hadden ze een kort bestaan?’

‘Misschien wel om hun behoefte aan creatie te comprimeren, als het ware. Omdat ze kort leefden, hadden ze een enorme dadendrang. De mens was genoodzaakt voortdurend dingen te bedenken om te overleven. Enkelingen waren zelfs in staat dingen te manifesteren om der wille van de schoonheid.’

‘Hm. U beweert dat ze onder die druk meer presteerden? Dat komt mij vreemd voor. Een bestaan dat zich ononderbroken voortzet biedt volgens mij veel meer gelegenheid...’

‘Heeft u in uw lange bestaan wel eens iets geschapen?’

De Reiziger verbrak de verbinding. ‘Tot later,’ was alles wat de kluzenaar nog thuis

kon brengen.

Verwonderd bleef de kluizenaar naar de ijzeren kogel kijken. Het gesprek wisselde wel erg snel van onderwerp. Het zou wel komen omdat die Reiziger alles tegelijk wilde weten. Wel, daar zou hij nog een harde dobber aan krijgen.

3. Een avatar

Het plotselinge verdwijnen van de Ruimtereiziger liet de kluizenaar niet met rust. Zou hij terugkomen? Waarom had hij midden in het gesprek afgehaakt? De kluizenaar speelde de herinnering van de conversatie keer op keer af. Hij bleef bij zijn conclusie: het had uiteindelijk met scheppingskracht te maken.

De volgende ochtend ging hij kijken of de ring er nog was. Want er was geen geluid meer. De aanwezigheid van de donkere streep in de langzaam kleurende hemel stelde hem maar half gerust.

Elke ochtend ging hij kijken. In zichzelf mopperend liep hij de berg weer af als de ring onveranderlijk aan de hemel bleek te staan en de roestende kogel geen respons gaf. Hij had een groeiende behoefte om het gesprek met de vreemdeling voort te zetten. En het ontbreken van de vreemde harmonieën die dagenlang uit de hemel hadden geklonken, gaf een kaal gevoel. Er was een vuur in hem ontstoken waarvan hij niet wilde dat het uitdoofde.

Toen hij op een ochtend uit het dal omhoog kwam was het geluid van de ring opeens terug. De kluizenaar wachtte bij zijn grot tot er voldoende zonlicht was om zich te voeden. Later zou hij wel gaan kijken.

Een kleine gestalte liep in het eerste licht het pad af en bleef tegenover hem staan. Even dacht de kluizenaar ontsteld dat het een kind van zijn verwanten was, tot hij het bewustzijn in de gestalte aanraakte.

‘Ik zie dat u een aardse gestalte heeft aangenomen?’ De kluizenaar had al zijn zelfbeheersing nodig om deze beleefde vraag te kunnen stellen.

‘Kunt u mij zeggen of het ergens op lijkt?’ vroeg de Reiziger. De gestalte stond in de opening van de grot; het vroege zonlicht deed het iriseren.

‘Jawel.’ De kluizenaar moest ondanks zijn verwarring glimlachen. ‘Qua vorm lijkt u meer op een mensenkind dan op een kind van mijn soort. Alleen waren menselijke lichamen niet transparant. Waar heeft u dit beeld opgepikt?’

‘U heeft de mensen nog gekend?’ De Reiziger voelde dat zijn aangenomen gestalte van alles losmaakte bij de kluizenaar. Daar was het hem om te doen geweest.

‘Ja zeker. Ik ben zelf, eens, mens geweest.’

De gestalte in de grotopening verstarde.

‘Neem me niet kwalijk, ik was uw opmerking aan het verwerken,’ verontschuldigde de Reiziger zich. ‘Dan kan ik mijn gestalte niet goed aansturen.’

‘Daar wil ik het juist met u over hebben,’ zei de kluzenaar, verontrust door wat er allemaal gebeurde. ‘Ik ben erg nieuwsgierig waar u deze verschijning vandaan heeft. Dit is niet zomaar een gestalte. U heeft gekozen voor de ultieme, onschuldige schoonheid van een mensenkind.’

‘Ik zag dergelijke gedaanten gedurende mijn onderzoek,’ verontschuldigde de Reiziger zich. ‘Als het u teveel is kan ik...’

‘Nee, het is goed. Het zullen wel kinderen van mijn verwanten geweest zijn die u heeft gezien,’ verklaarde de kluzenaar het voor zichzelf. Er was iets met het antwoord van de vreemdeling dat niet strookte. Het was niet volledig. Hij bekeek de gedaante wat nauwkeuriger, in de hoop dat het hem geruster zou maken. ‘U heeft er iets ingelegd dat specifiek menselijk is. Waar heeft u dat gezien?’

‘Mag ik nog even terugkomen op uw opmerking dat u mens bent geweest,’ vroeg de Reiziger haastig. De kluzenaar knikte onwillig toen duidelijk werd dat de vreemdeling niet op zijn opmerking in wilde gaan.

‘Is dat lang geleden? Is het normaal dat een identiteit in verschillende levensvormen bestaat?’

‘Ik wil u dat wel vertellen, maar ik stel er prijs op dat u eerst verklaart wie u bent. Wat u bent. Wat uw doel is van uw bezoek aan deze planeet,’ antwoordde de kluzenaar. Hij zweeg even, besloot toen te zeggen wat hem dwars zat. ‘U bent een raadsel voor mij. Ik ben achterdochtig naar uw motieven. Uw vragen zijn zeer verontrustend.’

‘Dat weet ik,’ antwoordde de Reiziger zachtjes. ‘Ik zei u al: ik ben een empathisch wezen. Omdat ik mij op u afgestemd heb deel ik uw gevoelens. Dat is het geluid, zoals u dat noemt, dat in u resoneert. Juist daarom vraag ik u te vertellen over mensen, want door uw reacties weet ik dat u daar dichterbij staat dan andere wezens op deze planeet waarmee ik getracht heb te communiceren.’

De kluzenaar hief het hoofd en wilde een vraag stellen; hij bedacht zich. ‘Eerst uw verhaal. We hadden het over de scheppingsdrang van de mensen, vlak voor u zo plotseling vertrok.’

‘Ik... raakte in de war. Ik was er niet op uw antwoord voorbereid.’

‘Dat begrijp ik nu. Nogmaals: wie bent u?’

‘Ik ben een onderzoeker,’ begon de vreemdeling na enige aarzeling. ‘Mijn soort reist door de ruimte in symbiose met een reiziger, een wezen dat een laag bewustzijnsniveau heeft, maar dat zich fysiek kan verplaatsen. Wij onderzoeken planeten en registreren onze bevindingen.’

‘Bent u hier alleen?’

De kindgestalte glimlachte. ‘Mijn soort bestaat uit wat u geboren eenlingen zou

noemen. Ik ben de enige in dit stukje van het sterrenstelsel. Toch onderhouden wij onderling op gezette tijden contact. Dat verloopt op een direct, tijdloos niveau. Onze reizen vergen daarentegen wel tijd, omdat wij een fysiek lichaam hebben dat wij moeten verplaatsen in de ruimte/tijd.

‘Uw fysieke lichaam; dat is toch de ring die de planeet heeft gekregen?’

De Reiziger knikte. ‘Een deel ervan.’ Zijn uitingen begonnen steeds meer op die van een menskinde te lijken.

‘Het bestaat voornamelijk uit magnetische ijzerverbindingen. De ring is in het magnetische veld van de planeet mijn meest makkelijke vorm. Mijn lichaam is in rust als het ware,’ glimlachte de kindergedaante.

‘U maakt met uw nieuwe gestalte misbruik van mijn grootste zwakte,’ mopperde de kluzenaar. ‘Het leidt me af. Ik had liever uw eerste vorm.’

De gestalte draaide zich om en liep weg.

De kluzenaar had meteen spijt van zijn opmerking. Het deed meer pijn om de kindergedaante te missen dan om er mee te praten. Hij had genoeg van het zitten, van het indrinken van zonlicht en van zijn bestaan als geheel. Balorig daalde hij de helling af. Halverwege besloot hij terug te keren.

Kom terug, seinde hij. Vergeef me.

In de ingang van de grot stond het kind hem op te wachten.

‘Neem me niet kwalijk,’ verontschuldigde de Reiziger zich. ‘Dit is ook voor mij moeilijk. In deze gedaante ben ik erg ontvankelijk voor empathische ontregeling. Niet alleen door u, vreemd genoeg ook van de kant van mijn gedaante zelf.’

De kluzenaar ging op zijn steen zitten. Hij wilde niet ingaan op de laatste opmerking. ‘U begon onze gesprekken met vragen over muziek.’

‘Ja.’

De jongen bleef hem bedremmeld aan staan kijken. Het drong tot de kluzenaar door dat de ontregeling bij de Reiziger ernstiger was dan hij wilde erkennen. De Reiziger reageerde meteen op deze gedachte: ‘Deze focus heeft grotere nadelen dan ik had ingecalculerd.’

‘In welk opzicht?’

‘Uw plotselinge uitbarstingen kan ik niet voorzien, daardoor overweldigden ze mij.’

De kluzenaar keek met zoveel afstandelijkheid als hij op kon brengen naar de jeugdige verschijning, die erbij stond als... een kind dat gestraft wordt, viel hem in. Herinneringen, waarvan hij niet wist dat hij die nog kon aanstippen, dwarrelden door zijn geest. Vanonder zijn gepikeerdheid kwam een gevoel naarboven. Het kind, dat de avatar hoe dan ook was, werd min of meer gemangeld tussen twee volwassen, sterke geesten, in een soort competitie.

‘Ik zie het,’ zei hij verontschuldigend. ‘Ik zal proberen voortaan mijn empathische vuur wat te temperen. Uw avatar zal u dan hopelijk niet meer van uw stuk brengen.’

‘Avatar?’

‘De levende gestalte waarin u uw geest ondergebracht heeft.’

De jongen begon er als een zombie uit te zien.

‘Dit gaat allemaal niet zo als ik het me voorgesteld heb,’ zei de Reiziger moeizaam.

‘Misschien gaat het beter als u uw avatar geruststelt en wat minder ervan eist. Uw geest wekt als het ware een eigen geest van de gestalte op. Zijn bewustzijn groeit. Daar dient u rekening mee te houden.’

De Reiziger was een tijdje stil. De avatar leek zich te ontspannen.

‘Ik zal u nu in hoofdlijnen vertellen waarom ik hier ben. Later kunnen we dieper op de zaak ingaan,’ begon de Reiziger aarzelend.

‘U heeft mijn nieuwsgierigheid gewekt.’

De kindgedaante glimlachte. ‘Dat hebben we gemeen. Daarom ben ik bij u terecht gekomen.’

‘U noemt uzelf onderzoeker. Is dat de essentie van uw bestaan? Van het bestaan van uw soort?’

‘Inderdaad. Mijn soort bestaat uit individuen die de ruimte doorkruisen in een niet aflatende zoektocht naar meer kennis, meer weten...’ Hij wuifde met zijn hand om stilte toen hij de vraag van de kluizenaar voelde aankomen. ‘Later. Laat mij in het kort vertellen waarom ik hier ben. Op mijn langdurige reis naar een bepaalde ster, waarbij ik in een trancetoestand verkeerde, ving mijn reiziger afwijkende elektromagnetische straling op. Hoewel hij weinig intelligentie bezit, begreep hij het belang ervan en wekte mij. De signalen waren erg zwak, maar duidelijk coherent. Ik kon de bron van de straling bepalen – dit zonnestelsel – en liet mijn reiziger van koers veranderen. Door ijzerstof tot een dun vlies uit te spreiden kon ik genoeg signaal opvangen om te kunnen duiden. Ik beschik over een fysiek geheugen voor elektromagnetische signalen, in de vorm van de ijzerverbindingen waaruit mijn stoffelijke verschijning bestaat. Ik heb alle ontvangen frequenties kunnen bewaren.’

‘Ik dank u voor uw technische uitwijdingen. Wilt u mij vertellen wat u opving?’

De kindgedaante ging op zijn hurken zitten.

‘Ik kan het alleen maar verklarend vertellen. Op een andere manier is mij niet mogelijk.’

‘Dat wekt teveel... beroering,’ voegde hij na enige tijd toe.

‘Het spijt me als ik...’

De kindgestalte wuifde weer met zijn hand en de kluizenaar zweeg.

‘Gedurende de tocht hierheen analyseerde ik de signalen en ontdekte dat er vele frequenties waren, die elk een eigen ritme vertoonden. Door de regelmaat van de pulsen kon ik de rotatiesnelheid van de locatie van de stralingsbronnen – deze planeet – bepalen. Na een reeks metingen kon ik onze relatieve snelheid bepalen en de frequenties vertragen tot hun originele maat. Nog weer later kon ik frequen-

ties toewijzen aan verschillende bronnen, die consequent op dezelfde golflengte en met dezelfde tussenpozen uitzonden. Ik had al ontdekt dat het ging om draaggolven die gemoduleerd waren. De modulatie bevatte de boodschappen. Tot zover ging het relatief makkelijk.’

‘Gebruikt u elektromagnetische straling om te communiceren?’

‘Nee, alleen voor gegevensopslag. Naarmate de reis in de richting van de bron vorderde, slaagde ik erin verfijnde patronen en structuren te onderscheiden. Het aantal frequenties nam geleidelijk toe, hoewel de nieuwe zenders niet zo krachtig waren als de eerste, die op relatief lage frequenties uitzonden.’

‘Dat kan ik me nog herinneren,’ beaamde de kluizenaar. ‘In de beginjaren van de radio gebruikte men enorm sterke zenders in de lange golf, die de hele wereld konden omspannen. Later werden er minder krachtige relaiszenders gebruikt om de signalen te verspreiden.’

‘Dank u voor deze verklaring, die ik overigens niet helemaal begrijp. Voor mij in de ruimte was het meer van belang wat de signalen konden betekenen. Er bleken twee soorten patronen in de modulatie van de belangrijkste draaggolven te herkennen. Het ene was een soort gebabbel zonder enige samenhang. Ik besloot daar voorlopig geen aandacht aan te schenken, vooral omdat de tweede soort patronen mij fascineerden. Wanneer ik de modulaties afspeelde raakte ik bewogen op een manier die ik niet kende. Analyses die ik op de patronen uitvoerde wezen op harmonieën.’

4. Sporen van wat eens was

‘Muziek,’ fluisterde de kluizenaar.

‘Ik raakte geobsedeerd door de harmonieën, die u muziek noemt. De aantallen frequenties namen toe naarmate ik de bron naderde, maar verschaften niet meer informatie. Ik richtte mijn geheugen zodanig in dat er een beperkte selectie van werd opgeslagen en dat afwijkende patronen werden vastgelegd voor analyse achteraf, zodat ik me volledig kon wijden aan de harmonieën. Geleidelijk nam mijn kennis van de patronen toe en kon ik de antenne verkleinen. Tot de signalen op-hielden. De kakofonie van signalen, die gedurende mijn reis was toegenomen tot een massief bombardement van straling, doofde in korte tijd uit.’

‘Ik weet nog precies wanneer dat gebeurde,’ fluisterde de kluizenaar.

De Reiziger keek hem door de ogen van de kindgedaante onderzoekend aan. ‘Ik hoop dat u me dat later wilt verklaren. Want analyse van de laatst opgeslagen data leverde geen aanwijzing op voor een oorzaak. Ik kwam tot de conclusie dat de planeet waarschijnlijk in de loop van een korte tijdspanne verwoest was.’

‘Dat is inderdaad gebeurd.’

‘Juist. In ieder geval concludeerde ik dat er geen kosmische oorzaak was, zoals een botsing met een ander hemellichaam of een nova van de zon. Daar zouden begeleidende signalen op hebben moeten wijzen. Ik besloot de reis voort te zetten. De tijd gebruikte ik voor het afspeken van de tienduizenden opnamen die ik had verzameld. Diepteanalyses brachten harmonische overeenkomsten en verschillen aan het licht waarmee ik de opnamen kon groeperen.’

‘Boventonen,’ zei de kluzenaar met een verre blik in zijn ogen.

‘Noemt u die zo? Ik was door een bijzonder toeval in een elektromagnetische stralingszone geraakt die zich als een bolvormige schil van informatie door de ruimte verplaatst. De stilte waar ik op af vloog was beangstigend.’

‘Bent u op uw reizen nooit eerder muziek tegen gekomen?’

De gedaante schudde zijn hoofd.

De kluzenaar moest zijn blik afwenden: de Reiziger had de gebaren en lichaamstaal van een menskind zich zo eigen gemaakt dat het een vloed van pijnlijke herinneringen opriep. Zoete pijn: het zoete waren de mooie herinneringen. De pijn was vanwege het onherroepelijke verlies.

De Reiziger keek er bewogen naar. Het was bijna even moeilijk voor hemzelf als voor de kluzenaar.

‘Wilt u dat ik wegga?’

‘Nee, ga door,’ zei de kluzenaar gesmoord. ‘Hoe communiceert u eigenlijk met uw soortgenoten? Gebruikt u woorden? Klanken?’

‘Wij communiceren direct van geest tot geest,’ legde de Reiziger uit. ‘Ongeacht de afstand. Wij wisselen geen woorden uit, zoals wij nu doen. Klanken kennen we helemaal niet.’

‘Is dat directe contact niet... hinderlijk? Ik bedoel, dat u in alles wat u doet op uw vingers gekeken kunt worden?’

De gedaante keek hem niet-begrijpend aan.

‘Ik wou dat u kon lachen,’ verzuchtte de kluzenaar.

‘Wat is dat?’

‘Een uiting van vrolijkheid,’ probeerde de kluzenaar te definiëren.

‘Wat is vrolijkheid?’

Het was zo verschrikkelijk lang geleden dat hij zich vrolijk had gevoeld... ‘Het is een gemoedstoestand waarin men geniet van het bestaan, van schoonheid, van het plezierige contact met anderen, bij de herinnering van iets aangenaams,’ probeerde hij samen te vatten.

‘Ik denk dat ik weet wat u bedoelt. Kan ik het gezien hebben bij andere wezens die ik bezocht heb? Ik heb hen sierlijk zien bewegen en melodieuze klanken horen voortbrengen.’

‘Dat is zingen. U zult mijn verwanten hebben horen zingen bij het dansen.’
‘Zingen en dansen.’ Hij keek de kluizenaar even onderzoekend aan. ‘Zij maakten soms een staccato geluid. Is dat lachen?’
‘Dat zou kunnen. Veranderden ze ook van uiterlijk en kleur?’
‘Daar heb ik me over verbaasd. Ik beleefde plezier bij het kijken naar hun capriolen.’
‘Dat is vrolijkheid. Wat zag u precies?’
‘Ze wisselden van ...bedekking zou ik bijna zeggen. Ik herken bij u een omhulling van dezelfde ...halfmaterie, ik weet geen ander woord. Het is als uw lichaam.’
‘De mensen zagen er zo uit.’
‘Dat vermoedde ik al,’ zei de Reiziger zachtjes. ‘Daarom heb ik juist deze gedaante aangenomen. Het versterkt mijn empathie.’
‘Alleen konden de mensen niet zo makkelijk van uiterlijk veranderen. Mensen waren van aardse materie gemaakt. Ze waren virtuoos in het maken van kleding, in alle vormen en kleuren. Zij weefden daartoe plantenvezels, later zelfgemaakte vezels, die zij in vele kleuren verfden en van patronen voorzagen.’
‘Ik begrijp het,’ zei de Reiziger. ‘Aan uw verwanten heb ik kunnen zien dat zij de wisseling van een uitwendige bedekking nabootsten. Ik kreeg een goede indruk van wat u kleding noemt.’
‘Ik wil morgen graag meer horen hoe en waarom u hier bent gekomen,’ zei de kluizenaar. ‘Ik zou nu graag alleen zijn. U maakt dingen in mij los die mij van mijn stuk brengen.’

5. Over mensen en muziek

Die nacht leverde de kluizenaar een eenzaam gevecht met lang onder bitterheid begraven woede en teleurstelling, die nu gewekt waren door nieuwe hoop. Af en toe lukte het hem om in een meditatie te verzinken. Dan was zijn geest een moment vrij om zijn met vooroordelen en spijt vervuilde herinneringen te zuiveren. Toen de nacht ten einde liep daalde hij af naar het dal om te controleren of alles in orde was. De ecologie in de vallei redde zichzelf uitstekend, toch was er altijd wel iets te prijzen of te corrigeren. Het hielp in ieder geval om te relativieren. Het werd licht en hij begon uit te zien naar het bezoek van de Reiziger. Met zijn blik gericht op de opgaande zon kwam zijn turbulente gemoed eindelijk tot rust toen het iriserende silhouet zich aftekende. Hij keek aandachtig toe hoe de kindgedaante van de berg afdaalde. Er was iets vreemds mee... het leek uiterlijk wel op een kind, alleen... het huppelde niet zoals echte kinderen dat deden; het liep bedaagd als een volwassen mens.

De kluzenaar wenkte een uitnodiging om naast hem te komen zitten.

‘Waar bent u eigenlijk als u bij mij weggaat?’ Terwijl hij het vroeg keek hij de gedaante recht in de ogen. Zijn vermoeden werd bevestigd: zodra de Reiziger begon te spreken versluisde de blik van de kindgedaante, alsof hij er dan niet was. Het kon duiden op een ontluikend bewustzijn.

Het leek de Reiziger te ontgaan, want hij antwoordde: ‘Eerst ga ik terug in mijn fysieke lichaam...’

‘De ring?’

‘De ring. Van daaruit onderneem ik onderzoekstochten naar de planeet. Ik gebruik daartoe ijzeren kogels, zoals degene waarmee ik u heb benaderd. Hij ligt hier nog. Die kogels zijn mijn focus.’

‘Als u er op uit gaat als zuivere geest, blijft er dan een verbinding?’

‘Natuurlijk. Wat wilt u daar van weten?’

‘Als ik in de geest reis, onderhoudt een zilverkleurig koord de verbinding tussen mijn geestlichaam en mijn fysieke lichaam.’

‘Ja, er is altijd een draad tussen mijn geest, zoals die momenteel hier is en het deel van mijn lichaam dat zich rond de planeet uitstrekt.’

‘Waarschijnlijk is dat soort verbinding tussen geest en lichaam universeel.’

‘Voor zover mijn kennis reikt, wel,’ was het droge antwoord. ‘Waarom zou het op deze planeet anders zijn?’

‘Wat doet u als u er niet op uit gaat?’

‘Ik heb rust nodig om de stortvloed aan gegevens te verwerken. In uw begrippen zou dat meditatie heten,’ zei de Reiziger met hoorbare tegenzin. De kluzenaar besloot hier ook niet dieper op in te gaan. Het zou als een ongepaste intimiteit opgevat kunnen worden.

‘De taal die wij bezigen is een beetje verwarrend,’ begon hij in plaats daarvan een gedachte uit te spinnen die hem die nacht was ingevallen. ‘We hebben het over geluid; wij kunnen twee soorten geluid onderscheiden: luchttrillingen, zoals het ruisen van bladeren en het zingen van vogels, en gedachtetrillingen, zoals wij met elkaar spreken.’

‘Dat is me al opgevallen,’ antwoordde de Reiziger. ‘Daar kan ik als derde vorm nog elektromagnetisch geluid aan toevoegen. De muziek van de mensen, onder welke definitie valt die?’

‘U ervaart radio direct als geluid?’

‘Radio?’

‘Een woord dat ‘door straling’ betekent. Mensen gebruikten het woord voor alle elektromagnetische uitzending van geluiden.’

‘Muziek werd dus via drie media uitgezonden? Via gedachtetaal, geluidstrillingen en modulatie van elektromagnetische golven?’

‘Ja zeker. In feite berustte het geheim van hun magie op de combinatie van gedachten-transmissie en luchttrillingen.’ In zijn geest was de kluizenaar aan het luisteren naar zijn herinneringen. ‘Ze waren zich dat overigens niet bewust. Zijzelf baseerden hun perceptie op luchttrillingen.’

De kindgeaante zat op zijn hurken en leek na te denken.

‘Kunt u misschien verklaren,’ vroeg de Reiziger na een tijdje, ‘hoe de mensen hun muziek, die uit luchttrillingen en gedachtetrillingen bestond, zoals u beweert, om konden zetten in gemoduleerde elektromagnetische straling?’

‘Waarom probeert u de kern van uw queeste te omzeilen met allerlei technische zijpaden?’

De gedaante huiverde en ging staan. Het wilde wat zeggen, begon in plaats daarvan te beven. Na enkele momenten wist de Reiziger de emoties van zijn verschijning meester te worden.

‘Neem me niet kwalijk, u bent veel directer dan ik. Ik vang zoveel op, van u, van mijn verschijning, van het planeetveld, dat het me soms teveel wordt.’

De kluizenaar staaarde in de verte. ‘Ons verdriet is nog erg vers, moet u maar denken,’ fluisterde hij.

‘Verdriet? U noemt de verwarring die ik overal aantref, verdriet? En u zegt ons. Wie is ons?’

‘Verdriet is een deel van de verwarring. Niet de oorzaak. Er zijn dingen gebeurd waardoor de verwarring op de Aarde groot is. Met ons bedoel ik alle huidige aardbewoners.’ Bij nader inzien voegde hij er aan toe: ‘Ook de elementwezens.’ En, amper verstaanbaar: ‘Gaia zelf.’

Hij ging op zijn steen zitten en ondersteunde zijn hoofd met beide handen. ‘Het is misschien wel een goed idee om in technische termen te communiceren, dan raken we misschien niet zo snel van ons stuk,’ gaf hij met een scheef lachje toe. ‘Ik heb overigens een antwoord op uw vraag van daarnet. Mensen hadden voor al hun handelingen zelfgebouwde apparaten nodig...’

‘Apparaten? Ik ken dat woord wel, het zegt me echter niets.’

‘Een apparaat zou je kunnen zien als een samenstel van materiële, specifiek met een bepaalde vorm en functie vervaardigde fysieke onderdelen, van energie voorzien door een mechanische of elektrische energiebron en uitsluitend in staat een specifieke handeling uit te voeren. De...’ Hij wuifde met zijn hand en de Reiziger hield zijn vraag in. ‘De mensen waren heel bedreven in het maken van apparaten die met elektriciteit werkten. Daarmee konden zij bijvoorbeeld geluidstrillingen en symbolen omzetten in elektromagnetische signalen om ze op te slaan, te bewerken en te verzenden. Zij hadden een wereldomspannend netwerk van krachtige zenders, op de grond en later ook in omloop rond de planeet. Die uitzendingen heeft u opgevangen.’

‘Hoe sloegen ze de signalen op?’

‘Onder andere in de vorm van fijne groeven in een plastisch materiaal, later vooral in elektromagnetische signalen. Zij gebruikten hiervoor, net als u, dunne lagen magnetische ijzerverbindingen. Later ontwikkelden ze ook optische systemen.’

‘Dank u. Ik begrijp nu hoe ik in de verre ruimte hun muziek kon ontvangen en opslaan in mijn magnetische geheugen. Ik bemerkte overigens een voortdurende toename in kwaliteit van de transcripties, dat heeft me nogal bevreed. Op het laatst verstonden de zenders de kunst om iets verschillende modulaties aan beide zijden van de hoogfrequente draaggolf toe te voegen. Dat heb ik niet begrepen.’

‘Stereo,’ fluisterde de kluzenaar. ‘Ja, daarmee konden ze hun muziek ruimtelijk opnemen en bij het afspelen laten klinken. Mensen hadden aan beide kanten van hun hoofd een orgaan voor het ontvangen van geluidstrillingen.’

De kindgedaante voelde onwillekeurig aan zijn oren. ‘Stereo? Ruimtelijk?’

‘U zult met uw verschijning in staat zijn het fenomeen zelf waar te nemen, als u aandachtig naar de vogels luistert. De weerkaatsingen van de luchttrillingen in ruimten geeft een ongekende extra dimensie aan hun muziek. Akoestiek noemden de mensen dat.’

‘Ik begrijp waar u op doelt!’ Enthousiasme gaf nog niet eerder vertoonde boven-tonen aan zijn gedachtenoverdracht. ‘Ik heb met het aannemen van deze gedaante inderdaad het vermogen gekregen luchttrillingen te ontvangen, besef ik nu ten volle. Het zingen van de vogels weergalmt in het dal en ik ontvang hun geluid van verschillende kanten, waardoor ik een indruk krijg van de ruimte die door de berghellingen wordt omsloten.’

‘U zou, zo toegerust, hebben kunnen genieten van concerten,’ beaamde de kluzenaar, die nog herinneringen had om uit te putten. ‘Een concert,’ legde hij uit toen hij onbegrip op het gelaat van het kind las, ‘is het uitvoeren van muziek voor toehoorders. Muzikanten maakten alleen of gezamenlijk muziek met instrumenten en met hun stem. De luchttrillingen gingen direct van bron naar oor en werden niet veranderd of beperkt door de omzetting in elektromagnetische signalen. Een concert was daarom een bijzondere beleving, vergeleken met elektromagnetische reproductie.’

‘Is er ergens op de planeet nog zulke muziek?’

De kluzenaar, die op de vraag had zitten wachten, schudde zijn hoofd. ‘Wij beschikken niet eens over de opnamen die u heeft. Alleen ik en sommige van mijn verwanten hebben nog herinneringen uit de tijd dat wij zelf als mens bestonden, maar die vervagen.’

‘Dan,’ aarzelde de Reiziger, ‘is op deze planeet muziek voorgoed verloren geraakt?’ ‘Muziek is de meest vluchtige schepping die de mens heeft voortgebracht. Dat de uitzendingen door de ruimte zullen reizen tot de signalen zo zwak zijn geworden

dat er geen muziek meer in zit, is al meer dan waar wij hier op de planeet over beschikken.’

‘Ik heb alles opgeslagen,’ zei de Reiziger. ‘Ik zou de registraties hierheen kunnen halen.’

‘Waartoe zou het goed zijn? U bent de enige die in elektromagnetische signalen muziek kunt beleven. Dat kunnen wij niet. De mensen hadden er apparaten voor gebouwd. Die bestaan niet meer.’

‘Is muziek misschien te herscheppen? Ik heb begrepen dat de mensen zongen, dat ze met organen in hun mond en keel luchttrillingen maakten. Ik heb uw verwanten horen zingen. Zou ik dat ook kunnen leren?’

Al bij de eerste woorden was de kluizenaar met zijn hoofd gaan schudden. ‘U vergeet twee dingen: zij maakten het meeste van hun muziek met materiële instrumenten. Kostbare, ingenieuze artefacten, waar een schat aan ervaring en kennis in was verwerkt. Ten tweede moesten de muzikanten en zangers hun halve leven studeren om dergelijke muziek ten gehore te kunnen brengen. Beide vaardigheden zijn verloren gegaan. Bedenk dat ze honderden instrumenten kenden, en vele, vele stemsoorten en zangwijzen.’

De jongen ging teleurgesteld zitten en zweeg.

‘Ik heb u overigens niet gehoord over de beelden die mensen uitzonden. Heeft u die ook opgenomen?’

‘Bedoelt u hoogfrequente draaggolven met verschillende modulaties?’

‘Ja. De mensen hadden apparaten om beelden op te nemen in combinatie met geluid. Alle mensen hadden ontvangers in hun woning waarmee ze de beelden konden bekijken. Net als de ontvangers waarmee ze spraak en muziek konden beluisteren.’

‘Ik heb er veel van opgenomen, omdat een modulatie soms muziek bevatte. Ik begrijp van u dat de modulaties die ik niet kon duiden de coderingen bevatten voor de beelden die de ontvanger vertoonde.’

‘U kunt er zelf geen beelden van maken?’

‘Ik zou niet weten hoe. Vergeet niet dat ik de modulatie van elektromagnetische straling ervaar als geluid. Die signalen maakten een verschrikkelijk geraas.’

‘Het is niet belangrijk,’ mompelde de kluizenaar zachtjes. ‘De beelden zouden u toch niets zeggen.’

‘Toch zou ik graag iets van de mensen willen zien nu ik ogen heb. Is er iets te zien van mensen, over mensen?’

‘Genoeg.’

‘Zal ik u nu alleen laten? Ik meen te waar te nemen dat het oproepen van uw herinneringen disharmonie bij u teweeg brengt.’

‘Graag.’

De kluzenaar zag de jongen met tegenstrijdige gevoelens om een bocht van het pad verdwijnen. Hij moest zich bekennen dat hij een soort woeste drang had om het onbeschreven blad van de Reiziger te vullen met zijn gedachten, zijn frustraties, met al de pijn en glorie van het menselijke verleden die in zijn geheugen zaten opgeslagen. Dat de buitenaardse onderzoeker de gedaante van een mensenkind had aangenomen maakte de aandrang alleen maar groter, met evengrote remmingen. Het wekte beschermende instincten aan de ene kant en de wens om hem te vullen met zijn kennis aan de andere kant.

Hij zuchtte en besepte dadelijk dat deze mensengewoonte om lucht op een dergelijke manier te verplaatsen, geen enkel fysiek nut had.

Hij ging naar zijn grot voor een lange meditatie. Hij had een schreeuwende behoefte om allerlei oneerlijke bijbedoelingen uit zijn systeem te verwijderen. Of ze in ieder geval te begrijpen.

Terwijl het laatste licht uit de hemel week en de wereld aan zijn voeten tot rust kwam, raakte zijn geest geleidelijk in resonantie met het etherische veld van het vredige dal, waarvoor hij de verantwoordelijkheid op zich had genomen.

6. Gevoelens over en weer

In de verwachtingsvolle periode vlak voor de dageraad daalde hij af om de ronde te doen. Zowel de gesprekken met de Reiziger als zijn innerlijke strijd hadden hem mededeelzaam gemaakt. De wezens in het dal grepen dat meteen aan om hem van alles te vragen. Ze waren zonder uitzondering nieuwsgierig naar de bezoeker uit de ruimte. Voor zover het er toe deed, vertelde de kluzenaar hoe de Reiziger op de Aarde was beland en wat hij er zocht. Zijn toehoorders werden er stil van. Zo'n lange reis om de bron te vinden van aardse muziek, waar zij zelf eigenlijk geen weet van hadden. Het wekte een nieuwsgierigheid naar de wereld buiten hun besloten functioneren. Het vergrootte het gevoel van gemis dat ze ervoeren, sinds de laatste menselijke bewoners van het dal waren gestorven. Ook daarin resoneerden zij met de kluzenaar.

Bedrukt liep hij naar boven toen het licht begon te worden en de wezens van het plantenrijk het druk kregen met sapstromen en fotosynthese.

De kluzenaar ervoer een gevoel van tevredenheid toen hij de jongen op het verwachte tijdstip rond de bocht zag verschijnen. Blijkbaar had de vreemdeling dezelfde behoefte aan regelmaat en punctualiteit als hij. Hij begroette de Reiziger met een armzwaai.

'Waar laat u uw gestalte eigenlijk als u teruggaat naar uw fysieke zelf?' was zijn spontane eerste vraag.

‘Ik laat het in slaap achter op een beschutte plek,’ was het haastige antwoord. ‘Ik heb een verzoek: ik zou graag door u rondgeleid worden over uw wereld.’

De kluizenaar verstrakte.

De Reiziger merkte de weerstand en pleitte: ‘Ik kan natuurlijk ook naar elke interessante plek op de planeet afdalen en kennismaken met meer soortgenoten van u...’

‘Waarom bent u dan bij mij gekomen?’ onderbrak de kluizenaar hem bits.

‘U was een van de eersten die mijn verschijning rond de planeet ontdekte en u was de eerste die zijn geest openstelde. U heeft me zelf uitgenodigd.’

‘Dat was ik even vergeten,’ mompelde de kluizenaar in een soort excuus.

‘Heeft u er spijt van?’

De kluizenaar antwoordde na lang nadenken: ‘Geen spijt. Ik had alleen niet verwacht dat het me zoveel... ongemak zou bezorgen.’

‘Uw ongemak is het mijne,’ verzuchtte de Reiziger. Zijn gedaante zag er ontdaan uit.

‘Tegelijk geeft uw ongemak mij richting in mijn zoektocht naar de muziek van de mensen. Ik voel meteen, zodra ik u een vraag stel, hoe relevant die is. Het spijt me, mijn drang om te weten is groter dan mijn terughoudendheid om u pijn te doen.’

‘Het is goed.’ In een verzoenend gebaar legde de kluizenaar zijn hand op de arm van het kind aan zijn voeten. ‘U heeft het volste recht om te vragen en ik heb de plicht u te antwoorden. Dat zit in ons beider wezen verankerd.’

‘Ik ben blij dat u het ook ervaart als een noodzaak.’

‘Evenzogoed maakt het me beroerd,’ mopperde de kluizenaar. ‘Terug naar uw vraag. U wenst een rondreis met mij als gids?’

‘Als dat zou kunnen.’

‘Weet u wel wat u vraagt? Ik leef hier als kluizenaar. Dat betekent dat ik mij teruggetrokken heb in deze vallei om er niet meer uit te komen. Deze vallei is mijn retraiteoord en het domein waar ik de eindverantwoordelijkheid voor heb.’

‘Is uw fysieke nabijheid daarvoor noodzakelijk?’

De kluizenaar zweeg in protest.

‘Ik maak uit uw zwijgen op dat uw aanwezigheid in het dal niet noodzakelijk is. Waarom wilt u mij uw planeet niet laten zien?’

‘Omdat ik me schaam voor de rotzooi!’

De jongen keek verward naar hem op. ‘Ik voel wat anders.’

‘Wat voelt u dan?’

De jongen ging huilen. De kluizenaar bedwong de neiging om hem op schoot te trekken. Het beroep dat de kindgedaante op hem deed verscheurde hem, vooral omdat hij zich tegelijk bewust was van het vreemde bewustzijn dat er in huisde.

De Reiziger had de impuls bemerkt en slaagde er in de heftige emoties van zijn avatar in te tomen. Het vertrokken gezicht van de jongen egaliseerde tot de gebruikelijke wezenloze gelaatsuitdrukking.

‘Kunt u me uitleggen wat er gebeurde?’ vroeg de Reiziger.

‘Het huilen van een kind roept een beschermende reflex op bij een ouder..’

‘Dat bedoel ik niet. Ik wil graag weten waarom mijn gedaante begon te huilen toen ik uw emoties gewaar werd. Ze waren te ingewikkeld voor mij om te kunnen duiden en blijkbaar betekenisvol genoeg om primaire gevoelsuitingen bij mijn gedaante op te wekken. Uitingen die ik niet kon beheersen. Ik ben me er van bewust dat mijn gedaante een zeker eigen bewustzijn aan het ontwikkelen is, maar deze uitbarsting gaat me te ver.’

De kluzenaar ging staan en begon heen en weer te lopen. ‘Ik vraag excuus voor mijn onrust,’ legde hij uit. ‘Een lichaam heeft een geheel eigen dynamiek. Het is niet alleen een instrument om materie te hanteren, het is ook een instrument om emoties te uiten.’ Er viel hem iets in. ‘Muziek is daar een vorm van.’

‘Kunt u me uitleggen wat ik daarnet voelde?’ hield de Reiziger aan. ‘Het was complex, omvangrijk en ik denk van het grootste belang.’

De kluzenaar verzuchtte: ‘Ik kan u niet om de tuin leiden, hè? Goed dan. Het ontluikende bewustzijn van uw gedaante raakte gemengd tussen twee tegenstrijdige, heel sterke impulsen, met een veelomvattende lading. Een lading die door zo’n pril bewustzijn als van uw gedaante niet begrepen kan worden. De onmacht die daar mee gepaard ging bracht het aan het huilen.’

‘U draait nog steeds om de zaak heen. Welke twee impulsen bedoelt u?’

De kluzenaar antwoordde slecht op zijn gemak: ‘Uw verzoek om u rond te leiden op de Aarde riep bij mij een weerstand op om nog meer pijn te voelen aan de ene kant en een diep verlangen om mijn geliefde Gaia aan u te tonen. In heel haar ontluisterde toestand.’

‘Aan de andere kant,’ maakte de Reiziger de zin af.

‘U bent wel een Pietje Precies, hè?’

De Reiziger had even nodig om tot zich door te laten dringen wat er bedoeld werd. ‘Ik begrijp uw zegswijze. Ja, ik moet vanuit mijn functie als explorerend galactisch geheugen heel precies zijn. Mijn empathisch vermogen naar andere intelligenties toe is groot, zoals u heeft gemerkt. Ik zou me er makkelijk in kunnen verliezen als ik niet ook de drang naar nauwkeurigheid had bij het registreren en duiden van mijn waarnemingen.’

‘Ik wilde dat ik dat ook wat meer had,’ verzuchtte de kluzenaar.

‘Dat heeft u,’ zei de Reiziger verbaasd. ‘Dat is de reden waarom er tussen u en mij zoveel empathie is. Dat is de reden waarom ik van u een rondleiding wil. U beschikt over zeeën van kennis. Kennis én liefde voor het gekende.’

Het kind strekte een hand uit. ‘Wilt u dat met mij delen?’

‘Ga nu,’ fluisterde de kluzenaar.

‘Ik heb u een vraag gesteld.’

De kluzenaar schudde afwerend zijn hoofd.

‘Waarom moest mijn gedaante... doen wat u huilen noemt? Het is een emotionele uiting die ik zelf niet ken,’ hield de Reiziger aan.

‘Het is een uiting van kinderen dat ze zich ongemakkelijk voelen.’

‘Dat zegt me nog niet veel.’

‘U komt de komende dagen vanzelf meer te weten,’ zei de kluzenaar kortaf. ‘Ik zal mijn planeet met u delen.’

Onzeker stond de kindgedaante op. ‘Zal ik gaan? Kan ik morgen weer komen?’

De kluzenaar knikte. ‘Ik moet me voorbereiden. Dat kost tijd.’

Nog voordat de jongen uit het gezicht was verdwenen trok de kluzenaar zich terug naar zijn grot en ging met het gezicht naar de achterwand zitten.

Pas tegen de ochtend vervaagden de turbulente beeldprojecties op de rotswand en kon de kluzenaar korte tijd in het stille niets vertoeven.

7. Introductie van de natuurwezens in de vallei

De kluzenaar stond de volgende ochtend de Reiziger met een nieuw gevoel op te wachten. Toen hij om de bocht verscheen nam hij de kindgedaante bij de hand.

‘Vandaag neemt onze tocht een aanvang,’ zei hij, een beetje ontsteld vanwege zijn impuls. Toch liet hij de hand van de jongen niet los. ‘We beginnen vlak bij huis; in dit geval: mijn huis.’

Ze wandelden in de eerste zonnestrallen naar beneden. Vanaf de kale rotswand met de vele grotopeningen volgden ze een dicht begroeid valleitje met een beekje in het midden. Het smalle stroompje kwam uit op het riviertje dat door het wijde dal slingerde.

‘Gedurende de vroege ochtend zijn de boselfen en de bloemfeetjes het meest actief,’ legde de kluzenaar uit. ‘Een mooi moment om het elementale weefsel van deze vallei aan u te tonen.’

‘Waarom is dat zo?’

‘De luchtgeesten verspreiden en verzachten het eerste zonlicht. Dat heeft de grootste waarde, vergeleken met de zonnestraling gedurende de rest van de dag. De eerste stoot licht na een lange periode van duisternis geeft de planten een enorme groeistimulans.’

‘Ik kan aanvoelen dat het zo is,’ zei de Reiziger aarzelend. ‘U spreekt over luchtgeesten. Wat is hun functie en kunnen we hen ook waarnemen?’

‘Soms kan je hen bezig zien in het licht, dat ze anders afbuigen dan de omringende lucht. Met mijn tweede gezicht, waarmee ik harmonische boventinten van licht kan waarnemen, zie ik hun vormen duidelijker, doch nog steeds transparant.’

‘Ik heb de indruk dat ik een soort... lichtende contouren in de lucht zie,’ zei de Reiziger. ‘Ze lijken uit zichzelf te bewegen, met ledematen als u en ik. Alleen veel groter. Zijn dat ze en wat doen ze?’

‘Hun functie is in het algemeen het herstellen van evenwichten in de luchtlag van de planeet en in het bijzonder het transformeren en verdelen van zonnestraling.’

‘U bedoelt dat ze hoogenergetische emanaties van de zon verzachten?’

‘Precies. Ze veranderen de frequenties, waardoor ook de harmonische resonanties veranderen, en maken de straling diffuser.’

‘Kunt u me ook uitleggen waarom dit eerste licht zo waardevol is?’

‘Het is in wezen een kwestie van chemie. In de vroege ochtend zijn er nog geen ophopingen van fotosyntheseproducten in de aderen van planten...’

‘Fotosynthese?’

‘Dat is de naam voor de aaneenschakeling van moleculen kooldioxide en water tot suikers met behulp van energierijke fotonen van de zon. In de vroege ochtend verloopt de synthese het meest doelmatig. Later op de dag raken de aderen van de planten vol en moeten ze een teveel aan zonne-energie ongebruikt terugkaatsen. De zonnestraling bestaat bij vol daglicht overigens veel meer uit warmte, waar de plant in wezen weinig aan heeft.

‘En als er geen zon is? Als het regent bijvoorbeeld?’

‘Dan verloopt de synthese langzamer en gaat langer door.’

‘Dat klinkt logisch.’

Even later vroeg de Reiziger: ‘Deze omgeving voelt harmonieus aan. Ik heb nog niet veel ervaring met de energiepatronen van de biosfeer van deze planeet. Ik ben wel – heel kort slechts – op andere plekken geweest die zeer gestoord waren. Kunt u daar iets over zeggen?’

‘Deze vallei is inderdaad in harmonie,’ gaf de kluizenaar toe. ‘Dat is de voornaamste reden dat ik me hier heb teruggetrokken.’

‘Is er een oorzaak voor deze harmonie? Of, anders gezegd, is er een oorzaak voor de afwezigheid van harmonie op andere plaatsen?’

‘Hier woonden nooit veel mensen. De mensen die hier woonden hebben altijd, wetend of onwetend, met de aanwezige ecologie samengewerkt.’

‘Kunt u me dat uitleggen?’

‘De eerste bewoners, lange tijd geleden, waren jagers. Ze verbleven met enkele families in dezelfde grotten waar ik er eentje van gebruik. In die tijd waren de mensen energetisch nog één met hun omgeving. Ze vereerden de kleine en grote beschermgeesten en namen uit de omgeving alleen wat ze nodig hadden voor eten, onderdak en kleding.’

‘Dat jagen moet u me later nog eens preciezer uitleggen. De grote lijn kan ik inpas- sen. Gaat u alstublieft door.’

‘Later vestigden zich een paar landbouwende families in de vallei. Ze bouwden huizen van hout, steen en leem. Ze gebruikten het woud voor de jacht en hout, de natuurlijke weiden langs het riviertje voor hun vee en legden enkele akkers aan voor het verbouwen van voedselgewassen. Ook zij waren vertrouwd met de beschermgeesten van boom, veld, water en steen. Deze families hebben in de loop van duizenden omlopen het landschap zijn huidige, harmonieuze vorm gegeven.’
‘Hoe hebben ze dat gedaan?’

‘Het klinkt misschien als een negatief oordeel. Hun fysieke kracht was simpelweg niet groot genoeg om op een storende manier in te grijpen. Voor brandcultuur was het hier te vochtig.’

‘Brandcultuur?’

‘Zodra mensen beschikten over vuur hebben ze dat gebruikt om kudde vee in een val te jagen en om woud plat te branden voor hun primitieve landbouw.’

‘Dat klinkt nogal gewelddadig.’

‘Geweld gebruiken is niet helemaal een typisch menselijke attitude. Verschillende diersoorten passen het ook toe. Roofdieren doden hun prooi.’

‘Dat is geen excuus om geweld tegen het landschap te gebruiken.’

‘U heeft ongetwijfeld gelijk,’ zei de kluzenaar droog. ‘In ieder geval hebben de mensen in deze vallei nooit geweld gebruikt. Noch tegen het landschap, noch tegen elkaar. Dat is vrij bijzonder, al zijn er meer geïsoleerde plaatsen waar dat het geval is.’

‘Dat wil ik van u aannemen. Hoe ging het hier in zijn werk, als het afweek van het doorsnee menselijk handelen?’

‘Er waren twee factoren van doorslaggevend belang: de leider van de mensenclan die de vallei voor het eerst betrok om zich er te vestigen, was een vakkundige landbouwer. De tweede factor was dat de clan een vrouwelijke sjamaan had, die hen gidste. Zij had hen de vallei gewezen. Zij hebben er beiden voor gezorgd dat hun kennis werd doorgegeven van vader op zoon en van moeder op dochter.’

‘U gebruikt concepten die ik niet goed kan plaatsen. U spreekt alsof er twee soorten mensen bestonden?’

‘Dat klopt. De mensheid bestond in twee polariteiten: mannen en vrouwen. Zoals bij de dieren die nog steeds de Aarde bevolken.’

‘Wat was het verschil? Ik bedoel bij de mensen?’

‘Mannen en vrouwen verschilden biologisch, astraal en mentaal. Zij vulden elkaar aan. Mannen waren meer naar buiten gericht, naar de omgeving, veiligheid, jacht, territorium, ontdekken, vechten. Vrouwen waren meer geneigd tot verzorging van elkaar, hun kinderen, hun huis, voedsel.’

‘Het gaat me te snel. Ik hoop er later op terug te kunnen komen. Waarom is het vrouwelijke aspect in dit dal zo van belang geweest?’

‘Vrouwen konden direct communiceren met natuurwezens.’

‘Was dat alleen voorbehouden aan vrouwelijke mensen?’

‘Het verstaan van elementalen is altijd moeilijk voor mensen geweest. Mensen-vrouwen waren ontvankelijker voor de boodschappen omtrent reproductie, groei en voeding, vanwege het feit dat zij de mensenjongen voortbrachten en voedden...’

‘Ho ho, voordat u zich weer op zijpaden begeeft: wilt u dat onderwerp later aan de orde stellen? Terug naar mijn vraag: hoe hebben de mensen dit dal zo harmonieus weten in te richten?’

‘Het geschikt maken van het landschap, het “temmen” van de wilde elementalen tot welwillende medewerkers, was een proces van overreding, concrete voorbeelden verschaffen en het besef dat dingen die kloppen vanzelf gaan. Harmonie kost geen moeite.’

‘U zegt veel meer dan ik nu kan plaatsen,’ klaagde de Reiziger. ‘Ik heb het opgenomen en zal het later dieper tot me laten doordringen.’

‘Deze wereld is zo complex dat u lang bezig zult zijn om verbanden te leggen,’ waarschuwde de kluzenaar.

‘Dat besef ik. Dit is zeker de meest complexe plek in het sterrenstelsel. Ik heb nog een concrete vraag: hoe is deze vallei gespaard gebleven voor de recente disharmonie die ik elders heb aangetroffen?’

‘Dit dal ligt nogal afgelegen en is tot het einde van de mensheid toe bewoond geweest door enkele families van eenvoudige zelfvoorzienende landbouwers. Behalve dat zij weinig nodig hadden van anderen, konden zij deze vallei als het ware onzichtbaar maken voor rondzwervende vluchtelingen.’

‘Hoe...?’

De kluzenaar bleef staan. ‘Later. Ik wil u eerst wat laten zien.’

‘Ik zou daar graag hier en nu meer uitleg over hebben, voordat we doorgaan.’ De toon van Reiziger was opeens nogal formeel. ‘Dan kan ik het tenminste archiveren en is er ruimte voor nieuwe feiten.’

‘U heeft gelijk, het is inderdaad bijzonder,’ gaf de kluzenaar toe. ‘Het heeft een relatie met het experiment dat ik met u wil doen. Het gaat om aandacht, focus, afstemming en interesse. De ogen van de mensen waren heel gevoelig, zij het in een heel kort bereik van elektromagnetische frequenties, dat wat zij licht noemden...’

‘Ga door, dat weet ik toch, mijn gedaante heeft zulke ogen,’ onderbrak de Reiziger hem ongeduldig.

‘Precies. Het eigenlijke waarnemen vond plaats in de hersenen van de mensen. Tussen de chemo-elektrische signalen die de ogen afgaven en het waarnemen zaten zogenaamde filters. Die filterden signalen weg die er niet toe deden.’

‘Dat begrijp ik. Dat doe ik continu.’

‘Om te kunnen focussen kon de waarneming beperkt worden tot datgene wat de

mensen wilden zien. Een ander mens, bijvoorbeeld, of een prooi...?’

‘Prooi?’

‘Mensen waren oorspronkelijk jagers, zij leefden van wat zij konden vinden of doden om te eten.’

‘Oh ja, ik... nee, daarover later. Gaat u door.’

‘Dat focussen hield in dat andere signalen niet doorkwamen. De mensen in dit dal konden dat beïnvloeden. Zwervende mensen, op zoek naar eten, onderdak of wat dan ook, zagen daardoor dit dal niet.’

De jongen keek hem aan met lege ogen. ‘U verklaart hiermee niets,’ was de bitse reactie van de Reiziger. ‘Hoe?’

‘In samenwerking met de elementalen werden drogbeelden naar de hersenen van de zwervers gestuurd, waardoor zij veelbelovende paden insloegen die van dit dal weg leidden en waarmee routes naar dit dal er onbegaanbaar uitzagen.’

‘U vertelt me wat er gebeurde, alleen nog steeds niet hoe.’

‘Veel zal duidelijk worden als we het experiment doen dat ik in gedachte heb,’ zei de kluizenaar geduldig.

De kindgedaante ging naast de kluizenaar staan, die zijn hand op zijn schouder legde.

‘Probeert u samen met mij uw trillingsgetal te verhogen. Op een gegeven moment zult u zelfs de meest etherische elementalen kunnen waarnemen.’

Het in zonlicht en schaduwen getekende woud veranderde in transparante, lichtende structuren, waartussen het een komen en gaan was van druk bezige wezens. In een bonte verscheidenheid dwarrelden bloemenfeetjes en graselfjes voor hen uit, soms bijna niet te onderscheiden van sprinkhaantjes, krekels, vlinders en insecten die voor hun voetstappen opvlogen. Boomwezens lieten de sapstromen even voor wat ze waren en leunden nieuwsgierig uit hun bomen om de kluizenaar met zijn gast voorbij te zien komen. Enkele boselfen liepen mee, van opwinding veranderden ze af en toe van kleur. Aardwezens en kobolden, druk met het weven van aarde-energie naar planten en bomen toe, keken om, zonder dat hun bezige handen langzamer gingen bewegen.

‘Dit dal en dit bos zijn nooit verwoest geweest door de mensen,’ verklaarde de kluizenaar. Hij glimlachte als de boswezens naar hem toekwamen en groetten, elfjes dwarrelden rond zijn hoofd en enkele dieren hipten met hem mee.

‘U bent hier een bekende,’ constateerde de Reiziger. Af en toe huppelde zijn kindgedaante op ijle, klingelende tonen. ‘Ik kan niet anders dan bewegen op deze klanken,’ verontschuldigde hij zich.

‘Dat is dansen, wat u doet. Elfenmuziek is onweerstaanbaar, wat dat betreft.’

‘Ik herken het als muziek,’ erkende de Reiziger. ‘Toch is het niet de muziek die ik in de ruimte aantrof.’

‘Ik begrijp heel goed wat u bedoelt. Elfenmuziek is functioneel. Hoe vrolijk de makers ook zijn en hun plezier tot uitdrukking weten te brengen in variaties en versieringen, hun muziek heeft altijd tot doel levenskracht te verspreiden.’

‘Heeft mensenmuziek ook een doel?’

‘Niet anders dan het scheppen van schoonheid,’ fluisterde de kluizenaar. Hij hield stil, tranen liepen over zijn wangen. De verbinding verbrak, ze stonden weer in het fysieke bos. Vol met leven, het meeste nu ongezien.

‘Ik dank u voor deze presentatie,’ zei de Reiziger.

‘Ik heb u willen voorstellen aan de bewoners en verzorgers van deze vallei,’ fluisterde de kluizenaar aangedaan. ‘Zij zijn mijn... metgezellen. Wij zijn verbonden in onze liefde en zorg voor deze vallei.’

De Reiziger begreep het. ‘Dank u voor uw vertrouwen. Ik bewaar mijn vragen wel tot later.’

De kluizenaar glimlachte bleekjes.

Toen hij niet bewoog vroeg de Reiziger bezorgd: ‘Gaan we niet verder? Of is er iets wat mij ontgaat?’

De kluizenaar keek hem aan met iets hulpeloos in zijn ogen.

‘Ik heb een reis uitgestippeld,’ zei hij na een lange poos. ‘Ik wil u graag tonen wat er over is van de menselijke beschaving. Nu ben ik gewoon een beetje uit mijn doen. Vindt u het goed als we morgen verder gaan?’

Een beetje verloren liep de jongen het pad omhoog, terug naar de berg. In een bocht keek hij om en wuifde.

8. De eerste stappen door het land

Toen de jongen de volgende ochtend bij de grot verscheen, nam de kluizenaar hem zonder iets te zeggen mee naar de rivier beneden in het dal. Hij wist daar een strandje, waar hij in het zand kon tekenen.

De Reiziger was echter niet van plan zich stil te houden.

‘Als ik het goed heb begrepen, konden de mensen in dit dal wel met de elementalen communiceren, en zwervende mensen niet?’

De kluizenaar antwoordde niet.

‘Goed, ik maak uit uw zwijgen op dat ik het bij het rechte eind heb. Het roept vele vragen op, waar ik mee zal wachten tot u me meer informatie heeft verstrekt. Het is heel leerzaam om in een verschijning te verkeren die, net als de mensen, slechts een uiterst smal bereik van elektromagnetische frequenties kan waarnemen. Uw experiment was heel overtuigend, in die zin dat mijn voertuig elementalen niet zonder uw hulp kon waarnemen.’

‘U zult het vanaf nu wel kunnen,’ antwoordde de kluizenaar. ‘Ik bedoel, uw avatar. We zijn aangekomen waar ik u enige uitleg kan geven. Ik ken slechts een klein gedeelte van dit continent,’ verontschuldigde hij zich, terwijl hij het zand glad streek. ‘Ik wil graag een bepaalde route afleggen, waardoor u een indruk kunt krijgen van het land en de mensen die het gebruikt hebben.’

Voor de aandachtige ogen van de jongen tekende de kluizenaar de contouren van de kustlijn, de loop van enkele grote rivieren en het zijriviertje dat door de vallei liep. De jongen viel op zijn knieën en begon hier en daar een lijn te corrigeren.

‘Natuurlijk, u heeft vanuit uw positie in de ruimte een exacter beeld kunnen krijgen. Dank u voor de correcties,’ zei de kluizenaar. ‘Hm, er is behoorlijk wat veranderd sinds ik de kust voor het laatst heb verkend.’

‘Wanneer was dat?’

‘Veel omlopen geleden,’ bromde de kluizenaar. Hij had geen zin om het precies uit te rekenen. ‘Kijk, hier lopen enkele grote rivieren en hier...’ hij kneep hoopjes zand, ‘...waren grote steden. Vóór de zondvloed zag de kustlijn er heel anders uit. Ik moet het uit mijn geheugen opdiepen...’ hij tekende een dunne lijn buiten de al getekende lijn. Hier en daar vielen ze samen, elders lagen ze een eind van elkaar.

Hij richtte zich op en keek keurend naar zijn handwerk. ‘Het is niet erg precies,’ verontschuldigde hij zich. ‘Voor mijn betoog is het voldoende.’

Hij zag dat de Reiziger naar het noordelijke deel van de tekening keek. ‘Daar komen we later aan toe. Het is er nogal gecompliceerd, dat is teveel om nu te tekenen.’ Hij groef een aantal putjes. ‘Hier lagen kuststeden, grote havens en enorme industriegebieden. Die zijn allemaal door de zee verzwolgen.’

Hij tekende lijnen vanuit de kuststeden de zee op en landinwaarts.

‘Dit waren zeeroutes voor de vrachtschepen, dat waren wegen, spoorwegen, pijpleidingen, kanalen, hoogspanningsleidingen. Dit hele netwerk zinderde van de transporten van mensen, goederen, energie en informatie.’

De jongen stond op en trok vluchtig een lijn na. De lege ogen keken de kluizenaar aan. ‘Ik heb alles opgenomen,’ sprak de Reiziger, ‘Ik begrijp de reikwijdte nog niet. Ik neem aan dat u het me tijdens onze reis allemaal zult tonen en uitleggen?’

De kluizenaar knikte. ‘Morgenochtend vertrekken we. Ik heb deze dag en nacht nog nodig om afscheid te nemen van mijn vallei.’

Een bij de Reiziger opkomende vraag smoorde hij met een handbeweging.

‘Ik ben verantwoordelijk voor de vallei en het welzijn van de bewoners. Ik verwacht een hele tijd weg te zijn. Ik zal niet onveranderd terugkeren, als ik al terugkeer. Ik moet mijn maatregelen nemen en een vervanger installeren.’

De volgende ochtend verlieten ze de vallei en liepen in noordelijke richting. Onderweg wees de kluizenaar ruïnes aan van huizen.

‘Sommige bouwvallen waren dat al toen de laatste mensen hier nog woonden,’ verklaarde hij. ‘Deze streek was al eerder verlaten door zijn bewoners. Een van de achterliggende oorzaken van de huidige harmonie.’

‘U bent behoorlijk gebeten op de mensheid, niet?’

De kluzenaar antwoordde niet.

Af en toe volgden ze resten van wegen en kruisten riviertjes over intacte bruggen. Bij een enorme, bruinrood verroeste brug over een diepliggende rivier hield de kluzenaar halt. ‘Dit was een van de eerste bruggen van deze afmetingen die de mensen in ijzer bouwden voor hun spoorwegen.’

‘Ijzer, mijn element,’ antwoordde de Reiziger.

‘We zullen het tracé een tijdje volgen,’ ging de kluzenaar verder. ‘De mensen hadden door alle landen spoorwegen aangelegd om snel van de ene plaats naar de andere te reizen...’

‘Neem me niet kwalijk dat ik u weer eens onderbreek, ik loop al een hele tijd rond met een dringende vraag. Die is wellicht pijnlijk voor u, maar u laat me al enige tijd artefacten van mensen zien, zonder te verklaren waarom er nergens meer mensen zijn.’

De kluzenaar zuchtte. ‘Die vraag probeer ik al te ontlopen sinds uw eerste verschijning.’

‘Er moet een waarom zijn en een hoe,’ drong de Reiziger aan.

‘Het hoe is al ingewikkeld genoeg,’ bromde de kluzenaar onwillig.

‘Vertelt u dan hoe het bestaat dat een zo massaal aanwezige en kundige bevolking opeens verdween. Was u er getuige van?’

‘Van het begin,’ zei de kluzenaar met tegenzin. ‘Ik was in die periode geïncarneerd als mens. En van het eind, in mijn huidige staat.’

De Reiziger drong niet verder aan. Hij wist dat het verhaal nu wel zou volgen.

9. Over schepping en destructie

‘De mensheid was gedurende tienduizenden omlopen van deze planeet rond zijn zon langzaam gegroeid en had zich in vele verschillende vormen en kleuren over de Aarde verspreid...’

‘Hoe moet ik me dat voorstellen?’

De kluzenaar zuchtte. ‘Niet alles tegelijk. Er waren verschillende genetische ontwerpen van de mens in omloop, die altijd stabiel zijn gebleven. De mensen spraken zelf van rassen of volkeren: Aziaten, Afrikanen, Kaukasiërs, Slaven, Polynesiërs, Mongolen en nog velen meer. Ze waren onderling afwijkend in postuur, huidskleur, haar, ogen... Weliswaar genetisch uitwisselbaar, maar er was weinig

vermenging tussen de volkeren, voornamelijk vanwege culturele en geografische barrières.’

‘Dank u, ik heb een beeld. Deze volkeren verspreidden zich over de planeet. Wat gebeurde er?’

‘Gedurende de laatste paar honderd omlopen ontwikkelden ze in hoog tempo buitengewoon krachtige apparaten, voertuigen en technieken om hun gebrek aan directe manifestatie van geestkracht te compenseren. Dit gaf hen zoveel macht over de materiële omgeving, dat ze exponentieel in aantal begonnen toe te nemen. Zij pasten hun woonomgeving met grof geweld aan, bouwden steden, industriecomplexen, transportwegen...’

‘Ik zie hier harmonie,’ wierp de Reiziger tegen. ‘Ook al is deze spoorweg een duidelijke ingreep in het landschap, hij maakt er deel van, zonder inbreuk te maken, net als de brug.’

‘U zult ook andere plaatsen zien, waar de harmonie ver te zoeken is,’ voorspelde de kluizenaar grimmig. ‘Deze spoorweg en brug zijn uit de begintijd van hun technische suprematie. De aanleg moest nog met de hand gebeuren. Men was daardoor wel gedwongen de hoofdlijnen van het landschap te volgen. Er was nog een noodzakelijke, functionele schoonheid in wat ze maakten. Later, toen hun technische macht toenam, verdween die noodzaak en zijn hele gebieden verwoest, kaalgeslagen, omgewoeld.’

‘U maakt me ongerust.’ Het ongemak van de Reiziger was het kind niet aan te zien. Blijkbaar was het onderwerp te complex om geheel door de avatar begrepen te worden.

Een tijdje nadat ze de brug achter zich hadden gelaten vroeg de Reiziger: ‘Disharmonie is in mijn beleving volstrekt onlogisch, want antiproductief en energetisch verspillend. Kunt u verklaren waarom de mensheid tot disharmonieuze oplossingen geneigd was? Ik bedoel, ik heb hun muziek opgevangen...’

‘Heeft u daarbij soms onbegrijpelijke of onaangename signalen opzij gezet?’ onderbrak de kluizenaar hem.

‘Ja zeker. Waarom vraagt u dat?’

‘Omdat mensen ook disharmonieuze, zogenaamde “muziek” hebben gemaakt.’

De Reiziger antwoordde na een korte stilte: ‘Ik schaam mij. Ik heb uit de signalen inderdaad een selectie gemaakt en alleen de harmonieuze behouden. Dat is niet zoals het een objectieve waarnemer betaamt.’

‘Het is niet erg. Uw empathie was blijkbaar sterker. De topmuziek van de mensen was inderdaad zo overweldigend, dat objectiviteit daarbij geen stand kon houden.’

‘Wat u zegt,’ verzuchtte de Reiziger. ‘Toch zint het me niet dat ik me in de war heb laten brengen. Daarom vraag ik u nogmaals: waar komt die disharmonie van de mensen vandaan?’

‘Daar zou ik zelf ook graag een afdoende antwoord op willen vinden,’ mompelde de kluzenaar. Hij stopte en keek de avatar in de ogen. ‘U kunt me daarbij helpen, Reiziger. Laat mij u vertellen over de mensen. Misschien kunnen we met uw logica en mijn geheugen een begin van een antwoord vinden.’

‘Dat is de reden van mijn bestaan, kluzenaar. Ik zou niet anders kunnen,’ antwoordde de Reiziger. ‘Alstublieft, begin uw verhaal.’

Bij een rivier die door een wijd dal slingerde, zocht de kluzenaar een plek op een zandbank en ging op een boomstronk zitten.

‘Weet u,’ begon hij na een tijdje, ‘de mensheid heeft veel verschillende, hoog ontwikkelde beschavingen gekend. Die zijn zonder uitzondering op een gegeven moment ineens gestort. Waarschijnlijk omdat de vitaliteit van de leidende klasse perverteerde, waardoor ze ten prooi vielen aan vitalere volken.’

‘Ik hoor u, ik zie nog geen logica. Van waaruit ontstonden die beschavingen, om mee te beginnen?’

‘Materiële welvaart, denk ik. Zodra er in een bepaalde regio overschotten aan voedsel, kleding en onderdak ontstonden, konden sommige mensen zich wijden aan de productie van luxe goederen, dienstverlening, kunst en cultuur. Muziek bijvoorbeeld. De mensen gingen op een kluitje wonen, in steden, waar alles verhandeld werd. Door het verbeteren van de levensomstandigheden ging de bevolking sterk groeien.’

‘Dat klinkt mij logisch in de oren. Ik zie nog geen reden tot disharmonie, integendeel juist.’

‘De exponentiële groei leidde tot grote ongelijkheden. Massa’s mensen leden honger, terwijl een elite zich wentelde in extravagante luxe en macht...’

‘Dat begrijp ik niet. Het is onlogisch,’ onderbrak de Reiziger hem. ‘U verschaft veel informatie, maar geen duidelijkheid. Ik wil graag weer terug naar mijn oorspronkelijke vraag: wat gebeurde er in de nadagen van de mensen, waardoor ze verdwenen?’

De kluzenaar was de draad van zijn uitleg kwijt.

‘Vertelt u dan wat u heeft gezien. Beknopt graag. Ik stel later wel vragen om details op te helderen,’ hielp de Reiziger hem.

‘Och, het oude liedje,’ mompelde de kluzenaar. ‘Door de exponentiële groei van de bevolking en het eveneens exponentieel toenemende gebruik van hulpbronnen ontstonden er tekorten aan water, energie, landbouwgrond, ertsen, aardolie, vis. De mensen waren verdeeld in naties, etnische groepen, religieuze groeperingen en machtsblokken. Ze raakten onderling in conflict om deze hulpbronnen.’

‘Dat moet toch een funeste invloed hebben gehad op de biosfeer van de planeet?’

‘Dat klopt. De eerste pogingen om grote klimaatveranderingen te voorkomen strandden echter vanwege de wereldwijde wedijver en onenigheid.’

‘Het klimaat veranderde? Hoe...?’

‘Ik leg het later wel uit,’ zei de kluizenaar. ‘De mensen hadden de energiehuishouding van de planeet grondig verstoord. Op een gegeven moment nam de temperatuur aan de polen zo snel toe dat van de landmassa’s bij de noordpool en de zuidpool stukken landijs zo groot als continenten in zee gleden. De plotselinge zeespiegelstijging overstroomde de dicht bevolkte gebieden aan de kusten met immense vloedgolven. Meer dan driekwart van de wereldbevolking is toen verdronken,’ vatte de kluizenaar het drama op bittere toon samen.

De Reiziger bleef een tijd zwijgen.

‘Voorzagen ze dat dan niet?’ vroeg hij uiteindelijk in opperste verbazing. ‘Ik heb nog veel meer vragen,’ ging hij door toen de kluizenaar niet antwoordde. ‘Dit komt het eerste bij me op.’

‘Jawel, hun wetenschap was, net als hun muzikaliteit, vergevorderd. In feite waren de rampen die optraden lang van te voren voorspeld...’

‘Waarom spreekt u niet verder?’

De kluizenaar zuchtte. ‘Als ik u vertel wat er achter de schermen gaande was, zult u me niet geloven.’

‘Achter de schermen?’

‘De wereldbevolking telde op het laatst tien miljard individuen. Een verborgen elite van machthebbers vond dat veel te veel. Enkele miljoenen vonden ze voldoende om hun belangen te dienen. Die machthebbers werkten uit het zicht van iedereen aan hun verschrikkelijke opzet om de wereldbevolking te decimeren. Dat noemen we “achter de schermen”’

Na een lange stilte zei de Reiziger peinzend: ‘Ik kan het niet begrijpen. Mijn referentiekader schiet hier duidelijk tekort. Ik kan deze zelfdestructie niet plaatsen, zeker niet na met hun muziek in aanraking te zijn gekomen.’

De kluizenaar schudde vermoeid zijn hoofd. ‘Deze gesprekken met u, al putten ze me uit, zijn waarschijnlijk het doel van al die jaren wachten. Misschien dat ik het met uw logica zelf kan gaan begrijpen.’

De Reiziger keek hem opmerkzaam aan. ‘Ik heb u verteld dat mijn soort beschikt over directe communicatie, ongeacht de fysieke afstand. Misschien heeft u daar iets van opgevangen?’

‘Het zou kunnen, het zou kunnen,’ mompelde de kluizenaar. ‘Ik heb, begrijp ik nu, ontelbare omlopen achtereen op u zitten wachten, of op iemand als u.’

‘Dat bedoel ik,’ zei de Reiziger.

Hij was zo vertrouwd geraakt met zijn verschijning als mensenkind dat hij hulpvaardig een hand uitstak toen de kluizenaar wankelde. Even gedachteloos nam die de hand aan en bleef hem vasthouden.

‘Wat dreef de mensen van deze schitterende planeet toch tot hun vernietiging?’

vroeg de Reiziger terwijl ze verder door het land trokken. ‘Of, als ik u moet geloven, waarom lieten ze het toe?’

‘Om dat te begrijpen moet u eerst weten wat mensen waren,’ hervatte de kluzenaar. ‘Zij waren het sluitstuk van een lange experimentele ontwikkeling. Zij zijn gecreëerd als krachtige, aardstoffelijke organismen met een diep in de materie gezonken verschijningsvorm en een eigen, individuele vrije wil.’

10. Het concept creatieveld

‘Dat concept “vrije wil” begrijp ik niet helemaal.’

‘Ik zal anders beginnen. Is u misschien opgevallen tijdens uw verkenningen, hoeveel soorten wezens op deze planeet bestaan?’

‘Ja, ontzettend veel!’ riep het kind uit terwijl het opsprong. Het wees in de rondte op de zingende vogels, insecten en vlinders die in hun nabijheid vlogen. De Reiziger nam de avatar onmiddellijk weer over. De jongen hield stil en zijn ogen verloren de stralende blik.

‘Alleen al die duizenden soorten klein leven dat vliegt en kruipt. Waartoe die overdaad?’ vroeg de Reiziger verstoord.

De kluzenaar had even nodig om de ommekeer in de avatar te verwerken.

‘Deze planeet is de draagster van de grootste verscheidenheid aan leven in de hele kosmos,’ verklaarde hij.

‘Ik begrijp uw sterke betrokkenheid,’ antwoordde de Reiziger. ‘Bij mijn reizen heb ik veel planeten aangetroffen met leven, maar ik ben inderdaad nooit zo’n extreme overdaad tegengekomen. Waar komt die vandaan?’

‘Gaia is ooit uitgekozen als experimenteerveld voor het scheppen van levensvormen en gereedgemaakt om die te huisvesten.’

‘Door wie?’

‘Door wezens van een hogere orde. Ik weet dat het vaag klinkt, maar ik kan niet duidelijker zijn. Wij beschouwen deze wezens als de Hoge Hiërarchieën van de Kosmische Raad. Zij hebben eonen geleden besloten dit experiment te beginnen en ze hebben onlangs besloten om het experiment met de mens te stoppen.’

‘U spreekt weer in raadselen,’ riep de Reiziger hem tot de orde. Met een toon van ontzag in zijn stem: ‘Ik weet van het bestaan af van wezens van een hogere orde, al zegt uw concept hiërarchie me weinig. In feite ben ik, zijn alle Reizigers een ...afgeleide van...’ Hij zweeg en het kind zat met een frons boven de neus na te denken. De kluzenaar zag met een verholten vreugde dat de avatar zich hersteld had en weer een geheel met zijn geestelijke bewoner vormde.

‘Ik heb er geen woorden voor in uw taal,’ zei de Reiziger na een lange tijd spijtig.

‘U zou hen Meesters van het Universum kunnen noemen.’

De kluizenaar knikte. ‘Waarschijnlijk bedoelen we dezelfde wezens. De menselijke religies kenden hen als goden en engelen.’

‘Ik ben blij dat we overeenkomstige kennis hebben ten aanzien van wezens die hoger staan dan wij,’ zei de Reiziger eerbiedig. ‘Maar het begrip hiërarchie is mij vreemd.’

‘Voor de elementale wezens van de Aarde is het concept hiërarchische orde van wezenlijk belang. Het is gerelateerd aan kennis en de daarbij behorende verantwoordelijkheid. Hoe meer kennis een wezen heeft, hoe meer verantwoordelijkheid hij heeft voor de wezens lager in de orde, voor het werk dat ze doen, voor besluiten over te volgen processen, de wisselwerking met anderen, het welzijn van elk onderdeel dat tot zijn werkgebied behoort.’

‘Ik begin het te begrijpen. In mijn bestaan ken ik deze structuur niet. Wij zijn allen eenlingen en als wij communiceren gaat dat op gelijke voet tussen de individuele leden van mijn soort.’

‘Een netwerk,’ vulde de kluizenaar aan. Op de vragende blik van het kind legde hij uit dat een net bestond uit lijnen tussen knopen en zo een geheel werd waarin iets gevangen kon worden. Toen hij het nog niet begreep tekende de kluizenaar een net in het zand. Daarnaast tekende hij een deel van de Hiërarchie.

‘Dat ziet er ook uit als een net,’ zei het kind verbaasd.

‘U moet het u voorstellen in drie dimensies. Ik kan het alleen maar op een plat vlak afbeelden.’

‘Ik zie het niet,’ zei de kind na een tijdje gekeken te hebben.

De kluizenaar had echter al wat anders bedacht. Van stokjes en bolletjes klei uit de oever van de rivier maakte hij een driedimensionale afbeelding van een hiërarchie. ‘Elk bolletje klei vertegenwoordigt een individu,’ legde hij uit. ‘De stokjes staan voor de relatie: sturen, dat gaat van boven naar beneden, en informatie over het resultaat van de sturing, van beneden naar boven. Tevens staat het voor respectievelijk liefde en ontzag, kunde en vertrouwen.’

‘Ik zie het,’ zei het kind, dat intussen met een bolletje klei aan het spelen was gegaan. ‘Wonderlijk materiaal. Weinig ijzer.’

‘Als u het verhaal van de mensen werkelijk wilt kennen, zult u daar een aanzienlijke tijdspanne voor moeten uittrekken. Wilt u dat?’ De kluizenaar wees op zijn model van klei en stokjes. ‘Het is een complexe geschiedenis. Ik zal de kern van het verhaal vanuit verschillende kanten moeten benaderen om u een juist en compleet beeld te kunnen geven.’

De jongen knikte weer. Zijn vingers bleven vormpjes uit de klei maken en weer in elkaar frommelen. De kluizenaar moest glimlachen, ondanks de zwaarte van de taak die hij op zich genomen had.

‘Wat u nu doet, is eonen lang op de Aarde gedaan door wezens die hoog in de kosmische evolutie staan. Vormen creëren uit ongedifferentieerd materiaal. Net als klei. Dat bedoelde ik met experimenteerveld. Door het instellen van een zone van vrije wil in dit gedeelte van het sterrenstelsel konden op deze planeet levensvormen geschapen worden waarvan het bestaan op zich geen enkele noodzaak had.’ De jongen knikte. ‘Ik begin het verband te zien.’

Hij keek naar zijn besmeurde vingers. ‘Ik neem aan dat ze er geen klei voor gebruikten.’

‘Nee. Er was levend basismateriaal aanwezig. Vanuit een oercombinatie van primitieve levensvormen, ééncelligen en bacteriën, was een basiscel samengesteld, waarin alle noodzakelijke functies waren verenigd: een genetische, zichzelf reproducerende codering, eiwitten productie, een energiehuishouding, voortplanting, voortbeweging en een eerste aanzet tot zintuiglijke waarneming van zijn omgeving. Met deze bouwsteen zijn miljoenen levensvormen in het leven geroepen.’ De kluizenaar verjoeg een vlieg die rond zijn hoofd zoemde. ‘Alleen al van dit creatuur zijn er minstens vijfentachtigduizend soorten.’

‘Wilt u werkelijk zeggen dat dit insect...’ het kind strekte zijn hand uit, de vlieg landde er op en begon zijn vleugels te poetsen, ‘...vijfentachtigduizend keer opnieuw is geschapen?!’

‘Variaties. Een veilige oefening voor afstuderende scheppers.’

‘Wat bedoelt u?’ vroeg het kind, zonder zijn ogen van de vlieg af te houden.

‘De vlieg is een uitermate nuttig wezen met een plaats in de ecosystemen die scherp is afgebakend, terwijl zijn functie in het geheel vrij algemeen is.’

‘Dat zegt me nog niets.’

‘Het komt er op neer,’ voegde de kluizenaar er, ietwat ongeduldig wordend, aan toe, ‘dat er weinig gevaar was dat er teveel vliegen zouden komen, omdat hun populatiegrootte door het ecosysteem geregeld wordt. Daarom was het een gewild organisme om nieuwe ondersoorten bij te maken.’

‘Kijk, dat is logisch,’ zei de jongen tevreden, terwijl hij de vlieg met een snelle beweging ving. Hij opende zijn hand en bracht de vlieg dicht bij zijn oog. Het insect bleef bewegingloos zitten.

‘Merkwaardig beestje,’ zei hij. ‘Maar dat is vrijwel elk organisme op deze planeet. Het heeft een pantser aan de buitenkant. Weet u zeker dat het uit cellen bestaat?’ De kluizenaar knikte.

‘Wij bestaan niet uit cellen,’ concludeerde de jongen. Hij tuurde door zijn transparante hand, waarin het skelet duidelijk stond afgetekend.

‘Nee,’ antwoordde de kluizenaar. ‘Alleen aardstoffelijke lichamen bestaan uit cellen. Natuurwezens bestaan louter uit vormen van licht. Onze verschijning is materiëler dan het hunne. In termen van aardestof zou je kunnen zeggen dat ons

lichaam uit een gelei van gas bestaat. Ons skelet is van een soort schuim, hard geworden gelei. Het heeft weinig massa te dragen.'

'Het is een plezierige vorm,' gaf de jongen toe. Hij pakte een kluit klei en wierp die in de rivier. 'We kunnen wel materie hanteren, maar hebben er geen last van.'

11. De rol van destructie, keerzijde van creatie

De kluizenaar en de Reiziger dronken samen levenskracht in van de opkomende zon. De Reiziger had, mét het ontwerpen van zijn kindgedaante, dezelfde energie-behoefte aangenomen als zijn gastheer.

'Wat gebeurde er met de mensen die de zondvloeden overleefden?' was de eerste vraag in de nieuwe dag. 'Het komt me niet logisch voor dat ze daardoor volledig van de planeet verdwenen.'

'Daar heeft u gelijk in. Bij twee eerdere vernietigingen van een technologisch hoog ontwikkelde beschaving waren er genoeg overlevenden om vanuit een primitieve staat te evolueren naar een nieuwe reeks beschavingen.'

'Ook dat begrijp ik niet, waarom hun evolutie zo met horten en stoten verliep.'

'Met vallen en opstaan,' antwoordde de kluizenaar, zijn gedachten bezig met het formuleren van een antwoord.

'Dat is een mooie uitdrukking, maar gaat u door. Ik ben hier niet voor taalkundige spitsvondigheden, ik begrijp het gewoon niet.'

'Voor een goed begrip is het nodig een paar eigenschappen van de mensen voor ogen te houden. Hun beleving en hun behoeften lagen bijvoorbeeld vrijwel volledig in het vlak van de aardstoffelijke materie. Zij moesten hun voeding, kleding, onderdak en instrumenten vormen uit aardstoffelijke materie. Met hun handen, hun vernuft en met de gereedschappen die ze ontwikkelden.'

'Dat concept begrijp ik nu.'

'Materie is moeizaam te verwerven, te bewerken en te behouden. Daarin ligt de verklaring van hun eeuwige gevoel van schaarste, van niet genoeg hebben. Dat is de bron van een alles doordringende angst: om niet genoeg te hebben. Het was de oorzaak van hun grootste handicap: hebzucht.'

'Dat is iets wat ik telkens over het hoofd zie. Hun angst voor schaarste.'

'Hun technologische beschaving was in hun nadagen volledig gericht op het winnen, bewerken, wereldwijd vervoeren, samenstellen en verhandelen van materiële dingen. Grondstoffen, onderdelen, voedselproducten, ingenieuze apparaten. De zondvloeden vernietigden dat netwerk, aangezien ruim tweederde van hun handel en industrie in laaggelegen landen aan de kusten van zeeën was gevestigd, zoals ik u in mijn vallei heb voorgetekend.'

‘Toch was niet alles vernietigd. Volgens u waren er ook grote steden, industrieën en netwerken in de hoger gelegen binnenlanden. Konden ze met wat er over was niet gewoon verder?’

‘De productie van vrijwel alles wat de mensen nodig hadden was volkomen gefragmenteerd in ver gespecialiseerde, geografisch verspreide eenheden. Onderdelen en halffabricaten werden verspreid over de hele wereld gemaakt, getransporteerd en geassembleerd. Door het wegvallen van de transportmogelijkheden kon er vrijwel geen product meer worden gemaakt. De resterende productie zakte in bij gebrek aan grondstoffen, gebrek aan vraag en gebrek aan een financiële structuur. In de gespaarde, hoger gelegen gebieden viel men terug op een overlevings-economie onder militair gezag.’

‘Militair?’

‘Elke natie beschikte over een gewapende macht, voor verdediging en ordehandhaving.’

‘Gewapend?’

‘Militairen waren personen, opgeleid voor strijd met andere mensen. Zij beschikten over werktuigen om andere mensen te doden en om de werktuigen van anderen te vernietigen. Zij waren georganiseerd in legers.’

‘Dat heb ik. De gewapende macht nam het bestuur over. Ga door.’

‘De levensstandaard viel pijlsnel terug. Er ontstond gebrek aan van alles: voedsel, energie, transport, gezondheidszorg. Miljoenen vluchtelingen ontregelden de structuren die nog intact waren gebleven. Er ontbrandden wereldwijd schermutelingen tussen ad hoc legertjes. Want wapens waren er in overvloed. Er werd als gekken gevochten om de schaarse overgebleven hulpbronnen. In de chaos na de overstromingen namen warlords hun kans waar om met niets ontziend geweld macht en rijkdommen te plunderen.’

‘Warlords?’

‘Een term uit het Engels. Het betekent oorlogsheer. Er worden autonome leiders van een door hen zelf verzamelde strijdmacht mee bedoeld.’

‘Ik krijg er een beeld van. Ga door.’

‘Al gauw werden de oorlogen gedempt door massale sterfte als gevolg van ziekten en hongersnood. Sommige ziekten waren door geheime onderzoeksinstellingen gecreëerd als wapen tegen andere naties. In de chaos en vernietiging ontsnapten de ziekteverwekkende micro-organismen en richtten slachtingen aan onder de onbeschermden mensen, omdat er geen antidota waren.’

‘Dat klinkt afschuwelijk. Konden hun leiders daar niets tegen doen?’

‘Die waren zo gefixeerd op roof, cq bescherming tegen roof, dat ze aan geen enkele andere overlevingsstrategie konden denken.’

‘Dat is toch onlogisch. Zelfbehoud is toch universeel in elk organisme ingebouwd?’

‘Mensen konden zo verblind raken door hun driften en begeerten dat ze al het andere uit het oog verloren. Ook hun eigen voortbestaan. Het was een van de eigenschappen die inherent waren aan de vrije wil en het vermogen tot scheppen.’

‘Dat begrijp ik niet.’

‘U weet dan ook niet wat scheppen is.’

‘Dat hoeft u niet zo verwijtend te zeggen. Als de mensen als enigen scheppingskracht hadden, zou het toch onlogisch zijn als ik er wel weet van had?’

‘U heeft gelijk. Neem me niet kwalijk. Maar ik zal het proberen uit te leggen. Om te kunnen scheppen moet een mens alle vermogens inzetten die hij heeft. Daarbij worden instincten, lichamelijke en sociale behoeften achtergesteld. VÉR achtergesteld.’

‘Concentratie dus.’

‘Concentratie ja. Niet alleen van het brein, het betreft alle energielichamen van de mens. Voor de scheppingsdaad zet hij zijn totale leven in.’

Het kind keek met plotselinge tranen in zijn ogen naar hem op. ‘Werkelijk?’ fluisterde het. ‘Alles?’

‘Ja.’ Bewogen door de ontroering van de Reiziger streelde hij onwillekeurig het haar van het kind. Hij trok gauw zijn hand terug toen hij het merkte. Het was geen echt haar.

‘Ik zal het trieste vervolg van de catastrofe verder vertellen. De sterkste overlevers verzamelden zich tot gewapende clans die rovend en verkrachtend rondzwierven. De zachtmoedigen verdwenen in deze periode snel van de aardbodem. Als ze niet aan ziekten waren bezweken, stierven ze een gewelddadige dood. Verreweg de meesten gaven echter domweg het leven op.’

‘Dat vind ik moeilijk te aanvaarden. Juist van de zachtmoedigen begrijp ik het niet.’

‘Ze gaven het leven op uit hopeloosheid. De zachtmoedigen begrepen namelijk wel wat er aan de hand was. Zij wisten dat het mensenras gedoemd was te verdwijnen als gevolg van de rampen die het over zichzelf had afgeroepen.’

‘Hoe wisten ze dat?’

‘Dat vraagt u, een logisch wezen? Nee, ik plaag u niet, maar het is wel het antwoord: de zachtmoedigen dachten wel logisch na. Zij konden oorzaken en gevolgen aan elkaar koppelen en eenvoudigweg uitrekenen dat de mens aan het uitsterven was.’

‘Dat lijkt me vreselijk. Heeft u dat nog als mens meegemaakt?’

‘Nee. Na mijn wedergeboorte in mijn huidige vorm heb ik, net als vele van mijn verwanten, zoveel mogelijk informatie verzameld bij de laatste mensen. Uit fragmenten hebben wij een beeld samengesteld van het uitstervingsproces van de mens.’

‘Maakten ze toen nog muziek?’

De kluzenaar schudde zijn hoofd.

‘Waarom niet?’

‘In een gevecht om te overleven is geen plaats voor muziek. De instrumenten, de partituren, de vaardigheden waren allemaal verloren geraakt. Opnamen en afspelapparatuur waren vergaan. De vrouwen zongen soms weemoedige liedjes bij het werk. Dat is de enige muziek die over was gebleven.’

‘Jammer,’ zuchtte de Reiziger. ‘U vindt het hopelijk niet erg als ik er naar blijf vragen?’

‘Het zal hoe dan ook vruchteloos zijn, Reiziger, wat u ook vraagt over de mensenmuziek. Die bestaat al heel lang niet meer.’

‘Ook vruchteloze vragen kunnen uiteindelijk leiden tot een aanknopingspunt,’ wierp de Reiziger tegen. ‘Als ik nu zou ophouden met vragen stellen is de waarschijnlijkheid daarop vrijwel nihil.’

De kluzenaar schudde mismoedig zijn hoofd.

‘Ik deel uw hopeloosheid niet, kluzenaar.’

De kluzenaar beefde: door de ogen van de kindgedaante keek hem - heel even - een oud en wijs wezen recht in zijn ziel.

‘Vergeet niet dat ik beschik over de elektromagnetische opnamen,’ ging de Reiziger verder. ‘Er is derhalve een registratie, die niet zo makkelijk zal vergaan als de aardse.’

De kluzenaar richtte zich uit zijn moedeloze houding op. ‘Ja, u heeft gelijk. Het belang daarvan was ik even uit het oog verloren.’

Hij stond op en speurde de hemel af. ‘Daar is de muziek nog. Het is een wonder dat u er was om het op te vangen, voordat het voorgoed in de ruimte verdween,’ fluisterde hij.

‘Er zijn enkele verwanten van mij die in de gelegenheid zijn om de uitzendingen ook op te vangen, kluzenaar. Er zullen meer registraties volgen en meer studies gedaan worden.’

‘Zullen zij de Aarde bezoeken?’

‘Enkele van mijn soortgenoten koersen al lange tijd in deze richting,’ beaamde de Reiziger. ‘Er zijn er steeds meer die hun andere onderzoeken afbreken om hierheen te kunnen komen. Gedurende de komende paar honderd omlopen zullen verscheidene Ruimtereizigers arriveren.’

‘Dan krijgt de Aarde misschien wel net zoveel ringen als Saturnus,’ fluisterde de kluzenaar.

‘Dat is niet onwaarschijnlijk, ja.’

12. Het verdwijnen van de mens

‘Ik wil u enkele overblijfselen van de creativiteit van de mensheid laten zien. Het is aardse materie, reden waarom er direct zonlicht voor nodig is, reden waarom wij overdag zullen reizen. Wij wachten nu tot de mist optrekt.’

‘Deze waterdamp is buitengewoon dicht,’ merkte de Reiziger op. Ze liepen wat rond in de buurt van een stenen brug over een rivier. De kluizenaar legde uit hoe de mensen de effecten van de zwaartekracht op de brug hadden weten te compenseren met boogconstructies. Na verloop van tijd wist hij niets meer te bedenken om te laten zien. De mist was nog steeds te dicht om verder te reizen.

De Reiziger, die gewillig alle uitleg over bruggenbouw over zich heen had laten gaan, stelde op een gegeven moment de vraag die de kluizenaar voor probeerde te blijven: ‘Wilt u uw verslag over de nadagen van de mens vervolgen?’

Toen de vraag eenmaal gesteld was reageerde de kluizenaar, tot zijn eigen verbazing, opgelucht, ondanks de zielenpijn die het vertellen opriep.

‘Dat is goed. Laten we aan de waterkant gaan zitten.’

Ze vonden een omgevallen boom die half in het water lag en gingen boven het stromende water op de stam zitten.

‘Ik heb u verteld,’ begon hij, ‘hoe in korte tijd de wereldbevolking gedecimeerd werd en de beschaving onderging in geweld, tot er alleen nog primitieve clans over waren die in angst en vijandschap leefden. Ik heb u ook verteld dat er een verborgen elite bestond die, duizenden omlopen lang al, in het geheim sturing gaf aan de ontwikkeling van de mensheid. In een richting die eerder beperkte dan ruimte gaf. Om het zachtjes te zeggen. Ik heb u niet verteld dat deze elite niet alleen uit mensen bestond. De kern werd gevormd door een groepering van een andere planeet, een groepering die daar verbannen was...’

‘Er zijn op dit moment ook diverse niet-aardse intelligenties op en rond de planeet aanwezig,’ onderbrak de Reiziger hem. ‘Echter geen van allen in een materiële vorm. Zij gaan overigens alle contact met mij uit de weg.’

‘Kent u hen van andere onderzoeken?’

‘Wij komen hen tegen, maar wij weten niets van hen. Ze vinden het niet prettig om door mij of mijn verwanten onderzocht te worden. Vanwege onze empathische aard kunnen we dat dan ook niet doen. Wij zijn wat hen betreft aangewezen op andere bronnen. Die zijn echter zelden positief gestemd over eh, onze kosmische collega’s.’

De kluizenaar keek de jongen aan. Hoorde hij in de opmerking van de Reiziger... humor? Een beetje sarcasme zelfs?

‘Ik begrijp dat uw soort al veel langer betrokken is bij het zoeken naar beschavingen in dit sterrenstelsel. U bent als het ware een spiegel.’

‘Pardon?’

‘U reflecteert zonder omhaal wat ze u ziet, ook ongewild. De meeste intelligente wezens hebben een beeld van zichzelf, waarbij de schaduwzijden wat naar de achtergrond verdrongen worden. Een spiegel laat die echter zonder verdoezeling zien aan degene die ervoor staat.’

De jongen knikte langzaam.

‘Dat is een nieuwe gedachte voor mij, kluizenaar. Waarschijnlijk zag ik het zelf niet omdat, als ik een ongemakkelijk gevoel bij degene bespeur met wie ik contact heb, dat niet als een waardevol, te registreren gegeven beschouw. Ik zal dat veranderen. Maar ik onderbrak u. Gaat u verder over die elite.’

‘Hm, ik ben de draad een beetje kwijt. Ik ben overigens benieuwd of er nog representanten van op aarde zijn.’

‘Inderdaad een belangwekkende vraag. Als ze zich zo goed verborgen kunnen houden als u zegt, zal het moeilijk worden om hen op het spoor te komen.’

‘Ik ben van mening dat de afloop, zoals die zich heeft voltrokken, ook een streep door de rekening was voor deze elite.’

‘Hoe was die afloop dan, in uw woorden?’

‘Tot zover was het een bekende afloop. Lange, lange tijd geleden is eerder een technologisch hoog ontwikkelde beschaving in vloedgolven ten onder gegaan. Wat deze keer anders was: er werden geen levende kinderen meer geboren. Na minder dan honderd omlopen waren er geen mensen meer.’

De Reiziger verwerkte de summiere mededeling in stilte.

‘Kinderen? Ik heb al eerder genoteerd dat mensen jongen krijgen, ik heb mijn gestalte ernaar gemodelleerd, maar het hoe en waarom heb ik nog niet kunnen vernemen.’

‘Krijgt uw soort geen nakomelingen?’

‘Nee. Waarom? Wij zijn geschapen en functioneren.’

‘Uw soort kent geen dood? Geen ophouden van bestaan?’

‘Er is wel eens een individu van ons soort gedesintegreerd bij een kosmisch voorval.’

‘U leeft dus eeuwig?’

‘Wat is eeuwig? Het is onze taak het sterrenstelsel te bestuderen. Daar komt in principe geen einde aan, want er gebeurt altijd wel wat. Ergens. Tot alle sterren in de centrale vortex zijn opgenomen.’

De kluizenaar zuchtte. ‘Mensen waren maar een kort aards leven beschoren. Maximaal iets meer dan honderd omlopen.’

‘Dat is inderdaad extreem kort. Zeker voor een intelligent wezen. Hoe kan zo’n kort levend wezen inzicht en kennis verwerven? Dat is toch onmogelijk?’

‘Onmogelijk? Hoor ik daar een prematuur oordeel?’

De jongen wendde onthutst zijn gelaat naar hem toe.

‘U heeft gelijk.’ De telepathische stem van de Reiziger leek wel te stotteren. De jongen boog zijn hoofd en zuchtte een paar keer diep.

Meedogenloos fileerde de kluizenaar ook deze uiting: ‘U lijkt wel een mens.’

‘Hoe kan dat nu?’ bracht de Reiziger uit. ‘Als ze er niet meer zijn?’

‘Uw avatar is blijkbaar meer gevormd naar het morfogenetische veld van de mens dan dat van ons, de nieuwe elfen.’

De jongen keek hoopvol naar hem op.

‘Ik bemerk een zekere instemming bij mijn avatar, zoals u hem noemt.’ De Reiziger probeerde duidelijk zijn eerdere, onbewogen objectiviteit te herwinnen.

‘Uw ongelof is natuurlijk wel te begrijpen,’ bepeinsde de kluizenaar. ‘Een bewustzijn dat geen onderbrekingen kent kan ongehaast data verzamelen. Er is geen noodzaak tot uitbarstingen van creativiteit, want er is alle tijd. Laat ik u vertellen over het vermogen tot orgasmen van de mens...’

‘Wat is een orgasme?’

‘Oorspronkelijk een moment van fysieke en astrale extase wanneer mensen een seksuele ontlading beleven.’

‘Dat zegt me niets.’

‘Hm. Begrijpelijk, u kent de dualiteit van man en vrouw niet. Misschien kan ik het via een omweg beschrijven. Het moment dat u in volle bewustzijn ervoer wat muziek is en wat het met je doet, kunt u zich dat voor de geest halen?’

‘Zeker. Daar dacht ik aan toen u het woord orgasme te berde bracht.’

‘Goed. Vermenigvuldigt u dat gevoel eens met honderd en stelt u zich voor dat een deel van uw fysieke lichaam gelijktijdig met die innerlijke explosie letterlijk ontploft.’

‘Heftig,’ mompelde de Reiziger na enige tijd.

‘Kunt u zich voorstellen dat de mens, met name de mannelijke exponent, daar aan verslaafd was? Het maakte niet uit in welke erbarmelijke omstandigheden een man zich bevond, hij kon op elk moment dat hij dat wenste zo’n orgasme bij zichzelf bewerkstelligen.’

‘Niet te geloven,’ mompelde de Reiziger.

Even later: ‘En de vrouwelijke exponent?’

‘Daarmee lag het ingewikkelder. De vrouw had dat vermogen ook, maar omdat de meeste vrouwen door alle tijden heen door de mannen werden onderdrukt, gebruikt, verkracht, voortdurend zwanger werden van een kind, of ze dat nu wilden of niet... nee, alleen onder gunstige levensomstandigheden konden vrouwen die extase beleven. Laat ik het zo zeggen: er was een veilige relatie, een veilige omgeving voor nodig, met een man of met een andere vrouw...’

‘Dat kon dus ook?’

‘Zeker.’

‘Wat wilt u eigenlijk duidelijk maken aan de hand van het begrip orgasme?’

‘Oh ja. De mens leefde wel kort, maar doorgaans was dat leven heel bewogen. Bij een orgasme trekken alle lichtlichamen en het fysieke lichaam samen, om vervolgens explosief uit elkaar te spatten. De mens kende dan ook het woord uitspattingen...’

‘Ja, ik begrijp dat nu.’

‘Oorspronkelijk hoorde het orgasme bij de creatieve daad van het concipiëren van een kind. De mens ervoer echter daaraan verwante extases zowel bij het scheppen van een kunstwerk als bijvoorbeeld bij het doden van een prooi of vijand. Door de contractie van al zijn lichtlichamen ten behoeve van de actie, werd zijn schepingskracht als een vuurstoot, zoals je bij de eruptie van een vulkaan ziet.’

‘Ik begrijp het,’ mompelde de Reiziger. ‘Logisch dat zo’n wezen snel opgebrand raakt. Al het aardse leven schijnt overigens kort te leven.’

De kluizenaar glimlachte. ‘Er zijn zelfs vliegjes die maar een dag leven. Daarentegen zijn eencelligen en bacteriën in principe onsterfelijk. Zij kunnen zich oneindig vaak delen. Organismen met een hogere organisatiegraad niet. Die gaan na korte of langere tijd dood en desintegreren. Dat is om plaats te maken voor nieuwe individuen met mogelijk betere eigenschappen. Om als soort voort te kunnen bestaan, vermeerderen meercellige aardse organismen zich daarom door middel van eieren of zaden, die zij binnen of buiten hun lichaam laten uitgroeien tot jongen. Deze jongen worden door sommige hogere dieren gevoed tot ze zichzelf kunnen redden. Dat..’ hij beduidde de ander dat hij even moest wachten met zijn vragen, ‘dat is tevens een van de sleutels tot de lichamelijke evolutie van elke soort. Aardse wezens, behoudens de meest primitieve organismen, komen voor in twee polariteiten: mannelijk en vrouwelijk...’

‘Dat heeft u me eerder al verteld. De vrouwelijke individuen kregen de jongen...’

‘Dat gebeurt nog steeds. Door hun genetische code te vermengen in een nieuw zaad of ei kunnen binnen een kort tijdbestek ongelooflijk veel verschillende individuen ontstaan. Bij celdeling ontstaan daarentegen twee identieke cellen.’

De Reiziger zat het in stilte te verwerken. Na een tijdje zei hij aarzelend: ‘Ik begin er iets van te begrijpen. Kort leven en vermengen van genetische codes in nieuwe individuen zijn een middel voor diversificatie. Klopt dit?’

‘Die conclusie is volkomen juist,’ zei de kluizenaar. ‘Bij de mens kon die genetische diversificatie tot extreme fysieke verschillen leiden, waarbij elk mens ook nog over een individuele geest beschikte en over een uniek samenstel van talenten... potentiële vaardigheden. Elk nieuw mens was geheel verschillend van al zijn miljarden soortgenoten, in heden, verleden en toekomst. Er hebben nooit twee identieke mensen bestaan!’

‘Ik wil dat niet betwisten,’ zei de Reiziger, die de opwinding van de kluizenaar niet deelde. ‘Maar uw verklaring roept een andere vraag op. Kunt u me ook uitleggen waarom er na de laatste ramp geen kinderen meer werden geboren?’

De kluizenaar keek peinzend over de rivier. ‘Dat is een stuk moeilijker. Daarvoor moet ik eerst uitleggen hoe mensen in elkaar zitten.’

13. De constructie van de mens

Hij stond op en wandelde over de stam naar de oever. ‘Laten we daarginds op die keien gaan zitten,’ stelde hij voor.

De jongen volgde hem naar een plek waar het water rond enkele afgesleten rotsplaten stroomde. ‘Ik houd van het stromen en draaien van water als het een obstakel tegenkomt,’ legde hij uit terwijl hij ging zitten. De jongen knielde op een minuscuul strandje tussen de grijze rotsen en begon in de grond te wroeten.

‘Ik wacht op uw uitleg,’ zei hij toen het stil bleef. ‘Ik heb al begrepen dat ze er uitzagen als u en ik. Ik als een opgroeiend jong en u als een volgroeid exemplaar.’

‘Laat ik beginnen met de hoofdstructuur van een menselijk wezen. Het is in grote lijnen samengesteld uit zeven lichamen, waarvan het aardse lichaam de kleinste omvang en de hoogste concentratie aardse stof bevat. Dit lichaam is een hoogst ingenieus samenstel van skelet, spieren, zenuwen en organen met een fascinerende biochemie. Het resultaat van eonen lange ontwikkeling en proefnemingen door de Hoge Hiërarchieën. Zijn stoffelijke lichaam is het leidende principe van de mens geweest. Zijn andere lichamen waren, hoewel hoger van orde, volgend. Hij was zich echter vrijwel uitsluitend bewust van zijn fysieke voertuig. Hij dacht zelfs dat hij zijn lichaam wás. Weinig mensen waren zich die andere lichamen bewust.’ ‘Dat is inderdaad ongewoon,’ protesteerde de Reiziger. ‘Een dergelijke onwetendheid is niet logisch. Het zou duiden op een collectieve blindheid... het klopt gewoon niet!’

‘Ja, blindheid zou een goede beschrijving zijn. Er waren wel zienden onder hen, hun adepten, sjamanen. Zij verbreedden hun kennis echter nogal mondjesmaat en tamelijk versleuteld, zodat de meeste mensen het bij gebrek aan concrete bewijzen verwierpen.’

‘Ik begin een steeds chaotischer beeld van de mens te krijgen,’ mopperde de Reiziger. ‘Geen structuur, onlogisch, tegenstrijdig...’

‘Zo was het menselijke leven inderdaad,’ beaamde de kluizenaar droog.

‘Goed, gaat u alstublieft door met uw uitleg. Daar is tenminste nog enige lijn in te vinden. Als u niet teveel uitweidt tenminste. Hoe verhielden die andere menselijke lichamen zich tot het geheel?’

‘Het aardstoffelijke lichaam heeft een levenslichaam dat zorgt dat het overleeft, een seksueel lichaam dat zorgt dat het zich voortplant, een mentaal lichaam dat redeneert, een gevoelslichaam, een communicatielichaam, een psychisch lichaam en een spiritueel lichaam. Maar het meest essentiële is de symbiose tussen de ziel en het veelvoudige lichaam. De ziel is het eeuwige individuele bewustzijn, dat door in talloze lichamen te incarneren zijn zelfbewustzijn ontwikkelt. Dat is de kern van het Kosmische Experiment.’

‘U spreekt in de tegenwoordige tijd, betekent dat...’

De kluzenaar schudde zijn hoofd. ‘Nee, ik vereenzelvigde me even met de mens. Dat komt omdat mijn soort identiek is opgebouwd. Alleen is ons lichaam niet zo diep aardstoffelijk zoals het menselijke lichaam dat was.’

‘U heeft al een paar keer eerder het concept ‘experiment’ gebruikt. Wat was eigenlijk de kern van dit experiment? Of experimenten? En waarom?’

‘Een bepaalde categorie Eeuwige Vonken werd tot zielen verheven...’

‘Nu doet u het weer! Hoe moet ik het ene onbekende verklaren door een andere onbekende? Wat zijn zielen?’

De kluzenaar zweeg, overdonderd door het plotselinge besef dat zijn verklaringen inderdaad op cirkelredeneringen begonnen te lijken.

‘Zou u een Kosmisch Levensprincipe als basisconcept kunnen aanvaarden?’

‘Inderdaad,’ zei de Reiziger opgelucht. ‘Dat concept gebruik ik bij mijn waarnemingen.’

‘En dat elk soort organismen gebaseerd is op een collectief Kosmisch Levensprincipe?’

‘Ook dat.’

‘Naarmate organismen zich gaan onderscheiden van hun soortgenoten, zou je kunnen stellen dat het collectieve, eh...’

‘Gedifferentieerd wordt. Wilde u dat zeggen? Zijn dat zielen?’

‘Min of meer,’ antwoordde de kluzenaar opgelucht. ‘Grote en complexe organismen, zoals de grotere zoogdieren op deze planeet, ontwikkelen in hun evolutie geleidelijk meer individualiteit. Van het collectieve Levensprincipe snoert zich als het ware een steeds eigener gedeelte af. Dat zou je het begin van een ziel kunnen noemen. De stap van dier naar mens is er eentje van zelfbewustzijn. De mens is lichamelijk namelijk ook een dier.’

‘Dus mensenzielen zijn geëvolueerde dierenzielen?’

‘De meeste op deze planeet waren dat wel. Er zijn ook zielen geweest die van andere planeten afkomstig waren.’

‘Dat lijkt me logisch. Het Kosmisch Levensprincipe is niet plaatsgebonden. Vertelt u me eens, komen mensenzielen voort uit alle soorten aardse dieren of uit maar enkele?’

‘Daar snijdt u een groot probleem aan, waarmee mijns inziens te weinig rekening is gehouden bij het creëren van de mens. De hogere zoogdieren op de Aarde zijn namelijk te onderscheiden in roofdieren – vleeseters – en planteneters.’

‘U bedoelt?’

‘De planteneters waren de prooidieren van de vleeseters. Deze verhouding zette zich voort in de aard van de zielen als ze mensenzielen werden.’

‘Gaat u verder. Ik bevroed een probleem, maar ik beschik niet over genoeg informatie om het te duiden.’

‘Het probleem is eenvoudig. Planteneters zijn van nature niet agressief – op de mannetjes in de paartijd na dan – en coöperatief ingesteld. Vleeseters jagen en doden hun prooien. De meeste leven solitair of in kleine clans, gedomineerd door een enkel mannetje. Ze zijn competitief ingesteld: winnen is eten, verliezen is honger.’

‘Een merkwaardige verhouding, maar niet uniek. Ik heb elders dergelijke voedselketens in kaart gebracht. U wilt zeggen dat er geen rekening mee is gehouden?’

‘Dat durf ik niet te beweren. Het is zo voor de hand liggend. Misschien verwachtte men meer creativiteit van de vleesetende zielen.’

‘Kwam die verwachting uit?’

De kluzenaar stond op en begon te ijsberen. ‘Ja,’ zei hij na een tijdje. ‘De felheid en volledige inzet die nodig is om een creatief proces aan te gaan kan makkelijker opgebracht worden door een ziel van een vleeseter. De keerzijde is het gemak waarmee geweld wordt gebruikt, tot het doden van tegenstanders toe. De zielen afkomstig van vleeseters kennen weinig respect voor de lichamelijke integriteit, voor het leven zelfs van een ander. Ze worden niet afgeschrokken door het vloeien van bloed en het uiteen snijden of rijten van lichamen. Ze vinden er zelfs een zeker genoegen in. Je treft die zielen aan bij krijgers, slaggers, jagers, zakenlieden, militairen, criminelen...’

‘Hou op, hou op!’ riep de Reiziger. Zijn gedaante had de handen over zijn oren gelegd. ‘Ik begrijp uw punt. Het is genoeg voor het moment.’

Het bleef stil na deze woorden. Het water van de rivier kabbelde voorbij.

‘En muziek?’

‘Ik heb de indruk dat muziek vooral door mensen met zielen van planteneters werd gemaakt. Het is een coöperatief proces: muzikanten en zangers stemmen zich op elkaar af. De grote musici en componisten zijn echter, volgens mij, zielen van een andere planeet geweest, van een andere vorm van hoog ontwikkeld leven ergens in de kosmos.’

‘Ik heb veel gereisd in dit sterrenstelsel en vele planeten onderzocht, maar nooit ben ik in contact kunnen komen met zelfbewuste organismen. Zoals ik u al eerder vertelde, werden al mijn pogingen afgewimpeld.’

‘Ook bij uw verwanten?’

‘Voor zover ik weet.’

‘Door wie wordt de keuze gemaakt welke planeet u gaat bezoeken?’

‘Door mijzelf.’

‘Hoe?’

‘We wisselen suggesties uit. Ik wil daar nu niet verder op ingaan. Ik heb nog vele vragen. Met name is het me nog steeds onduidelijk wat de rol is van het experiment waar u telkens aan refereert. Wie of wat experimenteert?’

‘De Hoge Hiërarchieën hebben mensen gecreëerd als voertuigen voor zielen, zowel van de Aarde als van andere planeten afkomstig, teneinde in een Kosmisch Experiment van Vrije Wil, zielen in symbiose met een stoffelijk wezen te laten evolueren tot scheppende evenbeelden van de Engelen.’

De zon bescheen het tafereel uit een andere hoek toen de Reiziger onder de indruk zei: ‘Dat is nogal een bewering! Er borrelt een veelvoud van uw woorden aan vragen bij me op. Scheppende evenbeelden van de Engelen! Ik kan uw bewering echter niet rijmen met het beeld dat ik tot nu toe van de mens heb opgebouwd.’

‘Ik zei toch dat het experiment is mislukt!’

‘U vat het allemaal nogal persoonlijk op, geloof ik.’

‘Dat zal ik uitleggen, ik...’ de kluizenaar zag wat het kind met de klei had gedaan en begon te lachen. Dat had hij nog niet eerder gedaan; het kind keek verbaasd op. ‘Wat is er te lachen?’ vroeg de Reiziger gepikeerd. Blijkbaar was de betekenis van het soort lachen dat de kluizenaar deed in het veld verankerd van de gedaante.

‘U deed me denken aan de mensenkinderen. Die konden zichzelf ook zo met modder vuil maken.’

Het kind bekeek zichzelf en probeerde de klei van zich af te schrapen, wat het alleen maar erger maakte.

‘Dit spul heeft wel veel affiniteit met mijn vorm,’ mompde hij. ‘Hoe kan dat? Dit is toch geen stoffelijk lichaam? Ik bedoel, zo’n lichaam van aardestof als u beschreef?’

De kluizenaar glimlachte. ‘Nee, niet helemaal, maar ook niet helemaal niet. U heeft uw gestalte gevormd naar analogie van het mijne. Dat is niet aards stoffelijk, maar wel degelijk een vorm van materie. U heeft het gevormd met behulp van waterwezens. Water en klei vermengen zich graag.’

‘Ach ja,’ mompelde de Reiziger beschaamd. ‘Neem me niet kwalijk, ik lijk me meer en meer te vereenzelvigen met de gedaante die ik heb aangenomen. Daardoor schijn ik zelfs de onwetendheid van een onvolgroeid jong over te nemen.’

‘U kunt u wassen in de rivier.’

Met een snelle blik, waar een zekere twijfel in was te lezen, liep het kind naar de rivier en spoelde zich af. Het water fascineerde hem, hij bleef er mee spelen.

De kluizenaar kwam op zijn hurken naast hem zitten.

De jongen roerde in het water, gooide het omhoog, liet het door zijn handen lopen.

‘Het is dezelfde stof als waar mijn reizer uit bestaat,’ zei hij na een lange tijd. ‘Alleen is het in de ruimte een vaste stof. Deze toestand kende ik voorheen niet.’

‘We noemen het de vloeibare fase,’ legde de kluisenaar geduldig uit. ‘Het is alleen vloeibaar binnen nauwe grenzen wat betreft temperatuur en druk. De grenzen waarbinnen het geschikt is voor een aards organisme, dat voor het grootste deel uit water bestaat, zijn nog nauwer. Dankzij de eonen lange samenwerking tussen de planeet en de Hoge Hiërarchieën heeft de planeet deze condities al die tijd in een stabiele verhouding weten te handhaven. Niet in het minst geholpen door de myriaden elementale wezens, die hiertoe werden gecreëerd.’

‘U bedoelt met elementalen de wezens die ik beneden in uw vallei heb gezien?’

‘Onder andere. Er zijn er om ons heen tallozen die naar u kijken. U bent een bezienswaardigheid. U bent het eerste empathische buitenaardse wezen dat zij - en ik ook, wat dat betreft - meemaken.’

‘Waarom zie ik hen dan niet?’

‘Uw dichtheid, uw basis trillingsgetal, is te laag. Het is nog steeds hoger dan dat van aardstoffelijke wezens, maar een stuk lager dan dat van de elementalen. U heeft gedurende onze reis namelijk met uw ogen gekeken. Die reageren alleen op beperkte golflengten van de zonnestraling en een enkele harmonische boven-trilling. Als het goed is heeft u een zintuig in uw tijdelijke behuizing waarmee u hogere trillingsgetallen kunt waarnemen.’

‘Ik zag de elementalen beneden in het bos wel, voordat ik deze gestalte aannam. Hoe kan dat?’

‘Dat zijn hoog ontwikkelde natuurwezens: boselfen. Zij verstaan de kunst naar believen een zelfs voor mensen zichtbare verschijning te maken. Ter wille van u hebben ze dat gedaan tijdens uw bezoek. Uw empathische wezen maakte dat mogelijk.’

‘Dat is een logische verklaring,’ zei de Reiziger. ‘Maar ik had nog een vraag: u neemt de woorden ‘creëren’, of ‘scheppen’, welke u door elkaar gebruikt, wel heel makkelijk in de mond.’

‘De Aarde is de enige plek in de kosmos, voor zover mijn informatie reikt, waar zoveel en zo makkelijk nieuwe dingen en nieuwe organismen in het leven kunnen worden geplaatst.’

‘Verwarrend. Maar gaat u verder.’

‘Later. Ik moet nadenken over uw vraag. Het is niet eenvoudig om het hoe en waarom van de mensheid uit te leggen aan iemand die ook de begrippen waarmee ik iets probeer uit te leggen, nog uitgelegd moet krijgen.’

‘Ik zal u een tijdje alleen laten,’ zei de Reiziger moeizaam.

‘Ik heb veel om over na te denken. Ik moet eerst structuur in de gegevens brengen voordat ik verdere vragen kan stellen. Of nieuwe informatie opnemen.’

‘Het is goed,’ antwoordde de kluzenaar goedmoedig. ‘Ik wacht hier tot u terugkomt. Deze plek is vredig, ik blijf hier graag een tijdje.’

De kluzenaar keek de jongen na tot hij uit het zicht was verdwenen.

‘Wie is hij?’ werd door de wezens om hem heen in zijn geest geschreven.

‘Een onderzoeker uit de ruimte...’

‘Dat weten we. Misschien moeten we vragen: wat is zijn betekenis?’

‘Kennis van het verleden.’

‘Wat hebben wij daaraan?’

‘We moeten eerst alles weten voor we opnieuw kunnen beginnen. Al is het om niet dezelfde fouten te maken.’

‘We wachten af.’

14. Meer over de mens

De volgende morgen ontmoetten de kluzenaar en het kind elkaar weer op hun plekje bij de rivier. Het regende.

‘Een planeet, bijna helemaal bedekt met vloeibaar diwaterstofoxide, zelfs in zijn dampkring,’ verzuchtte de Reiziger. ‘Wat een weelde. Ik heb deze overvloed nog op geen enkele andere planeet waargenomen.’

De kluzenaar antwoordde niet. Dat was ook niet de bedoeling: de Reiziger had een aanloopje nodig voor zijn vragen.

‘U was begonnen uit te leggen dat de mens als geestelijk wezen een symbiose was tussen een aardstoffelijk organisme met zeven concentrische lichamen en een onstoffelijke ziel, een eeuwige Vonk. Dat lijkt een beetje op de symbiose met mijn reizer, zij het dat mijn stoffelijk lichaam heel goed zonder reizer kan bestaan.’

‘En uw reizer zonder uw aanwezigheid,’ vulde de kluzenaar aan. ‘Maar uw vergelijking klopt niet, vrees ik. Hoe is de verhouding tussen u als geest en uw fysieke lichaam?’

De Reiziger keek hem door de ogen van de jongen onzeker aan. ‘Gewoon,’ zei hij na een tijdje. ‘Ik bestuur mijn lichaam.’

‘Met andere woorden: u bént niet uw lichaam?’

‘Natuurlijk niet! Dat bestaat uit vormloos ijzerstof, onderhevig aan magneetvelden en gravitatie. Ik verzamel het onderweg, ik kan er ijzeren kogels van maken om als focus op een hemellichaam te dienen. Slechts mijn wil maakt het tot mijn lichaam.’

‘Met andere woorden: u als Ruimtereiziger bestaat uit pure geest, die materie naar

believen kan vormen en sturen?’

‘Zoiets.’

‘Heeft u er wel eens over nagedacht?’

‘N...nee,’ bekende de Reiziger.

‘Misschien is het een erfenis van de mensen,’ zei de kluizenaar peinzend. ‘De mens heeft zijn hele bestaan lang hier over nagedacht. Ik denk over niets anders na...’

‘Uw onderdanen... zo noemde u de natuurwezens in uw vallei toch? Uw onderdanen, denken die er over na?’ vroeg de Reiziger gespannen.

‘Nee. Dat ligt buiten hun bereik. Nog wel.’

‘Ik denk er nu over na.’

De kluizenaar keek de jongen geamuseerd aan. ‘De verwerving van kennis strekt zich dus ook uit tot het verkrijgen van kennis over uzelf?’

‘Dat is nieuw voor mij,’ erkende de Reiziger. ‘Ik zal er over nadenken als ik mij terugtrek. Nu wil ik graag nog even dieper in het onderwerp duiken, als het u schikt.’

‘Ja, ik zit nog midden in een betoog. Terug naar de hoofdlijn. Bij de mensen is het niet anders ingericht dan bij uw soort. De menselijke ziel heeft, net als u, een eeuwig bestaan. Het stoffelijk lichaam, zijn voertuig op de Aarde, heeft daarentegen een heel kort bestaan...’

‘Mijn lichaam zal bestaan zolang ik als geest besta; daar gaat uw vergelijking mank.’

‘U heeft gelijk. Het menselijke lichaam was echter geen amorfe wolk ijzer, het was een zichzelf organiserend, zelfstandig organisme, dat moest groeien door materie op te nemen en uit te wisselen met zijn omgeving. U kunt dat bij dieren zien, daar verloopt het proces net zo. Zo’n lichaam begint als een enkele cel, die zich gaat delen en differentiëren, volgens patronen die in het vormende veld van dat organisme zijn gecodeerd. Als het groot genoeg is om zich af te scheiden van zijn moeder, is het nog een volkomen onzelfstandig jong. Onbewust, maar vol potenties. Het groeit snel tot volwassenheid en veroudert daarna naarmate het korte leven zich voltrekt. Het eindigt roemloos als het voertuig ophoudt te functioneren. Alle opgedane levenservaring en praktische levenswijsheid gaan dan verloren.’

‘Bedoelt u dat dieren net als mensen zijn?’

‘Mensen zijn net als dieren. Lichamelijk. Elk mens had echter een individuele ziel. Dieren hebben een groepsziel, met minder potentie en zeker geen vrije wil.’

‘Ik begrijp dat elk mens een zelfstandig bewustzijn had, net als u en ik, en anders dan dieren? Berust dat bij de ziel?’

‘Nee. Elke keer opnieuw moet een wedergeboren mensenziel een nieuw bewustzijn opbouwen. Hij heeft niet of nauwelijks toegang tot zijn ervaringen uit vorige levens. Alleen enkele adepten en sjamanen konden zich die toegang verwerven door studie, oefeningen, meditatie en geestverruimende middelen.’

‘U weidt telkens zo uit,’ klaagde de Reiziger. ‘Dan drijft u van de oorspronkelijke vraag af, zodat ik na afloop van uw uitleg veel te weten ben gekomen, maar nog steeds geen antwoord heb. Hoe kon het gebeuren dat de mensen geen kinderen meer kregen?’

‘Om een compleet, bewust mensenjong te laten groeien uit een ei is een ziel nodig. Als zielen geen toestemming meer krijgen om in te dalen, worden nieuwe lichamen geestloos geboren.’

‘Kijk, dat bedoel ik,’ zei de Reiziger. ‘Eindelijk een begin van een antwoord op de vraag ‘hoe?’

‘Dat u alleen maar kunt begrijpen omdat ik eerst iets over de voortplanting van mensen heb verteld,’ wierp de kluzenaar tegen.

‘Dat is zo, het antwoord roept zelfs tientallen andere vragen op, maar die kunnen wachten. Mijn tweede hoofdvraag is: waaróm is de mensheid van de Aarde verdwenen?’

De kluzenaar dacht lang na.

‘Ik zal u een kort antwoord geven: de Hoge Hiërarchieën raakten er eindelijk van overtuigd dat hun lieveling, de bezielde aardstoffelijke mens, een ongebreidelde vrije wil niet kon hanteren.’

De Reiziger liet dit even bezinken.

‘En hun muziek dan?’

‘Dankzij hun kunstzinnige scheppingen hebben ze zolang door kunnen gaan. Zoals de muziek die u in de ruimte heeft opgevangen. Ze beoefenden ook beeldende kunsten, literatuur. Ze hadden uitingen van onzelfzuchtige liefde en opofferingsgezindheid. Hun bouwkunst en techniek... ach, mensen hebben zoveel schoons geschapen en tegelijk zoveel vernietigd. De balans was echter op het laatst onherstelbaar doorgeslagen vanwege de vernietiging van schoonheid – ook de door henzelf geschapen schoonheid –, verwoesting van de natuur, de uitbuiting van de Aarde, de massale vervuiling van energievelden. Het voortbestaan van Gaia als levendragende planeet stond op het spel.’

‘Is er daarmee een einde gekomen aan scheppingskracht?’

‘Nee. Het concept van autonome individuen met een vrije wil was tot vlak voor het einde voorbehouden aan de mens. Pas op het allerlaatste moment is het ook aan hoog ontwikkelde elementaalwezens toegekend, waar ik een exponent van ben. Wij zullen ook kunnen leren scheppen. Maar wij zijn verbonden met alles om ons heen, dat maakt het moeilijker om geheel onafhankelijk te denken, te concipiëren, hetgeen noodzakelijk is om iets nieuws te kunnen scheppen, iets wat er eerst niet was.’

‘Kunt u muziek maken?’

De kluzenaar schudde weemoedig zijn hoofd. ‘Mijn vaardigheden liggen op een

ander gebied, dat van techniek en geheugen. Er zijn wezens als ik die eenvoudige muziek kunnen naspelen. Zelfs kunnen sommigen op bekende thema's improviseren. Maar het bespelen van instrumenten - als we die al hadden - laat staan het scheppen van het soort muziek waar u op bent gestuit in de ruimte... nee.'

Teleurgesteld trok de Reiziger zich in zichzelf terug.

Na een tijdje stond hij op.

'Laten we verder gaan,' zei hij lusteloos. 'Wat krijg ik nu te zien?'

'Ik heb onze tocht zodanig uitgestippeld dat er een geleidelijke overgang is van de plek waar we vertrokken naar de plaatsen waar grote dichtheden van mensen hebben gewoond.'

'Tot nu toe ziet het er allemaal redelijk harmonieus uit. Ik heb echter vanuit mijn omloopbaan verschillende plekken opgemerkt waar de planeet danig is beschaagd. Komen we ook bij dergelijke plaatsen?'

De kluzenaar huiverde. 'Nee, die mijden we. Het is één ding om zulke plaatsen waar te nemen vanuit de ruimte, maar een andere ding om er in de nabijheid van te verkeren. Laat staan er in.'

'Is het zo erg?'

'Het is niet te verdragen,' fluisterde de kluzenaar.

De kindgedaante keek geschrokken naar hem op. Onwillekeurig grepen ze elkaar bij de hand. Ze bleven naast elkaar lopen, over een smal spoor dat vanaf de brug de heuvels in kronkelde.

Geleidelijk week de ontzetting van de kluzenaar naar de achtergrond.

'Ik ben blij dat u weer een beetje tot uzelf komt,' zei de Reiziger. 'Uw gemoedstoestand beheerste mij volledig.'

'Het spijt me. Misschien is het beter dat u enige emotionele afstand bewaart?'

'Voor zulke heftige aandoeningen zou het beter zijn. Maar dan mis ik ook weer nuances in de dingen die u me toont of uitlegt.'

Hierop wist de kluzenaar niets te zeggen. De Reiziger moest het zelf maar uitzoeken.

De weg klom langs de hellingen omhoog tot ze een heuvelachtige hoogvlakte bereikten. De kluzenaar hield halt en wees om zich heen.

'Dit was eens een welvarend boerenland. De mensen die zich hier met landbouw bezighielden werkten op het laatst weliswaar met zware machines en chemicaliën, maar in zijn geheel was dit landschap harmonieus, vruchtbaar en geduldig.'

'Ik zie een troep dieren van het gewas eten dat de bodem bedekt...'

'Paarden. Het zijn afstammelingen van de paarden die de mensen hielden. Oorspronkelijk als krachtbron en vervoermiddel, later voor hun plezier.'

'Het landschap doet vredig aan. Tot nu toe heb ik nog weinig gemerkt van verstoringen door mensen.'

‘Het landschap waar we doorgetrokken zijn is nooit verwoest of misbruikt. De laatste mensen zijn er in vrede gestorven. Ik heb de laatste stoffelijke overschotten eigenhandig begraven, waar dat kon.’

De kudde paarden kwam nieuwsgierig naar het tweetal toe toen ze een eind over het kaal gegraasde terrein waren gegaan. De kluizenaar hield stil en liet zich besnuffelen. De Reiziger wist de aanvankelijke schrik van zijn gedaante te beteugelen en liet de avances van de paarden gelaten over zich heen gaan.

‘Ze kennen u?’

De kluizenaar glimlachte. ‘Niet persoonlijk. Paarden leven niet zo lang. Maar de herinnering aan mij zit in hun groepsbewustzijn. Ik was hier vele omlopen geleden voor het laatst.’

‘Mag ik vragen wat u toen deed? Ik bemerk bij meer wezens een zeker mate van herkenning.’

‘Dat kan. Ik heb hier indertijd een beschermgeest van de paarden ontmoet, die ik het beheer over de hoogvlakte heb gegeven.’

‘Wat houdt dat in?’

‘Hij regelt in eerste instantie de populaties dieren die hier leven. Niet alleen de paarden. Onlosmakelijk daarmee verbonden is het beheer over de plantengroei. Hij werkt samen met een luchtgeest en het waterwezen van het grondwater.’

‘Complex, ik begrijp dat u hier een nieuwe hiërarchie heeft ingesteld.’

‘Gaia is een uitermate complexe planeet, Reiziger. De elementalen, natuurwezens en beschermgeesten hebben allemaal hun taak, groot of klein, om die complexiteit in een dynamisch evenwicht te houden.’

‘Ik ben er stil van,’ mompelde de Reiziger. Zijn gedaante keek op naar het gezicht van de kluizenaar. ‘Het is wel weer genoeg geweest voor vandaag, kluizenaar. Ik heb er behoefte aan om me terug te trekken. Ik voel de beperkingen van deze verschijning steeds sterker op mij drukken. Waar zullen we elkaar weer ontmoeten?’ De kluizenaar wees op een met bomen omzoomd meertje.

‘Ik zal daar vanavond en vannacht de wezens van de vlakte ontmoeten, Reiziger. Morgenochtend kan je me daar aantreffen.’

Hij keek de kindgedaante na. Het strompelde meer dan het liep. Bij een bosje verloor hij het uit het oog. Hij vroeg zich af of hij het ooit weer zou zien.

15. Beperkingen door sociale context

De kluizenaar had een slechte nacht. Op een of andere wijze was hij er zeker van dat de Reiziger zijn avatar zou afdanken. Daar had hij het moeilijk mee. Hij was gehecht geraakt aan de kindgedaante. Hij wist natuurlijk dat het ook de combina-

tie was met de scherpe geest van de Reiziger, waardoor hij zo geboeid werd. Maar toch, dat een buitenaards wezen zo makkelijk een oude gedaante kon inruilen voor een nieuwe, stak hem.

Tegen de ochtend had hij er genoeg van. Hij bande al zijn muizenissen en hersenspinsels naar de achtergrond en stelde zich open voor de plaatselijke natuurwezens. Hij werd met grote opluchting welkom geheten door de belangrijkste beschermgeesten van het gebied. Ze hadden met een groeiende ongerustheid toegezien hoe hij zich opsloot in gramschap. In het gezelschap van verscheidene natuurwezens begaf hij zich naar het meertje.

Er was weinig substantieels te melden. De beschermgeest van de paarden gaf een gedetailleerd verslag. De kluzenaar luisterde, becommentarieerde en bevestigde hun werk. Het was een beetje saai, maar het hielp hem de dag door.

Pas de tweede ochtend voelde hij de Reiziger naderen. Tot zijn teleurstelling bleek zijn voorspelling juist: hij had een nieuwe verschijning. Hij had zijn kinderge-daante verruild voor die van de kluzenaar, zij het dat hij geprobeerd had de ge-laatstrekken iets anders te maken.

De kluzenaar besloot er niet op in te gaan. Hij respecteerde de Reiziger in zijn logica; deze wisseling van verschijning zou wel logisch zijn.

‘Ik kan toch niet bevatten dat de mens als soort is opgeheven,’ waren zijn eerste woorden.

‘Het is een radicale ingreep,’ beaamde de kluzenaar. Hij dacht met weemoed terug aan het kind dat dagen lang zijn gezelschap had gedeeld. Hij begreep wel dat de kindergestalte intellectuele beperkingen opleverde voor de Reiziger, maar om nu de hele dag met een replica van zich zelf om te moeten gaan was weer het andere uiterste. Hij merkte dat hij het makkelijker had gevonden om alles aan een kind uit te leggen, dan aan een man van zijn eigen levensfase. Tot zijn verbazing bespeurde hij zelfs enige naijver bij zichzelf: alles wat hij vertelde maakte de ander sterker.

‘Ik acht dit voor de Hoge Hiërarchieën wel een erg radicale oplossing,’ onderbrak de Reiziger zijn overpeinzingen. ‘Ik denk dat u daar de plank mis slaat.’

‘In wezen was het concept van de autonome mens vanaf het begin uitermate radicaal,’ beaamde de kluzenaar. ‘U moet zich voorstellen dat een ziel die in een embryo indaalt bij de geboorte alles vergeet. Een totaal geheugenverlies! Dat werd noodzakelijk gevonden, omdat een ziel geen vrije wil heeft. Een wetende ziel zou daarom nooit tot schepping kunnen komen. De ziel werd ondergeschikt gesteld aan het individu dat het samen met zijn aardstoffelijke belichaming zou ontwikkelen. Elk nieuw individu moest opnieuw leren zich te handhaven, moest de hele lange weg opnieuw gaan om zich bewust worden van zijn vaardigheden, zijn beperkingen, zijn geweten...’

‘Wat is dat?’ onderbrak de Reiziger hem. ‘Is ‘geweten’ niet hetzelfde als geheugen?’

‘Daar kom ik straks op terug, want dat is een van de vergissingen die gemaakt zijn. In het begin van de mensheid waren de mensen nog volledig in contact met hun groepsziel. Dat stond echter een individualisering van de geest in de weg. Door gedurende de evolutie van de mens totaal geheugenverlies van de ziel op te leggen, raakte op het laatst elk nieuw mens ook de verbondenheid met het Al kwijt. De ontwerpers hadden dit noodzakelijk gevonden om het concept van de vrije wil maximale ruimte tot ontplooiing te geven. De bedoeling was om elk nieuw geboren mens zich geheel ongebonden te laten ontwikkelen. Er bleken echter een aantal fnuikende beperkingen te zijn, inherent aan het ontwerp van de mens. Doordat een jong voor zijn overleving afhankelijk is van zijn ouders, ontstonden uitermate sterke bindingen met het ouderpaar dat het jong had voortgebracht. Later in de ontwikkeling van een mensenjong werden deze bindingen uitgebreid naar de groep waar het ouderpaar deel van uitmaakte. Deze bindingen bleken veel meer te belemmeren dan men voorzien had.’

‘Was dat dan niet te veranderen?’

‘Niet zonder meer. De sterke sociale binding was noodzakelijk om te overleven in een omgeving vol gevaren.’

‘Dan nog zou het, mijns inziens, aan te passen zijn.’

‘Misschien denkt u nu teveel vanuit uw eigen solitaire bestaan. De sterke sociale cohesie tussen mensen was gebaseerd op een consequente inprenting van normen en waarden die de clan, de stam, de natie sterk maakte in de overleving en in de competitie met anderen. Daar valt niet aan te ontsnappen, op straffe van uitsluiting en een waarschijnlijke dood.’

‘Hoe is dit te rijmen met een vrije wil? Met een eigen geweten, zoals u dat noemt?’

‘Het was niet alleen negatief. Deze normen en waarden voorzagen in een sociaal geweten en sociale vaardigheden. Een mensenjong leerde op deze wijze om te gaan met anderen uit de groep, met statusverschillen, met verantwoordelijkheden. Hij leerde in welke gevallen het groepsbelang voor ging ten opzichte van zijn eigen belang. En vice versa.’

‘Dat klinkt positief. Maar er was een keerzijde, als ik me niet vergis?’

‘Een zware keerzijde, ja,’ verzuchtte de kluisenaar. ‘Het groepsgeweten bleek ook een vrijbrief om anderen gewetenloos te behandelen. Anderen: dat zijn soortgenoten die lager in de hiërarchische orde staan, leden van andere clans, stammen of naties. Dezelfde houding was er ten aanzien van de natuur: aan de ene kant ontzag voor alles wat groter en sterker was, aan de andere kant een vrijbrief om elke plant, dier of boom te gebruiken om te overleven. In de laatste fasen van zijn bestaan raakten individuen zelfs dit aangeleerde geweten kwijt, doordat elk mens op eigen kracht had leren overleven. Door trauma’s en genetische foutjes waren intussen vier van de honderd mensen ontoerekenbaar psychopathisch, zonder enige in-

nerlijke rem op hun handelingen. Zelfs helemaal zonder geweten.’

‘Ik kan me niet voorstellen dat de Hoge Hiërarchieën zulke wezenlijke fouten zouden maken,’ zei de Reiziger met een licht verwijt in zijn stem. ‘Ik heb moeite met de vrijmoedigheid waarmee u over de Meesters van het Universum spreekt, kluizenaar. Voor mij en mijn verwanten zijn het geen willekeurige leidende entiteiten die men, vergeef me de woorden, verwijten zou kunnen maken over het al of niet succesvol zijn van hun besluiten. Daarvoor staan ze te dicht bij het Goddelijke Principe.’

‘Goed, om uwentwille zal ik het geen fouten noemen,’ antwoordde de kluizenaar stijfjes. ‘In zoverre hoef ik uw gevoelens ten aanzien van de Hoge Hiërarchieën niet te kwetsen. Maar vergeet niet dat er nooit eerder een wezen met een vrije wil was geweest. Bij het opzetten van dit experiment hebben de ontwerpers alle bindingen weggelaten die volgens hun opvattingen belemmerend zouden kunnen werken. Dat heeft overigens ook weergaloze resultaten opgeleverd, zoals de muziek die u heeft opgevangen,’ voegde hij er met enige tegenzin aan toe.

‘Ja,’ verzuchtte de Reiziger, ‘ik begrijp het. Neem me mijn uitval niet kwalijk, alstublieft. Als je aan zoiets begint weet je natuurlijk niet waar het op uit zal draaien. Om de kans van slagen maximaal te maken verwijder je vanzelfsprekend alles wat de vrije wil zou kunnen beperken. Zelfs een enkele beperking zou de vrije wil al onvrij maken.’

‘Precies, ik ben blij dat u het begrijpt.’

Het was even stil.

‘Beschouwt men het experiment nu definitief als mislukt?’

‘Er heeft nog geen evaluatie plaatsgevonden. De sferen zijn nog teveel in beroering vanwege het definitief elimineren van de mens als experimentele populatie.’

‘Wat gaat er nu gebeuren?’

‘Ik heb de indruk dat de Hoge Hiërarchieën het experiment voort willen zetten met een nieuwe populatie: geïncarneerde elementale wezens. Wezens zoals ik,’ antwoordde de kluizenaar na lang aarzelen. ‘Voorlopig is het elementale rijk echter vooral bezig met herstel van de Aarde.’

16. Harmonie en frictie

‘Ik weet niet hoe het er heeft uitgezien voordat de mens ten tonele verscheen, maar ik vind de verscheidenheid en de harmonie fascinerend,’ merkte de Reiziger op. ‘Wat ging er dan mis? Afgezien dan van die geïsoleerde plaatsen waar de verstoring erg groot is.’

‘Het was op het randje. De mens had een aantal belangrijke evenwichten grondig

verstoord. Met name de situatie in de oceanen was alarmerend. De zuurgraad van het water was in grote gebieden in de gevarenzone, waardoor een massale kooldioxide uitstoot een reële mogelijkheid aan het worden was. Vermeerderd met het versneld vrijkomen van grote hoeveelheden koolwaterstoffen door het ontdooien van eeuwig bevroren bodem, had de temperatuurbalans buiten de beheersbare fluctuaties kunnen schieten...

‘Dat gaat te snel voor mij. Wat hebben die gassen met temperatuur te maken?’

‘Teveel kooldioxide en koolwaterstoffen in de atmosfeer belemmeren de uitstraling van warmte. Deze planeet ontwikkelt zoveel hitte, door instraling van zonlicht en warmtetransport uit zijn hete kern, dat er koeling nodig is. Het leven op deze planeet is gebonden aan een nauw begrensd temperatuurgebied.’

‘Dat vertelde u me al eerder. We hadden het over vloeibaar diwaterstofoxide.’

‘Precies. Het traject waarin leven mogelijk is bedraagt minder dan de helft van het verschil tussen ijs en waterdamp.’

De Reiziger zat even te rekenen. ‘Als ik bedenk,’ zei hij bedachtzaam, ‘dat ik op al mijn reizen nog niet eerder vloeibaar diwaterstofoxide heb waargenomen, is dat inderdaad een uitzonderlijk nauw begrensd traject.’

‘Gaia heeft eonen lang de temperatuur aan haar oppervlakte binnen die grenzen weten te houden. Er waren af en toe sterke fluctuaties, maar er bleven altijd grote delen van de biosfeer binnen de grenzen waar het leven zich kon blijven ontwikkelen. Door het gewetenloos handelen van de mens is er korte tijd een grote kans geweest op een lange periode van extreme hitte en extreem klimaat waarin bestaande planten en dieren niet hadden kunnen overleven.’

‘U noemde dat al eerder. Ik vroeg toen of de mens dat niet door had. U antwoordde dat hun wetenschap correcte verbanden legde en betrouwbare voorspellingen kon doen. Ik begrijp dit onzinnige gedrag niet.’

‘Niemand van de mensen begreep het. Hoewel, dat zeg ik niet goed. Er waren enkele mensen die begrepen dat er drie factoren samenwerkten tot dit noodlottige scenario. De eerste factor bestond uit de buitengewoon krachtige technieken die de mens had ontwikkeld. De tweede factor was de hoge organisatiegraad. Er waren mondiaal opererende organisaties ontstaan, waarin het grootste deel van de handelingscapaciteit en het gebruik van techniek was geconcentreerd. De derde factor was dat deze organisaties door slechts een handjevol mensen werd geleid. En deze leidende klasse werd in het verborgene aangestuurd door de elite, waar ik over sprak. Er was een nog niet eerder vertoonde concentratie van macht ontstaan. Deze macht was voor een groot deel in handen van psychopaten.’

‘Psychopaten?’

‘Mensen zonder geweten.’

De Reiziger zat dit te verwerken.

‘Maar die brachten dan toch ook hun eigen voortbestaan in gevaar?’

‘Een psychopaat heeft als gevolg van de misvorming van zijn psyche vele blinde vlekken,’ verzuchtte de kluizenaar. ‘Sterker nog: een psychopaat heeft een gemankeerd zelfdestructie mechanisme.’

‘Wat zegt u daar?’ vroeg de Reiziger verbijsterd.

‘Om een snelle evolutie mogelijk te maken en een maximale verscheidenheid van individuen mogelijk te maken is het leven van aardstoffelijke wezens kort gehouden. Het mechanisme hiertoe heet apoptose.’

‘Dat is een geheel nieuw concept voor mij,’ bekende de Reiziger

‘Een versleten of beschadigde cel lost zichzelf op teneinde het voortbestaan van het organisme niet in gevaar te brengen. De inhoud wordt ontleed en de grondstoffen worden opnieuw gebruikt.’

‘Ik begrijp waar u naar toe wilt. Niet teveel technische uitleg, alstublieft. Laten we eerst dit vraagstuk uitwerken. U zegt dat het manco van psychopaten was dat ze geen apoptose hadden?’

‘Zoiets. Ergens in het zevenvoudige lichaam van een psychopaat is het besef aanwezig dat het een misvormd exemplaar is. Het ingebouwde mechanisme dringt er op aan dat het individu zichzelf vernietigt, omdat het niet aan de morfogenetische eisen voldoet en een gevaar voor de soort is. Dat sterven gebeurt doorgaans ook. De levenskracht van sommige psychopaten is echter zo sterk, dat ze zichzelf koste wat kost in leven willen houden, ook al gaat dat ten koste van de hele soort. Als zulke exemplaren ook nog heel intelligent zijn...’

De Reiziger schudde zijn hoofd. ‘Dit is zo extreem, ik moet hier over nadenken. Ik hoor van u de meest verschrikkelijke dingen over mensen. Hoe moet ik dat rijmen met hun muziek?’

‘Het is ook niet te rijmen,’ verzuchtte de kluizenaar. ‘Ik heb u nog niet eens verteld over de wreedheden en slachtpartijen die ze onderling aanrichtten, de exploitatie van dieren om hun vlees of hun vacht of zelfs een enkel lichaamsdeel.’

‘Zo te horen waren het wezens zonder enige empathie.’

‘O, ze hadden het wel! Het was alleen zwak ontwikkeld. Hun individuele overlevingsdrang was allesoverheersend.’

‘Misschien zat daar een ontwerpfout,’ zei de Reiziger bedachtzaam. ‘U heeft me verteld dat aardse mensenzielen geëvolueerd zijn uit vleesetende dieren en plantenetende dieren. Zou het niet beter zijn geweest alleen de protozielen van plantenetende dieren te gebruiken?’

‘Mogelijk. Het is waarschijnlijk een keus geweest om drijfveren als begeerte, het verlangen soortgenoten de baas te zijn, de drang zich te manifesteren in de mens aan te brengen, zodat er een individu een scheppingsdrift kon ontwikkelen. Want scheppen gaat niet vanzelf.’

‘Ik kan me er geen voorstelling van maken,’ zei de Reiziger. ‘U kunt best gelijk hebben, maar dat gelijk kan ik u niet geven. Voor mij is het concept ‘scheppen’ een intellectueel begrip dat ik bestudeer, maar niet ken. Mijn soort reist, neemt waar, vereenzelvt zich met het waargenomene en registreert.’

‘Is de Aarde al eens eerder bezocht door iemand van uw soort?’

‘Nee, dat was het eerste wat ik heb uitgezocht toen ik de bron van de elektromagnetische straling had bepaald. Er was eerder geen aanleiding om uw zonnestelsel te bezoeken. Er zijn zoveel zonnestelsels en het reizen ertussen neemt zoveel tijd. Het was een – voor mij gelukkig – toeval dat mijn route door de stralingszone voerde.’

De verandering van onderwerp bracht bij beiden de rust en vrede terug. Ze wandelden zwijgend verder.

‘We volgen nu een oude weg van de mensen,’ legde de kluzenaar uit toen ze een geleidelijk stijgende en dalende baan volgden, waar kort gras en kruiden een ste-nige, vlakke ondergrond bedekten.

‘Ik zie het, ze hebben er zelfs een kloof voor in de berg gemaakt.’

Ze staken een bergrug over en kregen een weids uitzicht over een uitgestrekt dal.

‘Valt u iets op?’ vroeg de kluzenaar.

‘Nee,’ zei de Reiziger nadat hij zorgvuldig de omgeving had bestudeerd. ‘Alleen dat de weg in slingers naar beneden doorloopt.’

‘We kijken nu uit over wat eens een reusachtige stad was, waar honderdduizenden mensen tegelijk leefden.’

‘Neem me niet kwalijk, zegt u ‘tegelijk?’

‘Er waren miljarden mensen op de Aarde. Ze leefden voornamelijk in steden, dicht op elkaar.’

‘Waar is dat goed voor geweest?’ vroeg de Reiziger in opperste verbazing.

‘Er was een economische oorzaak en een sociale. Oorspronkelijk bood een stad ook veiligheid tegen rovers...’

‘Wat zijn dat nu weer?’

‘Rovers waren mensen die in hun levensonderhoud voorzagen door van anderen te stelen wat ze nodig dachten te hebben.’

‘Ja, nu verwisselt u het ene raadsel voor het andere,’ mopperde de Reiziger. ‘Wat is stelen?’

‘Wederrechtelijk toe-eigenen. Afpakken, stiekem of met geweld.’

‘Deden alle mensen dat?’

‘De meesten niet. Het grootste deel van de mensen voorzag in hun levensonderhoud door voedsel, kleding en andere artefacten te vervaardigen, zaken te registreren, dingen of mensen te vervoeren...’

‘En muziek te maken?’

‘Ja,’ glimlachte de kluizenaar onverwachts, ‘vele mensen maakten muziek, de besten kregen daarvoor betaald door de luisteraars.’

‘Betaald?’

‘Mensen gebruikten geld als ruilmiddel. Een geldeenheid vertegenwoordigde een bepaalde waarde en kon ingewisseld worden tegen een bepaalde hoeveelheid goederen of diensten.’

‘Ik begrijp het niet.’

‘De mensenmaatschappij was op het laatst tot in het absurde gespecialiseerd. Om een eenvoudig voorbeeld te noemen: muzikanten maakten muziek en kregen daarvoor geld. Daarmee konden ze een woning betalen, kleding, voedsel, transport en alle ingewikkelde dingen die ze nodig dachten te hebben.’

‘Dat van die muzikanten kan ik begrijpen. U zei eerder al dat ze hun hele leven moesten blijven studeren om de hoogst mogelijke prestaties te leveren. Dan hadden ze natuurlijk geen tijd om voor al die andere dingen te zorgen.’

Hoofdschuddend liep de Reiziger een tijdje achter de kluizenaar aan, die de overgroeide weg naar beneden volgde.

‘Ik kan me uw afkeer indenken,’ merkte de kluizenaar op toen ze de verlaten stad naderden. ‘Bedenk echter dat de complexiteit van de mensenmaatschappij uiteindelijk het resultaat was van hun ongebreidelde inventiviteit – ik geef toe, een triviale vorm van scheppingskracht. Tegelijk maakte de complexiteit specialisatie mogelijk. Dat is een voorwaarde voor de kunst van het scheppen. Als je de hele tijd bezig bent om voor onderdak, eten en veiligheid te zorgen heb je geen energie meer over om iets te scheppen.’

De Reiziger bleef staan. De kluizenaar draaide zich om en vroeg: ‘Is dit een nieuw gezichtspunt voor u?’

‘Het duizelt me,’ mompelde de Reiziger. ‘Elk stukje informatie dat ik van u krijg is schokkend. Het beeld dat ik van mensen begin te krijgen is ingewikkelder dan alles wat ik op mijn reizen in dit sterrenstelsel heb meegemaakt.’

‘Ja,’ antwoordde de kluizenaar. ‘Het verbaast me ook, nu ik u zelfs de meest basale principes van de mens moet uitleggen. Die lui waren zo geweldig inventief, dat ze voortdurend aan het bedenken waren hoe iets makkelijker kon of meer kon opleveren.’ Er viel hem iets in. Hij pakte de verbaasde Reiziger bij de arm. ‘Kom, laten we even gaan zitten.’

‘Ook weer zo’n gewoonte van mensen zeker.’

‘U hoeft niet zo laatdunkend te doen. De mens had heel wat materie mee te slepen. Zijn motoriek had het er zwaar mee en moest vaak rusten. Daar komt de gewoonte vandaan om even te gaan zitten als je een moment van rust wil inlassen.’

‘U heeft me nog heel wat te verklaren,’ verzuchtte de Reiziger. ‘U wilt mij iets belangrijks vertellen?’

‘Ja, en wel het volgende: de mens was voor zijn energiebehoefte volledig afhankelijk van de vertering van andere organismen, planten en dieren. De eerste mensen waren de hele dag bezig voedsel te verzamelen, onderdak te verzorgen, zich te verweren tegen anderen van zijn soort en tegen roofzuchtige dieren. Hij had het snel te koud of te warm. De mens kende een breed scala aan ziekten. Zijn inventiviteit was zijn enige verweer tegen een omgeving waar hij anders snel aan dood zou gaan.’

‘Deze omgeving?’ De Reiziger keek ongelovig om zich heen. ‘Weet u het zeker? Ik heb nooit eerder een meer coöperatieve, vriendelijker biotoop ervaren.’

‘Niet voor een mens. U en ik zijn anders.’

‘Waarin verschillen wij dan van mensen?’

‘U ziet door de aardstoffelijke materie heen de energielichamen van alles wat er leeft. U heeft genoeg aan de levensenergie van de zon. Er is niemand of niets dat u in uw voortbestaan bedreigt.’

‘De mens zag het anders, dat begrijp ik wel. Hij had aardstoffelijke materie van gedode planten en dieren nodig om zijn lichaam te onderhouden, maar dat is hier toch allemaal aanwezig?’

‘U heeft geen weet wat een last het is om in een aardstoffelijk lichaam te huizen. Hun leven was doordrenkt van een fysieke angst. Angst voor honger, voor dorst, voor droogte, voor overstromingen, voor ziekten en dood, voor ongelukken waardoor ze invalide zouden worden. Angst voor anderen die sterker zouden kunnen zijn. Angst om voortijdig dood te gaan. Angst voor het bestaan zelf.’

‘Nee, dat wist ik niet,’ zei de Reiziger bedremmeld. ‘Stond hij daarom zo vijandig tegenover zijn omgeving?’

‘Precies. De mens had in zijn nadagen een onverschillige wreedheid ontwikkeld tegenover de planten en dieren die hij voor zijn voedsel teelde en doodde. Naarmate zij steeds inventievere instrumenten ontwikkelden, nam hun gevoel macht te hebben over hun omgeving toe. Op een paar uitzonderingen na werden mensen niets gewaar van energielichamen. Op het laatst ontkende hun wetenschap het bestaan van elementalen volledig. Zij bestempelden op het laatst alles buiten zichzelf als ziellose dingen of sprookjes.’

Ze liepen een hele tijd zwijgend naast elkaar voort.

‘Ik heb u gehoord,’ zei de Reiziger toen ze stilhielden voor een nieuwe rivier. ‘Ik heb uw verklaring opgenomen en geprobeerd in te passen in wat ik al weet. Ik... ik kan het alleen niet geloven!’ barstte hij uit.

‘Wat niet?’ vroeg de kluzenaar, die aan heel andere dingen dacht.

‘Die blindheid. Hoe kunnen wezens hun levende omgeving beschouwen als ongeorganiseerde materie? Ze zien toch alle planten en dieren? Ook al zagen ze de energielichamen niet, ze zagen toch dat alles leeft?’

‘Begrijpen doe ik het ook niet,’ zei de kluienaar. ‘Kom, het is tijd om afscheid voor de nacht te nemen.’

17. Over liefde

De kluienaar schrok op toen hij een kleine hand in de zijne voelde. Verrast keek hij de kindgedaante aan. Hij had de Reiziger niet aan voelen komen.

‘Ik heb hem opgehaald,’ bekende de Reiziger. ‘Zijn verdriet was meer dan ik kon verdragen. Ik heb hem te laat verlaten om hem zonder problemen te laten desintegreren en te vroeg om hem zelfstandig voort te laten leven.’

‘En de kopie van mijn gedaante?’

‘Opgelost.’

‘Ik ben er blij om. Om beide beslissingen.’

‘Ik hoopte daarop. Om u te verrassen heb ik mijn aankomst voor u verhuld.’

De kluienaar wist niet goed hoe hij zijn dankbaarheid kon uitdrukken en stond een beetje schutterig op. ‘Zullen we dan maar verder gaan?’

In het zicht van een stenen brug over een snelstromende rivier stopte de kindgedaante en keek de kluienaar vragend aan.

‘Deze brug is oud, heel oud,’ vertelde de kluienaar. ‘Gebouwd in een tijd dat men alleen beschikte over steen en hout om zulke constructies te maken. Alles met handkracht, hooguit geholpen door krachtige trekdieren.’

‘Het is zo tegenstrijdig!’ barstte de Reiziger los. ‘Hier toont u me een geweldige prestatie van de mens, gevormd van het steen van de aarde zelf, een constructie die volkomen een is met het landschap, met een beschermgeest die weinig hoeft te doen om de kracht in de brug te houden, en daarnet...’

De kindgedaante ging op de grond zitten. Niet omdat hij moe was, meer als protest dat hij niet verder wilde gaan.

‘Ik weet dat u geen onwaarheid kunt spreken...’ zei hij mokkend. ‘Of wel?’ Wantrouwig keek hij omhoog naar het gezicht van de kluienaar, dat donker afstak tegen de lichte lucht.

De kluienaar ging zitten en nam de hand van het kind in zijn hand.

‘Ja, ik kan liegen. Ik ben in staat dingen te verzinnen en uit te spreken die niet waar zijn en ze te laten klinken of ze waar zijn. Dat is een vaardigheid die vanzelf ontstaat als je scheppingskracht bezit.’

‘Heeft u tegen me gelogen?’

‘Nee, al is de waarheid zo gruwzaam dat ik liever een ander verhaal dan dat van de mens zou vertellen.’

‘Dit kunt u liegen.’

De kluizenaar glimlachte. ‘De kindergedaante doet u goed. U heeft een leeftijd gekozen van een mensenjong waarop het onderscheid gaat leren maken tussen waarheid en onwaarheid. Alleen...’ hierbij keek hij de Reiziger indringend aan, ‘...u bent geen kind. Vertrouw op uw logica. Als iets wat ik beweer indruist tegen uw logica, kunt u de juiste vragen stellen om te begrijpen wat ik aan wil tonen.’

Het kind, weer kalm geworden, knikte bedachtzaam. ‘Dat is een betrouwbaar handvat. Altijd geweest,’ beaamde hij. ‘Was logica ook het verweer dat mensen tegen liegen hadden?’

‘Dat en kennis. Mensen deden vreselijk hun best om voortdurend goed geïnformeerd te zijn. Ze hebben er zelfs een wetenschap van gemaakt.’

‘Ik voel toch ook iets anders naast mijn logica,’ zei de Reiziger aarzelend. ‘Ik denk dat het bij mijn gedaante hoort. Ik heb een soort gevoel dat me vertelt of u de waarheid spreekt of niet.’

‘Dat is fantastisch!’ riep de kluizenaar uit. Hij sprong op en trok het kind omhoog. ‘Kom, we gaan op de brug staan.’

‘Waarom?’

‘O,’ zei de kluizenaar, opeens verlegen vanwege zijn impulsiviteit, ‘dat is iets van de mensen, denk ik. Het helpt om de gedachten vrij te laten komen en gaan als je naar stromend water kijkt.’

Het kind keek hem aan, maar zei niets.

Even later, terwijl ze over de stenen balustrade omlaag keken naar de vissen die, tegen de stroom op zwemmend, in de schaduw van de brug bleven, zei de kluizenaar: ‘Ik wil het nog even over dat gevoel hebben waar u daarnet over sprak. We noemen het intuïtie. De meest succesvolle mensen hadden een goed ontwikkeld gevoel voor wat goed of niet goed voor henzelf was. Ze konden daarmee niet alleen beter onderscheid maken of iemand tegen hen loog of de waarheid sprak: ze verkregen er doorlopend kennis mee uit de elementale wereld. Ook al ontkenden de meesten het bestaan ervan.’

‘Ik merk wel dat intuïtie vooral effectief is als het gepaard wordt aan kennis,’ merkte de Reiziger peinzend op. ‘Tenminste, ik kan nu beter onderscheid maken in de vele dingen die u net verteld hebt, dan gedurende de eerste dagen dat ik met u sprak.’

‘Hoe is dat... herstel, hoe was dat voor u, alleen reizend in de onmetelijke ruimte, voordat u naar de Aarde kwam?’

De Reiziger dacht lang na.

Gefascineerd keek de kluizenaar toe hoe het kind naast hem over de stenen leuning ging hangen, takjes in het water gooide en bestudeerde hoe de ze onder de brug verdwenen.

Verward ging het overeind staan toen de Reiziger doorkreeg wat hij aan het doen

was. ‘Wat doe ik nou?!’

‘Uw gestalte begint een eigen leven te leiden.’

‘Ja maar... ik vond het leuk!!’

‘Dat is toch niet zo bijzonder?’

‘Wél! Mijn soort kent het concept “leuk” niet!’

De kluizenaar keek het kind opmerkzaam aan.

‘Wilt u zeggen dat u voor het eerst in uw bestaan ervaart dat iets leuk kan zijn?’

‘Inderdaad.’ De Reiziger was echt van streek. ‘Ik ken wel het genoeg als dingen kloppen, als in waarnemingen patronen verschijnen, conclusies bevestigd worden. Maar om iets zinloos te ervaren als leuk..’

Het kind lachte. De avatar had inderdaad een eigen bewustzijn ontwikkeld.

De kluizenaar glimlachte stilletjes en zette zich in beweging. Het kind volgde hem de ruïnes van een dorpje in. Het waren stevige huizen geweest, met dikke muren van de plaatselijke steensoort. Hier en daar waren zelfs enkele daken nog intact. De kluizenaar wees aan waar winkeltjes waren geweest, het kerkje.

‘Weet u, ik verbaas me over het ongecontroleerde verspringen van het ene onderwerp naar het andere in onze gesprekken. Het druist in tegen mijn logische structuur,’ zei de Reiziger toen ze een heuvelrug beklommen van waaruit ze een weids uitzicht hadden over het rivierdal.

‘Een van de eerste dingen die u tegen mij zei was dat u in de kern een empathisch wezen bent. Zou daar de verklaring in kunnen liggen?’ De kluizenaar hield halt.

‘We kunnen net zo goed hier gaan schuilen als verderop.’

‘Dat bedoel ik nou!’ riep het kind naast hem. ‘Ik vraag u iets, u geeft antwoord en tegelijk roept u een nieuwe vraag in mij op, die zo dringend is dat ik afstap van mijn eerste onderwerp. Wat bedoelt u met schuilen?’

‘Het gaat onweten. Dat is onaangenaam vanwege de heftige regen, de bliksem, de donder, harde windstoten en plotselinge koude.’

De Reiziger keek omlaag, naar het kinderlichaam waarin hij huisde. ‘Heeft deze verschijning daar last van?’

De kluizenaar knikte. ‘Niet zoveel als wanneer uw verschijning geheel uit aardstof-felijke materie was samengesteld, maar deze vorm is desondanks gevoelig voor fysieke atmosferische verschijnselen.’

‘Goed, ik kom er later op terug, ik wil eerst meer inzicht zien te verkrijgen waarom ons gespreksonderwerp zo snel wisselt.’

‘Straks, ik weet hier vlakbij een spelonk waar we beschut zitten en toch kunnen uitkijken over het dal.’

Ze beklommen zijgend een stenige helling langs oude paden, die door het overvloedige wild - aan de keutels te zien herten en berggeiten - open werden gehouden. Langs een smalle richel bereikten ze een ondiepe grot.

‘Van hieruit hebben we een mooi uitzicht op het onweer en zitten we goed beschermd,’ zei de kluzenaar tevreden en ging in kleermakerszit in de opening zitten. Het kind ging naast hem zitten met zijn armen om zijn knieën.

‘Goed, terug naar uw vraag. Ik antwoordde dat u zelf aangeeft een empathisch wezen te zijn. U deelt daardoor mijn gevoelens en u begrijpt veel van wat u opmerkt bij de elementalen, omdat die feitelijk louter empathisch zijn. U heeft intuïtief voor de vorm van een menskind gekozen, omdat u waarschijnlijk mijn zwak daarvoor heeft opgemerkt.’

‘Dat was zeker zo, maar het was niet mijn enige motief,’ zei de Reiziger. ‘De elementalen die ik kon waarnemen, u noemde hen boselfen, hebben zich aan mij in deze gedaante vertoond.’

‘Maar u ziet er niet uit als een elementaal, maar als een mensjongen.’

‘De uiteindelijke vorm komt uit het geheugen van de planeet.’

‘Daar heeft u toegang toe?’ vroeg de kluzenaar verrast, hoewel hij het al had vermoed.

‘Ik kreeg contact met de planeet via het ijzer van mijn lichaam, toen ik in haar magneetveld kwam. U bent er overigens ook mee verbonden.’

‘Ja, dat klopt,’ zei de kluzenaar peinzend. ‘Dat is één van mijn functies: herinneren. Maar ik heb zelf heel beperkt toegang. Wonderlijk dat u dat wel kreeg.’

Ver weg was weerlicht zichtbaar.

‘Ik vermoed dat de belemmeringen bij u zelf zitten. U heeft levendige herinneringen aan mensen. Die zijn sterk emotioneel gekleurd. Ik bespeur een... een knoop in de beleving van uw verleden.’

‘Een knoop? Wat bedoelt u daarmee?’

‘Misschien een onhandig woord, ik kan echter niets anders verzinnen. Het betreft een frictie tussen een door u beleefd verantwoordelijkheidsgevoel en uw daden. U heeft het idee dat u daarin tekort geschoten bent.’

‘We noemen dat een schuldcomplex,’ zei de kluzenaar grommig.

‘Dat lijkt me een juiste benaming. Het blokkeert in ieder geval uw volledige toegang tot het planeetgeheugen.’

‘Hoe weet u dat?’

‘Omdat de verbinding voor mij open is komen te staan, is mij bekend dat uw schuldcomplex u een volledige toegang verhindert.’

‘U heeft een permanente verbinding met het Aardegeheugen? U kunt alle betekenissen lezen?’

‘In principe wel. Het is echter zo groot en voor het grootste deel onbegrijpelijk, dat ik er maar heel beperkt gebruik van kan maken.’

‘Hoe zit dat geheugen eigenlijk in elkaar? U spreekt er over als iets... tastbaars.’

‘Dat heeft u correct aangenomen. Het Aardegeheugen is, net als mijn geheugen,

in magnetische ijzerverbindingen opgeslagen. Het planeetgeheugen is heel precies gestructureerd, alleen niet langs logische lijnen zoals bij mij, maar associatief en min of meer chronologisch. Dat maakt het moeilijk voor mij om er gegevens uit te halen, omdat ik met indexen werk. Mijn fysieke wezen, wat eigenlijk bijna helemaal bestaat uit geheugen, is volstrekt volgens de regels van de logica opgebouwd. Ik heb moeite met vrij associëren. Daarom begrijp ik het merendeel niet van de gegevens waar ik op stuit.'

'Ik begrijp uw moeilijkheid,' zei de kluizenaar. 'Kijk, het onweer komt naderbij.'

'Wilt u niet van onderwerp veranderen?' vroeg de Reiziger met een ondertoon van ergernis.

'Neem me niet kwalijk.' In een impuls aaide de kluizenaar troostend over het hoofd van het kind naast hem.

'Dat bedoel ik!' riep de Reiziger. 'Nu doet u het weer! U stuurt een gevoel naar me toe waardoor ik helemaal van streek raak!'

'Dat heet liefde.' De woorden van de kluizenaar werden onderstreept door een lang, wijd vertakt bliksemspoor, ver weg boven de bergen aan de andere kant van het wijde dal.

'Is dat wat anders dan empathie?'

'Niet anders; heviger, persoonlijker, dieper. Met minder reserves en daarom ook gevaarlijker voor je als persoon. Een empathische verbinding kan afgebroken worden, er zitten filters tussen, keuzemogelijkheden wat je wel en wat je niet toelaat en in welke mate. Bij liefde ben je weerloos.'

'Dat lijkt me heel ...bedreigend.'

Van ver weg bereikte de donder hen. Het kind keek verschrikt op.

'Waar komen die hevige luchttrillingen vandaan?'

'Bij een elektrische ontlading zet de lucht in een geïoniseerde baan eerst uit en implodeert vervolgens als de lading voorbij is. Geluidstrillingen bewegen zich maar langzaam voort door de lucht. De knal die de ontlading veroorzaakt, ontstaat weliswaar gelijktijdig langs het spoor, maar dat spoor is zo lang dat de trillingen ons na elkaar bereiken. Daarom klinkt het als donder en gerommel. Als de bliksem dichterbij komt zult u een deel van de knal beter kunnen onderscheiden.'

'Ik heb daar helemaal geen behoefte aan.'

'Onweer is een aards verschijnsel. De ontladingen vereffenen het oplopende potentiaalverschil tussen de buitenste laag van de atmosfeer, de geïoniseerde laag gasdeeltjes die blootgesteld staan aan de zonnwind, en de aarde.'

'Het klinkt heel onschuldig zoals u het uitlegt, ik voel me er alleen heel ...ongemakkelijk bij.'

'Ik hoor hier uit dat u de concepten 'ongemakkelijk' en 'bedreigend' niet kende voordat u op de Aarde kwam?'

‘Nee, ik heb ze bij u aangetroffen. Ze kwamen ook mee met deze gestalte.’
‘Ik geef toe, liefde kan bedreigend lijken voor iemand die op dat moment geen liefde ervaart. Maar wees gerust: liefde is inherent zo sterk dat kwetsuren aanvaardbaar zijn. De kracht om er mee om te gaan zit in principe in de liefde zelf.’
‘In principe?’ vroeg de Reiziger wantrouwig.
‘Ik geef toe, je moet er mee om leren gaan.’
‘U houdt iets achter.’
‘Dat klopt. Het is...’
‘Bijna liegen.’
‘U leert snel,’ zei de kluizenaar bewonderend. ‘Ja, een gedeelte van de gehele waarheid vertellen werd zelfs door de mensen in hun rechtspraak erkend als een vorm van onwaarheid spreken.’
‘U introduceert tussen neus en lippen weer eens een nieuw concept,’ verzuchtte de Reiziger. ‘Ik zal proberen het te negeren. Ik wil wat meer weten over uw onweer, want het komt naderbij en maakt me ...ongemakkelijk.’
‘Maakt het u bang?’
‘Wat is bang? Ik ken het woord, maar niet de inhoud.’
‘Er komt iets aan dat u niet kent en waartegen u zich niet opgewassen voelt, omdat u niet kunt inschatten welke gevolgen het voor u heeft.’
‘Dat is een werkbare definitie. Wat is het dat er op ons afkomt?’

18. Onweer

‘Een atmosferische storing. Warme lucht van het aardoppervlak stijgt op...’
‘Waarom?’
‘De gravitatie van de planeet heeft minder effect op warme lucht dan op koude.’
‘Waarom?’
De kluizenaar moest lachen. ‘U neemt steeds meer eigenschappen over van uw verschijning.’
‘Wat bedoelt u?’ vroeg de Reiziger een beetje bits.
‘De vraag “waarom?” is de meest gestelde vraag door kleine kinderen. Ze sporen volwassenen aan om zelfs de meest vanzelfsprekende dingen nader uit te leggen. Dan blijkt meestal óf ze wel zo vanzelfsprekend zijn.’
‘Ik stel mijzelf altijd de vraag “waarom”,’ antwoordde de Reiziger verbaasd. ‘Daar begint kennis vergaren toch mee?’
‘Dat is zo. Voor kinderen is het normaal om de reden te willen weten waarom iets is zoals het is.’
‘Goed, ga door met uw onweer. Ik vind dat lawaai tamelijk onrustig.’

‘Warme lucht is dunner, daarom lichter en stijgt op als de warme lucht omringd is door koude, zwaardere lucht. Dat zit zo: als gevolg van energietoename - bijvoorbeeld door opname van zonnewarmte - gaan gasmoleculen sneller bewegen. Dientengevolge wordt het volume van een gas, vloeistof of vaste stof, groter, bij gelijkblijvende druk.’

‘Die relatie werkt ook andersom,’ vulde de Reiziger aan, tevreden dat hij de eenvoudige fysica begreep.

‘Ja, bij gelijk volume zal de druk toenemen. Goed, in de onderste laag van de atmosfeer is soms zoveel warmte opgehoopt door zonnestraling op het aardoppervlak, dat de stijging gaandeweg steeds meer lucht aanzuigt. De atmosfeer is op grote hoogte heel koud, zodat alle verdampte water die de warme lucht omhoog voert, condenseert tot vloeibare druppeltjes of ijskristallen. Het ontstaan van een onweersbui kunnen we zien aan het groeien van een verticale wolkkolom, die twaalf tot vijftien kilometer...’

‘Wat...?’

‘...een kilometer is één veertigduizendste van de omtrek van de aarde.’

De Reiziger zat even te rekenen.

‘Over de polen of langs de evenaar? Er is verschil, deze planeet is een beetje afgeplat.’

‘Langs de evenaar.’

‘Hm, ik heb een indruk van uw lengtemaat. Ga door.’

‘De wolkenkolom vormt een geleidende verbinding tussen de ionosfeer met zijn hoge potentiaal, en de aardkorst. Zelf werkt de wolk als condensator. Er worden ontladingen uitgewisseld tussen de ionosfeer en de wolk en tussen de wolk en de aardkorst of tussen wolken onderling.’

‘Een complex verhaal. Evenzogoed een elegante manier om het potentiaalverschil in de hand te houden,’ erkende de Reiziger. ‘Dus dat is wat ik zie: de ontladingen tussen de wolk en de aardkorst. Ondanks alles adembenemend.’

Zijn woorden werden onderstreept door een inslag vlakbij. De klap volgde zo snel op de flits dat het kind een kreet slaakte en bij de kluisenaar bescherming zocht. De kluisenaar gaf toe aan zijn gevoelens en trok het kind tegen zich aan.

Toen de donder was uitgerold ging het kind recht zitten. De Reiziger zei beschaamd: ‘Ik ben een eonen bestaand wezen, ik heb dit sterrenstelsel bereisd, ik heb een omvang die genoeg is om uw planeet van een ring te voorzien en ik kruip bij u weg als er een beetje lawaai is.’

‘U kent natuurlijk geen geluid, geen lawaai,’ zei de kluisenaar vergoelijkend.

‘Nee,’ verzuchtte de Reiziger, ‘het is heel indringend. Ging dat ook zo met muziek?’

‘Zeker. Het gehoor, het ontvangstorgaan voor geluidstrillingen, is bij mensen heel gevoelig en direct verbonden met gevoelscentra in hun hersens.’ Hij lachte even.

‘Alleen bij bepaalde opzweepende muziek werden wel eens lichtflitsen geproduceerd, op een ander wijze echter dan deze bliksem. Meestal werd de omgeving juist heel rustig gehouden.’

Zijn woorden werden overstemd door de volgende inslag, niet ver van hen vandaan. Het kind bleef deze keer rustig zitten.

‘Zodra u me heeft uitgelegd wat er gebeurt heb ik mijn kalmte weer terug,’ zei de Reiziger verbaasd. ‘Ging dat ook zo bij de jongen van mensen? Ik bespeur geen enkele angst meer in dit ...lichaam.’

‘Avatar,’ verbeterde de kluzenaar. ‘Nee, niet zo snel als bij u. Vergeet niet dat hun brein nog doorgroeide tot aan hun volwassenheid. Pas bij een voldoende volume aan kennis kan de omslag van angst naar begrip plaatsvinden. Overigens hadden maar erg weinig mensen enige beheersing over hun lichamelijke reacties.’

‘Ik begin er iets van te begrijpen...’ Een nieuwe donderslag. ‘Hoe komt het trouwens dat ik weinig bespeur van de elektrische ontladingen? Ze vinden erg dichtbij plaats. Ik bespeur wel relatief grote hoeveelheden drievoudige zuurstof.’

‘Dat noemen we ozon. Dat u weinig merkt komt omdat we op de Aarde zitten. Zelfs boven onze hoofden is Aarde. Allemaal hetzelfde potentiaal.’

Zware regenvlagen trokken over de helling. Koude windstoten wervelden in hun grot. Ze trokken zich een eindje terug vanwege de spetters die de grot inwoeien. Na korte tijd dreef de bui over hen heen naar het volgende dal. De natte aarde geurde fris. De ozon had de lucht gezuiverd van oxideerbare uitwasemingen, afkomstig van bederf en rotting.

‘U zei daarnet dat de gehoororganen van mensen direct op hun gevoelscentra inwerkten,’ zei de Reiziger. Zijn kinderstem was dik van emotie. ‘Bij wat geuren teweegbrengen is het nog niets.’

‘Ik ben blij dat uw avatar zo gevoelig voor geuren is,’ antwoordde de kluzenaar.

‘Ik ben me nu pas bewust dat ‘ruiken’ iets heel anders is dan het detecteren van gasvormige stoffen in de lucht,’ verzuchtte de Reiziger.

‘Er ontstaan steeds meer verbindingen tussen het latente gevoelslichaam van uw avatar en uw kernwezen. U groeit er in, om het zo te zeggen.’ In de stem van de kluzenaar klonk een beginnende tevredenheid door.

De Reiziger antwoordde niet. Hij stond op de rand van het plateau de geuren op te snuiven die uit het dal aan werden gedragen door behulpzame sylfen.

De kluzenaar ging naast hem staan en stemde zich af.

‘Resoneer met me, dan kunt u het dal zien in zijn etherische verschijningsvormen,’ fluisterde hij in het hoofd van de ander. ‘Na de regen en de elektrische oplading van de aarde dansen en wervelen de elementalen.’

Langzaam ontvouwde zich voor de ogen van de man en het kind een in blauwen, violetten en lila's gloeiend tapijt van bomen en struiken op de bodem van het

dal. Boomlange, gele, oranje en roodbruine boomgeesten bewogen ertussen, als wuivende wieren in de branding. Metalig glanzende aardwezens in alle kleuren krioelden over de grond. Groen en blauw schitterende boselfen dansten als in wapperende jurkjes gestoken kinderen in rijen door het bos.

‘Normaal zou alles in ruste zijn,’ fluisterde de kluizenaar, ‘op de aardwezens en faunen na; die maken ’s nachts hout. De regen en de elektriciteit hebben echter een enorme groei-impuls gegeven. Die moet meteen verwerkt worden. Voor elementalen is dit het grootste feest dat ze kennen.’

‘Ik voel het,’ antwoordde de Reiziger gesmoord. ‘Het vervult me met een vreugde die ik bijna niet kan verdragen.’

19. Verval en spoken

Het landschap, doorregen met restanten van de verdwenen beschaving, riep geleidelijk minder heftige emoties op. Ze hoefden niet meer telkens te stoppen om hun overvoerde geest leeg te maken en konden ’s nachts doorreizen.

Het land werd vlakker en ging er verwilderd en onverzorgd uitzien. Hun route voerde op een gegeven moment langs uitgestrekte, overwoekerde ruïnes.

‘Ik bespeur hier veel onrust en onevenwichtigheid,’ merkte de Reiziger op.

De kluizenaar knikte. ‘Hier is een van de laatste grote nederzettingen geweest van de mensen. Ze waren in grote getale gevlucht voor de stijgende zeespiegel. Er is in deze stad veel strijd, geweld en angst geweest.’

Het kind huiverde, zijn hand zocht die van de kluizenaar.

‘Waarom heeft het zoveel effect op ons?’

De kluizenaar aarzelde even met zijn antwoord.

‘Er zwerven hier nog astrale resten van de laatste mensen rond. Zij jammeren en bevuilen de astrale sfeer met hun rancune, doodsangst en weigering hun dood te aanvaarden. Dat is wat wij voelen.’

‘Dat begrijp ik niet.’

‘De dood van een mens kan soms onvolledig zijn. Als het fysieke lichaam als gevolg van geweld niet meer kan functioneren en desintegreert, houdt in sommige gevallen een astrale schil van de persoon aan het aardse leven vast. We noemen dat spoken. Ze hebben een fysieke focus in de wereld nodig om zich te kunnen manifesteren. Dat kan een plaats, een voorwerp zijn. Vaak zijn de beenderen van het vergane lichaam focus voor dergelijke spoken. Beenderen kunnen heel lang blijven bestaan. Deze ruïnes liggen vol met beenderen van de laatste mensen.’

‘Er is meer, dat u niet wilt vertellen. Zou het desalniettemin kunnen bijdragen tot de volledigheid van mijn onderzoek?’

‘Op het laatst werden de doden niet meer begraven. Verwilderde honden verscheurden de lijken, waardoor de beenderen verspreid raakten. Dat was een akeelige tijd. Niet al hun prooien waren dood. Er was overeenstemming tussen mijn verwanten om deze woeste overlevenden van agressieve hondenrassen te verwijderen. Ik heb vele meutes weggelokt naar een rivier. Ze dachten op een mens te jagen. Terwijl ik me door de rivier liet meenemen verdronken de beesten in hun fanatisme om mij te doden.’

‘Hebben uw verwanten vaker zo direct ingegrepen?’

‘Sommigen. Het uitroeien van deze beesten was noodzakelijk vanwege de fouten in hun genen. Ze zouden geen plaats in de ecologie hebben kunnen vervullen vanwege hun agressie. Zij doodden om het doden zelf.’

‘Psychopaten?’

‘Correct.’

‘Ik vind het nog steeds moeilijk te aanvaarden,’ zei de Reiziger. ‘Ik voel op deze plaats echter alle geweld, angst en haat waarover u gesproken heeft. Ik kan het alleen niet in mijn logische verbanden een plaats geven. Ik bedoel: het is er, de waarnemingen kloppen, u geeft waarheidsgetrouwe verklaringen. De tegenstrijdigheden zijn echter onbegrijpelijk. Uw geliefde Gaia wordt beschouwd als de mooiste planeet van de kosmos, zei u eens. Men treft er tevens de lelijkste vuiligheid van de kosmos aan. Op dezelfde plek!’

‘Het is een direct gevolg van het vermogen tot scheppen dat aan de mens was gegeven. Een vrije wil kan alle kanten op. Die van ultieme schoonheid, of die van ultieme slechtheid.’

‘Ik begin het concept duidelijker te krijgen.’ De jongen keek om zich heen, ‘Blijft het zo erg?’

‘Het zal geleidelijk beter worden. Als u astraal durft te kijken kunt u hier en daar een trap zien die tot in de hemel reikt. Die heb ik gemaakt. Astrale resten van mensen kunnen er langs de Aarde verlaten om opgenomen te worden in het Al. De meeste zijn al vertrokken. De hardnekkigste spoken zullen op een andere manier geholpen moeten worden.’

‘Ik zie inderdaad verschillende trappen. Sommigen bewegen zelfs omhoog. Ik zie er af en toe donkere schimmen langs omhoog gaan.’ De Reiziger keek hem aan. ‘U heeft deze trappen gemaakt? Hoe gaat dat in zijn werk?’

‘In de tijd dat ik hier actief was kreeg ik bij tijd en wijle een verzoek om een trap te maken. Ik stemde mij dan af op de aspecten van de schimmen in kwestie en concipieerde vervolgens een trap naar hun behoeften. Met een grote optrede als het grote wezens waren, bewegend als ze erg zwak waren, van steen, hout, ijzer, glas...’

‘Dat laatste begrijp ik niet. In die dimensie bestaat geen materie zoals u noemt.’

‘Ik heb er de etherische grondtonen voor gebruikt. Als u nauwkeurig kijkt kunt

u zien dat de donkere trap recht voor ons van palissanderhout is. Die trap was bestemd voor een zwaar, buitenaards ras met affiniteit voor zulk hout. Er was ooit een soort kolonisatie expeditie gestrand op Aarde; ze zijn nu allemaal terug in de sfeer van hun thuisplaneet.’

‘Er staan twee kleinere trappen naast. Nogal druk bewerkt.’

‘Die waren voor twee andere buitenaardse rassen. Zij zijn ook vertrokken; hun trappen blijven staan.’

‘Waarom?’

‘Waarom zou ik ze weghalen? Er kunnen altijd nog verdwaalde individuen opdagen.’

‘Neem me niet kwalijk, ik dacht niet goed na.’

De Reiziger zweeg een tijdje.

‘U heeft trouwens wederom mijn vraag ontweken. Blijft het zo erg?’

‘We komen straks bij de zee. Daar is alles redelijk schoon. Zeewezens kunnen dat zoveel sneller dan de elementalen van het land. Hier blijven littekens lang in het landschap vastzitten.’

20. Leven in zee

De resten van de menselijke bebouwing bleken door te lopen tot in de kalme zee. Verrast hield de Reiziger stil.

‘Wat een immense plas water!’ fluisterde hij. ‘Dit is een heel andere beleving, dan om de oceanen vanuit mijn omloopbaan te bestuderen.’ Hij snoof. ‘Dit water bevat een hoge concentratie zouten. Anders dan het water van de regen, beken en rivieren.’

‘Dat klopt. Aardstoffelijke lichamen hebben dezelfde zoutconcentratie als zeewater.’

‘Ik heb het genoteerd. Waar kijken we nu naar?’

‘De zee heeft de overstromde stad tot een soort rif gemaakt, vol met uitbundig zeeleven.’

‘Hoe weet u dat? Ik zie niets.’

‘Soms is het water zo vlak, als er helemaal geen wind is, dat je de bodem kunt zien en alles wat er groeit en rondzwemt.’

‘Dat is dan nu niet het geval,’ zei de Reiziger teleurgesteld. ‘Het scheidingsvlak van de vloeistof is helemaal gerimpeld door de wind. Is er een mogelijkheid om onder de oppervlakte te kijken?’

De kindgeaante stak aarzelend een voet in het water. ‘Hoe is het om in vloeibaar water te vertoeven?’

‘Laat uw avatar zijn gang gaan. Mensenkinderen waren gek op water.’

‘Ik ga het nu water in, hoor!’ riep het kind. Opgewonden trok hij de kluizenaar mee naar de waterkant. Daar liet hij los en rende spetterend het water in.

Hij kwam niet ver. Giechelend viel hij languit op het water toen zijn benen de grond niet meer raakten. Hij dreef als een kurk en moest onbedaarlijk lachen.

‘Straks waai ik nog weg.’

Hij ploeterde met wild maaiende armen en benen naar hem terug.

‘Kan je niet iets verzinnen dat ik zink?’

‘Je kunt een zware steen meenemen,’ peinsde de kluizenaar. ‘Beter is om ons af te stemmen op het water, zodat we een soort waterwezen worden.’

‘Dat lijkt me inderdaad praktischer,’ beaamde de Reiziger. De kindgedaante greep de hand van de kluizenaar en wachtte nieuwsgierig af.

De kluizenaar bemerkte verbaasd dat hij een beetje beducht was voor het experiment. Hij had zich nooit eerder direct verbonden met het waterelement. Hij had altijd afstand bewaard.

Zodra hij zijn innerlijke drempel gewaar werd, kon hij er overheen.

Ze liepen een eindje het water in. Hun lichamen leken intussen te smelten, als schuim dat langzaam verandert in de vloeistof waar het van was geklopt.

‘Wat fantastisch is dit,’ fluisterde de Reiziger in zijn hoofd. ‘U bent waarlijk een meester van de elementen.’

Om hen heen krioelde het van verbaasde, opgewonden en vooral heel nieuwsgierige waterwezens. Etherische wezens en aardstoffelijke vissen, kwalen, krabben en andere zwemmende fauna wilden weten welke onbekende wezens zich tot hun element hadden bekeerd.

Een beetje opgelaten door alle aandacht stelde de kluizenaar de buitenaardse Reiziger voor en verklaarde waarom deze de gedaante van een mensenkind had aangenomen.

Het duurde niet lang of ze bewogen zich mee met de waterige elementalen. Ze hoefden hun vragen niet in woorden te uiten. In beelden en gevoelsherinneringen kregen de twee Reizigers een indringende uitleg over de herstellingen die in de zee waren bewerkstelligd.

‘Ik begrijp,’ merkte de Ruimtereiziger op toen ze aan de rand aangekomen waren waar de oorspronkelijke kust was geweest, ‘dat het herstel van het overstroomde land snel heeft kunnen plaatsvinden, omdat het hoofdelement veranderd is van lucht in water?’

‘Dat klopt. Zeewezens leven in en van het water. Ze hebben het element aarde alleen nodig wanneer ze houvast behoeven. Hun aardstoffelijke behoeften halen ze in opgeloste vorm uit het water. Ze zijn niet afhankelijk van de aarde, noch om hen te dragen en beschutting te verlenen, noch om hen te voeden.’

‘Dus onder deze weelderige, maar dunne laag leven...’ de Reiziger wees op de met algen, anemonen, schelpdieren en vele andere levensvormen overdekte ruïnes, ‘... kan ziekte, dood, verderf en vernietiging schuil zitten?’

‘Dat zit er, ja.’

‘U kunt het voelen, merk ik.’

‘Ik heb de nadagen van de mensheid beleefd. Ik heb gezien hoe de aarde vergiftigd werd door de straling en giftige isotopen van kernspijtingsexplosies en ongelukken in nucleaire energiecentrales, de destructieve energetische informatie van hun chemicaliën, hun oorlogen, hun steden, hun mijnen, hun elektromagnetische stralingsbronnen, hun geweld. Er is bijna geen plek op de aarde die niet bezoedeld is met demonische restanten van hun heftige begeerten, angsten en onverschilligheid voor het leven. Er zijn plekken, hier niet ver vandaan, waar de aarde honderden omlopen geleden zo verschrikkelijk is vernield en vergiftigd door explosieven, gassen en doodsangst, er zijn plekken waar zoveel mensen op gruwelijke wijze door andere mensen vernietigd zijn, dat ik er nog steeds niet heen durf.’

‘Durf? Dat concept ken ik niet.’

‘Durven is de moed hebben met iets geconfronteerd te worden dat angst aanjaagt.’

‘Dat is een mooie definitie, maar die zegt me nog niets. Wat jaagt u dan angst aan? Wat is angst?’

‘Angst is een verwachting, een prognose dat een bepaalde situatie schadelijk of pijnlijk kan uitpakken. Prognose is eigenlijk een te rationele omschrijving; angst is een verwachting die doortrokken is van heftige, irrationele emoties.’

De Reiziger had even tijd nodig om het te verwerken.

‘U bedoelt dat u bang bent? Dat begrip ken ik sinds kort.’

De kluzenaar keek hem verbaasd aan. ‘Ja, als je bang bent, heb je angst. Twee manieren om ongeveer hetzelfde te zeggen. Begreep u dat niet?’

‘Nee. Ik dacht dat het verschillende betekenissen waren.’

De kluzenaar glimlachte vergoelijkend. ‘Ik was vergeten dat u beide begrippen niet kende. De mensentaal heeft veel woorden rond het concept angst.’

Intussen had het nieuws van hun komst zich verspreid. Van heinde en verre kwamen grote en kleine zeezoogdieren hun opwachting maken.

‘Die enorme creaturen zijn walvissen, spiritueel gezien verwanten van de mens, maar van een andere evolutielijn,’ verklaarde de kluzenaar, die zijn emoties probeerde te kalmeren door het delen van zijn kennis. ‘Zij hebben een collectief als ziel. Ze waren bijna uitgemoord door de mensen. Hun populaties hebben zich bewonderingswaardig snel hersteld.’

‘Wat een ontzagwekkende creaturen,’ verzuchtte de Reiziger toen een school blauwe walvissen naderbij kwam. ‘Waarom zenden ze zulke krachtige trillingen uit? Mijn lichaam raakt er een beetje ...confuus van.’

‘Dat is hun taal. Zij laten niet de lucht trillen, maar het water.’

‘Wat zeggen ze?’

‘Ik kan hun taal niet ontcijferen, maar de intentie van wat ze ons vragen begrijp ik wel. Ze willen weten wie wij zijn, vooral wie u bent.’

‘Wilt u mij aan hen voorstellen zoals daarnet toen we pas in het water waren?’

‘Ik zal proberen of ze mijn beeldtaal kunnen lezen.’

Her duurde een hele tijd voordat de walvissen tevreden waren.

‘Ze zijn tamelijk argwanend,’ merkte de Reiziger op.

‘Ze zijn eeuwenlang bejaagd, alleen voor hun vet,’ zei de kluizenaar bitter. ‘In mij herkennen ze mijn mensachtige afkomst, vandaar hun indringende vragen. Hun oudsten hebben de mensen nog meegemaakt.’

‘Werden de kleine soorten ook zo bejaagd?’ vroeg de Reiziger. ‘Ik heb de indruk dat die veel vriendelijker zijn.’

‘Nee, dolfijnen en bruinvissen legden voornamelijk het loodje doordat ze verdronken in de netten waarmee mensen vis ving. Ze werden maar sporadisch gevangen om op te eten.’

‘Druk zijn ze wel.’

‘Ze zijn speels en waren erg op mensen gesteld. Ze behoren tot een parallelle evolutielijn met de mens. Ze hebben een vergelijkbare ziel. Ze waren eeuwenlang de vrienden van zeelieden.’

‘Zeelieden?’

‘Mensen die er hun beroep van maakten om met schepen de zeeën te bevaren.’

‘Maken ze ook muziek?’

‘Nee, maar ze luisterden er wel graag naar. Net als alle andere organismen op de Aarde; dieren, planten, zelfs micro-organismen.’

‘Ik merk dat het u teveel wordt. Laten we teruggaan,’ zei de Reiziger met een groot mededogen.

21. Bezielde contrapties

‘Ik stel voor dat we een tijdje in deze waterige vorm langs de kust trekken,’ stelde de kluizenaar voor. ‘De kuststreken waren het dichtst bevolkt, ik wil u enkele ontzagwekkende werken van de mensen laten zien.’ Hij zei er niet bij dat hij de omschakeling van het luchtelement naar het waterelement als een moeizame, onprettige beleving had ervaren. Hij vreesde dat het omgekeerde proces even onplezierig zou zijn en wilde het liever niet tot een gewoonte maken.

‘Dat wil ik wel,’ antwoordde de Reiziger met enige aarzeling. ‘Maar brengt het me dichter bij de muziek?’

‘Nee. U vraagt telkens hetzelfde. De laatste sporen die hun muziek heeft achtergelaten bent u in de ruimte tegengekomen.’

‘Is de muziek dan niet in het Aardeveld opgeslagen?’

‘Zeker. Maar het is alleen verstaanbaar voor een hoogbegaafde musicus met de levenslange training die vereist is. Ik ken geen enkele musicus onder de huidige bewoners van de Aarde.’

‘Jammer,’ zei de Reiziger teleurgesteld. ‘Laten we dan maar gaan kijken naar wat u me wilt laten zien.’

Ze reisden vanuit de overstroomde stad langs steile rotsen, die al kust waren voor de zondvloed, langs diepe baaien en estuaria, waar rivierdalen tot diep in het land ondergelopen waren.

De kluzenaar wees opgewonden naar een langwerpige eiland.

‘Kijk! Dat is een schip! Het drijft nog.’

Toen ze naderbij kwamen ontdekten ze de reden waarom het drijvende eiland niet was gestrand: het lag vast aan kettingen, dik begroeid met wuivende wieren. Van de oorspronkelijke romp onder water was weinig meer te zien: het was een wemeling van leven: wieren, koralen en myriaden vissen.

‘Het is ooit een groot passagierschip geweest. Ziet u die rijen gaten? Dat waren de ramen van verblijven voor duizenden mensen. Het is nu onbewoond, op wat kleine dieren en duizenden vogels na.’

‘Het is geheel van ijzer,’ zei de Reiziger verbaasd. Hij trok een paar keer om het schip heen. ‘Kunstig gemaakt!’ zei hij vol ontzag. ‘Het is helemaal van dunne platen samengesteld. Van binnen is het opgevuld met ijzeren schotjes. Waartoe diende het?’

‘Ze vervoerden hiermee duizenden mensen tegelijk over de oceanen, van de ene kust naar de andere. Later werden het schepen voor de pleziervaart. Voor goederen waren er andere schepen.’

‘Hoe?’

De kluzenaar begreep de vraag. ‘Met machines. Ze verbrandden aanvankelijk steenkool, later aardolie. De hete gassen brachten een machine in beweging, waarmee ze het schip zich lieten afzetten tegen het water. Door middel van een propellor.’ Hij wees op de overgroeide schroeven van het schip, waarvan de vorm nog herkenbaar was. ‘De mensen beschikten nog maar enkele honderden omlopen over machines. Voor die tijd lieten ze hun schepen door de wind voortstuwten met behulp van grote lappen doek, zeilen.’

De voorstellingen die de kluzenaar bij zijn woorden projecteerde waren erg duidelijk deze keer.

‘U houdt van schepen,’ merkte de Reiziger waarderend op. ‘Ik kreeg prachtige beelden van u. Dat zeilen lijkt me wel, meer dan die smerige machines.’

De kluzenaar zweeg.

‘Neem me niet kwalijk, ik besef dat u ook van hun machines hield,’ verontschuldigde de Reiziger zich.

‘Hun machines waren prachtige werktuigen,’ zei de kluzenaar zachtjes. ‘Zowel de enorme grote, zoals dit schip, als hun microapparaatjes, niet groter dan een zandkorrel.’

‘Dat meent u niet!’

‘Jawel, ze waren op het laatst in staat elektrische en lichtwerktuigen te maken met onderdelen niet groter dan een zandkorrel en van een zuiverheid...’

‘U wilde nog iets zeggen?’ drong de Reiziger aan.

‘Ja,’ verzuchtte de kluzenaar. ‘Ze beseften niet dat ze met elk werktuig een eigen elementaal beschermwezen creëerden. Het was niet helemaal scheppen, maar het stond er dicht naast... Als ze het geweten hadden, als ze het niet arrogant ontkend zouden hebben, zouden ze mechanisch leven hebben kunnen creëren.’

‘U bedoelt apparaten met zelfbewustzijn?’

‘Dat was er al, in zekere mate, in het ene apparaat meer dan in het andere. Sommige mensen die dergelijke apparaten lange tijd achter elkaar bedienden, kregen een band met hun machine, die op liefde leek. Wederzijds.’

‘Zoals musici?’

De kluzenaar lachte even. ‘Ja, die helemaal. Hun instrument was als het ware een verlengstuk van hun wezen. Maar ik had hele andere werktuigen voor ogen.’

‘Dat zag ik, maar ik kwam op het idee dat uw verhaal ook voor muzikanten zou moeten gelden. Maar gaat u verder, met de machines waar u aan dacht.’

‘Dat waren meestal betrekkelijk eenvoudige mechanische instrumenten en machines. Alleen als de mens die hem bediende de machine volledig kon doorgronden, kon een dergelijke band ontstaan. Voorbeelden zijn schepen, sommige van hun vroegste automobielen en railvoertuigen. Met hun laatste technische hoogstandjes lag het moeilijker. Er was maar een beperkt, uiterst intelligent gedeelte van de mensheid die de complexe onderzoeksinstrumenten en informatie verwerkende apparaten kon begrijpen. Op het laatst waren die zo ver ontwikkeld dat ze er letterlijk mee konden praten. Meestal via een toetsenbord, dat taal omzette in elektrische signalen, maar ook met hun stem.’

‘Als ik het goed begrijp stond de mens op het punt goddelijkheid te verwerven...’ begon de Reiziger met een pijnlijk vertrokken innerlijk.

‘Waar heeft u dat concept vandaan?’ onderbrak de kluzenaar hem.

‘Bedoelt u goddelijkheid? Dat is toch de alles doortrekkende essentie van de kosmos? Of kent u dat niet?’

‘Ja, natuurlijk,’ hakkelde de kluzenaar, ‘ik was alleen verrast het te horen...’

‘Van een buitenaards wezen?’

22. Macht

‘Ik weet dat het stom klinkt,’ erkende de kluzenaar. ‘Ik ben blijkbaar zo antropocentrisch dat ik het concept God en goddelijk alleen bij Aardse intelligenties kon indenken. Neem me mijn beperktheid niet kwalijk.’

‘Ik ben blij dat ik u een keer kan betrappen op iets dat u NIET juist heeft,’ erkende de Reiziger ruitelijk. ‘Terug naar het onderwerp. Uit wat u me vertelt over de bezielde scheppingen van de mens maak ik op dat ze op het punt stonden te ontdekken dat ze levende machines konden scheppen?’

De kluzenaar knikte peinzend. ‘Nu u het zegt... misschien heeft dat ook meegepeeld bij de besluitvorming door de Hoge Hiërarchieën om de mensheid op te heffen,’ zei hij. ‘Waarschijnlijk was de machtige elite allang bezig die wetenschap aan zich te trekken om er een niets ontziende uitbuiting mee te bestendigen.’ Hij rilde van afschuw. ‘Kunt u zich bezielde machines voorstellen die op uiterst intelligente wijze alles, natuur, Aarde, mensen, aan zich onderwerpen?’

‘Nee,’ zei de Reiziger na een tijdje.

‘Welke schakel in de gedachtengang begrijpt u niet?’

‘Het concept “machtige” is te vaag voor mij. Hoe verhoudt het begrip “macht” zich met het concept hiërarchie, om preciezer te zijn?’

‘Dat kan ik me voorstellen. U bent een solitair, empathisch wezen met de missie kennis vergaren, waarnemen. Daar pas het concept ‘macht’ inderdaad niet in. Niemand anders dan uzelf bepaalt uw doen en laten, u bepaalt voor niemand anders wat die wel en niet mag.’

‘Toch ben ik onderhevig aan wetmatigheden. Ik bedoel daarmee niet fysieke wetmatigheden, maar verantwoordelijkheden die ik heb binnen het grote geheel, zoals een consciëntieuze manier van werken.’

‘Die u accepteert als uw begrenzingen enerzijds en werkgebied cq werkwijze anderzijds.’

‘Dat is mij helder. Ik denk verder na over macht... heeft het te maken met kracht?’

‘Kracht kan uitgeoefend worden om macht te verwerven, om een status quo te handhaven, om het tegendeel te bereiken, om gevaar af te wenden. In die zin is kracht een neutraal concept, dat pas richting, een uitwerking krijgt door de intentie van degene die kracht uitoefent.’

‘Hm, dat had ik zelf ook kunnen bedenken. U heeft me het concept hiërarchie laten zien als een multidimensionaal netwerk van verantwoordelijkheid en kennis...’

‘Precies,’ onderbrak de kluzenaar hem. ‘Stelt u zich eens voor dat een intelligentie opeens meent dat hij de top van de piramide zou moeten zijn en zich een weg daar naartoe baant, waarbij hij geen rekening houdt met verantwoordelijkheden en posities van anderen die hij passeert.’

‘Dan zou hij ook hoger geplaatsten moeten ontkennen.’

‘Inderdaad. Iemand die macht wil uitoefenen laat lager geplaatsten doen wat hij wil, hetgeen iets anders kan zijn dan het welzijn van allen, en trekt zich weinig aan van hoger geplaatsten, die hij om de tuin kan leiden, van hun positie beroven of omkopen. Of doden.’

‘Dat komt me ongeloofwaardig voor.’

‘Ik begrijp uw weerstand tegen mijn beweringen. In het elementale rijk heerst daarentegen een, ik zou haast zeggen: onwrikbare orde. Individuen in de top van de elementale hiërarchie zijn zich bewust van hun grote verantwoordelijkheid en houden zich alleen met hoofdzaken bezig. Er wordt wel enige controle uitgevoerd of lager geplaatsten hun taken naar behoren vervullen, maar daar is doorgaans weinig twijfel over. Elementalen zijn door de aard van hun bestaan gebonden aan wetmatigheden. Ze kunnen niet anders dan hun taken naar beste kunnen uit te voeren. Dat is de essentie van hun existentie.

‘Dat klinkt tenminste logisch. Ik begrijp echter dat u wilt zeggen dat bij mensen die wetmatigheden niet golden?’

‘Dat zou strijdig zijn met het principe van de vrije wil. Een mens die aan de top van een sociaal mensennetwerk komt, heeft uiteindelijk, als hij aan niemand verantwoording aflegt, alleen zijn eigen normen en waarden als maatstaf.’

‘Dat hoeft op zichzelf geen probleem te zijn,’ opperde de Reiziger voorzichtig.

‘Het was het wel. Het was het grootste probleem van de mensheid. De Hoge Hiërarchieën hebben bij het ontwerpen van dit experiment niet voorzien dat de mens, als gevolg van de dierlijke instinkten waarmee hij was uitgerust, de hiërarchie zou kiezen als de meest lucratieve sociale structuur. Leiders, onderleiders, chefs en volgers. Helemaal onderaan vrouwen, kinderen, slaven. Huisdieren.’

‘Wat is er mis met een hiërarchische sociale structuur?’

‘Die is niet te combineren met een vrije wil! Lager geplaatsten geven hun persoonlijke zeggenschap over hun eigen leven willens of onwillens aan hoger geplaatsten. In de verwachting dat die hoger geplaatsten de verantwoordelijkheid zullen dragen voor hun welzijn. Dat is het opgeven van je vrije wil!’

‘Hadden de mensen misschien een soort... imprint in hun vormende veld dat een sociale structuur volgens het hiërarchische model de juiste was?’

‘Dat is een verrassende kijk op de zaak,’ erkende de kluizenaar. ‘Daar was ik zelf nog niet op gekomen.’

‘Laten we er van uitgaan dat de Hoge Hiërarchieën van te voren ook niet wisten hoe het uit zou pakken. Daar was het experiment juist om begonnen. Zij gaven de nieuwe mensen mee wat ze zelf hadden, om een begin te maken. Daar was het vanzelfsprekende model van de hiërarchie onderdeel van. Een behoorlijke handicap, als ik het zeggen mag.’

‘Daar zegt u wat,’ beaamde de kluizenaar somber. ‘Het zou niet op een ramp hebben hoeven uit te lopen, als er niet een tweede, fnuikend fenomeen was geweest: psychopatie, in combinatie met een hoog ontwikkelde intelligentie. Die verdomde psychopaten hadden ook nog een geweldige intuïtie.’

‘Ik begrijp wat u bedoelt, u heeft het er eerder over gehad. Als mensen gewend zijn aan het functioneren in een hiërarchie is het voor een ontspoord mens, om het zo uit te drukken, een koud kunstje om de macht aan zich te trekken, begrijp ik nu. Absolute macht.’

‘U heeft de mens intussen aardig leren kennen,’ zei de kluizenaar. ‘Uw gevolgtrekkingen zijn geheel juist.’

‘Ik ben niet alleen een empathisch wezen,’ lachte het kind vrolijk, ‘ik beschik ook over een uitgebreid logisch denkkader.’

Ze trokken verder, gebruik makend van zeestromingen.

‘U spreekt zo ...vertrouwelijk over de Hoge Hiërarchieën; heeft u persoonlijk met hun vertegenwoordigers kennis gemaakt?’ vroeg de Reiziger na een lange stilte.

De kluizenaar antwoordde niet.

Ze volgden het water verder noordwaarts.

23. Incarnatie

‘Kijk,’ zei de kluizenaar. ‘U kunt duidelijk zien dat het laagland is overstroomd. Er heeft zich nog geen echte kust gevormd. De landschapselementen lopen onder water gewoon door.’

‘Ik zie het. Zijn die rechte banen wegen?’

‘Ja. Waar we nu staan is een snelverkeersweg geweest.’

Overwoekerde ruïnes lagen op de hellingen van een rij heuvels. De bebouwing op de lagere gedeelten was overstroomd. Van sommige gebouwen staken nog vrijwel intacte betonskeletten boven de zeespiegel uit. De branding had de meeste gebouwen echter afgebroken tot een soort riffen.

‘We komen over enkele dagen in de streek waar ik als mens heb gewoond,’ zei de kluizenaar na een hele tijd.

De Reiziger wist dat zijn vraag over de Hoge Hiërarchieën wel was gehoord, maar dat zijn metgezel tijd nodig had om te besluiten of hij iets wilde loslaten.

‘Ik bewoonde een landgoed aan de rand van de heuvels. Bij de eerste overstromingen bleven we gespaard. Later is het door vloedgolven verzwolgen.’

De Reiziger bespeurde een groot en oud verdriet bij de kluizenaar.

‘Al mijn geliefden zijn toen omgekomen. Ik was niet thuis ten tijde van de ramp.’

‘Het was uw fout toch niet?’

‘Nee, hoewel... de rampen zijn door de mensen zelf veroorzaakt...’
‘Toch voelt u zich schuldig, dat straalt van u af. Waaraan dan?’
‘Later,’ fluisterde de kluizenaar.

Het weer was omgeslagen. De twee reizigers schuilden tegen de harde wind en de regen onder een oude brug. De kluizenaar scharrelde rond en stapelde sprokkelhout op een hoop.

‘Ik was meester in het vuurelement voordat ik de evolutielijn van de mens koos,’ verklaarde hij. ‘Ik kan het niet laten om een vuurtje te maken, ook al is mijn huidige lichaam minder gevoelig voor temperatuur, wind of regen dan dat van de mensen. Het uwe ook, voor zover ik weet.’

Hij kromde zijn handen om een stapeltje dunne takjes, die opgloeiden en ontvlamden. Met grotere stukken hout bouwde hij een compact vuur.

Verrast volgde de Reiziger de bewegingen van de kluizenaar. Het vuur weerspiegelde in de grote ogen van de jongen.

‘Dit is geheel nieuw voor mij,’ wist de Reiziger uit te brengen. De avatar waar hij in woonde reageerde echter anders: hij begon met het vuur te spelen. Hij legde er een tak in en zwaaide die brandend rond tot een vurige cirkel.

‘Wat is nieuw voor u, vuur op zich of dat ik met mijn handen vuur kan maken?’

‘Beide.’ Met een zucht legde het kind de brandende tak terug in het vuur en schikte zich naar zijn bestuurder.

‘Vuur was de belangrijkste energievorm waar de mensenmaatschappij op draaide,’ zei de kluizenaar afwezig. Hij had de spontane reactie van de avatar op het vuur niet als zodanig opgemerkt. De Reiziger besloot er niet over te beginnen. Hij was uit op antwoorden op belangrijker vragen.

‘Er is een geweldige emotionele lading bij u aanwezig omtrent het verdwijnen van de mensheid. U beschikt waarschijnlijk als enige over kennis betreffende het hoe en waarom,’ leidde hij zijn vraag diplomatiek in.

‘Niet als enige, er zijn er meer als mij,’ antwoordde de kluizenaar ontwijkend.

‘Wat is, of was, uw relatie met de Hoge Hiërarchieën?’

Zeer tegen zijn zin richtte de kluizenaar zijn aandacht op de vraag. Hij zat lange tijd na te denken.

‘Ik moet ver terug gaan,’ begon hij. ‘Bij mijn eerste incarnatie als mens, zo’n driehonderd omlopen geleden, werd ik uitverkoren als gids op te treden voor een mens. Als geëvolueerde vuurmeester had ik een ziel gevormd die een grote voor-sprong had op de meeste mensenzielen. Zelfs ten opzichte van veel oudere zielen. Ik had nog geen karma opgebouwd, terwijl ik wel beschikte over een groot reservoir aan kennis, ervaring en wijsheid.’

‘Hier kan ik niets mee,’ protesteerde de Reiziger. ‘U gebruikt onbekende concepten

om een ander onbekend concept te verklaren.'

'Ik heb u toch verteld dat de mens een symbiose was tussen een aardstoffelijk organisme, opgebouwd uit levende cellen, en een niet-stoffelijke ziel?'

'Niet veel meer dan dat.'

De kluizenaar zuchtte.

'Als u wat afstand neemt tot mijn vraag, kunt u het misschien uitleggen zodat ik het wel begrijp,' probeerde de Reiziger.

'Het zal wel moeten,' reageerde de kluizenaar, die moeite had om zijn weerstand te overwinnen. 'Goed, ik zal u vertellen hoe mijn persoonlijke ervaringen zijn. Ik...' Zijn gedachtespraak stokte. 'Het lukt me gewoonweg niet om het in algemene begrippen uit te leggen.'

Hij verzamelde zijn gedachten terwijl hij afwezig in het vuur porde met een gloeiende tak. Het hielp.

'U weet misschien nog dat het geheugen van een ziel latent wordt op het moment dat hij indaalt in een mensenei? Dat gebeurde bij mij de eerste keer en de tweede incarnatie ook. Tijdens mijn tweede incarnatie heb ik geleerd om die blokkade te omzeilen.'

'Was die methode niet bekend bij andere mensen?'

'Vanouds waren er spirituele adepten van oeroude geestelijke stromingen, die na lange oefeningen en van meester op leerling doorgegeven technieken, een volledig beeld van al hun levens kregen. Deze technieken waren alleen niet bruikbaar voor ongeofende mensen met een laag bewustzijnsniveau...'

'Even: mensen hadden verschillende bewustzijnsniveau's?' onderbrak de Reiziger hem.

De kluizenaar keek hem verbaasd aan. 'Natuurlijk. Iedere ziel had zijn eigen evolutiepad te gaan. Geen mens was gelijk aan een ander.'

'Wat moet ik me daarbij voorstellen?'

De kluizenaar dacht even na. 'Vooral onbegrip,' zei hij tenslotte bitter. 'Mensen van hogere evolutieniveau's konden die met een lager niveau wel begrijpen, maar andersom niet.'

'Dat klinkt logisch.'

'Goed beschouwd had je vier typen mensen,' bromde de kluizenaar met een toon van weerzin. 'Je had zachtmoedigen met een laag ontwikkelingsniveau, zachtmoedigen met een hoog niveau en hun tegenpolen, de wrede primitievelingen en de doortrapte intelligenten met een hoog ontwikkelingsniveau. In alle tijden wisten die de macht aan zich te trekken, omdat ze volledig zonder scrupules waren.'

'Ik neem dit momenteel voor kennisgeving aan. Terug naar de kern van uw betoog: hoe slaagde u er in het geheugenverlies bij uw geboorte als aardstoffelijk mens te omzeilen?'

‘In de nadagen van de mensheid was een uiterst eenvoudige methode bekend geworden onder gevorderde leerlingen van een geestelijke heelmeester. Een van zijn leerlingen heeft mij, bij volle bewustzijn, terug laten reizen in de tijd, tot voorbij de geboorte van mijn tweede incarnatie, nog voorbij de dood van mijn eerste incarnatie.’

‘Terug in de tijd?’

‘Ja. Dat ging vrijwel vanzelf. Door stapsgewijs diep begraven herinneringen uit de Akasha Kronieken op te roepen – herinneringen aan een periode van zijn, niet van dingen – en die als stapstenen te gebruiken, werd de geheugenblokkade van de indaling gewoon... genegeerd. Alsof die niet bestond. Ze noemden het regressie, hetgeen ‘terugkeer op het pad’ betekent.’

‘Wonderlijk, hoe complex zijn mensen toch geweest.’

‘Dat kunt u wel zeggen. Het geheugenverlies werd nodig geacht om de vrije wil optimale ontplooiing te geven, door elk leven zonder voorgeschiedenis te laten beginnen. Dat was echter een beoordelingsfout...’

‘Daarover een andere keer graag,’ onderbrak de Reiziger hem haastig. ‘Dat gaat me te ver. Probeert u zich bij uw verhaal te houden. Ik stel later wel vragen over de dingen die ik beter wil begrijpen.’

‘Zo eenvoudig is het niet,’ weerstreefde de kluizenaar. ‘Om werkelijk duidelijk te maken wat er gebeurd is moet ik me soms op zijpaden begeven. Zonder de verbanden zijn veel beweringen betekenisloos. Goed. Ik ging terug in de tijd naar de dood van mijn eerste incarnatie. Bij het sterven van een mens scheiden de zeven energetische lichamen zich in twee groepen. Het aardstoffelijke gedeelte blijft op de Aarde en ontbindt, het fijnstoffelijke vertrekt van de Aarde. Daarbij gaat het geheugen mee.’

‘Hoe ervoer u dat?’

‘De dood was plotseling gekomen door het neerstorten van een vliegtuig. De piloot maakte een beoordelingsfout en vloog tegen een heuvel. Ik was navigator, de enige andere inzittende. Ik dacht overigens lange tijd dat het mijn fout was, maar dat was het niet. Tijdens mijn regressie ervoer ik dat mijn geest en ziel opstegen van de aarde met een nog volledig ik-besef. Beneden zag ik in het donker de wrakstukken branden. Het bijzondere was dat ik achteruit een lichte tunnel in werd gezogen, terwijl alle sterfervaringen vertellen van een opstijgen naar het licht met het gezicht naar voren gekeerd. Ik probeerde zo lang mogelijk de Aarde te blijven zien, want...’ Zijn stem brak en hij wreef heftig met duim en vingers over zijn gesloten ogen.

Het kind legde een hand op zijn arm. ‘Is het zo moeilijk? Ja, ik bespeur bij u verdriet en wroeging...’

De kluizenaar stond bruusk op.

‘...niet alleen dat,’ vervolgde de Reiziger kalm. ‘Ik bespeur ook een diepe betrokkenheid. Kunt u vanuit het perspectief van die betrokkenheid verder vertellen?’

‘Ja,’ zei de kluzenaar en ging weer op zijn hurken zitten. ‘Het is goed dat u me er aan herinnert. Die betrokkenheid, ik noem het liefde, is waar het uiteindelijk om gaat. Niet dat andere, de schuld...’

‘Uw geest en ziel stegen op, met het gezicht naar de Aarde gekeerd,’ hielp de Reiziger hem de draad op te pakken.

‘Gaia was toen al mijn geliefde,’ fluisterde de kluzenaar voor zich uit. ‘Zij was mijn vrouw en ik was haar man. Het was voor het eerst in mijn bestaan dat ik afscheid van haar moest nemen. Ik weet nog hoe ze er in die sfeer uitzag. Ze was gehuld in een donkergrijze mist, bijna als vloeistof, met lichte en donkere vlekken. De lichte plekken waren de aura’s van mensen in hun dorpen en steden. In die tijd heerste er oorlog op de Aarde. Om aanvallen vanuit de lucht niet te makkelijk te maken waren alle woonplaatsen verduisterd. Nergens in het hele land brandde ’s nachts buiten de gebouwen een lamp. Geen raam was verlicht. Ik bleef zo lang mogelijk kijken, tot de afstand te groot werd.’

‘Was u nog verbonden met uw lichaam?’

‘Nee. Het liet me volkomen koud dat het lag te verbranden in de wrakstukken. Mijn hele geestelijke essentie was losgeraakt. Het was bijna een opluchting.’

‘Ik probeer iets te begrijpen van het verschijnsel ‘dood,’ verklaarde de Reiziger. ‘De gestalte waar ik nu in woon noemt u een avatar, een lichaam dat elementalen bereidwillig naar mijn wil en ontwerp hebben gevormd. Ik vraag me af of het bestaan zal kennen als ik het verlaat.’

24. Nieuw leven

‘Heeft u dan de intentie om de Aarde te verlaten?’ vroeg de kluzenaar gealarmeerd. ‘Ik heb het gevoel dat u nog maar aan het begin van uw onderzoek staat.’

‘Dat klopt,’ stelde de Reiziger hem gerust. ‘Ik zal nog lange tijd op uw planeet verblijven. Ik bedoelde dat ik er over denk om deze avatar te verwisselen voor een andere. Ik zoek een manier om hem een eigen bestaan te laten leiden.’

‘Waarom wisselen?’

‘Op andere plaatsen is een andere verschijning misschien doelmatiger.’

‘Denkt u alleen maar in termen van doelmatigheid?’ vroeg de kluzenaar verwijtend. ‘Waar blijft uw empathie in dezen?’

‘Het is een dilemma,’ gaf de Reiziger toe. ‘Mijn taak, mijn allesoverheersende drang tot onderzoeken, zou ik in aardse termen kunnen zeggen, noopt mij tot doelmatig handelen. Mijn empathie staat me daarbij soms in de weg. Ik vraag me

af wanneer mijn avatar een leven van zichzelf zal kunnen leiden, opdat het niet zal desintegreren als ik het verlaat. Daar heb ik het moeilijk mee.'

'Ik begrijp waarom u dat vraagt. Het mag dan een samenstel zijn van elementalen, het is een organisme van een hogere orde geworden door uw ingrijpen. Het handelt volgens zijn eigen natuur, dat van een nieuwsgierig of bang of vrolijk kind. Merkt u dat?'

'Af en toe onderneemt het actie waartoe ik geen intentie heb,' gaf de Reiziger toe. 'Eigenlijk tamelijk hinderlijk. Het leidt me af.'

'Ik kan zien dat er bij uw avatar een eigen identiteit aan het groeien is. Ik ben benieuwd hoe het zich ontwikkelt. Ik wil er bij u op aandringen dat u het voorlopig niet verlaat. Het zou op dit moment kunnen desintegreren. Uw focus houdt de samenstellende elementalen bij elkaar.'

'Zou u kunnen zeggen dat ik leven heb gecreëerd?' vroeg de Reiziger gespannen. De kluzenaar keek de jongen aan, die dezelfde vraag in zijn ogen had. Hij schudde zijn hoofd. 'Nee, ik denk niet dat u leven heeft geschapen. U heeft levende, elementale entiteiten gehergroepeerd tot een hogere organisatiegraad, volgens een ontwerp uit het informatieveld van de mens.'

'Dat komt overeen met mijn analyse.' Er klonk een zekere opluchting door in de boodschap. Toch had de kluzenaar de indruk dat de Reiziger liever een positief antwoord had gehoord.

'Hoe zit het dan met het concept ziel? Kan mijn avatar zelfstandig leven zoals hij nu is, of is er een ziel voor nodig?'

'Ik denk dat uw avatar een ziel aan het vormen is.'

'Hoe is dat mogelijk?'

'Als een afsnoering van het collectieve bewustzijn van de mens, waar we het eerder over hebben gehad.'

'Hoe kan dat informatieveld nog bestaan, als er geen mensen meer zijn?'

'Ik en anderen als ik, zijn uit de mens geëvolueerd. Dat betekent dat wij het veld min of meer in stand houden. Wij zijn een toevoeging aan het veld, een modulatie als u wilt, geen nieuw veld.'

De Reiziger keek hem door de ogen van het kind opmerkzaam aan. De kluzenaar las er respect in, mededogen.

'Herinnert u zich dan alles?' fluisterde de Reiziger.

Langzaam knikte de kluzenaar.

'Elk mens dat geleefd heeft? Elke handeling? Elke gedachte?'

'Dat zou mogelijk zijn, maar dat is niet te verdragen,' antwoordde de kluzenaar. Het luchtte hem op dat hij er over kon vertellen. Hij werd gewaar dat de Reiziger in retrospectie schakelde, zonder echt de verbinding te onderbreken. Ze wandelden een tijdlang zonder enige communicatie.

‘Ik stuit op een diepgaand verschil tussen u en mij, waar ik niet uitkom.’
De kluizenaar had de vraag verwacht. ‘Voor de draad ermee,’ zei hij gemoedelijk.
‘U probeert mij van mijn stuk te brengen met uw ongebruikelijke uitdrukkingen.’
‘Inderdaad. Maar u begrijpt wel dat het een uitnodiging is om uw vraag te stellen?’
‘Het is geen vraag, het is een vraagstuk. Ik kan niet anders dan concluderen dan dat wat u geheugen noemt iets heel anders is dan wat ik geheugen noem.’
‘Op die kwestie ben ik ook gestuit, maar ik heb het nadenken erover tot een later moment uitgesteld. Samengevat was mijn these: uw geheugen bestaat uit data die u in magnetische sporen vastlegt. Het mijne is van een andere orde.’
‘In die omschrijving van de vraagstelling kan ik mij vinden. Kunt u er nader op ingaan?’

25. Akasha Kronieken

‘Ik kan enkele van mijn overwegingen en gedachten omschrijven,’ zei de kluizenaar aarzelend.

‘Een voortreffelijk begin. Van daaruit kunnen we verder redeneren.’

‘Goed dan. Om te beginnen: in oeroude wijsgerige kennis van de mensen werd gesproken van een kosmisch bewustzijnsveld waarin elke daad, elke gedachte wordt opgeslagen. Dat werd het Akasha veld, het Nulpuntveld of de Akasha Kronieken genoemd....’

‘Wat is een Nulpuntveld?’

‘Wanneer een fysiek atoom alle energie verliest, op het punt dat in de menselijke wetenschap het absolute nulpunt werd genoemd, verdwijnt het als gemanifesteerd atoom en gaat over in informatie over dat atoom.’

‘Dat verschijnsel ken ik. Gaat u door?’

‘Volgens een theorie van enkele mensen werkte het geheugen van mensen heel fysiek: bepaalde elektrochemische veranderingen in het brein van de mens vormden sleutels waarmee hij toegang kon krijgen tot gedeelten van de Akasha kronieken, met name die hemzelf betroffen.’

‘Een soort indexering?’

‘Ik denk het. Aangestuurd door zijn bewustzijn.’

‘Betreft het alle herinneringen? Ik bedoel, ik heb in mijn bewustzijn een werkgeheugen voor nieuwe indrukken. Pas als ik die heb doorwrocht kan ik conclusies, concepten, modellen en feiten opslaan in mijn magnetische geheugen. Dat kan je beschouwen als een extern, permanent geheugen. Ik kan ook ruwe data direct naar mijn permanente geheugen sturen en later verwerken. Zo heb ik bijvoorbeeld de muziek verwerkt die ik heb opgevangen.’

‘Precies! Zo werkte het in het menselijk brein ook: een korte termijn geheugen louter in het bewustzijn, een fysiek middentermijn geheugen in de cellen van het brein en een permanent geheugen in de Akasha Kronieken, waar data uit kunnen worden opgevraagd om verwerkt te worden.’

‘Met dien verstande dat ik geen fysiek middentermijn geheugen heb.’

‘Neem me niet kwalijk, ik was wat slordig in de vergelijking.’

‘Geeft niet, ik begrijp het tenminste. Nu over u. Hoe werkt dat bij u? U heeft geen menselijk brein. Heeft u toegang tot alle kronieken?’

‘Dat zou wel heel veel zijn. Laten we zeggen dat ik beschik over een algemene indexering in mijn bewustzijn, die mijn eigen belevenissen ver overschrijdt. En dat ik die indexering kan laten groeien door associaties te onderzoeken.’

‘Zo groeit mijn indexering ook. Door oefening kan het werkgeheugen in mijn bewustzijn steeds meer omvatten en al of niet tijdelijk vasthouden. Maar hoe, en waar, werken die Akasha kronieken?’

‘Hoe werkt uw geest, en waar is die?’

‘Ik vraag u niet om mijn vragen terug te spelen, ik heb behoefte aan concrete antwoorden.’

‘Ik zou niet weten of het Akasha veld een basis heeft in de gemanifesteerde kosmos, dat het “ergens” is. U heeft mij ooit gezegd dat uw geest bestaat, onafhankelijk van uw reizer of ijzerstof, dat u in essentie puur bewustzijn en wilskracht bent.’

‘Dat is zo. Toch heb ik het besef dat ik, mijn pure geest, in het ruimte/tijd continuüm gesitueerd ben, dat ik “ergens” ben. Daarom ben ik een Reiziger: iemand die zich verplaatst.’

‘Zou het misschien met magnetisme te maken kunnen hebben?’

‘Hm, dat heeft wel invloed. Laat me denken.’

‘Magnetisme,’ mompelde de Reiziger na een tijdje. ‘Weet u, ik heb bij het modelleren van deze avatar en het model van u dat ik kortstondig heb bewoond, gegevens gebruikt afkomstig uit wat u het morfogenetische veld van de mens noemt. Wel, dit veld is duidelijk alleen rond deze planeet aanwezig. Men zou kunnen zeggen dat het “ergens” is.’

‘Denkt u dat het in het magnetische veld van de planeet verankerd is?’

‘Misschien zijn het modulaties op magnetische lijnen. Magnetisme heeft een golf aspect.’

‘Hm. Dat lijkt me een goed begin. In mijn beleving zijn morfogenetische velden coherente, stabiele en veranderende bewustzijnsresonanties, die deel uitmaken van de Akasha Kronieken. De biosfeer van Gaia is doordeesemd van deze velden, voor alle soorten organismen is er een eigen veld.’

‘U spreekt van bewustzijnsresonanties. Bedoelt u daarmee dat deze velden een zelfbewustzijn hebben? Dat het bewuste entiteiten zijn?’

‘Sommige zeker. In de oude wijsgerige kennis werden dat deva’s genoemd. Er zijn in alle tijden begaafde mensen geweest die met deze deva’s als personen konden communiceren. Sommige deva’s konden zich manifesteren.’

‘Zoals de elementalen en natuurwezens die we in uw dal hebben ontmoet?’

‘Inderdaad.’

‘Waarom hebben we daar geen deva’s gezien?’

‘Omdat we dat niet hebben gevraagd. Omdat we het er nu pas over hebben. Ze waren niet in ons bewustzijn. Ze reageren op bewustzijn.’

‘Ah! Zo werkt dat dus!’

‘Bewustzijn kan beschouwd worden als de drijfkracht achter gebeurtenissen.’

‘Met andere woorden: de hele kosmos is het resultaat van bewustzijn. Dat concept staat centraal in ons bestaan, dat van de Ruimtereizigers. Wist u dat?’

‘Natuurlijk. Het Elementale Rijk is daar een exponent van. De mens was dat ook, nu is mijn soort het. U en ik, wij hebben tot doel dat het kosmische bewustzijn, wat de mensen God noemden, zichzelf leert kennen door alle mogelijkheden uit te werken, te manifesteren, een spiegeling als het ware.’

‘Goed, terug naar uw geheugen. Ik begrijp dat u naast uw eigen privé geheugen, om zo te zeggen, toegang hebt tot de geschiedenis van de mensheid?’

‘Inderdaad. Ik heb in mijn eigen geheugen een algemeen beeld van de mensheid en mijn persoonlijke herinneringen. Dat is al zwaar genoeg. Als ik echter iets specifiek wil weten kan ik me er op afstemmen. Op dat moment wordt het me eigen...’

‘Dan kunt u toch ook muziek oproepen en...’ riep het kind terwijl het opgewonden opsprong. ‘Nee?’ vroeg het teleurgesteld toen de kluizenaar zijn hoofd schudde.

‘Nee, u ziet over het hoofd dat ik de vaardigheid niet bezit om muziek te maken. Ik heb u verteld dat uit het enorme reservoir van uiteenlopende genetische informatie en het morfogenetische veld iedere ziel bij elke incarnatie opnieuw een voertuig, een lichaam kon samenstellen. Hoe bewuster een ziel, hoe beter het voertuig. Er waren technisch aangelegde zielen en bijvoorbeeld muzikale. Die laatsten voorzagen zich van lichamen met de ingebouwde vaardigheid om muziek van een hoge kwaliteit te maken. Dan nog moesten de mensen met muzikale talenten hun hele leven hard studeren en oefenen om goede muziek ten gehore te kunnen brengen. Ik heb een ziel met andere voorkeuren, zei ik al: techniek en geheugen.’

‘Zijn er dan geen verwanten van u die voor muzikaliteit hebben gekozen?’

‘Dat weet ik niet. Er zijn overigens geen instrumenten meer, dus een muzikant zou alles moeten zingen. Zelfs zingen kan ik niet.’

‘Ik was het niet vergeten. Ik vergeet niets. Ik hoopte alleen dat u de vaardigheid niet nodig zou hebben... ach, laat maar.’

Ze waren allebei de draad van het gesprek kwijt en besloten verder te trekken, regen of geen regen.

26. Sociale differentiatie

Het land daalde geleidelijk af naar een onafzienbaar overstroomd gebied met modderbanken, eilandjes, begroeide ruïnes en ontelbare watervogels.

‘Lage kustgebieden zijn nog steeds ten prooi aan onvoorspelbare veranderingen, dat duurt zolang de zee nog niet tot rust is gekomen,’ zei de kluizenaar. ‘Veranderingen zijn massaal en spelen zich in erg korte tijd af. De wisseling van het aardelement naar het waterelement is ingrijpend. Er is veel verval.’

‘Ik zie hier inderdaad een geheel andere, eh, configuratie dan die we tijdens onze onderwaterreis hebben gezien.’

‘Configuratie, ha! U bent te beleefd. Daar was de zee diep en kon ongeremd stromen. Hier wordt elke poging tot het entameren van enige orde, al is het maar consolidatie van wat rest, teniet gedaan door aanhoudende overstromingen en het verzwolgen worden van land. Dat bestaat in deze regio uit sedimenten, voornamelijk zand, hetgeen te weinig stevigheid biedt tegen de opdringende zee.’

‘Ik hoor u. Het dierenleven lijkt er overigens wel bij te varen.’

‘Als u goed kijkt kunt u zien dat het geen sedentaire soorten zijn. Bepaalde dieren komen af op de enorme hoeveelheden afval. Ze trekken ook nog eens elkaar aan, want de ene soort eet de andere. Vissen eten plankton; vogels, roofvissen en zeezoogdieren eten de vis, grote predatoren eten de kleine. Broedgebieden en paaiplaatsen van sedentaire soorten zijn echter verwoest, overstroomd of leeg geroofd. Elke storm uit zee verandert de kust onherkenbaar.’

Ze gingen op een heuveltop zitten. Tussen overgroeide ruïnes door hadden ze uitzicht op de ondergaande zon. Roofzuchtige meeuwen vochten als er eentje een prooi had bemachtigd.

‘Waarom vissen die vogels niet zelf?’ vroeg de Reiziger, die de luchtgevechten met stijgende verbazing volgde. ‘Dit is onlogisch: vier vogels vechten om een enkele vis, terwijl als ze zelf zouden vissen, in dezelfde tijd, met minder energieverlies, ieder iets zou vangen.’

Na enige tijd: ‘Het zijn telkens dezelfde exemplaren, zie ik nu, die vissen van anderen afpakken. Het lijkt wel een sociale ordening.’

‘Waar doet het u aan denken?’

‘Ik weet waar u op doelt, maar hier lijkt me weinig sprake van een hiërarchie. Meer een meester-slaaf verhouding.’

‘Dat is weer te ver. De mensen hebben dit fenomeen uit en te na bestudeerd bij dieren die in groepsverband leven. Ze noemden het de pikorde, omdat de eerste waarnemingen in een kippenhok... vogels die gehouden werden om hun eieren en hun vlees.’

‘Ik begin het te begrijpen. Walgelijk.’

‘De bazigste kip mocht ieder andere pikken en onderaan de pikorde mocht elke hoger staande kip je pikken.’

‘Onbegrijpelijk.’

‘Bent u dit nooit eerder tegengekomen?’

‘De planeten met organisch leven die ik onderzocht heb, kenden weinig organismen die zich voedden met andere organismen. Dat ten eerste. De levensvormen die ik tegen ben gekomen waren collectief georganiseerd. Populaties werden gereguleerd door omgevingsfactoren en het aanbod aan grondstoffen.’

‘En ten tweede?’

‘Hm. Ik word slordig in mijn formuleringen. Ik had als tweede punt willen postuleren dat de individuen van de populaties die ik heb onderzocht weinig zelfbewustzijn hadden en derhalve geen sociale structuur behoefden.’

‘Hoe staat u tegenover de bewering dat er een evenredig verband is tussen de mate van individuatie en de behoefte aan een sociale structuur?’ De kluizenaar keek gespannen naar de jongen, die afwezig met wat takjes aan het friemelen was.

‘Ik zou daar aan toe willen voegen dat het krijgen en grootbrengen van weerloze jongen, zoals u mij verteld hebt, een hechte sociale structuur noodzakelijk maakt.’ De jongen leek onder dit gesprek in slaap te vallen.

‘Heel ergerlijk.’ De Reiziger had de heen en weer gaande aandacht van de kluizenaar opgemerkt. In zijn gebruikelijke vlakke toon was niets van enige ergernis te horen. ‘Als mijn avatar in slaap valt ben ik genoopt te vertrekken en zijn verdere gesprekken met u niet meer mogelijk.’

‘U zou hem enige aandacht kunnen schenken, zodat hij wat te doen heeft. Het is een leergierige jongen.’

‘Te doen?’

‘We kunnen een eindje gaan lopen.’

Het hielp. De jongen, weer alert, pakte dingen op, bekeek ze en legde ze een eindje verder weer neer.

‘Onze conclusie was dat waar dieren of mensen in groepen leven, er een sociale structuur ontstaat,’ resumeerde de Reiziger. ‘Wat u de pikorde noemt. Ik zou dat laatste een sociale differentiatie willen noemen langs een gradatie van geen macht, staat gelijk tot nul, tot alle macht, staat gelijk tot één. Mijn vraag is: welke andere differentiaties komen voor in sociale structuren van groepen mensen?’

‘De pikorde heeft, louter biologisch bekeken, tot doel de beste leiders voor een groep naar voren te laten komen. Er zijn daarnaast vele maatschappelijke en economische kenmerken, er is status, bezit, geboorte, afkomst, nationaliteit. In principe zijn het allemaal varianten van de pikorde.’

‘Ik begrijp uit uw verdere zwijgen dat u het onderwerp niet nader wenst uit te diepen. Ik heb het opgeslagen en hoop meer voorbeelden tegen te komen.’

Ze liepen een tijd zwijgend voort, de jongen leek te slaapwandelen.

‘De Aarde mist de mens,’ verzuchtte de kluizenaar toen ze langs de ruïnes van een groot bouwwerk kwamen. ‘Dit was ooit een schitterend kasteel met een harmonieus, oud landgoed eromheen. Er was niet alleen verwoesting door ongebreidelde hebzucht. Veel mensen hielden van de Aarde en onderhielden hun tuinen en akkers met respect voor het leven. Die zijn er ook niet meer. Er is een massale verschuiving in de elementale wereld gaande. De landschapsgeesten, de machinegeesten, de huisgeesten, de muzen... zij zijn aan het verdwijnen. De ‘wilde’ elementalen nemen hun plaats in. U ziet hen hier aan het werk.’

‘Heeft dat alles dan niet meegewogen in de beslissing om het experiment ‘mens’ te staken?’

‘Die overwegingen hebben het experiment juist eonen lang in stand gehouden. Vergeet niet dat dit het derde experiment in successie was. De eerste twee zijn vernietigd door de Hoge Hiërarchieën, zonder echter de mens in zijn voorplanting tegen te houden. Deze keer was het definitief een streep eronder.’

‘Ik proef wroeging. Was u op enigerlei wijze bij de laatste beslissing betrokken?’
De kluizenaar zweeg.

‘Ik begrijp dat het moeilijk voor u is, maar het moet bekend worden. Ik moet de oorzaken leren kennen en registreren.’

‘Waarom?’

De Reiziger aarzelde. De zekerheden waarmee hij de kosmos bereisd had leken hier minder geldigheid te hebben. Alles op deze planeet was vloeibaar, ook overtuigingen... Zijn antwoord verraste hem zelf: ‘Zonder de juiste respons kan de toekomst zich niet ontfouwen.’

De kluizenaar keek hem met respect aan. ‘Daar zegt u een waar woord. Ik was het bijna kwijt, overspoeld als ik was door mijn gevoelens. Dank u voor de helderheid die u mij verschaft.’

Ze gingen verder, hand in hand: het mensenkind dat een buitenaardse intelligentie herbergde en de mensachtige.

26. De opvolgers van de mens

‘Hoe noemt u uzelf eigenlijk?’ Ze liepen een lange brug over die van het ene moeras naar het andere leidde.

‘In oude legendes van de mensen bestond een naam voor het soort wezen waar ik op lijk: elf. Ik heb geen echt aardstoffelijk lichaam, maar wel een lichaam met enige massa. Ik kan me inpassen in de elementen water, aarde en lucht. Ik ben niet inherent sterfelijk, zoals de mens met zijn ingebouwde apoptose, maar ik kan

wel doodgaan. Ik heb echter, in tegenstelling tot de elfen van weleer, een vrije wil. Onze beperkingen kunnen verschillen, daar ben ik nog niet uit. Het fundamentele verschil is, voor zover ik kan zien, dat mijn huidige soort empathisch is, terwijl de oude elfen volkomen zelfzuchtig waren.'

'Hadden die elfen een ziel?'

'Ik denk het, alleen heel anders. Ik heb nooit een elfenziel ontmoet. Ik heb geen enkel zicht op hun evolutielijn. Soms denk ik dat het een ander experiment is geweest, dat is gestaakt.'

Ze waren de brug overgelopen en liepen door een opgestoven landschap van zand en grof gras. Hier en daar waren delen te zien van half begraven constructies.

'Terug naar mijn vraag. Ik begrijp dat u aarzelt om u zelf, uw soort, elf te noemen.'

'Dat klopt. Soms, als ik er over nadenk, noem ik mijn soort 'de nieuwe mens'. Per slot van rekening zijn we minstens een keer geïncarneerd geweest als mens, we zien er zo uit, we hebben mensengewoonten, mensentaal, mensen-emoties...'

'Zelfs een vrije wil.'

'Zelfs dat, al moet ik nog zien hoe vrij die is.'

'Heeft u ook kinderen?'

'Nee.'

'Denkt u dat u wel kinderen zal krijgen, ooit?'

De kluizenaar schudde zijn hoofd.

'Waarom niet?'

Weer schudde de kluizenaar met zijn hoofd. 'Ik vermijd elk contact sinds... sinds de laatste mensen stierven.'

'Waarom dat?'

'De astrale sfeer is nog te vol van alle emoties. De Aarde en de sferen dienen eerst gereinigd te worden. Daar zijn de elementalen druk mee bezig. Ik speel daar geen rol in. Mijn functie is de herinnering levend te houden.'

'Daar kan ik me iets bij voorstellen,' zei de Reiziger bedachtzaam. 'Weet u trouwens waar uw soortgenoten zich ophouden?'

'Niet precies, maar onderweg heb ik soms een andere route gekozen om een eventuele ontmoeting te voorkomen. Niet dat ik ergens een aanwezigheid heb gevoeld. Ze moeten er wel zijn. Miljoenen.'

'Welke rol heeft uw soort eigenlijk gespeeld bij het verdwijnen van de mensen?'

'Dat is een indringende vraag,' zei de kluizenaar. 'Ik weet niet of ik daar een bevredigend antwoord op heb.'

'Laat ik de vraag anders stellen. Was u, of waren sommigen van uw soortgenoten, zich er van bewust dat uw soort de mens zou gaan vervangen?'

Toen de kluizenaar bleef zwijgen drong de Reiziger aan: 'Uit het feit dat u niet wil antwoorden maak ik op dat u zich er in ieder geval wel van bewust was.'

‘Het was onvermijdelijk,’ zei de kluizenaar gesmoord.

‘Wat was onvermijdelijk?’

De kluizenaar was niet in staat antwoord te geven.

Zwijgend ploeterden ze voort door het moerasland, temidden van wolken opvliegende, luid protesterende vogels. De Reiziger keek zijn ogen uit naar het overvloedige leven.

‘Is dit normaal?’ vroeg hij verbijsterd toen voor hen uit een onafzienbare vlucht ganzen op de wieken ging. ‘Zoveel soorten en zoveel individuen per soort. Het luchtruim lijkt wel even dicht bevolkt met vliegende organismen als de zeeën waar we hebben vertoefd.’

‘Ja,’ zei de kluizenaar afwezig. Het geruis van duizenden vleugels haalde hem uit zijn broeierige eenzelligheid. ‘Het waterelement en het luchtelement wedijveren in aantallen soorten en aantallen per soort dat zij huisvesten. Toch denk ik dat de zee het wint van de lucht, zelfs als we alle gevleugelde insecten, vlinders en zoogdieren bij de vogels optellen.’

‘Waar was u met uw gedachten?’

De kluizenaar haalde schokkerig zijn schouders op.

‘Laten we hier even gaan zitten.’

Hij brak een door en door verroeste balustrade in stukken en ging op de rand van een verweerd viaduct zitten. De vroegere weg die er onderdoor had gelopen was nu een flauw gebogen kanaal, gevuld met riet en lisdodden, duizenden vogels en vissen, die vanaf het viaduct duidelijk zichtbaar waren.

‘We zijn hier op de grens van zout en zoet water, een heel interessant overgangsgebied.’

‘Interessant zeker,’ beaamde de Reiziger. ‘Ook tamelijk onevenwichtig.’

‘De oude elementalen van de weg, de bermen en boerderijen langs de weg zwerfen doelloos rond. De wilde elementalen trachten intussen het gebied in te richten naar hún inzichten.’

‘Die onrust voel ik overal,’ beaamde de Reiziger. ‘De elementalen van de mensendingen proberen hun territoria te behouden, maar verliezen voortdurend terrein.’

‘Vooral aan de wezens van het verval,’ zei de kluizenaar somber. ‘Er moet nog veel ouds getransformeerd worden. Dat kan niet anders dan langs de weg van het verval.’

‘Ik begrijp een aantal dingen niet goed,’ begon de Reiziger nadat ze een tijdlang zijgend naast elkaar hadden gezeten. ‘Ik ben weliswaar empathisch, aan de andere kant ook een solitair wezen. Ik heb u uitgekozen om mij aan te vertonen, niet alleen omdat uw gevoelslichaam op mijn komst reageerde, ook omdat u alleen was.’

‘Waar toe deze inleiding?’ vroeg de kluizenaar toen het stil bleef.

‘Ik heb de indruk dat uw soort, mag ik ze ‘nieuwe elfen’ noemen?’

De kluizenaar haalde zijn schouders op dat het hem niet uitmaakte.

‘Ik heb de indruk dat u, de nieuwe elfen,’ ging de Reiziger verder, ‘van nature geen solitaire wezens zijn. Wat is de reden dat ze vermijden elkaar te ontmoeten? Er is zelfs geen gedachtencontact.’

‘Kunt u anderen gewaar worden?’

‘Vanuit mijn ring heb ik overal op de planeet clusters waargenomen van intelligente wezens. Nu ik uw patronen beter heb leren kennen zou ik ieder hoogbewust wezen waar moeten kunnen nemen. Ik heb nog geen enkele ander in de wijde omgeving opgemerkt. Van de elementalen krijg ik alleen een algemeen gevoel. Die kan ik alleen als individuen zien als u zich op hun trillingsgetal afstemt en mij mee laat resoneren.’

‘Het komt ook door uw avatar. Dat is gevormd als een ‘nieuwe elf’ en resoneert vanzelfsprekend met het groepsveld, waar u het uit heeft gehaald.’

‘Ja, u heeft gelijk. Mijn gedaante maakt het me mogelijk op de Aarde te leven,’ zei de Reiziger met warmte. Uitgelaten sprong het kind op en danste in het rond.

‘Val niet van de brug,’ waarschuwde de kluizenaar vanuit een oud instinct. ‘U heeft genoeg massa om u te bezeren. Het water hieronder is maar een paar handbreedten diep.’

‘Het is heel vreemd,’ zei de Reiziger toen het kind uitgedanst was, ‘soms ben ik mezelf en vergeet ik mijn avatar, andere keren ben ik het kind wiens vorm ik bewoon.’ Hij ging zitten. ‘Intussen heeft u mijn vraag vakkundig weten te omzeilen. Waarom toch willen jullie elkaar niet zien?’

De kluizenaar staaarde peinzend in de verte.

‘Ik wil alleen voor mezelf spreken,’ zei hij tenslotte. ‘Ik wacht.’

‘Dat komt overeen met een achtergrondgevoel waar ik me van bewust ben,’ zei de Reiziger. ‘Jullie wachten tot de Aarde getransformeerd is, klopt dat?’

De kluizenaar knikte.

‘Jullie hebben spijt, verdriet, wroeging dat de wereld van de mensen in hoog tempo vergaat, is het dat?’

‘Dat heet rouwen,’ antwoordde de kluizenaar hees. ‘U legt de vinger precies op onze gevoelige plek.’

‘Is iemand van de nieuwe elfen betrokken bij de transformatie?’

‘Ik weet het niet.’

‘Bent u als nieuwe bewoners niet geïnteresseerd hoe het er straks uit gaat zien?’

De kluizenaar schudde aarzelend zijn hoofd. ‘Het oude zit het nieuwe in de weg. Maar we, of ik althans ben nog niet klaar met afscheid nemen. Vergeet niet dat wij mensen zijn geweest. Daar moeten we ons ook tot kunnen verhouden.’

‘Dat begrijp ik.’ De Reiziger zat een tijdje peinzend naar de ondergaande zon te kijken. ‘Die wolken, duiden die op een weersverandering?’

‘Dat heeft u goed gezien,’ zei de kluzenaar en stond op. ‘Het gaat stormen uit het westen. Dat betekent dat er weer veel verwoest zal worden door de zee. Niet alleen de resten van het oude, ook van het nieuwe waar de elementalen hun best voor hebben gedaan zal vernietigd worden.’

‘Is daar niets aan te doen?’

‘De mensen wierpen dijken op om laag gelegen land tegen hoog water en stormvloed te beschermen. Daartoe voelen wij ‘nieuwe elfen’ ons niet geroepen,’ zei de kluzenaar met een ondertoon van cynische spot. ‘We zijn zo bang dezelfde fouten te maken als de mensen, dat we verlamd zitten te wachten tot de elementalen de wereld weer in bezit hebben genomen.’

‘Is er dan niets van de mensen dat u zou willen behouden?’

‘Zeker wel, alleen weten we niet wat. De mensen moesten hun fysieke omgeving aan zich onderwerpen voor huisvesting, voedsel en veiligheid. Al die dingen hebben we niet nodig: geen huizen, geen wegen, geen landbouw, geen telecommunicatie.’

‘Bruggen zijn wel handig,’ zei het kind en lachte.

‘Ja, daar zegt u zo wat. Misschien zouden we die moeten gaan onderhouden.’

‘Wat zouden jullie wél willen behouden van de mensen?’

‘Behalve muziek?’

‘Daar heeft u me tuk! Ja, behalve muziek.’

De kluzenaar schudde langzaam zijn hoofd.

‘Alles wat de moeite waard was van hun cultuur is reeds vergaan. Op een paar beeldhouwwerken na, misschien. Hun muziek is verloren, hun literatuur, hun duizenden talen, hun wetenschap en vaardigheid met instrumenten, hun schilderen, hun verhalen. Alles is verpulverd of verdronken.’

De Reiziger, onder de indruk, dacht na.

‘U zei,’ begon hij aarzelend, ‘dat het uw taak was, ondermeer, om te herinneren. U bent geheugen. Hebben de anderen van uw soort, pardon, de andere nieuwe elfen, dezelfde opdracht? Als dat zo is...’ het kind sprong opgewonden overeind en gesticuleerde om zijn bewering kracht bij te zetten, ‘...kunnen jullie toch collectief het erfgoed van de mensen behouden?’

De kluzenaar keek sceptisch.

‘Kunnen we het niet gaan vragen aan een paar collega’s van u?’

‘En ons zelf gekozen isolement doorbreken, zeker?’

‘Dat lijkt me geen verkeerde zaak, me dunkt,’ zei de Reiziger. ‘U zit maar te klagen over het verdwijnen van de prestaties van de mensen en u doet niets aan het behoud er van.’

Gespannen keek de Reiziger door de ogen van het kind hoe de kluzenaar deze directe aanval zou opvatten.

De kluzenaar stond geërgerd op. ‘Zo makkelijk is die conclusie niet te trekken. Heel hun technische vernuft en een groot deel van hun wetenschap waren gericht op het beheersen van de materiële omgeving, om voedsel en veiligheid. Dat hebben wij allemaal niet nodig. Wij zijn één met onze omgeving en kunnen ons naar gelieven aanpassen. Darmee valt de noodzaak weg om die vaardigheden van de mensen te behouden. Wij zullen onze eigen wetenschap, literatuur en kunst moeten leren maken.’

‘En muziek?’

De kluzenaar ging weer zitten, het moedeloze was direct terug in zijn gestalte.

‘Dat is een nog onoplosbaar probleem,’ gaf hij toe. ‘Hun muziek werd met aardstoffelijke instrumenten voortgebracht. De kunst om die te maken is verloren gegaan...’

‘Zouden er onder de nieuwe elfen misschien instrumentmakers kunnen zijn?’ opperde de Reiziger. ‘Of zouden ze die vaardigheden opnieuw kunnen aanleren?’

‘Dat zou kunnen,’ gaf de kluzenaar toe.

‘Zouden er ook verwanten van u zijn die opnieuw kunnen leren om muziek te maken?’

‘Ik sluit het niet uit.’

‘Waar wachten we dan op?’ Het kind sprong op en probeerde de kluzenaar over-eind te trekken. Na enig tegenstreven gaf die toe.

‘Waar gaan we heen? Gaan we anderen zoeken?’

‘Later misschien,’ bromde de kluzenaar. ‘Ik moet eerst nadenken.’

27. De spirituele mens

‘Wat me opvalt,’ zei de Reiziger bedachtzaam, ‘is dat het leven op uw planeet volkomen stuurloos lijkt te zijn.’

De kluzenaar knikte. Ze stonden aan de rand van een verward gebied van moerassen en ruïnes. Dode bomen staken boven het water uit temidden van onafzienbare velden drijvende ruigte. In stagnerende zwinnen lagen plak-katen algen te rotten. Dichte zwermen insecten dansten boven enkele verwilderde koeien die zich in de chaos staande hadden weten te houden. Niet allemaal: in een zompig stuk aan hun voeten dreven enkele verdronken kadavers, omgeven door zwarte zwermen vliegen. Aasetende roofvogels wroetten in de halfver-gane kadavers.

‘Dat klopt. De deva’s van de planten en dieren doen hun best, maar de omstandigheden veranderen zo snel, dat populaties massaal kunnen uitbreiden en even massaal weer sterven.’

‘Het zijn dus de veranderingen in omgevingsfactoren die stuurloos zijn?’

De kluzenaar ging op zijn hurken zitten en beduidde het kind naast hem te komen zitten.

‘Dat is inderdaad een probleem. Er zijn geen mensen meer om de planeet te ordenen en geen engelen meer die de elementale rijken aansturen.’

‘Kunt u iets van die geschiedenis voor mij ophelderen?’

‘Ruim driehonderd omlopen geleden, dat is vlak voordat de radio uitzendingen begonnen, eindigde op de Aarde een duister tijdperk, dat vijfduizend omlopen heeft geduurd, het Kali Yuga. In deze periode daalden de mensen en dieren dieper af in de aardstoffelijke materie dan ooit tevoren.’

‘Heet het daarom ‘duistere tijd?’

‘Ja, vooral omdat het zicht van de mensen op hun lichtlichaam en hun spirituele afkomst werd verduisterd.’

‘Waar was dat voor nodig?’

De kluzenaar haalde zijn schouders op.

‘Het had niet zozeer nut voor het experiment mens, eerder het tegendeel denk ik. Het was een onlosmakelijk, onstuitbaar onderdeel van de kosmische cyclus waarin het goddelijke zichzelf wil leren kennen.’

‘Ja, dat concept kennen wij ook.’

‘Vanaf het einde van dat duistere tijdperk begonnen de Hoge Hiërarchieën zich terug te trekken van de dagelijkse leiding over de elementalen en natuurgeesten van de Aarde. Het was voorzien dat de mensen dan in staat zouden zijn deze sturing over te nemen, omdat hun wetenschap de nodige kennis verworven zou hebben. Hun kennis is inderdaad in de honderd omlopen daarna spectaculair toegenomen. Wat de Hoge Hiërarchieën echter niet hadden voorzien is de technologie. De mens is zijn hele bestaan bezig geweest instrumenten te maken om in een vijandige omgeving te overleven. Zijn creativiteit werd voor het grootste deel voor dit doel aangewend. De mens werd, dankzij zijn wetenschap, een meester in het uitvinden van apparaten. Apparaten om te communiceren op afstand, om bergen te verzetten, om zijn mobiliteit waanzinnig te vergroten, om massaal andere mensen te doden. Dat verschaftte hem een ongekende macht over de natuur en de Aarde. Het bestaan van natuurwezens werd ontkend. En in die kontekst zouden de mensen de natuurwezens moeten gaan leiden!’

‘U klinkt verontwaardigd.’

‘Het is toch waanzin! Ik had in die tijd het alarmerende gevoel dat de Hoge Hiërarchieën geen goed inzicht hadden in de mensen. Misschien was de afstand te groot, ik bedoel dat ze zich niet voldoende konden inleven in wat mensen dreef tot de verschrikkelijke daden waar hun geschiedenis mee beschreven is. Volgens mij beseften ze het gevaar niet van de menselijke psychopathische genieën. Ze zagen hun kunst van het liegen niet, van het zich anders voordoen. Deze volstrekt im-

morele exemplaren van de mensheid konden zo overtuigend liegen dat zelfs een volleerde telepaat nergens in een dergelijke geest de ware bedoelingen zou hebben kunnen vinden.’

‘Dat is toch niet mogelijk?’ pruttelde de Reiziger tegen. ‘U heeft me eerder uitgelegd dat mensen alleen maar tegen elkaar konden liegen, omdat ze in geformuleerde taal communiceerden, niet direct in gedachjetaal of empathie. Iemand als u of ik zou onmiddellijk de leugen kunnen traceren.’

‘Niet bij schizofrenie. Als iemand een dubbele persoonlijkheid heeft, waarvan hij het ene exemplaar verborgen houdt onder het andere, kunnen wij alleen vorsen in de bovenliggende persoonlijkheid. En die meent alles wat hij zegt.’

‘Dat is toch verschrikkelijk? Een dubbele persoonlijkheid! Je zou zelfs kunnen zeggen: een goed en een slechte, zoals u het beschrijft? Ik heb nog nooit van zoiets gehoord,’ riep de Reiziger verbijsterd uit. Zijn gedaante zag er ontgaan uit.

‘U ziet het juist: een goede en een slechte persoonlijkheid in één individu.’

‘Hoe is dat mogelijk? Kunt u iets van een verklaring geven? Zijn zulke mensen een samensmelting van een goedwillende en een kwaadwillende geweest?’

‘Nee. Ik zei al dat een klein percentage van de mensen psychopatisch geboren werd. De oorzaken lagen in de genetische code. Die code is zodanig ruim ontworpen dat het een oneindig aantal variaties faciliteert. Er waren wel reparatiemechanismen en een ingebouwde beëindiging van het leven, de eerder genoemde apoptose, die ingeschakeld werden bij al te ver gaande afwijkingen van het ei en de daaruit groeiende foetus. De begrenzing was echter heel ruim om de vrije wil, de werkelijk vrije keuze, niet te beperken.’

‘Dat is logisch,’ herademde de Reiziger. ‘Nu ben ik weer op bekend terrein. Elke restrictie in genetische variatie zou een beperking van de vrije wil zijn.’

‘U zult straks bemerken dat logica ook zijn beperkingen heeft.’

‘Alleen als de redenering niet ver genoeg is uitgewerkt,’ wierp de Reiziger tegen.

‘Dat kan ik met u eens zijn. In het geval van de mens is echter besloten alle denkbare restricties van de vrije wil te nihileren.’

‘Wat was toch het doel hiervan? Ik bedoel, het hogere, spirituele doel, in kosmisch perspectief?’

‘Het goddelijke wenste zichzelf te leren kennen. Daartoe is de mens in het leven geroepen: een volkomen andere, vrije entiteit. Een zelfstandig denkend wezen, met het vermogen het goddelijke te aanschouwen vanuit een eigen ego. Er was een Ander nodig om de Ene te kunnen zien in al zijn volledigheid.’

‘Dat is een ontzagwekkend idee,’ zei de Reiziger onder de indruk. ‘Maar daar is mijn soort toch ook voor? Ons levensdoel is waarnemen, verbanden leggen, alles op te slaan en door te geven.’

‘Heeft u een vrije wil?’

De Reiziger raakte van deze directe vraag in de war.

‘Ik vraag het u,’ drong de kluizenaar aan, ‘als directe beleving en niet als een interessant concept buiten u, dat u onaangedaan kunt waarnemen.’

‘Ik protesteer tegen het woord “onaangedaan”. Ik ben een empathisch wezen. Alles wat ik waarneem doet me wat!’

‘Dat is zo. Neem me niet kwalijk, ik bedoelde eigenlijk dat u waarnemer bent buiten het waargenomene, dat u er geen deel van uitmaakt, zoals ik dat was.’

‘Dat spreekt toch vanzelf, hoe kunt u anders iets goed waarnemen? Overigens, als ik deel ging uitmaken van hetgeen ik waarneem, reageert dat op mij en is het iets anders geworden.’

‘U doet nu niets anders,’ reageerde de kluizenaar verbaasd. ‘U heeft zelfs een avatar in een mensengedaante.’

‘Ja.’ Het kind sloeg zijn ogen neer en schuifde met zijn voeten. ‘Dat komt door de muziek,’ fluisterde het en begon te huilen.

De kluizenaar sloeg een arm om zijn schouders. ‘Ja, die muziek. Ze stonden daarmee dicht bij het goddelijke.’

De vloed was intussen opgekomen. De karkassen van de runderen die in het moeras vast waren geraakt waren onder water verdwenen. De aasvogels zaten in dode bomen hun veren te poetsen, in afwachting van de volgende eb. De overlevende runderen waren al grazend in de bossen verdwenen.

Het kind zuchtte en wreef zijn ogen. ‘Het is vreemd, maar niet onaangenaam om vereenzelvigd te raken met een mensavatar,’ zei de Reiziger. ‘Het kost me steeds minder moeite om mee te gaan met de emoties die ikzelf in mijn voertuig oproep. We zijn congruent aan het worden.’

‘Bent u de eerste van uw soort die uit de objectiviteit is gestapt?’

‘Voor zover ik weet. Mijn verwanten volgen me in mijn geest. Ze zijn gealarmeerd, voorzichtig en dodelijk nieuwsgierig. Het is voor ieder van ons en voor ons als collectief geheugen volkomen nieuw.’

‘Ik denk dat het komt omdat u in de kosmische zone van de vrije wil verzeild bent geraakt. Het is kennelijk besmettelijk voor andere zelfbewuste wezens,’ concludeerde de kluizenaar. Het verbaasde hem ergens niet, nu hij de Reiziger beter leerde kennen.

‘Dat denk ik niet,’ weerlegde de Reiziger op besliste toon. ‘Wij zijn een van de weinige, zo niet de enige bewoners van de kosmos die volledig empathisch zijn. De enige in ieder geval die mijn soort tot dusver heeft aangetroffen. Ik ben er tamelijk zeker van dat er vele andere bewoners in dit stelsel zijn die volstrekt niet aangetast zouden worden door wat u een zone van vrije wil noemt, bij gebrek aan empathie.’

‘Ik neem het van u aan. U heeft veel gereisd. Ik heb daarentegen op maar enkele planeten een leven geleid gedurende mijn gehele spirituele bestaan.’

‘Heeft u ooit andere buitenaardsen ontmoet?’

‘Niet in zuivere vorm. Wel als avatars en in de vorm van demonen.’

‘Demonen?’

‘Astrale entiteiten die in het leven zijn geroepen als gedachtevormen van intelligenties die bevangen waren door ongeremde angsten, immorele begeerten en wrok.’

‘Dat klinkt als uw psychopaten,’ merkte de Reiziger droog op.

‘Dat klopt, gedeeltelijk. De combinatie van immoraliteit - een afwijking van de hersenen -, schizofrenie, een ander manco van het brein, met hooggevoeligheid...’

‘Dat is?’ onderbrak de Reiziger hem haastig.

‘Hooggevoeligheid?’

‘Ik begrijp uit de term dat er hooggevoelige en blijkbaar laaggevoelige mensen hebben bestaan. Wat dat precies inhoudt is mij duister.’

‘Een op de vijf mensen werd geboren met een gevoeliger zenuwstelsel. Ze hadden een betere ontvangst van signalen, betere transmissie door de zenuwen en extra verwerkingseenheden in het brein. Meer synapsen.’

‘Ik begrijp er niet alles van, maar gaat u door: gecombineerd met hooggevoeligheid...’

‘Hooggevoeligheid gecombineerd met een hoge intelligentie leverde een soort supermensen op. Als die groot werden gebracht in harmonieuze gezinnen en opleidingsinstituten waar hen hoogstaande waarden en normen werden bijgebracht, werden het geleerden, musici, wetenschappers, architecten, kunstenaars. Ook zakenlieden, leiders van organisaties, leraren, ontdekkingsreizigers, staatslieden. Avonturiers soms, gewiekste oplichters.’

‘Ik hoor een zeker ontzag in uw stem. U spreekt nu over mensen die... goed waren?’

De kluizenaar glimlachte. ‘Het is een verrassing dat waardeoordeel van u te horen. Het waren degenen die de menselijke beschaving vorm gaven.’

‘Ik begin een verontrustend beeld te krijgen van de absurde diversiteit binnen de mensensoort. Mijn soort kent individuele verschillen, doch niet zulke extremen. Goed, u was eigenlijk aan het uitleggen welk soort mens de beschaving hebben laten mislukken.’

‘Er kwamen ook hooggevoelige psychopaten voor met een hoge intelligentie. Niet geremd door een geweten, empathisch niet te doorgronden vanwege hun dubbele persoonlijkheid, volkomen zelfzuchtig, niet in staat tot betrokkenheid of liefde.’

‘Maken die demonen? Dat klinkt onlogisch...’

‘Wacht even tot ik klaar ben,’ zei de kluizenaar een beetje korzelig.

‘U weidt telkens zo uit,’ pruttelde de Reiziger.

‘U stelt voortdurend vragen tussendoor als ik iets aan het uitleggen ben.’

‘Anders begrijp ik u niet. U gebruikt zoveel nieuwe concepten. U heeft er hopelijk geen bezwaar tegen dat ik uw verklaringen afweeg in het licht van informatie die ik op andere wijze of van anderen verkrijg?’

‘N..nee, natuurlijk niet. Hoezo... waarom vraagt u dat?’

‘Ik bemerk bij u een sterke kleuring van de informatie die u geeft.’

‘Wat bedoelt u?’

‘U bent emotioneel sterk bij de onderwerpen van onze gesprekken betrokken. Die betrokkenheid kleurt niet alleen hetgeen u zegt, die bepaalt zelfs voor een groot deel wát u er over zegt.’

‘Ik ben dan ook geen onpersoonlijke waarnemer zoals u. Ik ben emotioneel verbonden met deze wereld.’

‘Ik zou het prettig vinden als u mij niet als een onpersoonlijke waarnemer zou willen zien,’ protesteerde de Reiziger op formele toon. ‘Ik streef naar objectiviteit door meerdere bronnen te raadplegen en niet alleen degenen waartoe ik door mijn empathie toe aangetrokken voel. Dat is heel wat anders dan onpersoonlijkheid.’

‘Neem me niet kwalijk,’ mompelde de kluzenaar.

‘Dat doe ik niet. Gaat u alstublieft door met uw explicatie.’

‘De meeste psychopaten zijn slecht gelukte mensen, ongeremd in het begaan van misdaden en geweld. Ze waren redelijk in de hand te houden of ze werden gevangen gehouden, zelfs gedood. Er is echter door de hele geschiedenis van de mensheid een categorie kwaadaardige psychopaten geweest met paranormale gaven. Dezen waren in staat zulke sterke gedachtevormen, misvormen zou ik moeten zeggen, te creëren dat deze vormen een bestaan van zichzelf kregen. Ze konden er zoveel zuiver kwaadaardige energie in leggen dat de gedachtevorm tot een demon werd, een wezen van het duister.’

‘Wat deden deze wezens?’ Het kind keek schuw om zich heen en kroop tegen de kluzenaar aan.

‘Ze werden meestal door hun scheppers en de tovenaars die na hen kwamen, opgeroepen en gedwongen andere mensen angst aan te jagen, ziek te maken, gek te maken van angst en de dood in te drijven.’

Het kind keek angstig naar de kluzenaar op. ‘Zijn er nu nog demonen?’

De kluzenaar knikte. ‘Demonen zijn er nog. Ze worden mettertijd krachteloos. Ze worden niet meer gevoed door de angst die ze mensen konden aanjagen. Ze hebben nauwelijks effect op ons of op natuurwezens. Als we een demon aantreffen, kunnen we die meestal oplossen.’

‘Hoe?’

De kluzenaar glimlachte en aaide het kind over zijn haar. ‘Door er kracht tegenover te stellen en universele liefde over te dragen. De meeste demonen lossen daarin op als rook. Alleen de heel krachtige kunnen vluchten.’

‘Blijf je bij me? Als er een demon komt... Ik ben toch een soort mens?’

‘Ik ga niet weg. Jij komt mij toch opzoeken?’

‘Dat is zo. Als ik bij je blijf kunnen ze me niets doen, hè?’

De kluizenaar zat verbijsterd met het kind tegen zich aangedrukt.

Reiziger, waar ben je?

Het bleef stil.

Reiziger?

‘Hij is er niet meer,’ zei de jongen. ‘Ik ben er alleen nog, bij jou.’

‘Hoe heet je?’ vroeg de kluizenaar in een impuls. Als de jongen een naam zou hebben...

‘Avatar,’ zei de jongen gedecideerd. ‘Zo noemde hij me.’

De kluizenaar glimlachte om het eigenwijze antwoord. ‘Dat is wat je bent. Ook een avatar kan een eigen naam hebben.’

‘Wat dan?’

‘Ik zal er over nadenken.’

Hij stond op en nam de jongen bij de hand. ‘Kom, we gaan een plek zoeken om de nacht door te brengen. Het is me hier te naargeestig.’

‘Ja, met die dode dieren waar de vogels aan zitten te vreten...’ De jongen rilde.

Waar heeft hij al die uitgesproken gevoelens vandaan? vroeg de kluizenaar zich vertwijfeld af. En die kindertaal?

‘Via mij van uzelf,’ antwoordde de Reiziger van ver. ‘Ik heb hem gevormd met alle gegevens die ik had. Daarvan kwam verreweg het meeste van u.’

‘Reiziger! Zie ik u weer?’

‘Ik zal een nieuwe gedaante moeten zoeken.’

‘Doe dat. Kom in ieder geval terug. Onze gesprekken zijn nog lang niet klaar.’

‘Zijn gesprekken dat ooit?’

De kluizenaar lachte.

‘Waarom lach je?’

‘Ik had een gedachtewisseling met je maker,’ legde de kluizenaar uit. ‘Hij zei iets waarom ik moest lachen.’

‘Komt hij terug?’

‘Jawel, maar niet meer in jou,’ stelde de kluizenaar hem gerust. ‘Hij zei me dat hij een nieuwe gedaante gaat zoeken.’

‘O, dat is fijn,’ zuchtte de jongen opgelucht. ‘Ik vind het veel fijner om mezelf te zijn.’ Hij huppelde een tijdje aan de hand van de kluizenaar mee.

‘Kijk, hier kunnen we vannacht blijven.’ De kluizenaar wees op een grote beukenboom met een dikke laag dorre bladeren eronder.

Ze gingen naast elkaar liggen. De jongen droomde weldra weg, geborgen in de arm van de kluizenaar.

28. Liefde speelt op

Terwijl ze de volgende ochtend zonlicht stonden in te drinken, keek de kluzenaar gefascineerd naar het transparante lichaam van de jongen. Pas nu de Reiziger er uit was gegaan, durfde hij goed te kijken.

Er schemerde een skelet in, in grote lijnen gelijk aan dat van de mensen, geen organen. Hij had een anus, maar geen darmen; een penis, maar geen testikels, blaas of nieren; een navel; een mond, maar geen slokdarm, maag of longen. Al die organen waren niet meer nodig. Hij herinnerde zich het aardstoffelijke lichaam van zijn laatste incarnatie als mens, met alle toestanden van voedsel er in en afval er uit werken, het verval, de beperkingen, de pijntjes en ongemakken.

Binnen in de borstkas van de jongen was een holte zichtbaar, waardoor hij geluid kon maken door lucht langs stembanden te persen. Hij had die mogelijkheid zelf ook, maar maakte er nooit gebruik van. Zelfs in de communicatie met aardstoffelijke dieren was zijn gedachtekracht overtuigender en nauwkeuriger dan een stem ooit kon zijn. En voor zingen...

Een onbekende beweging trof zijn oog. In de verte naderde een menselijke gestalte.

‘Reiziger?’ vroeg hij verheugd.

‘Dezelfde.’

‘Niet helemaal.’

De jongen had de naderende gestalte ook opgemerkt en verschool zich achter de kluzenaar.

‘Je hoeft niet bang te zijn,’ zei de Reiziger sussend. ‘Kijk, ik heb een nieuwe avatar. Ik zal nooit meer in jou komen, dat beloof ik.’

Opgelucht kwam de jongen tevoorschijn, hij bleef wel de hand van de kluzenaar vasthouden.

‘U heeft een verwant van mij ontmoet, zie ik,’ zei de kluzenaar, zo droog mogelijk. Het hielp hem om zijn evenwicht te bewaren.

‘Ja,’ zei de Reiziger ernstig. ‘In het kader van mijn onderzoek blijkt het functioneel te zijn om mij empathisch te verbinden met meerdere soorten bewoners van deze planeet. Het blijkt niet functioneel te zijn om te lang in dezelfde avatar te huizen. Ik verlies dan mijn objectiviteit teveel.’

De jongen keek nieuwsgierig naar de gestalte voor hem op.

‘Het is wel verwarrend,’ merkte de kluzenaar op. Inwendig stond hij te trillen op zijn benen; het kostte hem moeite zijn hoofd koel te houden. ‘Ik heb zoveel omlopen mijn best gedaan mijn verwanten te mijden en nu dringt u me er een op.’

De gestalte voor hem glimlachte. ‘Ik ken uw zwakke plekken, magister.’

De kluzenaar schokte. ‘Waarom noemt u me zo?’

‘Uw verwanten kennen u onder die titel. Ik begrijp dat het geen eigennaam is, dat het een attribuut is dat u toegekend wordt vanwege uw diepgaande kennis. Uit de periode dat u nog wel met elkaar omging.’

‘Ik ken uw voorbeeld onder de naam Lea.’ In de stem van de kluizenaar klonk een smartelijk verlies door. ‘Op een of andere wijze past die naam niet bij u, Reiziger. U bent meer mannelijk qua energetische signatuur.’

‘Dat was als reactie op u, magister. Lea heeft mij als vrouwelijk ervaren. Toen ik nog huisde in deze jongen heeft u me als jongen ervaren.’

De kluizenaar moest dit even verwerken.

‘Is Lea hier in de buurt?’

De gestalte schudde haar hoofd. ‘Nee, ik heb haar op een eiland in een oceaan aangetroffen. Ik heb met haar van gedachten gewisseld en haar energiepatroon mogen kopiëren. Ik ben hierheen gereisd via mijn eigen lichaam, dat de planeet nog steeds omringt. Deze avatar heb ik hier vlakbij samengesteld uit fijnstoffelijke materie die ik ook deze keer door enkele bereidwillige elementwezens heb laten verzamelen.’

‘Dat vergeten we wel eens. De mens was het van begin af aan vergeten dat onze lichamen zijn samengesteld uit elementwezens,’ verzuchtte de kluizenaar.

‘Dat is het meest wonderlijke van deze planeet,’ bevestigde de Reiziger. ‘De levensvorm waartoe ik zelf behoor is enkelvoudig. Ook andere levensvormen die ik heb ontmoet gedurende mijn reizen zijn niet samengesteld. Het concept van de hiërarchie van meer en minder bewuste entiteiten is op deze planeet tot in het kleinste organisme aanwezig. De opbouw van aardstoffelijke lichamen door cellen die vanuit een eerste cel, een zaad of stamcel, gespecialiseerd en gedifferentieerd zijn is fascinerend.’

‘Dat is eigenlijk wel wonderlijk,’ beaamde de kluizenaar bedachtzaam. ‘Ik kan het zien, vooral door het verschil nu ik u heb leren kennen als een geest die de stof direct beheerst, in uw geval amorfe ijzerverbindingen.’

‘Het is wel saai,’ bekende de Reiziger. ‘Ik heb het nooit eerder kunnen vergelijken met andere levensprincipes. Natuurlijk heb ik mijn symbiose met mijn reiziger, maar dat lijkt meer op het beeld van het paard en de ruiter.’

‘Een archaisch beeld.’

‘U gebruikt het zelf nog steeds, ik heb het van u. Ik heb ontdekt dat de waanzinnige verscheidenheid aan levensvormen op deze planeet direct te danken is aan de hiërarchische opbouw van elk organisme uit kleinere organismen...’

‘Organen.’

‘...die weer bestaan uit nog kleinere...’

‘Cellen.’

‘...en nog kleinere...’

‘Organellen.’

‘En nog kleinere!’ riep de jongen.

De kluisenaar glimlachte en drukte de jongen tegen zich aan. ‘Ja, het gaat eindeloos door, tot aan de energiequanta, waar ons hele universum uit bestaat.’

‘Bestaan wij ook uit organen en cellen?’ vroeg de jongen. In zijn vraag was een lichte twijfel te horen.

‘Nee, wij bestaan uit een ander soort materie dan de dieren om ons heen.’

‘Maar jij bent... anders dan ik. Door mij kan je heen kijken, bij jou en... haar niet.’

‘Nee,’ glimlachte de kluisenaar, ‘je bent goed beschouwd een nieuw fenomeen.’

‘Ik heb jou gevormd,’ zei de Reiziger ernstig. De vrouw knielde voor de jongen neer. ‘Omdat ik jou zelf kon bedenken heb ik de elementwezens een beetje hun eigen gang laten gaan. Daarom is je lichaam net als water: de waterwezens waarvan het gemaakt is zijn niet gemengd met aardwezens, zoals bij de magister en mij. Daarentegen is je skelet weer uit zuivere aardwezentjes gevormd. Ik heb er een beetje veel ijzerwezens bij gebruikt, omdat ik daar zelf het meest aan verwant ben. Ik heb je een luchtstem gegeven in de hoop dat je zou leren zingen. Tenslotte hebben vuurwezens je bewustzijn, warmte en creativiteit geschonken. Kan je iets voor me zingen?’ Haar stem kreeg een gespannen ondertoon.

‘Ik weet niet hoe dat moet,’ zei de jongen verlegen.

Ze zuchtte. ‘Dat leren we je wel als de tijd er rijp voor is.’

Ze stond op. ‘Magister, ik ben nog steeds op zoek naar de muziek van de mensen. Ik heb ook nog geen volledig beeld van de oorzaak van hun verdwijnen. Het ging nogal plotseling: de muziekuitzendingen hielden opeens op; een tijdlang waren er nog wel uitzendingen, maar minder in aantal en maar eentje met muziek. Tot die ook wegvielen. Sindsdien heb ik van de Aarde geen enkel signaal meer ontvangen.’

‘Dat is te verklaren. Als gevolg van de overstromingen viel het energienetwerk in de dichtst bevolkte gebieden uit. De radiozenders gebruikten elektrische energie uit dit netwerk en vielen dus ook uit. In de niet overstroomde gebieden ontstond een noodsituatie, waarbij de resterende zenders werden gebruikt voor instructies aan de bevolking. Muziek werd er niet meer uitgezonden. Als gevolg van de toenemende chaos en tekorten aan energie door het uitvallen van transport vielen ook die zenders uit. Nog enige tijd werd er via de radio contact onderhouden tussen groepen overlevenden, waarbij van draagbare energiebronnen gebruik werd gemaakt. In de loop van de voortschrijdende vernietiging vielen de restanten van de mensheid uit elkaar in elkaar bestrijdende groepen en was er geen behoefte meer aan radioverkeer. De techniek liet het op den duur ook afweten, bij gebrek aan technici en onderdelen.’

Onder het praten was het drietal aan de wandel geraakt. De jongen liep in het midden, elke hand stevig geklemd om een hand van zijn metgezellen. Dankzij de

zwerfende kudden grazers was het boslandschap open genoeg om naast elkaar te kunnen blijven lopen.

‘Op zichzelf is het geen logische afloop,’ reageerde de Reiziger na een lange tijd. ‘Er is voldoende droog land overgebleven; de restanten van de bevolking zouden groot genoeg geweest moeten zijn om zichzelf te herstellen, zonder een al te grote terugval.’

‘Er waren meer factoren,’ waarschuwde de kluizenaar. ‘Als u een systeembenadering wilt toepassen op het fenomeen dient u wel alle variabelen te kennen.’

‘Dat is zo. Kunt u me er een paar noemen?’

‘Dat heb ik al eerder gedaan. Blijkbaar ontbrak het u toen aan de nodige referenties. Als u wilt kan ik het herhalen.’

‘Graag.’

‘De globalisering van de productie was een cruciale factor. Door het wegvallen van driekwart van de productiecapaciteit, het totale wegvallen van de wereldhandel, het onbruikbaar worden van geldsystemen, door het oplossen van het internationale politieke netwerk tot elkaar beconcurrerende machtseilandjes, was het erg moeilijk voor de overlevende economieën om terug te schakelen op een volledige lokale en regionale productie. Het nadelige effect werd versterkt door de aantallen vluchtelingen.’

‘Ik herinner het me,’ beaamde de Reiziger bedachtzaam. ‘Dat kan ik inderdaad nu plaatsens als een samenhangende reeks factoren die desintegratie versterkt. Is er meer dat ik zou moeten weten?’

‘Ik kom er op terug. Ik wil even bepalen waar we zijn en waar we heen kunnen.’

Het landschap steeg geleidelijk. Af en toe waren er sporen van menselijke infrastructuur zichtbaar. De kluizenaar koos een overwoekerd, redelijk begaanbaar tracé uit van een vroegere spoorlijn. Paden waren onbetrouwbaar: ze waren door zwerfende grazers gemaakt en konden zonder enige waarschuwing eindigen in dichte bossages of een grasveld.

Op een kaal gegraasde top gingen ze op een omgevallen boomstronk zitten.

‘Er speelden nog twee factoren een rol,’ ging de kluizenaar verder op het onderwerp. ‘Er braken oncontroleerbare epidemieën uit van ziekten, die in sommige gevallen door de mensen zelf in hun laboratoria waren gekweekt. Wat misschien nog fnuikender was: mensen raakten de hoop op herstel van hun samenleving kwijt.’

‘Dat van die ziekten is ergens nog in te passen. Wat moet ik met het concept hoop?’

‘Ik kan het u momenteel niet uitleggen,’ zei de kluizenaar met een wrang glimlachje. ‘Ik ben te moe, teveel van streek om zoiets menselijks als hoop aan u uit te kunnen leggen. Hoop is een gemoedstoestand, kan ik vast melden, die bepaalt of een mens de energie in zichzelf los kan maken om er het beste van te maken, of juist niet. Dat noemen we wanhoop.’

De vrouw knikte. ‘Ik ben voorlopig tevreden. Iets anders: ik heb vanuit mijn omloopbaan verzamelingen vloten in de kustzeeën waargenomen. Ook op geankerde schepen, zoals u me heeft getoond, voor de kusten van veel continenten wonen verwanten van u.’

‘Wat bent u van Lea te weten gekomen?’

De vrouw glimlachte breed. ‘Het belangrijkste is wel dat ik haar muziek heb horen maken.’

De kluizenaar fluisterde verrast: ‘Is er dan toch iets van bewaard?’

‘Iets. Ze noemt het zelf folklore, eenvoudige muziek die gespeeld en gezongen wordt bij feesten. Die blijkt krachtig in het collectieve bewustzijn verankerd te zijn en is relatief makkelijk op te halen. De klassieke muziek was zo specialistisch dat niemand die meer kan reproduceren.’

‘Dat vertelde ik u al.’

‘Dat is zo. Ik heb het nu uit een andere bron bevestigd gekregen. Dat vermeerdert de objectieve waarde van mijn waarnemingen.’

De kluizenaar keek naar het prachtige profiel van de vrouw naast hem. ‘Het kost me moeite om je niet Lea te noemen,’ zei hij schor.

‘Nee, ik ben Lea niet.’ De vrouw wendde haar gezicht naar hem toe. ‘Ik heb wel veel van haar meegenomen als gevolg van mijn diepe empathische contact dat nodig was om een avatar naar haar beeltenis te kunnen maken. Daardoor zult u waarschijnlijk niet onberoerd blijven.’

‘Hetgeen uw bedoeling was,’ zei de kluizenaar wrang.

Ze glimlachte. ‘Inderdaad. Ik wil u uit uw tent lokken. Ik stel voor dat u mij Leanne noemt, als een afgeleide van Lea, en dat we elkaar tutoyeren.’

Zonder dat hij er enig zeggenschap over had strekte de kluizenaar zijn arm uit en raakte de arm van de vrouw naast hem aan. ‘Goed, Reiziger, het zal gaan zoals je zegt. Ik vind het moeilijk om je als vrouw tegemoet te treden, vooral omdat je een replica bent van iemand die mij zo vertrouwd was als Lea. Ik vond de meer afstandelijke relatie met een naamloze Reiziger uit de kosmos minder bezwarend.’ ‘Magister, heb je ook een naam?’ vroeg de Reiziger als reactie.

De kluizenaar keek de jongen aan. De bruine ogen keken verschrikt in de zijne. ‘We zullen jou ook een naam geven,’ zei hij ter geruststelling. Hij ging op zijn knieën tegenover de vrouw en de jongen zitten.

‘Leanne, mijn zielennaam is Elèn. De jongen...’ hij dacht na.

‘Hij heet Tiri,’ zei de vrouw zachtjes. ‘Zo heette zijn voorbeeld. Hij was een kind van de mensen. Hij had natuurwezens tot vriend. Ze herinneren zich hem nog in alle details, zo nauwkeurig dat ik naar zijn evenbeeld een avatar samenstellen kon.’ ‘Tiri,’ fluisterde de jongen. Er kwamen tranen in zijn ogen, maar hij ging niet huilen.

‘Kan je je iets herinneren?’ vroeg de kluizenaar.

De jongen schudde zijn hoofd. ‘Nee. Ik weet wel dat het mijn naam is.’ Hij lachte door zijn tranen heen en vleide zich tegen de kluizenaar aan. ‘Ik ben zo blij,’ fluisterde hij. ‘Ik weet nu wie ik ben.’

‘Dit... zoals wij hier zitten is een voorbeeld van het menselijke gezin: een man, een vrouw en een kind. Meestal waren er meer kinderen.’

‘Ik weet het,’ zei de vrouw langzaam. ‘Het zit ook in het geheugen van de groep waar Lea gids van is. Het is ook aanwezig als verlangen bij enkele individuen.’

‘Zijn er op die vloten andere kinderen?’ vroeg Tiri. Hij sprong overeind en danste voor de verbaasde kluizenaar en Reiziger op en neer. ‘Kan je misschien een broertje voor me maken? Een zusje mag ook. Of allebei, dat is nog leuker.’

‘Hoe kom jij aan het idee van broertjes en zusjes?’ vroeg de kluizenaar verbaasd.

‘Dat... dat weet ik niet,’ zei Tiri, verward door de indringende vraag. ‘Het was gewoon in me. Ik weet wel dat ik nog maar pas besta en dat ik nooit een ander kind heb gezien...’ hij keek de twee volwassenen angstig aan toen het besef tot hem doordrong. ‘Ik blijf toch niet alleen?’

‘Niet als ik er iets aan kan doen,’ gromde de kluizenaar. ‘Reiziger, Leanne, je weet intussen meer over mijn soort dan wijzelf. Kan je hierover uitsluitsel geven?’

‘Ik?’

‘Je kunt toch wel uit je verzamelde kennis énige conclusies trekken?’

De vrouw keek verbouwereerd naar het gepikeerde gezicht van de kluizenaar. ‘Ik heb al mijn gegevens van jouzelf en je verwanten. Ik kan er niets aan toevoegen uit andere bronnen. Jij zou minstens evenveel moeten weten als ik.’

‘Wil je mij toch je mening over dit onderwerp geven?’

‘Dat wil ik best doen.’ De vrouw zag er nog steeds hogelijk verbaasd uit. ‘Je hebt mij zelf uitgelegd dat voor het voortbrengen van jongen twee polariteiten nodig zijn: een mannelijke en een vrouwelijke. De vertegenwoordigers hiervan in jouw soort zijn sterk polair. Als waarnemer zie ik geen beletsel voor het voortbrengen van nieuwe exemplaren.’

‘Dat is wel een heel formeel standpunt, louter logica. Levert je empathische vermogen niet meer op?’

‘Waarom richt je jouw frustratie op mij, magister?’ vroeg de vrouw kalm.

‘Omdat je de gedaante van mijn geliefde hebt aangenomen!’ schreeuwde de kluizenaar terwijl hij opsprong. ‘Toch ben je iemand anders!’

Driftig ijsbeerde hij heen en weer. ‘Niet eens aards!’ voegde hij er verbolgen aan toe.

‘Waren alle mensen zoals jij?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Snel kwaad, driftig, afstandelijk; allemaal ontwijkingen van gevoel.’

De kluizenaar keek de vrouw aan. Langzaam ging hij zitten en sloeg zijn ogen neer.

‘Nog wel erger,’ zuchtte hij. Zijn blik viel op de jongen, die stijf van schrik naar hem zat te kijken. ‘Tiri, ik heb je toch niet bang gemaakt?’

Tiri knikte schuw.

De kluizenaar drong zijn frustratie terug en strekte zijn hand uit. ‘Ik ben niet boos, ik ben alleen zo overstuur dat ik bang ben dat ik ga janken.’

Dat kon Tiri begrijpen. Opgelucht schoof hij over de grond naar de kluizenaar toe en liet zich omarmen. Dat brak de laatste weerstand. Geluidloos huilde hij in de haren van de jongen.

‘Moet je huilen om haar?’

De kluizenaar, nog niet in staat te spreken, knikte.

‘Ik wil graag een broer,’ zei Tiri vastbesloten, gebruik makend van de genegenheid die de kluizenaar betoonde om zijn wens nog eens naar voren te brengen. ‘Dan kunnen we samen spelen.’

‘Misschien later,’ antwoordde Leanne. ‘Eerst moeten we andere dingen doen.’

‘Wat dan?’

‘De magister...’

‘Ik heb liever dat je me Elèn noemt, Reiziger, dan zal ik je voortaan Leanne noemen,’ onderbrak de kluizenaar haar. ‘Het was onvermijdelijk dat je mijn weerstand een keer zou weten te ondermijnen. De keuze van je avatars is heel effectief daarin, moet ik zeggen.’

Leanne glimlachte. ‘Het is niet alleen om je weerstand te overwinnen, Elèn,’ zei ze warm. ‘Mijn empathie is niet louter instrumenteel. Ik zocht een focus voor de liefde die ik in je aantrof.’

‘Hoe... kende je dan liefde? Ik bedoel voordat je hier kwam?’

Leanne sloeg schuld bewust haar ogen neer in een wel erg menselijk gebaar. ‘Het was iets in jou, Elèn, dat af en toe opvlamde. Als je over Gaia sprak. Ook naar mij toe, nog toen ik alleen een ijzeren kogel als focus had. Als empathie, zeer persoonlijk, vurig. Het maakte dat ik bij je wilde zijn, dat ik je wilde leren kennen.’

‘Dank je dat je me dit vertelt,’ zuchtte Elèn. ‘Ik heb er omheen gedraaid als een kat om de hete brei. Ik wilde het niet, er is geen weg terug weet je. Natuurlijk wist ik dat het een keer zou uitbarsten, heet als lava. Ik ben blij dat je je tweede avatar aan mij hebt geschonken als een zoon. Ik moet nog wennen aan je huidige avatar, omdat ik er gevoelsmatig op regeer als zou je Lea zijn.’

‘Dank je. Zullen we verder gaan? We hebben het er later wel uitgebreider over. Ik heb veel te vragen en deze plaats is teveel beschreven met emoties.’

Tiri, die wel begreep dat hij voorlopig geen antwoord zou krijgen op zijn wens voor een broer, sprong op en rende vooruit.

‘Mijn onderzoek gaat een kant op die me verwacht,’ bekende Leanne. Ze liepen naast elkaar door het parkachtige landschap. Vanaf heuveltoppen kregen ze af en toe een vergezicht op moerassen en watervlakten, zover als het oog kon reiken. Ze waren kennelijk op een schiereiland beland.

‘Eerst was er een dringende, persoonlijke wens om de muziek te achterhalen, waar ik in de ruimte zo onverwachts op stuitte. Allengs ontwikkelde ik daarnaast een persoonlijke voorkeur om jou als persoon te doorgronden. Zowel de muziek als jij, als intelligent wezen, zijn nieuw in mijn beleving. Daardoor is er in mij een derde, beroepsmatige noodzaak gegroeid om zoveel mogelijk te weten te komen over deze planeet en haar bewoners.’

‘Daar kan je de hele rest van je bestaan aan blijven wijden,’ zei Elèn. ‘De Aarde telt zo’n enorme verscheidenheid aan plaatsen, mineralen, planten, dieren, elementalen, natuurwezens en ‘nieuwe elfen’ zoals je mijn soort noemt, dat je daar alleen al nooit mee klaar zou komen. Dan spreek ik nog niet over de geschiedenis van de mensen. Of hun muziek.’

Hij legde zijn hand op de arm van Leanne en deed haar stilstaan.

‘Is er een noodzaak, Reiziger, dat je weer vertrekken moet?’

‘Waarom vraag je dat?’

‘Is er een noodzaak, een afspraak, een eindigheid aan je bezoek aan deze planeet? Je bezoek aan mij?’

‘Ik ben een Ruimtereiziger.’

‘Voor eeuwig?’

Leanne maakte zich los en liep van hem weg.

Later, werd in zijn bewustzijn geschreven.

29. De geest uit de fles

Blijkbaar had de Reiziger ook een boodschap aan Tiri gegeven, want hij bleef vrolijk de omgeving onderzoeken en stelde geen vragen over Leanne. Ze brachten de nacht door bij een vuur. Terwijl Tiri met zijn armen om Elèn heen lag te slapen onderhield die zich met natuurwezens die op het vuur afkwamen.

In de eerste zonnestrallen die Elèn stond in te drinken verscheen Leanne.

‘Je hebt me een moeilijke vraag gesteld, magister.’

‘De vraag was inderdaad voor mij moeilijk om te formuleren, Reiziger. Ik heb ervoor mijn angst onder ogen moeten zien dat je een keer uit mijn leven zult verdwijnen.’

‘Ook voor mij geen prettig perspectief, Elèn.’

‘Ik bevroed dat je er nog geen antwoord op hebt.’

‘Eerst zal ik mijn verwanten rondleiden over de planeet en mijn gegevens uitwisselen. Zolang zal ik hier in ieder geval zijn.’

‘Honderden omlopen?’

‘Denkelijk.’

‘Dat is voor mij genoeg antwoord, Reiziger. Ik ben er blij mee. Dan is er amper tijd voor ons om onze visies te vergelijken.’

‘Ik bemerk bij mij een zekere... opluchting, dat er voorlopig geen reden is om afscheid te moeten nemen van jou, van anderen en van de planeet.’

‘Gaia.’

Leanne boog haar hoofd. ‘Ik wou dat ik net zo vertrouwelijk met haar kon zijn als jij, Elèn.’

‘Dat kost tijd, Reiziger. Die heb je nu.’

Ze zaten op een smal strandje tussen velden met drijfhout. Het wemelde er van de vogels. Tiri ploeterde door het ondiepe water en verzamelde stammetjes. Hij wilde een vlot bouwen. Leanne’s verhaal over de vlotbewoners had hem enthousiast gemaakt. Het zou een manier kunnen zijn om van het schiereiland af te komen zonder de hele weg terug te hoeven gaan. Het heuvelachtige landschap leek aan de andere kant van het water door te lopen.

‘Er ontbreekt nog een stuk in je verhaal,’ verbrak Leanne de stilte. ‘Ze lachte even.’

‘Er zijn nog meer hiaten, maar dit betreft een verslag van je dat onderbroken werd.’

‘Brand maar los.’

‘Je was begonnen te vertellen hoe je als mens de Hoge Hiërarchieën hebt ontmoet. Er was een methode om het geheugenverlies bij de wedergeboorte te omzeilen.’

Elèn’s gezicht betrok.

‘Echt, het is cruciaal dat je me precies vertelt hoe je contacten waren. Er zijn verbanden met andere delen van dit sterrenstelsel.’

‘Daarin heb je gelijk. Het is alleen geen...’ hij aarzelde. ‘Het is nogal precair,’ ging hij door. ‘Ik had behoorlijk veel kritiek, die heb ik nog. Ik twijfel echter of ik het goed zie, of ik wel voldoende zie.’

‘Dat is een goed begin.’

‘Ik vertelde je dat mijn ziel, na de dood van mijn eerste incarnatie, achteruit de wereld verliet. In de sfeer van de zielen verloor ik wel mijn heftige verlangen naar Gaia, maar niet mijn gevoel van liefde voor haar. Dat gebeurde bij de reiniging van mijn ziel. Dat voelt of je onder een waternival van bewust licht staat. Fris, koel, zuiver, wit. Die stroom neemt alle bezoedeling weg. Tenminste bij mij. Daarmee verdwijnt elke herinnering aan het aardse bestaan. Ik bedoel het concrete gevoel aards te zijn, gewicht te voelen, pijnjes, honger, kou en dergelijke. De zwaarte van het bestaan.’

‘Vergat jij dat ook?’

‘Dat stuk geheugen werd van de ziel gescheiden als het ware. Het bleef bij de aarde, bij het aardse lichaam. Als het sterke bindingen heeft kan dat gedeelte zelfs een eigen voortbestaan beleven, als een schaduw van de mens die het ooit was, met soms nog een vonkje van de ziel. Goed, ik nam de vorm van een bol aan, van wit licht, met een soort vacht aan de buitenkant, ongeveer zo groot als Tiri lang is.’

‘Hoe zag de plaats er uit?’

‘Als een indirect verlichte holte in een wolk. Ik was er alleen, tot de reiniging voltooid was. De reiniging had het aardse geheugen gewist en tegelijk het geheugen van de ziel opgefrist. Ik wist op dat moment dat ik in mijn eerste incarnatie als mens op een proefopdracht naar de aarde was gestuurd, als spirituele gids voor een jonge vrouw. Mijn opdracht was om haar te laten kiezen voor de onvoorwaardelijke liefde. De omstandigheden waren ongunstig: we waren afkomstig uit verschillende landen die in oorlog met elkaar raakten. Ze durfde het niet. Omdat ik na verloop van tijd geen hoop meer had - ze trouwde met een soldaat uit haar eigen land en werd gedood bij een bombardement - meende ik er goed aan te doen niet door te leven en naar mijn opdrachtgever terug te gaan.’

‘Wie was die opdrachtgever?’

‘Mijn mentor. Een wijze ziel die alle stadia van ontwikkeling had doorlopen, van wit naar goud naar lichtblauw, donkerblauw en tenslotte donker purper.’

‘Komen die kleuren overeen met de hiërarchie?’

‘Ja en nee. Pas als de kleur van de ziel naar blauw verandert ontstaat er het besef dat er een hiërarchie is, waar je onderdeel van uitmaakt. Ik ontdekte het pas later.’

‘Wat voor kleur had je?’

‘Omdat ik vanuit het elementale rijk was overgestapt naar de evolutielijn van de mens, had ik al een lange ontwikkeling achter de rug en hoefde niet als onwetende, blankwitte ziel te beginnen. Mijn ontwikkeling was kennelijk nogal onevenwichtig geweest, want mijn gewaad was goud van onder en lichtblauw op mijn schouders.’

‘Dan had je weer een mensengedaante, zeker?’

‘De korte periode als bal was voorbij. Mijn mentor, in de gedaante van een krachtige man met wit haar in een auberginekleurige toga, nam mij mee naar een vergadering. Ik bezweek bijna van ontzag: ik moest verslag doen van de blijkbaar ongewone toestand dat ik, ondanks de reiniging, mijn aardse liefde voor Gaia had behouden. De reiniging van mijn karmische zelf had die liefde niet gewist. Sterker nog: het kwam in zuiverder vorm tevoorschijn na de reiniging.’

‘Was je nog steeds in de wolken sfeer?’

‘Eerst wel; later kwamen we in een landschap dat bestond uit een kloostergang van natuursteen. Zo zag het er uit.’

‘Hier kan ik je niet volgen,’ bekende de Reiziger. ‘Beschrijf het eens.’

‘Stel je een stenen gebouw voor in een vierkant met een grote binnentuin. Rondom de tuin, aan de binnenkant van het carrévormige gebouw, is een overdekte wandelgang met pilaartjes aan de tuinzijde.’

‘Dat heb ik. Wat gebeurde er?’

‘Ik moest in de wandelgang wachten. Mijn mentor ging een ruimte binnen, niet door een deuropening, dwars door de muur.’

‘Was die muur illusie?’

‘Het hele gebouw was virtueel.’

‘Waartoe diende het dan?’

‘Ik denk om een geschikte plaats te zijn voor een vergadering.’

‘Dat is een goede reden. Wat gebeurde er toen?’

‘Ik werd geroepen doordat de muur verdween. Ik keek in een grote kamer. Aan een tafel in een u-vorm zaten mannen en vrouwen in dieppaars gekleed. Ze stonden of zaten in groepjes met elkaar te praten. Sommigen zaten zelfs op de tafel met iemand er achter te praten. Ik bestierf het haast van ontzag.’

‘Hoeveel personen waren er in die kamer?’

‘Zestien.’

‘Wat gebeurde er?’

‘Mij werd gevraagd verslag te doen van mijn nog steeds aanwezige gevoelsband met Gaia, met de Aarde. Men was verbaasd dat ik die aardse liefde mee had kunnen nemen naar de sfeer van de zielen. Dat was nooit eerder gebeurd. In de zielen sfeer kreeg de ziel een volledig overzicht van al zijn daden in al zijn levens, met afwegingen of het goed of niet goed was in het licht van zijn evolutie. Een ziel heeft geen astraal lichaam, dus geen gevoel. Ik had dat wel.’

‘Het was na je eerste incarnatie als mens, zei je net. Ik begrijp iets niet.’

‘Ik was dat eerste leven met een schone lei begonnen, zonder enig karma. Ik was als mens geboren enige jaren na het aflopen van het Kali Yuga tijdperk. Geen enkele mensziel heeft dit zonder smetten doorstaan. Omdat ik als elementwezen toegang had tot het Aardeveld, is mijn geheugen niet geheel gewist na de dood van mijn eerste personage. Dat is mijn verklaring tenminste.’

‘Dat klinkt logisch.’

Elèn glimlachte. De ijzeren logica van de Reiziger was een goede maatstaf voor zijn hersenspinsels.

‘Ik merkte aan de aanwezigen dat ze met een probleem zaten, waar ze geen antwoord op hadden. Ik vond dat buitengewoon: er waren hier zestien hoog ontwikkelde zielen aanwezig die mij, een nieuweling, om een antwoord vroegen.’

‘Wat voelde je?’

‘Ontzag. Ik was nederig van ontzag. Tegelijk gloeide in mij liefde. Mijn mentor benaderde me en vroeg of ik een speciale missie naar de Aarde wilde volbrengen

om te onderzoeken of deze liefde voor de planeet als levend organisme, misschien een antwoord kon zijn op de ontstane situatie...'

'Situatie?'

'Achteraf heb ik kunnen afleiden dat dit gesprek plaats vond na het ontploffen van twee kernspleijingsbommen op twee steden, waarbij honderdduizenden mensen verdampten in een verzengende flits energie. De Hoge Hiërarchieën wisten niet wat ze daar mee aan moesten.'

'Ik hoor later wel wat je er mee bedoelt. Wat was je antwoord op hun verzoek?'

'Een verzoek van wezens die zo hoog in de hiërarchie staan is natuurlijk niet te negeren. Vanzelfsprekend nam ik de opdracht aan.'

'Je had dus iets dat ze niet kenden. Liefde, pure onzelfzuchtige liefde.'

Elèn schudde glimlachend zijn hoofd. 'Het is mooi dat je het zegt, maar mijn liefde was, en is, zeer zelfzuchtig. Bijna hebberig.'

Leanne keek hem aan. 'Ook daar wil ik later op ingaan, eerst wil de afloop van je verslag horen.'

'Het was een ongewisse incarnatie, de tweede. Niet bedoeld voor mijn eigen karma, hoewel er natuurlijk interferentie zou zijn. Ik werd voor de gelegenheid uitgerust met extra kennis en inzicht, hetgeen mijn gewaad van boven donkerblauw kleurde. Tot mijn verbijstering was ik driekleurig geworden: goud van onder, lichtblauw in het midden en donkerblauw van boven, alsof ik in de regen had gestaan.'

Leanne keek hem niet-begrijpend aan.

'Mensen droegen kleding van gesponnen, geverfde en geweven vezels. Als dat nat werd door de regen werden de kleuren donkerder.'

'O ja,' zei ze. 'Dat imiteerden de boselfen, niet?'

'Ze zijn daarin zeer bedreven. Goed, kort daarna ontmoette ik enkele andere zielen, weer in de vorm van harige ballen, waar ik het komende leven mee te doen zou hebben. Er stond een kind op stapel in het gezin van een van de zielen en ik reisde hals over kop naar de Aarde.'

'Als ziel?'

Elèn knikte stuurs.

'Wat gebeurt er nu met je?'

'Ik erger me na al die tijd nog steeds over dat stomme geheugenverlies bij een incarnatie. Ik ga naar de Aarde voor een belangrijke opdracht en als ik er aankom is mijn hele geheugen gewist.'

'Hadden die vertegenwoordigers van de Hoge Hiërarchieën je dan geen dispensatie kunnen geven of zoiets?'

'Ze hebben er niet eens aan gedacht!'

Leanne schudde haar hoofd. 'Nu ga je voor mij even te ver.'

'Goed, goed, ik zal me beheersen. Dan nu...'

Leanne legde haar hand op zijn arm toen hij niet verder kon praten. ‘Alsjeblieft, probeer het te beschrijven vanuit een objectieve afstand, Elèn.’

Elèn staaarde naar de grond. Na enige tijd werd hij kalmer en kon zijn verhaal doen: ‘Mijn tweede incarnatie vond plaats vlak na beëindiging van een vreselijke oorlog. Mijn ouders en verwanten waren zwaar getraumatiseerd door wat ze meegemaakt hadden. Ze hebben het overleefd door hun gevoel op slot te doen. In dat gezin werd ik geboren, zonder enige voorbereiding of kennismaking vooraf, zoals gebruikelijk is.’

‘Misschien was het niet mogelijk je geheugen te handhaven? Misschien was het een mechanisme dat niet te omzeilen viel?’

Elèn schokschouderde. ‘Dan nog hadden ze boodschappen kunnen sturen, in dromen of in trancetoestanden. Niets! Herstel: als er iets was, heb ik het niet begrepen. Ik had veel nachtmerries als kind. Ik raakte in dat volkomen geblokkeerde gezin in de klem en blokkeerde zelf ook. Ik kon niet goed in mij lichaam blijven...’ ‘Wat bedoel je daarmee?’

Elèn keek somber voor zich uit. ‘Ze stuurden wel boodschappen, bedenk ik me nu. Ik bergreep ze alleen niet, ik ontving ze wel, ik kan de beelden en wat er gezegd werd nu nog afspelen. Er was een verbinding geblokkeerd tussen mijn geest en mijn lichamelijke verschijning. Daarom flipte ik meerder keren per dag uit mijn lichaam. Het terugkeren was elke keer weer een marteling.’

Leanne legde nogmaals een hand op zijn arm. ‘Ik kan me er geen voorstelling van maken. Ik besef wel dat leven als mens voor jou een kwelling is geweest. Hoe ging het verder?’

‘Ik leefde bijna zestig omlopen, onwetend van mijn opdracht, voordat ik op die pas ontwikkelde methode stuitte die ik je heb verteld, om achter mijn levensdoel te komen. Toen was het al te laat om nog iets te kunnen veranderen. Het tijdvenster waarin dat mogelijk zou zijn, was allang gesloten.’

‘Dat is bitter. Je verwijt het je mentoren dat het fout is gegaan met de mensheid?’

‘Ach, soms denk ik dat ze niet beter wisten.’

‘Dat is nogal wat, om dat van de Hoge Hiërarchieën te zeggen!’

‘Ik kan geen andere gevolgtrekkingen maken uit de geschiedenis,’ zei Elèn stijfjes.

‘Verklaar je nader.’

‘Ten eerste hadden ze geen idee hoe zwaar het is om in de aardstoffelijke sfeer te moeten rondploeteren...’

‘Zijn ze zelf dan niet als mens geïncarneerd geweest?’

‘Mogelijk, maar dan heel lang geleden. In ieder geval niet in het Kali Yuga tijdperk, de meest taaie, vast in de materie verzonken periode. De mens was zo diep gezonken, dat ze alle verbinding met het levende, het lichte, de elementale wereld, de etherische wereld ontkenden. Kettters en wijze vrouwen, die nog enigszins besef

hadden van wat er achter de materie ligt, werden gemarteld, verbrand, over de kling gejaagd. De natuur werd als een ding verkwanseld en verwoest, mensen werden als slaven verhandeld, kinderen werden uitgebuit, als jeugdige seks-slavinnetjes verkocht, verminkt en gedood als ze geen nut meer hadden, miljoenen jonge mannen sneuvelden in zinloze prestigeoorlogen, volkeren werden op industriële wijze uitgemoord, de hulpbronnen van de aarde werden gillend van extase verspild... Hoezo vrije wil?!' schreeuwde hij opeens, zijn vuist naar de hemel schuddend.

Leanne trok aan zijn arm om hem tot bedaren te brengen.

'En dan vertellen ze ons doodleuk dat de engelen volgens plan naar huis gaan en dat de mensen zelf de elementalen en natuurwezens moeten gaan aansturen! TERWIJL ER BIJNA GEEN MENS MEER WAS DIE IN ZE GELOOFDE!!

Hijgend schudde hij de hand van Leanne af. 'Laat me met rust!' schreeuwde hij haar in het ontdane gezicht. 'Ga naar je reizer en kom nooit meer terug! Deze planeet is verdoemd!'

Vloekend en tierend verdween hij uit het gezicht.

30. Met Tiri

Op het strandje zat Tiri aan een vlot van drijfhout te werken. Bij het horen van voetstappen sprong hij op en rende naar Elèn toe,

'Waar was je? Ik werd al ongerust. Mijn vlot is klaar. Vind je hem niet mooi? Nu kunnen we naar de overkant varen.'

'Is Leanne weg?' vroeg Elèn nors.

'Ze zei dat ze terug moest. Ik vond het wel jammer dat ze wegging. Ze zei dat ik hier op jou moest wachten, dat we samen naar de overkant zouden gaan,' antwoordde Tiri voorzichtig.

Elèn zuchtte en ging op het zand zitten. 'Straks, laten we nog even wachten. Misschien komt ze terug.'

Tiri keek hem vreemd aan. 'Ik denk het niet. Je zei heel hard tegen haar dat ze weg moest gaan en niet meer terug mocht komen.'

'Werkelijk? Ik was daarnet heel boos, maar dat ben ik nu niet meer.'

Tiri's blik werd openlijk beschuldigend. 'Dat was dan heel stom van je. Je hebt haar weggejaagd! Ik vond het net zo leuk met haar erbij. Nou krijg ik vast geen broertje.' Elèn zei hierop maar niets. De teleurstelling over het vertrek van de Ruimtereiziger sneed dieper en dieper. Zijn driftbui had de enige vriend in al die jaren van hem vervreemd.

'We steken morgen over. Vannacht blijven we nog hier. Zal ik een vuur maken?'

Weldra was Tiri in volle overgave met het vuur aan het spelen.

Midden in de nacht wierp Elèn zijn geest naar buiten, op dezelfde manier als toen hij het bezoek uit de ruimte had opgemerkt.

‘Ik vraag vergeving voor mijn uitval,’ pleitte hij nederig. ‘Het praten over het lot van de mensen doet me erg pijn. Kom alsjeblieft terug.’

Het antwoord was eigenlijk geen antwoord. Het leek meer op een automatische reactie van iemand die druk met iets anders bezig was. Maar het was niet afwijzend.

‘Wat deed je?’ vroeg Tiri, die dicht tegen hem aan lag.

‘Ik dacht dat je droomde?’

‘Dat deed ik ook, maar je nam me mee, in mijn droom. Ik zag een donkere ring om de Aarde, kan dat?’

‘Dat heb je goed opgemerkt. Het is het echte lichaam van de Reiziger, die eerst in jou zat en nu in Leanne.’

‘Leg het me morgen maar beter uit. Ik ga weer dromen.’

Vertederd hield Elèn de jongen in zijn armen en probeerde wakker te blijven. Ongemerkt droomde hij tenslotte zelf weg.

Het vlot hield het tot het midden van de stroom. Waar het dieper werd rukten draaikolken het rieten bindwerk van Tiri uit elkaar. Gebiologeerd volgden de twee passagiers de ontbinding van hun vaartuig. Het sprak vanzelf dat ze zich aan het waterelement aanpasten toen de laatste boomstronken op eigen houtje wegdreven. De rivier was troebel van slib; dicht bij de bodem voerde het wolken zand mee. ‘Ik wil weer aan land,’ seinde Tiri benauwd. ‘Ik vind hier niets aan. Alleen maar rommel en viezigheid.’

‘Kom maar achter me aan.’

Elèn liet hen door een tegenstroom naar de oever brengen. Boven water keerde Tiri heel langzaam terug naar een vaste substantie. De geleiachtige vorm van zijn onderwaterlichaam wilde maar amper stollen. Elèn wachtte met nieuwsgierig geduld tot de gedaante van de jongen, die als een langwerpige kwal op het zand lag, zijn armen en benen begon te bewegen en tenslotte traag opstond.

‘De wezens die mijn lichaam vormen wilden niet mee,’ zei hij mokkend.

‘Ik zie dat je hen uiteindelijk toch de baas bent geworden.’

‘Ik wil geen baas zijn. Waarom doen ze niet gewoon mee?’

‘Misschien vinden ze het fijner in hun eigen element dan hier in het luchtelement.’

‘Wil je een vuur maken? Ik voel me... slap.’

31. Tiri

‘Kluzenaar?’

‘Reiziger!’

‘Wil je me te woord staan?’

‘Niets liever! Het spijt me van mijn driftbui.’

‘Dat was wel even schrikken, ja.’

‘Toch was dit maar een flauwe afspiegeling van de emotionele toestanden waaraan de mensen onderhevig waren.’

‘Wie is daar?’ vroeg Tiri, die terugkwam van een onderzoekstochtje. ‘We zitten op een soort eiland,’ verkondigde hij en ging tegenover Elèn zitten.

‘De Ruimtereiziger.’

‘Is hij weer terug? Waar...?’ De jongen sprong op en keek om zich heen.

‘Hij heeft nog geen gestalte aangenomen.’

‘Ik heb een leuk idee!’ Tiri maakte een rondedansje. ‘Vraag of hij komt als mijn broertje!’

‘Nee Tiri, dat zou niet goed zijn voor mij. Ik heb jou gemaakt omdat ik toen als een kind naar Elèn wilde luisteren. Nu heb ik behoefte als zijn gelijke met hem te praten.’

Teleurgesteld ging Tiri zitten.

‘Vind je het ook leuk als ik weer als Leanne kom?’

‘Ja!’ Opgewonden sprong hij weer op.

‘Is dat ook goed wat jou betreft?’

‘Jawel, Reiziger. Ik zou het moeilijker vinden om aan een nieuwe avatar te wennen. Tiri, ga even zitten, ik wordt tureluurs van dat gesprek.’

‘Dat vermoedde ik al,’ zei Leanne terwijl ze tussen de manshoge lisdodden tevoorschijn kwam.

Ontroerd vatte Elèn haar handen in de zijne.

‘Ik ben erg op je gesteld geraakt, Reiziger.’

Tiri drong zich tussen hen in en sloeg zijn armen om Leanne heen, zijn gezicht naar haar opgeheven; zijn ogen schitterden. ‘Dag mama,’ zei hij en lachte schaterend.

‘Heeft hij dat van jou?’ vroeg ze verbouwereerd. ‘Noemt hij jou soms papa?’

‘Ik weet niet waar hij het vandaan heeft. Het is voor mij ook een verrassing.’

‘Hoe kom je aan die begrippen, Tiri?’ Leanne ging op haar hurken zitten en keek de jongen intens aan. ‘Heb je het soms bij mij gevonden? Ik weet pas sinds enkele dagen hoe de familieverhoudingen bij de mensen in elkaar zaten.’

‘Ik heb het zelf uitgevonden,’ zei Tiri trots. ‘Als ik iets wil weten kan ik het vragen.’

‘Zomaar?’ vroeg Elèn verbaasd. ‘Wie geeft je dan antwoord?’

‘Er is geen wie. Als ik iets vraag krijg ik het antwoord in mijn hoofd, dan weet ik het. Alleen als het ingewikkeld is moet ik gaan dromen.’

‘Heb je van je papa en mama gedroomd?’

Tiri knikte met een bedrukt gezicht.

‘Wil je het ons vertellen?’

Hij wilde eerst weigeren, maar toen hij Leanne aankeek gaf hij toe: ‘Goed dan. Ik heb gedroomd dat er een jonge man was die de vader was van mij, mijn broertje en zusje. Meestal waren we bij onze moeder, tot die dood ging. Even later gingen wij ook dood.’

‘Ach lieverd, wat droevig.’

‘Waren er ook beelden en geluiden bij?’ vroeg Elèn gespannen.

Tiri begon te huilen. Direct strekten zich vier armen naar hem uit. Gewiegd tussen Leanne en Elèn vertelde hij in horten en stoten hoe hij als een van de laatste mensenkinderen het einde van de mensheid had beleefd.

32. IJzer in mensenbloed: een antenne?

Terwijl Tiri uitgeput tussen hen in lag te dromen, vertelde de Reiziger over de waarnemingen die hij had verzameld.

‘Overall op de planeet heb ik groepen van je verwanten aangetroffen, Elèn. Het beeld dat jij mij gaf dat je verwanten elkaar mijden en solitair leven, klopt niet. Is dat niet een projectie vanuit je eigen behoefte alleen te zijn? Vanuit jouw smart?’

‘Dat zal wel,’ zei hij stroef.

Leanne greep zijn hand. ‘Toe, ga met mij mee. Ik ben dan wel fanatiek in mijn speurtocht naar de mensenmuziek, ik sta ook open voor al het andere wat ik op de Aarde ontdek. Sluit je niet af, Elèn.’

Hij bracht Leanne’s hand naar zijn lippen en drukte er een vluchtige kus op. ‘Met mate, Reiziger, met mate,’ zei hij schor. ‘Als ik teveel ineens laat komen schiet ik in een psychische kramp.’

Ze keek hem aandachtig aan.

‘Ik begrijp rationeel wat je bedoelt. Ik kan het alleen niet invoelen. Waarschuw me als ik te ver ga, wil je?’

‘Hoe past Tiri’s verhaal in jouw beleving?’ vroeg ze na een tijdje.

‘Hij heeft geluk gehad dat hij liefhebbende ouders heeft gehad en dat hij snel is gedood.’

‘En?’ vroeg ze toen hij bleef zwijgen.

‘Het is wel een heel beknopte reactie,’ hield ze aan.

‘Er is niet meer over te vertellen. Er zijn zulke gruwelijke dingen gebeurd, dat wil je niet weten. Hij heeft echt geluk gehad. Ik bedoel, als je verdriet hebt over de dood van je ouders, heb je in ieder geval nog ouders gehad waar je een band mee had. De meeste overlevenden waren daarvoor teveel geperverteerd. Ik zei je toch

al eerder: de zachtmoedigen stierven snel. Zijn ouders behoorden tot de laatsten, tot de laatsten met kinderen.'

'Ik begin te vermoeden dat ik mijn objectiviteit hier definitief kwijtraak,' zei de Reiziger met een ondertoon van spijt.

Elèn, die Leanne's hand nog steeds in de zijne hield, gaf een bemoedigend drukje.

'Welkom op Aarde, Reiziger.' Hij zag er opgelucht uit.

'Wat bedoel je?'

Toen ze hem vragend bleef aankijken probeerde hij het uit te leggen.

'Ik vond het moeilijk met je om te gaan zolang ik je als alleswetende, objectieve bezoeker uit de ruimte zag. Hoe empathisch je ook was, je bleef een vreemde. Nu begin je net als ons, aardbewoners, te worden. Ik kan je nu ook als vrouw tegemoet treden; iets wat je bij me opriep, maar waar ik niet zomaar aan kon toegeven.'

Ze wilde haar hand terugtrekken.

'Je hebt de gestalte van mijn geliefde aangenomen als je avatar, Reiziger. Dat was niet voor niets,' drong hij aan. 'Lea en ik zullen nooit meer geliefden worden. Dat is een kort moment mogelijk geweest, lang geleden. Daarna dreven onze lotsbestemmingen ons uit elkaar.'

'Wil je zeggen dat jij en ik geliefden worden?'

Hij moest om haar verschrikte gezicht lachen.

'Wie weet, Reiziger.'

Dat maakte het er niet beter op.

'Laat het rusten, Reiziger. Het gebeurt zoals het moet gebeuren. Maak je niet druk.'

'Je ontkent daarmee dat we een vrije wil hebben.'

'Die hebben we, die hebben we zeker. We kunnen altijd nee zeggen.'

Hij grijnsde toen de Reiziger het doorkreeg.

'Pestkop,' zei ze zachtjes, maar ze trok haar hand niet terug.

'Ik wil het met je over Tiri hebben,' ging hij op een zakelijke toon verder. Hij legde haar hand terug in haar schoot. Ze keken met genegenheid naar de dromende jongen.

'Jij bent in staat een avatar samen te stellen die na verloop van tijd een eigen leven gaat leiden, ook als je hem verlaat. Ik had al langer een sterk vermoeden dat het mogelijk moest zijn, nu heb ik het nu met eigen ogen gezien. Dat is nog niet alles. Jouw talent reikt verder, Reiziger. Het ziet er naar uit dat je Tiri een onbelemmerde toegang hebt meegegeven tot het Aardeveld. Heb jij dat nu ook? Ik bedoel, als je deze avatar zou verlaten, zou Leanne die toegang ook blijven houden?'

De Reiziger moest een tijdje nadenken voordat hij aarzelend antwoordde: 'Ik vermoed dat het te maken heeft met het ijzerelement dat ik voor het skelet van Tiri en Leanne heb aangeroepen. Mijn fysieke verschijning, de ring om de planeet, is de primaire bron voor deze toegang tot het planeetgeheugen.'

‘Is dat vaker gebeurd op je reizen?’

Leanne schudde haar hoofd. ‘De Aarde is de eerste planeet die ik of mijn verwanten hebben aangetroffen die zo zwaar in het ijzer zit. Niet alleen de kern is van ijzer: ook de korst is doorweven met ijzeraders. Het is een gelukkig toeval dat zowel haar geheugen als het mijne in magnetische ijzerverbindingen verankerd zijn.’ ‘Dat komt overeen met mijn gedachten. Elk bewustzijn heeft voor het communiceren over materiële zaken een focus in de materie nodig. Dat geldt ook voor de zelfbewuste geestwezens. Dryaden hebben een boom nodig, steenwezens een steen, vuurwezens een vlam, waterwezens een bron of poel...’

‘Je aarzelt; is dat in alle gevallen zo?’

‘Nee. Zodra ik de bewering deed werd het me duidelijk dat het niet de hele werkelijkheid beschreef. Meesters hebben geen materiële focus nodig: zij kunnen voor elke situatie een noodzakelijke focus of verschijningsvorm maken. Ik hoor dat te weten: vóór mijn eerste incarnatie als mens was ik vuurmeester.’

‘Je beweert daarmee dat het Aardeveld, het geheugen van deze planeet, het ijzer in haar lichaam nodig heeft als focus?’

Hij keek haar verbaasd aan. ‘Dat heb je daarnet zelf gezegd.’

Ze dacht even geconcentreerd na. Haar gezicht lichtte op toen ze zei:

‘Dat bedoelde ik niet. Ik bedoelde het veel concreter: mijn geheugen is in magnetische sporen opgeslagen. Letterlijk.’

‘Ik begrijp wat je bedoelt. Zoals de radiuitzendingen die je hebt opgenomen?’

‘Precies. Op dezelfde manier kan ik door middel van magnetische resonantie gegevens uit het ijzer van de Aarde aflezen.’

‘Dat is nieuw voor me.’ Elèn zag er een beetje teleurgesteld uit.

Er viel hem een gedachte in.

‘De mensen zaten ook vol met ijzer! Bloed, de circulatievloeistof in hun lichaam, bevatte een ijzerhoudend eiwit waarmee zuurstof werd getransporteerd. Dat moet toch invloed gehad hebben?’

‘Je bedoelt, op de communicatie met het planeetgeheugen?’

‘Hun bloed stroomde rond in hun hele lichaam. Bijna een derde ging naar hun hersenen toe, waar hun denkvermogen zat.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Ik kan de draagwijdte nog niet overzien. Ook het bloed van zoogdieren, van alle zoogdieren, zelfs van aardwormen, bevat dit ijzer-eiwitcomplex.’

‘Hoe transporteren organismen zonder bloed met die ijzerverbinding hun zuurstof?’

‘Dat is een schrandere vraag. Door middel van andere mechanismen. Het ijzer-eiwitcomplex is inderdaad niet de enige manier. Het belang ervan zou wel eens meer in de resonantie mogelijkheden met het Aardeveld kunnen zitten dan puur in de chemie.’

‘Als ik jouw bewering volg, zouden alle dieren, inclusief de mensen, door hun bloed afgestemd zijn op het planeetgeheugen?’

‘Dat zou me niets verbazen.’

‘Waarom...’

‘Wacht even. De mensen hebben miljoenen omlopen in resonantie met de Aarde geleefd. In hoeverre er toen al sprake was van vrije wil... wel, ik betwijfel het. Pas toen er sprake was van technologische beschavingen werd de vrije wil dominant. ‘Er zijn al eerder twee beschavingen vernietigd, heb je me verteld...’

‘Dat is niet waar het mij om gaat; ik probeer een lijn te vinden tussen ijzer, geheugen en bloed.’

‘Ik heb Tiri en Leanne voorzien van een skelet met veel ijzer. Bedoel je dat?’

Elèn schudde zijn hoofd. ‘Nee. Of misschien wel, ja. Een skelet heeft een vaste structuur en bevat zuivere ijzerverbindingen. Bloed bevat amorfe ijzer-eiwit complexen en vloeit zonder onderbreking. Dat geldt voor mensen en dieren gelijk.’

‘Met dit skelet heb ik een vrij constante verbinding met het planeetgeheugen, zonder veel ruis. Bedoel je dat?’

‘Misschien heeft het vloeiende te maken met de vrije wil,’ peinsde Elèn.

‘Dat is een mogelijkheid,’ gaf de Reiziger toe. ‘Mijn verbinding is helder en de gegevensoverdracht is eenduidig. Ik kan me voorstellen dat met vloeibare ijzerverbindingen wel contact bestaat, meer ongericht, niet stuurbaar.’

‘Het heeft vast te maken met intuïtie,’ zei Elèn bedachtzaam. ‘Met een rondstromende antenne heb je oneindig veel keuzemogelijkheden.’

‘Dan heb je wel een uiterst gedisciplineerde geest nodig om er iets aan te hebben.’

‘Precies!’ Opgewonden stond Elèn op. ‘En wie hadden die discipline? Wetenschappers, musici, sjamanen, kunstenaars, filosofen, staatslieden. Zelfs ambachtslieden. Zelfs veroveraars en koningen. Lieden die uitmuntten in vaardigheden waar grondige kennis, lange oefening en goede leermeesters voor nodig zijn.’

‘Ik begin te zien waar je naar toe wilt. Het is het verschil tussen statische kennis, zoals de mijne, en dynamische kennis plus intuïtie, waardoor de mens in staat was te scheppen.’

Ze keken elkaar triomfantelijk over het hoofd van Tiri aan.

‘Ik begrijp nu hoe hun muziek kon ontstaan,’ zei Leanne met ontzag in haar stem.

‘Ik zie alleen nog steeds niet hoe ze hun eigen levensfeer en de schoonheid die uit hun eigen handen kwam, zo grondig konden vernietigen dat ze hun eigen voortbestaan hebben beëindigd.’

Met een zucht ging Elèn weer zitten. Even had hij vrijheid ervaren in het denken over de grootsheid van de mens. Een kort moment had hij zich visionair uit kunnen drukken. De nuchtere opmerking van de Reiziger had hem echter met de haren bij het allesoverheersende, onoplosbare vraagstuk terug gesleept. Een doodlopende

weg. Er waren geen afdoende antwoorden of verklaringen. Het kosmische experiment was drie keer mislukt en annulering was daarvan de consequentie geweest. Het duurde even voordat hij merkte dat Leanne en Tiri afwachtend naar hem zaten te kijken.

‘Wat is er?’

‘Ik begrijp dat het smartelijk voor je is om geheugen van het experiment mens te zijn,’ begon Leanne voorzichtig te formuleren. ‘Er is echter een nieuwe bevolking van de Aarde. Ook een geheugen heeft een rol te spelen in het ontvouwen van de toekomst.’

Verrast antwoordde hij: ‘Hier spreekt Leanne, niet de Reiziger zoals ik die hebben kennen.’

Ze lachte even. ‘Dat heb je goed gezien. De Reiziger was gekomen als objectieve waarnemer, als onaangedane verzamelaar van gegevens en kennis. Onze discussie daarnet heeft me laten zien dat kennis alleen betekenisvol is als het in een dynamische kontekst wordt geplaatst. Dat je er wat mee moet doen.’

‘Ik weet wat je bedoelt!’ riep Tiri blij. ‘Net als met het vlot! Ik had een herinnering hoe ik met rietstengels boomstronken aan elkaar kon binden.’ Hij begon te schateren. ‘En hoe! Midden op de rivier viel het vlot al uit elkaar.’ Hij ging weer zitten en begon opgewonden met een stokje lijnen in de grond te krassen. ‘Ik heb nu bedacht hoe ik het veel sterker kan maken. Als ik het riet in elkaar draai... en hier en hier een boomtak dwars op de andere...’ Hij liet zijn tekening zien. ‘Zo wordt het een beter vlot. Elke keer als ik een vlot maak zal ik het beter kunnen maken.’

Leanne streelde hem over zijn hoofd. ‘Dat is precies wat ik bedoel, Tiri.’

Ze legde haar andere hand op de arm van Elèn. ‘Als jij zelf navolgt wat je mij vandaag hebt uitgelegd, zou er dan niet een nieuwe beschaving kunnen ontstaan?’

33. Een beroep en een apotheose

Tiri legde nieuw hout op het vuur, iets waar hij elke keer plezier aan beleefde. Het was een groot vuur, de vonkenkolom steeg uit tot boven de kruinen van de bomen. De dansende vlammen brachten Elèn en Leanne geleidelijk in trance. Ze bleven onbeweeglijk zitten toen rondom het vuur vele grote en kleine gedaanten zichtbaar werden.

‘Ik heb hen geroepen met het vuur,’ zei Tiri opgewekt, terwijl hij een nieuwe stronk in het vuur schikte. ‘Ze willen jullie wat vragen.’

Elèn knikte bedachtzaam. ‘Ik wist niet dat je zo vertrouwd was met natuurwezens, Tiri.’

‘Dat kan toch niet anders? Ik ben er van gemaakt!’ lachte hij.

Elèn knikte weer. ‘Daar heb ik even niet aan gedacht. Wat willen ze ons vragen?’ ‘Vraag het hen zelf maar.’ Tiri verdween uit de lichtkring om, zo te horen, nog meer hout aan te slepen.

Elèn ging staan en keek de kring natuurwezens rond. Het waren voornamelijk boselfen, enkele kobolden en de faunen van de bomen om hen heen.

‘Kan je ons leiding geven?’ De vraag werd door de groep in zijn bewustzijn geplaatst, hij hoorde het alsof de boself tegenover hem tegen hem sprak.

Hij drong zijn eerste impuls om meteen te weigeren terug en vroeg: ‘Waarmee?’ ‘Ordenen.’

‘Leg het me uit, alsjeblieft.’

Er waren nu individuele stemmen te horen. ‘Er is niemand meer om ons te zeggen wat we moeten maken en wat niet.’ ‘De engelen zijn weg.’ ‘Tegelijk met de mensen.’ ‘Alles loopt nu door elkaar.’ ‘De wezens van het verval tasten alles aan.’

‘De watergeesten zijn stuurloos en vernietigen telkens wat we opgebouwd hebben.’ ‘We zijn bang.’

Met deze laatste hartenkreet stopte de kakofonie van boodschappen.

‘Ik hoor zeggen dat jullie bang zijn,’ antwoordde Elèn. ‘Is dat nieuw? Ik bedoel, ik weet niet anders dan dat elementaalwezens en beschermgeesten niet zoiets kennen als angst.’

‘Ja, wij zijn bang.’

‘Waarvoor?’

‘Dat weten we niet.’ ‘Dat het nooit meer goed komt.’ ‘Dat wij moeten verdwijnen.’

‘Dat de wilde elementalen de wereld overnemen.’ ‘De beschermgeesten waar wij voor werkten zijn zelfs weg.’ ‘Alles is vernietigd, alles vervalt.’

Een lange faun kwam naar voren. ‘Wij faunen hebben geleerd om bomen tot schoonheid te brengen. Daar is veel tijd voor nodig en veel stabiliteit. Doordat alles verwildert en de watergeesten land overstromen, zodat onze bomen verdrinken, verliezen wij het van de wilde faunen, die ten koste van elkaar wedijveren om zoveel mogelijk zonlicht te vangen. Er is geen landschapsengel meer om de groei te sturen naar schoonheid.’

Een boself en een kobold kwamen samen naar voren.

‘Wij zijn ooit, dankzij een mens, vrienden geworden en beheren samen deze heuvel en het bos erop. Wij zijn bang dat de waterwezens het land overstromen. Dan gaan onze bomen dood...’ ‘En de grond verdrinkt met alle dieren die er in wonen,’ gromde de kobold. ‘We zijn bang dat de wezens van het verval alles krijgen. Ook ons bos,’ eindigde de boself.

‘Kom eens hierheen!’ riep Tiri vanaf de waterkant. ‘Hier is een waterwezen dat ook wat wil zeggen.’

Omringd door de elementale wezens liepen Leanne en Elèn naar de rommelige

strook waar het water land overstroomd had. Landplanten stonden te sterven tussen bomen die dood of bijna dood waren. Er was nog geen enkel organisme te zien dat in of bij het water leefde. Geen vis, geen kikker, geen waterplant. Het water was doods en stonk. De hele stervende strook tussen water en land was overdekt met een soort draderige schimmel.

‘Dat zijn de wezens van het verval,’ zei de kobold somber. Hij had Elèn’s afschuw opgemerkt. ‘Zij zuigen de levenskracht uit stervende en verwaarloosde dingen. Ook uit de dingen die de mensen hebben gemaakt. Vooral uit hun huizen.’

Boven het zompige moer verschenen dwaallichtjes.

‘Pas als de wezens van het verval het leven er uit hebben gezogen kunnen wij vuurwezens de materie transformeren,’ zeiden ze. ‘Voorlopig hebben ze het nog te druk met de stervende organismen. Wij kunnen nog niet aan de gang.’

Er had zich intussen een hele menigte verzameld aan de waterkant. De mare dat er mensachtigen waren gekomen trok van heinde en verre natuurwezens aan.

‘Waar is dat waterwezen waarvoor je ons riep, Tiri?’ vroeg Leanne.

‘Hij wacht daar. Waar het dieper is. Tot we er allemaal zijn. Hij vindt het afschuwelijk in de modder langs de kant.’

‘Goedendag allemaal,’ klonk het bedeesd.

Er viel een stilte.

‘Wie ben je en wat is je taak?’ vroeg Elèn.

‘Ik heb geen naam meer die er toe doet. Ik was de beschermgeest van de rivier die hier gelopen heeft. Voordat de zee het land verzwolg.’

‘Kan je niet terug naar je bron?’

‘Ik ben ten eerste geen bronnimf, maar een nixe. Ik was verantwoordelijk voor de hele waterloop tot in de zee. Ten tweede was mijn rivier een laaglandrivier. Ook de bron is verdwenen.’

‘De landelementalen willen graag dat het water ophoudt alles te vernietigen waar zij verantwoordelijk voor zijn.’

‘Er zal een nieuw evenwicht moeten groeien. Dat kan heel veel tijd in beslag nemen.’

De kobold stapte naar voren en zei: ‘Er is niemand meer die ons sturing geeft. Hebben de watergeesten die wel?’

‘Nee,’ zei de nixe treurig. ‘Ik ben verdwaald in brak water en zoek al lange tijd naar een steun of een iemand die richting kan geven. Niemand van ons watergeesten weet wat hij moet doen. Zelfs de kustzee is in verwarring, want zijn water golft boven land waar het niet thuishoort.’

‘Zijn er tekenen dat de zeespiegel verder zal stijgen?’

‘Nee. Al het ijs in zee gevallen. De zeespiegel zal vanaf nu langzaam kunnen gaan zakken als de ijsreuzen weer vat op de sneeuw krijgen. Dan zal het ijs weer gaan

groeien.'

'Wat hebben jullie nodig?'

'Leiding,' was het unanieme antwoord van duizenden elementalen en natuurwezens.

Elèn had al vanaf de mensentijd de noodzaak ervan gezien. Al die tijd was hij bang geweest dat hem de vraag gesteld zou worden. 'Van wie?'

'Van jou natuurlijk,' gromde de kobold.

'Waarom?'

'Jij was ooit vuurmeester, toen je nog tot ons rijk behoorde. Je bent mens geweest en nu heb je een nieuwe vorm. Jij hebt meer overzicht dan wij.'

'Ik heb gezien hoe het fout is gegaan. Ik heb teveel twijfel om leiding te geven.'

'Samen met de kleine en de vreemde zou je het kunnen,' pleitte de nixe. 'Kijk maar wat je al gedaan hebt. De landwezens zijn gerustgesteld, alleen door mijn antwoord op jouw vraag. Ik zou er zelf nooit op gekomen zijn om de landwezens te zeggen dat de zeespiegel niet verder zal stijgen.'

'Ik zal jullie leren met elkaar te overleggen.' Opeens wist Elèn op welke wijze hij zijn beperkte vermogens in zou kunnen zetten voor deze verdoolde natuurwezens.

'Ga je dat ook aan de anderen van jouw soort vertellen? Wij zijn niet de enigen die leiding nodig hebben,' vroeg de nixe bescheiden.

'Wij zullen met onze verwanten spreken,' beloofde Elèn.

Een golf van opluchting omhulde de drie Reizigers.

Elèn had verwacht dat hij nog bedrukker zou zijn geworden door dit appèl. In plaats daarvan voelde hij een verwachtingsvolle energie. Hij had behoefte om dit te delen en riep Leanne, die al die tijd afzijdig had gestaan.

'Wat doet dit met jou, Reiziger?'

'Het is erg verwarrend,' bekende de Reiziger. 'Ik bemerk een tweevoudigheid bij mezelf. Als Leanne ben ik opgewonden bij het vooruitzicht leiding te kunnen geven aan het herstel van de planeet. Want dat is toch wat ze ons vragen?'

Elèn knikte. Hij zag bij deze woorden Leanne met een intense blik alles om zich heen opnemen.

'Aan de andere kant kan ik mijzelf niet verloochenen als objectieve waarnemer.' Terwijl de zinnen werden uitgesproken keek Leanne Elèn ernstig aan. Het werd hem duidelijk dat er iets heel bijzonders aan het voltrekken was.

'Maar je bént toch tweevoudig?' zei hij zachtjes. 'Kijk dan toch! Een deel van je huist in de avatar Leanne, die zich steeds meer als zelfstandig wezen gaat gedragen. Je werkelijke fysieke lichaam is toch de ring om de planeet?'

'Zeker.'

'Die blijft toch functioneren als opslagmedium voor alle gegevens die je de moeite waard vindt?'

‘Dat gaat vanzelf.’

‘Waar maak je je dan druk om?’

‘Ik ben mezelf niet meer.’

Elèn zuchtte. ‘Dat geldt voor ons allemaal, Reiziger. Deze planeet is aan haar lot overgelaten. Niemand van haar verzorgers is nog zeker van zijn plaats in de hiërarchie. Sterker nog: de hiërarchie zelf is in ontbinding!’

‘Ik kan dat maar niet vatten,’ zei de Reiziger.

‘Daarin staan we samen. De engelenhiërarchieën hebben eonen lang leiding gegeven aan de ontwikkeling van deze planeet. Allemaal ten behoeve van het experiment mens. Na vele, soms minder, soms meer geslaagde modellen is er dan een mens met vrije wil gevormd, Homo Sapiens, zoals ze zichzelf noemden. Hij werd losgelaten op de wereld. Werkelijk losgelaten bedoel ik dan. De engelen voerden hun plan uit. Het mislukte een paar keer, maar ze begonnen gewoon opnieuw.’

Elèn werd overvallen door een soort wanhopige razernij. ‘De derde keer móet het lukken. Ze nemen zich voor om na afloop van het diepste punt van de materiecycclus, het Kali Yuga, de leiding over de Aarde aan de mensen te geven.’ Hij zwaaide zijn vuist naar de hemel. ‘Jullie zagen toch wel dat de mensen het niet konden! Ze wisten niet eens meer dat er elementalen bestonden! En toch trokken jullie er tussenuit!’ schreeuwde hij. ‘Te vroeg!!’

Hijgend ging hij zitten. ‘Ze lieten het aan de mensen over en toen die het niet konden, elimineerden ze de mens en vertrokken,’ huilde hij. ‘En ik heb ze daartoe zelf geadviseerd.’

34. Bekentenissen

Tiri, die bescherming bij Leanne had gezocht tijdens Elèn’s uitbarsting, kroop naar hem toe.

‘Moet je huilen?’

‘De engelen zijn te vroeg vertrokken, lieve jongen.’ Elèn trok Tiri tegen zich aan.

‘De mensen kwamen net uit een verschrikkelijk zwaar tijdperk. Hun wetenschap begon net te doorzien hoe de kosmos in elkaar zit.’

‘Wat?’

‘Hier en daar waren er geleerden die lieten merken hoe ze over de dingen dachten. Dat waren de moedigen. De meesten hielden het bij hun beperkte feiten, of ze spraken alleen met collega geleerden. Het drong te weinig door naar de gewone mens. Dat zeg ik verkeerd. Naar de mensen die maatschappelijk en economisch leiding gaven. De machtigen der Aarde.’

‘Als de engelen waren gebleven... was het dan wel goed gegaan?’

‘Jij stelt betere vragen dan ik antwoorden weet, Tiri.’

‘Zeg het nou.’

‘Ik weet het niet. Ik weet alleen dat de wetenschap van de mensen nog geen kans had gekregen zich voldoende te ontplooien voor de kennis die nodig is om de Aarde te besturen. Daarom riep ik: te vroeg!’

‘Van wanneer stamt hun muziek?’ vroeg de Reiziger.

‘De muziek die jij zoekt is in de laatste paar honderd omlopen van het Kali Yuga en kort daarna gecomponeerd.’

‘Ik kan de goddelijkheid van hun muziek nog steeds niet rijmen met de verschrikkingen die de mens heeft aangericht,’ zei de Reiziger, waarbij Leanne meewarig haar hoofd schudde.

‘Het is ook niet te rijmen!’ zei Elèn heftig. ‘In dezelfde periode dat ultieme schoonheid in klankharmonieën werd geschapen, werden mensen als slaven verkocht en beestachtig behandeld. In dezelfde periode dat grote denkers de mensheid verder hielpen, werden miljoenen mensen in uitzichtloze oorlogen afgeslacht.’

‘Mensen waren blijkbaar tot grote uitersten in staat,’ peinsde de Reiziger.

‘Ultieme schoonheid, onbaatzuchtige liefde, onvergelijkelijk plezier naast vernietiging, haat, onverschilligheid.’

‘Zit er werkelijk niets van die extreme ambivalentie bij jou, Elèn? In jouw soort, kan ik beter vragen?’

Het bleef stil.

‘Ik bedoel, ik heb het niet bij jou of bij Lea aangetroffen. Ik vond alleen maar een grote gelijkmoedigheid en een neiging tot somberheid.’

‘Natuurlijk heb ik daar over nagedacht,’ begon Elèn. ‘Wat zeg ik? Ik heb tijden lang over niets anders nagedacht.’

‘En?’ vroeg Leanne toen het weer stil bleef.

‘Ik heb die ambivalentie wel gevonden,’ bekende hij, ‘meer in de vorm van een herinnering dan als een attitude.’

‘Wat bedoel je daarmee?’ Ze ging verzitten, het werd spannend.

‘Beide neigingen zijn mij bekend, zowel om het extreem goede te doen als het extreem kwade...’ Ze kon zien dat hij er moeite mee had zijn diepste wezen te laten zien.

‘Ik kén het!’ zei hij opeens fel. ‘Maar ik kán het niet!’

‘Rustig maar,’ suste Leanne en legde haar hand op zijn arm. ‘Ik ben onder de indruk dat je het aandurft je zelfonderzoek met me te delen.’

‘Ik weet waarom wij niet gemeen kunnen zijn,’ zei Tiri, die aandachtig had zitten luisteren. ‘Alles wat niet goed is zit buiten ons. De wezens van het verval en de demonen.’

Elèn keek verrast op uit zijn broeierige zelfkastijding. ‘Hij heeft gelijk!’

Leanne keek Tiri ernstig aan. ‘Hoe kom je daar zo bij, lieverd?’

‘Ik heb ook nagedacht. In mijn dromen,’ zei hij verlegen. ‘Ik vroeg me af waarom er wezens zijn die alles afbreken. Demonen zijn nog van de mensen, dat begreep ik wel, maar om ons heen zijn niet alleen wezens van groei, ook van doodgaan. Ik kreeg antwoord: dat is voor het evenwicht.’

‘Dus goed en kwaad zat er bij mensen even sterk in,’ fluisterde Leanne ontzet. ‘Wat een vreselijke erfenis. Daar valt toch niet mee te leven?’

‘Het was noodzakelijk,’ zei Elèn, nog steeds ten prooi aan een diepe somberheid. ‘Alleen een wezen dat in zich zelf goed en kwaad herkent en erkent, kan een spiegel voor het goddelijke zijn.’

‘Hoe heb jij dat ervaren, Elèn? Je bent mens geweest.’

‘Ik heb het niet echt ervaren, Leanne,’ zuchtte hij. ‘Ik ben maar twee keer mens geweest. Ik had net de overstap gemaakt vanuit het elementale rijk. Daar is die tweedeling uitwendig, zoals Tiri ons duidelijk maakte.’

‘Je hebt wel in een aardstoffelijk lichaam geleefd, met al zijn noden en feilen.’

‘Ik heb nooit gebrek geleden, ik heb nooit hoeven te vechten om eten, om onderdak, om een territorium of om een vrouw. Ik herinner me dat ik neigingen tot geweldpleging heb voelen opborrelen, als gasbellen uit een moeras. Zodra echter zo’n bel aan de oppervlakte kwam spatte die uit elkaar in het licht.’

‘Licht. Dat is de sleutel,’ mompelde Leanne voor zich uit.

‘Angst verduistert het licht,’ vulde hij aan. ‘Ik heb nooit die diepe existentiële angst gekend waar veel mensen aan leden. Ik ben me altijd van mijn afkomst bewust geweest. Soms minder, soms meer, het was in ieder geval nooit weg.’

‘Heeft het met scheppingskracht te maken?’

Bedachtzaam schudde hij zijn hoofd. ‘Met inventiviteit misschien. Vanuit zijn allesoverheersende overlevingsdrang vond de mens steeds vernuftiger werktuigen uit. Om te kunnen scheppen is een afstemming nodig op het Al. Een innerlijke volheid, die als een orgasme naar buiten komt in de scheppingsdaad.’

‘Heb jij als mens scheppingen gedaan?’

Elèn aarzelde met zijn antwoord.

‘Ja, ik heb de extase gekend van de schepping,’ bekende hij tegen zijn zin.

Leanne keek hem met respect aan. ‘Je bent een vat vol tegenstrijdigheden, Elèn.’

‘Meer dan je kunt vermoeden,’ mompelde hij.

‘Heb jij als mens geweld gebruikt?’

‘Dat is een schot voor de boeg, Reiziger.’

‘Wat bedoel je daar mee?’

Hij grinnikte halfslachtig. ‘De mens had op een gegeven moment oorlogsschepen met kanonnen. Apparaten die projectielen afschieten. Als ze een vijandig schip wilden laten stoppen, vuurden ze eerst een waarschuwingschot af voor de boeg

van het andere schip. De waarschuwing betekende: het volgende schot is raak!
Leanne glimlachte. 'Ja, kluzenaar, ik houd je onder schot. Je bent gewaarschuwd.
Nu je antwoord graag.'

'Je laat er geen gras over groeien,' zei hij spottend. 'Dat betekent...'

'Ik begrijp de uitdrukking,' zei Leanne droog. 'Je antwoord.'

Elèn zuchtte. 'Goed dan. Geen fysiek geweld.'

'Dat houdt in...'

'Ik vind zelf dat ik niet altijd eerlijk ben geweest, dat ik soms erg veel druk heb
uitge oefend, anderen niet heb vrij gelaten,' bekende hij met neergeslagen ogen.

'Heb je gelogen?'

'Ja.'

'Heb je anderen benadeeld?'

'Niet bewust,' fluisterde hij amper hoorbaar.

'Is er geweld tegen jou gebruikt? Tegen jou gelogen?'

Verrast keek hij op.

'Niet fysiek. Men heeft mij wel gemanipuleerd en tegen me gelogen, maar er is,
zelfs in de laatste dagen van mijn leven, nooit geweld tegen me gebruikt.'

'Weet je ook hoe dat komt?'

'Dat weet ik wel,' zei Tiri parmantig. 'Je hebt geen vat op hem. Ik wel, omdat hij
van mij houdt en jij ook. Anderen zien hem niet echt. Ze kijken langs hem heen.
Dat heb ik zelf gezien.'

'Wanneer dan?'

'In mijn dromen.'

'Wat heb je dan gedroomd?'

Tiri keek met ogen vol aanbidding naar Elèn op. 'Van jou,' fluisterde hij. 'Ik was
toen nog niet geboren. Als Tiri, bedoel ik. Ik was je vrouw.'

Elèn zat doodstil. 'Ik wist het, ik wist het,' fluisterde hij. Hij trok Tiri tegen zich aan
en gaf hem kusjes op zijn opgeheven gezicht. Met betraande ogen keek hij naar
Leanne. 'Wist je dit, Reiziger?'

Leanne liepen de tranen over de wangen terwijl ze heftig haar hoofd schudde.
'Ik wist dat niet, Elèn,' fluisterde ze schor. 'Ik denk dat Tiri zich zelf aan mij heeft
gepresenteerd om manifest te worden.'

De jongen beaamde dat door met zijn hoofd te knikken.

Uitgeput door de emoties kropen ze in elkaars armen en gaven zich over aan het
droombewustzijn.

35. Over scheppingkracht

‘Er zijn veel dingen op hun plaats gevallen,’ peinsde Leanne hardop na hun zonnebad. ‘Ik wil graag verder gaan met ons gesprek op het punt waar we gister op een zijspoor terecht kwamen. Ik wil het verband uitdiepen tussen de extreme ambivalentie van de mens en zijn scheppingskracht.’

‘Je zou het ook kunnen benaderen vanuit de richting die Tiri gister aangaf,’ zei Elèn opgeruimd.

‘Wat bedoel je?’

Tiri keek hem nieuwsgierig aan, attent geworden toen zijn naam viel.

‘In hoeverre kan je bij mij en de andere ‘nieuwe elfen’ nog spreken van vrije wil. In hoeverre zijn wij in staat te scheppen?’

‘Hm, dat is misschien indirecter, maar we hebben wel meer gegevens,’ gaf Leanne toe. ‘Begin maar.’

‘Ik heb op het moment net genoeg vrije wil om ergens ‘nee’ tegen te kunnen zeggen,’ zei Elèn een beetje schamper.

Tiri begon te lachen. ‘Niet! Toen de boselfen en de aardgeesten en de watergeest je vroegen om leiding te geven wilde je dat niet, maar je gaat het toch doen.’

Elèn duwde hem omver en moest ook lachen. ‘Hij heeft gelijk, weet je.’

‘Denk je dat je, ooit misschien, in staat zal zijn om te scheppen?’

Elèn wilde al met zijn hoofd schudden toen hem iets inviel. ‘Op dit moment voel ik me niet in staat ook maar iets productiefs te doen. Ooit, in een verre toekomst, is het misschien mogelijk. Ja, ik bespeur in mijn wezen de wens om te scheppen. In feite is het een herinnering aan mijn mensentijd. De kracht tot scheppen is nog latent aanwezig. Ik zal me echter moeten ontwikkelen om het vrij te maken.’

‘Dat is een helder antwoord.’

‘Dat ben je niet van me gewend, hè?’

‘Nee,’ lachte Leanne. ‘Je weet meestal onder een direct antwoord uit te draaien. Ik moet je soms echt een schot voor de boeg geven.’

Hierop zei hij wijselijk maar niets.

‘Heb ik die kracht ook?’ wilde Tiri weten. ‘Ik ben toch ook een mens geweest? Ik wil ook dingen maken. Nieuwe dingen.’

‘Ja, mijn jongen,’ zei Elèn. ‘We hebben het allemaal. We zijn allemaal mensen geweest. Behalve Leanne, maar die lijkt zoveel op Lea dat ze het ook wel zal hebben.’ ‘Meen je dat?’

Elèn keek haar ernstig aan. ‘Ik denk het wel, Leanne Reiziger. We hebben al eerder geconcludeerd dat jij beïnvloed wordt door de kosmische zone van vrije wil. Dit is de tweede avatar waar je je echt mee vereenzelvigd. Je hebt ongetwijfeld latente scheppingskracht in je.’

‘Wat moeten we doen om die manifest te laten worden?’

‘Ik eerst, ik wil beginnen!’ riep Tiri enthousiast uit.

Elèn dacht even na.

‘Ik heb geen recept of zo,’ begon hij aarzelend. ‘Ik heb wel herinneringen hoe het bij mij ging.’

‘Vertel!’ riep Tiri. Van opwinding stond hij op en begon rond Elèn te dansen.

‘Ga even zitten,’ zei die lachend. ‘Ik wordt draaiërig van je gesprëng.’

Gehoorzaam ging Tiri tegenover hem zitten, naast Leanne, die gespannen zat te wachten tot Elèn begon te spreken.

‘Het begint met een wens om iets moois te maken,’ begon hij. ‘Schoonheid is de sleutel. Iets lelijks maken is namelijk geen scheppen. Eigenlijk het tegenovergestelde: iets lelijks maken is een parodie op het scheppingsproces.’

‘Wat is lelijk?’ wilde Tiri weten.

‘Daar ben ik ook wel benieuwd naar,’ vulde Leanne aan.

‘Iets is lelijk als je iets namaakt, maar heel slecht. Of als je zomaar iets in elkaar flanst zonder op te letten of zonder respect voor de materialen die je gebruikt. Zonder respect voor de elementale wezens van die materialen.’

‘Dat is een bruikbare definitie,’ zei Leanne tevreden.

‘Heeft alles een elementaal wezen?’ vroeg Tiri. ‘Ook deze stok?’

Elèn keek naar de gloeiende tak die Tiri uit het vuur had gehaald.

‘Er zitten alleen hele kleine aardwezentjes in het hout, denk ik. De faun van de boom waar die tak van afkomt, heeft wellicht al weer een nieuwe boom. De tak is al lang dood. De wezens van het verval hebben het leven er uit gezogen, nu zijn de vuurwezentjes het dode materiaal aan het verteren. Daarmee komen ook de aardwezentjes vrij die nu nog in het hout zitten. Zij vormen de minerale as die overblijft na de verbranding van het hout.’

‘Goh,’ zei Tiri, onder indruk. ‘Ik wist niet dat er zoveel aan een dode tak vast zat. Hoe weet je dat toch allemaal?’

‘Daar ben ik ook benieuwd naar,’ lachte Leanne.

‘Ik ben geheugen. Ik vergeet niets. Wat ik je nu vertel weet ik al heel lang.’

‘Toch vind ik het knap,’ zei Tiri stellig. Hij legde de tak weer terug en bestudeerde hoe de vlammen het hout langzaam verteerden.

‘Eerst vlamt het heel fel,’ zei hij. ‘Daarna wordt het zwart.’

‘De vlammen bestaan uit brandend gas. Het zwarte is houtskool, voornamelijk koolstof,’ legde Elèn uit.

‘Zijn die vlammen luchtwezentjes?’

‘Nee, dat...’

‘Ik weet het al!’ onderbrak Tiri Elèn’s uitleg. ‘De vlammen zijn vuurwezens, de rook zijn aardwezens die door de luchtwezens meegenomen worden.’

‘Dat heb je knap bedacht! Er zijn nog meer elementalen bij betrokken. Waterwezens helpen om de rook weer op de aarde te krijgen door de rookdeeltjes met de regen uit de lucht te halen.’

‘Wat leuk! Als de aardwezentjes terug zijn kunnen ze opnieuw hout worden, toch?’

‘Of een bloem, of een dier, ja.’

‘Wat gebeurt er als ik van een stuk hout iets maak?’

‘Zoals wat?’

Daar moest Tiri even over nadenken. Leanne maakte er gebruik van door te vragen: ‘Wat zijn je plannen, Elèn?’

‘Waarom zou ik plannen moeten hebben?’

‘Omdat je niet meer alleen bent, kluizenaar.’

‘Nee, dat is zo.’ Zijn goede humeur sloeg om.

‘Er is een beroep op jou gedaan om de natuurwezens leiding te geven,’ ging ze meedogenloos door.

Hij keek op en zei, bijna vijandig: ‘Ik ben me bewust van mijn verantwoordelijkheden, Reiziger, al probeer ik ze te ontlopen. Vertel me: wat is jouw rol hierin?’

Nu was het Leanne’s beurt om haar ogen neer te slaan.

‘Ben je, ondanks alles, nog steeds alleen maar in mensenmuziek geïnteresseerd?’

Ze sloeg haar ogen op en keek hem fel aan. ‘Ja!’ zei ze. ‘Als ik die muziek weer tot leven kan wekken is het bestaan van de mens niet voor niets geweest!’

‘Wat heb jij met de mens?’ vroeg hij op een denigrerende toon. ‘Wees blij dat je de verwarring niet hebt meegemaakt die ze teweeg brachten.’

‘Nee kluizenaar, zo kom je er niet onderuit!’ riep Leanne. ‘Alles wat ik hier aantref, de planeet zelf en alles wat er op leeft, is getekend door de mens. Zonder voortzetting van wat de mensen in gang hebben gezet zal deze planeet wegwijnen!’

‘Is dat de conclusie van je onderzoek?’ sneerde Elèn.

Leanne stond op, bevend van woede.

‘Pas maar op dat je niet in je rancune stikt!’ riep ze en beende weg.

‘Nou doe je het weer,’ zei Tiri verwijtend.

‘Zij gaat weg, niet ik!’ raasde Elèn.

‘Je moet niet zo rot tegen haar doen!’ schreeuwde Tiri. Hij pakte een brandende tak uit het vuur en rende achter Leanne aan.

Toen hij gekalmeerd was stond hij op om Tiri en Leanne te zoeken. Ze waren niet in de buurt. Voorzichtig polste hij of hij hen kon waarnemen. Hij werd alleen de buitenkant van hun geest gewaar. Ze waren ver weg en hielden zich afgesloten.

II ELÈN'S REIZEN

36. Gesprek met de Groten

Mistroostig ging Elèn bij de resten van het vuur zitten. Waarom was hij zo snel geïrriteerd? Was het omdat een buitenstaander hem op zijn verantwoordelijkheden wees? De Reiziger bleef, ondanks zijn aardse avatar, een wezen uit de ruimte. Buitenaards. Was hij desondanks deel gaan uitmaken van de ontwikkelingen op de Aarde? Leanne werd echt kwaad...

Was het dat de Reiziger bij hem een sprankje hoop op herstel had gewekt? Hoop die hij bij zichzelf niet wilde toelaten omdat hij zo verschrikkelijk bang was teleurgesteld te worden? Hij schrok er van terug om dat dieper bij zichzelf te onderzoeken. Ongedurig stond hij op en wandelde heen en weer op de open plek.

Het had geen zin om hoop te koesteren of verwachtingen. Hij sprak zichzelf streng toe: Gewoon doen wat me voor de voeten komt, besloot hij.

Hij besloot ook om voortaan minder opvliegend te reageren. Niemand kon op dit moment iets over de toekomst van de Aarde zeggen.

Hij wierp nieuw hout op het vuur. De dansende vlammen vertelden hem hoe ze er naar hunkerden om al het dode materiaal te transformeren tot hun minerale bestanddelen, zodat er nieuwe cycli van groei mogelijk werden. Het meeste dode hout lag in het water, waar het bij gebrek aan zuurstof niet wilde verteren.

Hij pakte een fel brandende tak en liep naar de oever. In het licht van het vuur zag het dode water er naargeestig uit. Geleidelijk schakelde zijn zicht over naar het etherische licht.

Zijn afstemming trok tientallen natuurgeesten aan, die om hem heen gingen staan.

‘Ver weg op zee ontwikkelt zich een zware storm,’ meldde een luchtgeest. Gelaten wachtten de landwezens op de volgende golf van vernieling.

‘We zullen eerst het weer tot kalmte moeten brengen,’ zei Elèn tegen niemand in het bijzonder. ‘Zolang kunnen jullie weinig doen. Ik zal mijn verwanten op de vloten benaderen. Zij kunnen wellicht invloed op de zee en de wind uitoefenen.’

Op zijn wens manifesteerde zich de nixe van de verdronken rivier.

‘Roep je broeders, nixe,’ riep hij hem toe.

‘Ze zijn er al, magister. Wij wachten al geruime tijd op uw instructies.’

Elèn onderdrukte een vlaag van ergernis dat er geen ontkomen aan scheen te zijn op leiding te geven, iets wat hij met alle plezier aan anderen had overgelaten.

‘Het water langs de oevers stagneert en staat te rotten. Dat is niet goed,’ zei hij hen.

‘Ik geef jullie opdracht om stromingen op te roepen. Grote en kleine. Het rottende materiaal moet verspreid worden. Het dode hout moet op strandjes verzameld worden om te drogen, zodat het kan branden.’

‘Wij kunnen zelf geen stroming van betekenis oproepen, magister,’ was het antwoord van de watergeesten. ‘Daarvoor zijn we niet groot genoeg.’

Elèn begreep dat hij de zee moest benaderen, wilde er enige beweging in de stagnerende overstroming komen. Dat kon hij via zijn verwanten doen.

‘Goed, ik zal naar de zee toe gaan.’

Een golf van opluchting omhulde hem.

Hij voelde er weinig voor om via het water te gaan en besloot over land naar de dichtstbijzijnde kliffenkust te reizen, waar hij de open zee rechtstreeks vanaf de rotsen kon aanspreken.

Hoewel hij zijn metgezellen miste, was het een genot om alleen te reizen. De vragen van de Ruimtereiziger hadden hem voortdurend van zijn stuk gebracht. Nu hij op zichzelf was kon hij opkomende gedachten langer en dieper uitspinnen. Hij merkte dat hij minder op zijpaden belandde en beter bij de kern van een vraagstuk kon blijven. Toch knaagde de afwezigheid van de Reiziger. Om Tiri had hij rond-uit verdriet. En Leanne...

Hij had veel ontmoetingen onderweg waardoor het gemis naar de achtergrond verdrongen werd. Doordat hij aanvaard had dat hij zich moest inzetten om de elementale wereld van sturing te voorzien, kon hij makkelijker contact maken met de natuurwezens. De reis duurde daardoor langer dan hij aanvankelijk had gewild, maar de oponthouden waren vruchtbaar.

Het kwam eigenlijk overal op hetzelfde neer: de dienende natuurwezens zagen hun domeinen onontkoombaar in verval raken. De afwezigheid van de mens had hun artefacten niet alleen beroofd van fysiek onderhoud, zelfs van hun zin. Onderweg had hij bedacht hoe hij nieuwe zin kon geven aan de relictten. Bij meerdere gelegenheden slaagde hij er in de beschermgeesten te doordringen van de noodzaak tot behoud van hun object. Behoud in de zin van een overblijfsel. Hun oorspronkelijke functies waren dan wel vervallen, als monument konden ze een nieuw bestaansrecht verwerven.

Het makkelijkst ging het met bruggen en viaducten. Het overspannen van een water, weg of diepte was op zichzelf al functie genoeg. Daarbij kwam dat de mensen hun bruggen bijzonder sterk en duurzaam hadden gebouwd. De beschermgeesten hadden hun taken niet verzaakt na het verdwijnen van de mens. Bruggen werden nu gebruikt door dieren en enkele bijna menselijke kobolden en leprechauns.

Afgezien van constructies die te ver waren doorgeroest om nog te redden, kon Elèn de ijzerwezens van de meeste stalen bruggen voldoende op hun verantwoordelijkheden wijzen om verdergaande verpulvering te stoppen.

Moeilijker was het met de boselfen en tuinelfen. Nu de wilde elementalen niet meer in het gareel werden gehouden door menselijke ingrepen, waren tuinen, weilanden en akkers verruigd tot bos in het eerste, ongeordende stadium van ontwikkeling.

Elèn leerde hen samen te werken met grote en kleine plantenetende dieren.

Hij had al zijn overredingskracht nodig om kwijnende beschermgeesten van de vroegere huisdieren van de mens opnieuw hun hoedende taak op te laten nemen. Hij stelde overlegprocedures in, waarbij hij de elementaire neiging tot spelen en feesten schaamteloos gebruikte. Voor het eerst in hun bestaan gingen aardwezens, boswezens, dieren, faunen en landschapsbeschermers een gezamenlijk plan uitvoeren, waarbij elke activiteit ondersteunend was voor weer andere. Grote grazers zoals verwilderde paarden, runderen, schapen en geiten werden ingezet om de woekerende wilde elementalen terug te dringen.

Tevreden over de veranderingen die hij teweeg bracht reisde Elèn verder. Hij meed de ruïnes van steden. Die waren een astrale jungle van demonen, wezens van het verval en onbekende Anderen, zoals de wezens van het duister werden genoemd. Het verval van de gebouwen was na meer dan honderd omlopen zonder onderhoud op zijn hoogtepunt en niet te stuiten.

Nergens op zijn tocht naar het zuidwesten stuitte hij op sporen van verwanten. Toch moesten er solitaire rondzwerven of als kluizenaar leven, zoals hij, vóór de komst van de Ruimtereiziger. Het was een tweede natuur geworden om de plaatsen te mijden waar hij een elfachtige kon vermoeden. Vermoedelijk hadden zij even weinig lust om hem te ontmoeten als hij hen. Hij wist van het bestaan van grote en kleine gemeenschappen. Waarschijnlijk zaten die in de bergen, waar de lucht en het licht zuiver waren en de mens nauwelijks sporen had achtergelaten.

Hij had niet geweten dat er gemeenschappen waren die op vloten op zee leefden. De informatie van de Reiziger had hem geschokt, ook al had hij geprobeerd het niet te laten merken. Die vermaledijde buitenaardse onderzoeker was er zelfs in geslaagd Lea op te sporen. Elèn zuchtte. De empathie van de Reiziger ging blijkbaar zover dat hij langs de lijnen van Elèn's lang begraven verlangen feilloos zijn vroegere geliefde had weten te vinden.

Toen bij op de hoge kliffenkust arriveerde was het inmiddels bijna winter. De reis was inspannend geweest. Hij was zo opgegaan in zijn nieuwe verantwoordelijkheid als instructeur van natuurwezens, dat hij nauwelijks een gedachte had kunnen wijden aan Leanne en Tiri. Hij vermoedde dat ze naar de vloten waren gegaan.

Hij daalde af langs een pad tot het onder water verdween. Er stond een straffe wind uit zee, nog net geen storm.

'Zee, wat heb jij nodig?' riep hij. Het was een uitdaging om in de harde wind zijn luchtstem te gebruiken.

'Lucht, wat heb jij nodig?' brulde hij.

Focus.

Voor zijn voeten kalmeerde de branding, rond zijn hoofd nam de wind af. Een zonnestraal raakte de aarde, een tweede, meer en meer gaten verschenen in het donkergrijze wolkendek.

Elèn ging op een kei zitten.

‘We hebben gehoord dat je bereid bent je rechtmatige plaats in te nemen,’ klonk een stem als een klok.

Elèn stond op en boog. Niet ver uit de kust had een ontzagwekkende etherische verschijning zich in zee afgetekend.

‘Inderdaad, ik ben de diepzee,’ kwam het antwoord op zijn onuitgesproken vraag. ‘Ik ben de hoogste autoriteit van het waterelement, nu de engelen ons aan ons lot hebben overgelaten.’

Elèn boog nogmaals, en keerde zijn gezicht naar de hemel.

‘Welkom, nieuwe elf,’ klonk het. ‘Geen handige aanspreekvorm. Kan je niet wat eenduidigers verzinnen?’

‘Bent u de hoogste autoriteit van het element lucht?’ vroeg Elèn.

‘Van het Noordelijk Halfrond. Mijn broeder van het Zuidelijk Halfrond luistert mee.’

‘De overstroomde kusten smeken om rust, zodat ze kunnen werken aan nieuwe evenwichten,’ viel Elèn met de deur in huis.

‘Dat weten wij,’ dreunde de zee. ‘Het is niet goed dat zoveel land ineens overstroomd is.’

‘Het klimaat komt tot rust,’ verzekerde het luchtwezen. ‘Wij hebben daar erg hard aan moeten werken.’

‘Een nixe die ik in het overstroomde moeras heb gesproken, vertelde me dat de ijsreuzen weer sterker worden.’

‘Ik kan je vertellen dat ze begonnen zijn opnieuw water vast te leggen in landijs. Daarmee verschaffen ze mij en mijn broeder enkele vaste punten, waar we het klimaat aan kunnen verankeren.’

‘Wie stuurt de ijsreuzen aan?’

‘Niemand. Ze zijn op planetair niveau autonoom. Mijn broeder en ik zijn normaal altijd in wisselwerking met hen. Wij voeden hen en zij voeden ons. Ijsreuzen staan, net als wij, onder invloed van de zon, de maan en de grote planeten. Soms zijn ze erg groot, dan spreken we van een ijstijd. Soms zijn ze klein, te klein. Dan spreken we van een crisis.’

‘Toen ik u aansprak hoorde ik “focus” als antwoord op mijn vraag wat u nodig heeft. Wat bedoelt u daarmee?’

‘De diepzee staat op zichzelf en is deel van Gaia,’ dreunde de zee. ‘De wisselwerking met het land is echter grondig verstoord. Mijn ondergeschikten van de kustzeeën hebben daarbij sturing nodig. Die kan ik niet geven voor wat betreft de kwestie met het overstroomde land. Ze zijn er erg ongelukkig mee.’

‘Wat zou hen gelukkig maken?’

‘Je hebt het de nixe al gezegd: gerichte stroming.’

‘Hoe kan ik daar invloed op uitoefenen?’

‘Dirigeer.’

Op het onbegrip dat Elèn vertoonde reageerde het zeewezen: ‘Er hoort een plan te zijn, een ontwerp van geulen, rivieren en estuaria, met stromingen, zandbanken en eilanden. Veranderlijk en toch stabiel. Mijn eb en vloed zullen de ondiepten vullen en weer legen.’

‘Ik zal zand laten opstuiven tot duinen,’ bood het luchtwezen aan.

‘Zand dat mijn ondergeschikten zullen aanvoeren en op stranden deponeren,’ vulde de zee aan.

‘En de rivieren?’

‘Mijn eb en vloed zullen estuaria uitslijpen. De rivieren kunnen daar hun zand en slib laten bezinken. Dan ontstaat er nieuw land, zonder herinnering aan de mens.’

‘Ik zie het,’ zei Elèn. ‘Het is een ontzagwekkende taak. Dat kan ik niet alleen.’

‘Je hebt miljoenen verwanten, verspreid over de planeet. Ik draag er vele op hun vloten. Zij hebben geleerd mij focus te geven, zodat ze veilig zijn als mijn wateren opgezweept worden door de stormwezens.’

‘Stroming in de zee zal de zonne-energie beter verdelen,’ vulde het luchtwezen aan. ‘Dat gaat met water veel doelmatiger en geleidelijker dan als wij van het luchtelement het moeten doen. De spanningen zijn de laatste tijd zo groot dat de stormwezens onhandelbaar zijn geworden.’

Elèn dacht na. Er was nog een kwestie. Het leek hem beter om die tactisch aan te snijden. Daarbij wist hij er beschamend weinig over.

‘Kunt u mij inlichten over de kernsplitsings installaties die zijn overstroomd? Wat is daarmee gebeurd?’

‘Je bent de eerste die ernaar vraagt,’ kwam na enige tijd het antwoord van de diepzee.

‘Ik ben langs deze kusten gereisd, voor een deel onder water, en heb weinig straling bemerkt. Toch moeten er ettelijke installaties onderwater verdwenen zijn.’

‘Hoe zou dat toch komen?’

‘Neem me niet kwalijk dat ik het vraag. Ik weet er gewoon te weinig vanaf.’

‘Ik ook niet, magister. Ik had gehoopt dat jij verklaringen kon geven. Ik wil alleen opmerken dat de mensen grote voorraden levensvijandige stoffen boven de waterlijn bewaarden, die door de vloedgolven overal in mij verspreid zijn geraakt. Er is door het microleven in mij hard gewerkt om die stoffen te neutraliseren. De installaties die jij bedoelt zijn door ketens van undinen geïsoleerd tot op de dag van vandaag. Er zijn grote opofferingen door mijn kleine elementalen geleverd om het leven in mij te beschermen.’

‘Heeft u dat zelf aangestuurd?’

‘Waarom vraag je dat?’

Elèn aarzelde. Het ging om een vaag vermoeden. De diepzee zou het als een belediging kunnen opvatten.

‘Hebben jullie wel eens overleg?’ Opgelucht dat hij de goede vraag had gesteld wachtte hij op het antwoord. Dat bleef echter uit.

‘Wat bedoel je? Natuurlijk geven we voortdurend instructies aan onze ondergeschikten. Alleen weten we zelf niet goed welke kant het op moet.’

‘Dat bedoel ik niet. Ik heb het over overleg tussen gelijken, tussen verschillende domeinen en verschillende elementen.’

‘We hebben nu toch overleg?’

‘Met mij. Via mij. Jullie verwachten van mij de antwoorden. Overlegt u, zee, wel eens met lucht?’

Hierop bleef het stil.

‘We weten wat we te doen hebben. Dat gaat al eonen lang zo,’ gromde de zee.

‘Ook in crisis situaties?’

‘We doen wat we kunnen,’ antwoordde lucht.

‘Op grond van welke kennis?’

‘Die we hebben natuurlijk. Waar bent u op uit, magister?’

‘Ik weet het niet precies,’ verzuchtte Elèn. ‘Ik meen alleen discrepanties te zien. Ik heb chaos gezien door gebrek aan sturing, terwijl er aan de andere kant nooit eerder vertoonde maatregelen zijn geïmplementeerd om fatale ongelukken te voorkomen. Voor mijn gevoel ontbreekt er iets, een schakel die er soms is, maar meestal niet. Ik kan beter zeggen, die er is geweest toen de mensenwereld aan de kusten door vloedgolven werden verzvolgen.’

‘Ik kan je niet verder helpen, magister. Als je iets teweten bent gekomen, wil je het ons laten weten?’

Elèn stond op.

‘Dat zal ik. Ik weet nu welke weg ik kan bewandelen. Bedankt voor uw komst, zee, en u ook, luchtwezen van het Noordelijk halfmond. Kunnen jullie mij in contact brengen met verwanten van mij op de vlotten hier in de buurt?’

‘Dat is voorzien,’ zei de zee met een lichte toon van opluchting. ‘Lucht, nu ik je toch spreek, kan je mij helpen? Mijn stroming is grotendeels de verkeerde kant op. Als je de vlotten deze kant op kunt blazen? Ze hebben zeilen.’

‘Dat bedoel ik met overleg!’ riep Elèn, blij dat het concept aansloeg. Hij voelde dat het de twee grote elementwezens zelf had verrast.

‘Nu ik je toch spreek, lucht,’ begon het zeewezen aarzelend. ‘Ik heb nog wel een paar kwesties waar ik je hulp bij kan gebruiken.’

‘Brand maar los.’

‘Je had het over zeestromingen die de energie van de zon doelmatiger kunnen verspreiden dan door middel van wind. Dat is zo, mijn massadichtheid is veel

groter. Ik kan geweldige hoeveelheden warmte vervoeren. De luchtcirculatie is echter al enige tijd vreselijk verward. Mijn stromingen zijn daardoor erg afgezwakt. De spanningen waardoor stormwezens opgeroepen worden zitten feitelijk in mijn warme en koude plekken, waar te weinig stroming tussen is. Kan jij mijn stromingen helpen aandrijven?’

‘Mijn circulatiepatronen zijn boven zee sterk afhankelijk van jou, mijn beste zee,’ was het antwoord.

‘Hoe dan?’

‘Onder andere door de grote temperatuurverschillen.’

‘Die zijn ontstaan toen het landijs in zee gleeed,’ verontschuldigde zee zich. ‘Mijn stromingen werden geblokkeerd door de enorme massa’s koud zoet water die vrijkwamen. Daarom is mijn oppervlakte over de hele wereld uitgebreid en zijn langs de oude kusten alle woonplaatsen van de mensen verdronken.’

‘Hun eigen schuld,’ mopperde het luchtwezen. ‘Ze vervuilden de atmosfeer zo grondig dat wij de warmte van de zon niet meer voldoende de ruimte in konden stralen. Daar heeft het hele zonnestelsel nog steeds last van.’

‘In hoeverre?’

‘De straling die de Aarde uitzendt is anders dan die het van de zon opvangt. Wij luchtwezens zijn daar verantwoordelijk voor. Door de vervuiling met afvalgassen en elektromagnetische straling konden we het in hoog tempo verschuivende evenwicht niet meer in de hand houden.’

‘Ik weet het,’ zei Elèn somber. ‘Er waren klimaatakkorden gesloten, maar er werd voortdurend de hand mee gelicht.’

‘Wist de mens dat er een periode van afkoeling nodig was?’

‘Wat bedoelt u?’

‘Als gevolg van hevige zonneactiviteit was de Aarde enkele honderden omlopen geleden snel aan het opwarmen. Dat probeerden we zoveel mogelijk te compenseren om de fluctuatie binnen de perken te houden, totdat er een verwachte afkoeling zou optreden als gevolg van een minimale zonneactiviteit. De vervuiling door de mens was de oorzaak dat er in die cruciale periode veel te weinig afkoeling plaats vond.’

‘Dat laatste wist ik niet, ik was toen niet geïncarneerd.’

‘Door het in enkele omlopen smelten van land- en zeeijs werd steeds minder zonnestraling teruggekaatst. Dat leidde tot opwarming in plaats van afkoeling. Met de gevolgen zitten we nu. Er is geen orde meer, de Aarde reageert niet meer zoals het hoort op de zonneactiviteit. We doen wat we kunnen. Gelukkig begint er hulp te komen van groepen verwanten van u.’

Na een korte stilte vroeg Elèn: ‘U zei dat het zonnestelsel daar nog steeds last van heeft. Wat bedoelt u daarmee’

‘Rondom de Aarde zijn wezens voor hun voortbestaan en functioneren afhankelijk van de wisselwerking tussen hoogenegetische zonnestraling en door de Aarde uitgezonden gemedereerde straling. Zij hebben erg te lijden gehad, waardoor het evenwicht in het hele zonnestelsel sterk naar een verkeerde kant ging overhellen.’

‘Wat is “een verkeerde kant”?’

‘Vijandig tegen dna gebaseerd leven op Aarde.’

Daar was Elèn even stil van.

‘We zijn dus net de dans ontsprongen?’

‘Ik ken de uitdrukking. Inderdaad.’

‘Dat wist ik niet.’

‘Wij wisten het.’

Elèn stond op en strekte zijn armen naar de hemel uit. ‘Merkt u hoe goed het is om regelmatig te overleggen?’

‘Wat hebben mijn ondergeschikten aan die kennis? Het zou hen maar in de war brengen.’

‘Ik bedoel overleg tussen gelijken, van verschillende domeinen.’

‘Dat zei je al eerder. Vergeef me mijn starre gedachtenpatroon.’

‘Dat is een euvel waar veel aardbewoners aan lijden,’ zei hij met een lichte spot. ‘Of ze nu een materiële gestalte hebben of niet. Ik moest zelf wakker geschud worden door een Reiziger uit de ruimte.’

‘Die ken ik. Hij heeft een ring van ijzer rond de planeet gelegd.’

‘Hij is de ring van ijzer.’

‘Dat ervaar ik anders. Zijn essentie is hier op de oppervlakte van de planeet.’

‘Heeft de ring nog invloed?’

‘Wel zeker! De ring stabiliseert fluctuaties in het aardmagnetisme. Daardoor kunnen we de instraling van de zon beter modereren.’

‘Gaia heeft er veel plezier van,’ voegde de zee toe, die enige tijd had geluisterd. ‘Ze voelt zich gezien, gehoord en verstevigd. Een hele verandering na ontelbare omwentelingen lang ellende met de mensen verdragen te moeten hebben.’

‘Niet alleen ellende,’ pruttelde Elèn tegen. ‘Mensen hebben in heel wat tijden in heel wat gebieden schoonheid gecreëerd.’

De grond begon te vibreren onder zijn voeten. Van schrik viel hij bijna in het water.

‘Mensen hebben schoonheid gecreëerd, ja. De mooiste landschappen en paleizen waren echter gebaseerd op uitbuiting van minder bevoorrechte mensen. Die ellende heb ik ook gedragen.’

‘Gaia?’

‘Het is voor het eerst dat ik mijn stem verhef, rechtsreeks om jou aan te spreken. Je geheugen is niet compleet, magister.’

‘Gaia, ik heb schoonheid gezien, door mensen gemaakt, die niet door uitbuiting was verkregen. De terrassen met rijstvelden in het gebied dat mensen Azië noemden, het boerenland met akkers, weilanden, houtwallen, boomgaarden van zelfstandige boeren over de hele wereld, de berghellingen waar herders hun kudden weidden en houthakkers hun bomen velden, was dat geen schoonheid?’ wierp Elèn gepassioneerd tegen.

‘Die landschappen waren schoon, magister, dat ontken ik niet. Er waren korte momenten zonder uitbuiting en de bijbehorende ziekten, dood en jammerklachten. Ik heb al het verdriet en geweld van de mensen geabsorbeerd, magister, eonen lang. Maar ik kan het nergens kwijt.’

Ontzet zweeg hij. Nooit had hij er bij stilgestaan dat de reusachtige planeet tot de nok toe gevuld was met alles wat de mensen begraven hadden. Dat waren niet alleen hun doden. Alle vreugde en verdriet, angst en moed, geweld en liefde kwamen uiteindelijk in de aarde terecht. Het saldo zou wel eens negatief kunnen zijn. ‘Het saldo is negatief, magister. Dat komt omdat liefde, vreugde en moed met mij resoneren en opgaan in het geheel, terwijl duistere emoties als pestgezwellen in mijn huid blijven zitten. Ik ben niet in staat die te neutraliseren. Alleen de mens kon dat, omdat zij de scheppers er van waren.’

Elèn rilde.

‘Ik merk dat jij er net zo van gruwet als ik. Jij bent de opvolger van de mens. Kan jij mijn duistere plekken helen?’

Het bijna op smekende toon geuite verlangen van Gaia maakte dat bij Elèn oude, vastgeroeste blokkades smolten. Hij huilde, om zichzelf, om de teloorgang van de mens, om de pijn van zijn werkelijke echtgenote, de planeet Gaia. De zee, geholpen door het getij, koesterde hem met zachte golfjes. De lucht liet de zon door de wolken op het strandje schijnen om hem te warmen.

‘Ik wist het niet, Gaia,’ riep hij uit. ‘Ik dacht dat alle zwartigheid in je ijzeren kern wegbrandde.’

‘Nee, mijn geliefde, dat is een misvatting van veel wijzen en onwijzen. Ik ben groot, ik kan veel verdragen, maar ik raak niet kwijt wat naar mij afvloeit. Alle ellende hoopt zich in mijn biosfeer op. Mijn kern heeft alleen een kosmische functie. Mijn korst alleen een geologische. Het leven draag ik buiten op mijn huid.’

Elèn ging bijna onder in wanhoop toen hij besepte hoe enorm de taak was die hem te wachten stond.

‘Niet zo somber, magister. Je hebt machtige vrienden. Wij kunnen je orkest zijn, als jij ons wilt dirigeren. Jij en je verwanten. Ze zijn niet ver meer,’ sprak de zee hem moed in.

‘Jullie zijn met velen, magister,’ voegde lucht er aan toe. ‘Leer je verwanten wat jij kunt, dan sta je er niet alleen voor.’

Elèn stond op. Hij voelde zich op het moment tot niets in staat en verzocht woerdeloos om een tijdje alleen gelaten te worden.

Lang stond hij tegen de krijtrots gedrukt. De vloed speelde rond zijn voeten en trok zich weer terug, de wind speelde om zijn hoofd en de zon bleef hem verwarmen. Hij voelde zich gekoesterd door de vier elementen. Langzaam week de verlamme wanhoop die hij zoveel omlopen lang onder de duim had weten te houden. Afgetekend tegen de ondergaande zon naderden tientallen vlotten, voortgedreven door een gestage noordwestenwind.

Vlakbij de kust viel de wind weg en werden de gele zeilen ingenomen.

37. Ontmoeting met het Vlottenvolk

Een roeiboot met een enkele persoon naderde het strand. Voor het eerst sinds lange tijd zou hij een verwant ontmoeten. Geen avatar deze keer, bewoond door een Ruimtereiziger of enige andere buitenaardse intelligentie.

De boot keerde en bleef in het ondiepe water boven het ondergelopen pad dobberen. Elèn kon de roeier nu in het gezicht zien. Als het een mens was geweest, zou het een man van middelbare leeftijd zijn geweest.

‘You called us, magister?’

Hij gebruikt zijn luchtstem! schoot het door hem heen. En hij spreekt Engels!

‘U kent mij?’ Het was een onwennig gevoel zijn stem te gebruiken na zoveel winters gedachtetaal. Of helemaal geen taal.

‘Niet persoonlijk. Onze gids kreeg echter bericht van de wind dat wij op deze kust een verwant moesten ophalen. Zij noemde u een magister.’

Opgelucht ontspande Elèn zich. ‘Het initiatief kwam van het wezen van de diepzee en de luchtgeest van het Noordelijk halfmond. Desondanks ben ik blij dat u er bent. Ik heb belangrijk nieuws. De beschermgeesten van de Aarde doen een beroep op ons om sturing te geven aan de wederopbouw.’

‘Daar kan ik geen commentaar op geven, magister. Bent u zover dat ik u naar onze gids kan brengen?’

Als antwoord stapte Elèn het water in. De man liet een van de roeriemen los en hielp hem aan boord.

De boot was van hout, tamelijk nieuw en kundig gemaakt.

De man zag hem kijken. ‘Inderdaad zouden we in het water kunnen leven. Wij prefereren echter het luchtelement. Om enigszins een afstand tussen de twee elementen te bewaren maken we gebruik van hout voor onze vlotten en boten.’

‘Heeft u nog meer vaardigheden van de mens bewaard?’ vroeg Elèn, die nieuwsgierig was of ze ook muziek maakten.

‘Verschillende. U zult het kunnen zien als we op het centrale vlot zijn. Onze gids wacht op u.’

Naarmate ze dichterbij kwamen zag Elèn pas hoe groot de vlotten waren. Ze bestonden uit strengen kokervormige drijvers, begroeid met algen, zeepokken en schelpen. Hij kreeg de indruk dat ze van hout waren gemaakt en bekleed met bitumen. De grootste vlotten hadden twee dekken boven elkaar en scharnierden op verscheidene plaatsen, wat hij kon opmaken aan het deinen van de dekken. Die waren van houten planken gemaakt en droegen een heel dorp aan hutten. De vlotten waren aan elkaar geschakeld met drijvende steigers en vlotbruggen. Ertussen krioelden kano’s, vooral met kinderen.

‘Uw volk heeft veel kinderen,’ zei Elèn bewogen.

De roeier zei niets en legde aan langs een steiger bij het grootste vlot. Elèn klom achter hem aan een trap op naar het hoofddek. De man ging hem voor naar een sierlijk onderkomen midden op het vlot. Het was van glanzend hout en zeildoek gemaakt, met een dak van houten spanen. Tot zijn teleurstelling zag hij geen anderen op het vlot. De bootjes en kano’s bleven op een dusdanige afstand, dat hij nauwelijks gezichten kon zien. Hij durfde het niet aan om over te schakelen op etherisch licht, zo dicht bij het machtscentrum van dit vlottenvolk.

Zijn begeleider trok een voorhang opzij en beduidde dat Elèn naar binnen kon.

‘Ga zitten, magister,’ zei een welluidende stem. De vrouw die midden in de hut in lotushouding op een matje zat was gesluierd.

‘Ik kreeg het dringende verzoek van de machtige luchtgeest om je op deze kust op te halen, magister. Ik hoop dat je de reis waard bent.’

Elèn zweeg. Hij probeerde te doorgronden wat deze tamelijk onbeschofte bejegening te betekenen had. Hij besloot in de tegenaanval te gaan.

‘Als de luchtgeest van het Noordelijk halfmond het de moeite waard vindt om mij met uw volk in contact te brengen, zal er wel een goede reden voor zijn.’

De vrouw probeerde hem te peilen, maar hij kon zijn geest zonder veel moeite op de vlakke houden.

Hij ging op zijn hurken zitten, zodat hun hoofden op gelijke hoogte waren. ‘Hoe mag ik u noemen?’

‘Noem me voorlopig maar “gids”, magister. Dan wordt het niet te persoonlijk. Ik ken uw naam ook niet.’

‘Gids, ik zal kort samenvatten waarom ik denk dat de luchtgeest en de zee ons hebben samengebracht. Ik reis door het land en kom overal verwarde en stuurloze natuurwezens en elementalen tegen, ontheemde beschermgeesten. De Aarde is op veel plaatsen bezet door de wezens van het verval. Mij is gevraagd leiding te geven aan de wederopbouw. Dat kan ik niet alleen. Dat hoeft ook niet, want er zijn enkele miljoenen van ons, verspreid over de Aarde, die tot hetzelfde in staat zijn als ik.’

‘Waarom denk je dat wij de zee hebben verkozen, magister?’ was het venijnige antwoord. ‘Het land is totaal verziekt. Het zal duizenden omlopen duren voordat het genezen is. Waarom denk je dat andere verwanten de bergen hebben verkozen om te leven? Daar is, net als op zee, de ziekte van de mens het minst aanwezig.’ ‘Wij zijn de opvolgers van de mens, gids,’ pleitte Elèn. ‘Het is onze taak om de verantwoordelijkheden van de engelen over te nemen. De engelen hebben de planeet aan haar lot over gelaten. Zij lijdt. Gaia lijdt onder de vervuiling die de mens heeft achtergelaten.’

De vrouw schudde haar hoofd.

‘De Hoge Hiërarchieën zullen nieuwe leiders aanwijzen voor de elementale wereld. Onze taak is het om een nieuwe samenleving op te bouwen, zonder de fouten van de mens. Je hebt onze kinderen gezien?’

Elèn knikte.

‘Voor hen zullen wij een betere wereld maken.’

Hij keek haar aan en kon niets zeggen, niets coherent denken. Hij zag beelden van grote vlottensteden, krioelend van boten en kinderen op en in het water.

Er daagde begrip. Hij vermoedde de reden waarom lucht en zee de vlotten naar hem gestuurd hadden.

‘Ik begrijp het, gids. Ik begrijp ook waarom we Engels spreken en geen gedachte-taal uitwisselen. Voor jullie ben ik besmet met het verval van het mensenland. Er is echter iets wat jullie kunnen doen om te helpen, zonder dat het jullie iets kost. Zee gaf me het antwoord. Nee...’ hij zwaaide met zijn hand om de vrouw te laten zwijgen. ‘Spreek even niet. Hoor mij eerst aan. Kunnen jullie de wind en de stromingen besturen? Kunnen jullie stormen temperen?’

Ze knikte na lange aarzeling.

‘Kunnen jullie de kusten vanuit zee beschermen tegen zware stormen? Zijn jullie bereid zeestromingen zodanig te sturen dat er normale kusten kunnen ontstaan, met zandbanken, stranden, eilanden en estuaria? Dat is waar de zee behoefte aan heeft. De zee voelt het als onjuist om boven verdrinken land te golven. De zee zal jullie gidsen. Jullie hoeven niet direct met mij samen te werken, ik heb regelmatig overleg met de zee en de lucht.’

De vrouw keek hem sprakeloos aan door haar sluier. Uit beleefdheid beperkte Elèn zijn zicht tot het normale licht. Even schoot de gedachte door hem heen of deze vlotmensen wel het tweede gezicht hadden. Ze hadden zich zoveel menselijke gewoonten eigen gemaakt...

‘Wij hebben het tweede gezicht, magister. Ik kan uw openlijke gedachtetaal verstaan, al weet u zich verder goed voor mij af te sluiten. Wij produceren en gebruiken inderdaad aardstoffelijke materialen, zoals de mensen deden,’ fluisterde de vrouw. ‘Wij leven op de zee, ver van het verziekte land.’

Elèn glimlachte. Het antwoord op zijn onuitgesproken vraag stelde hem gerust. Na een lange stilte vroeg ze: ‘U zei dat u overleg heeft met het zeewezen en het luchtwezen. Dat is... ongebruikelijk.’

‘Het is één van de antwoorden op het terugtrekken van de engelen. De rijken van de elementalen, beschermgeesten en deva’s zijn bevolkt met ver geëvolueerde geestwezens, gids. Ze zijn alleen heel erg van streek door de gelijktijdige vernietiging van de menselijke beschaving, de bijna fatale verstoring van het klimaat en het vertrek van de engelen. U kunt hen dat niet kwalijk nemen. Ik heb de indruk dat u dat wel doet.’

De vrouw knikte stuurs.

‘Zij missen de scheppingskracht om een nieuwe orde te bedenken, gids. Dat vermogen hebben wij wel, als opvolgers van de mens,’ pleitte Elèn.

Ze knikte nogmaals.

‘Onze inbreng in een nieuwe orde kan beperkt blijven tot het maken van ontwerpen en het coachen van de geestwezens. Een van de meest doelmatige middelen is overleg.’

‘Het is strijdig met de hiërarchie!’ haalde de vrouw fel uit.

Elèn schudde zijn hoofd.

‘Dat is een misvatting, gids. Engelen hebben altijd met elkaar overlegd. Dat wij dat nooit gezien hebben betekent niet dat het er niet was.’

‘Ik moet hier over nadenken,’ weerde de vrouw verdere uitweidingen af.

Elèn stond op. ‘U bent vertrouwd met de wezens van de zee en de lucht, gids. Zij zullen u om sturing vragen. Aangezien zij zelf steeds meer inzicht zullen krijgen in de nieuwe orde, zal uw bemoeienis beperkt kunnen blijven wanneer u het concept “overleg” niet verwerpt.’

De vrouw reageerde niet.

Blijkbaar had ze een sein gegeven dat het gesprek was afgelopen, want Elèn’s begeleider trad binnen en hield de voorhang uitnodigend open.

Elèn zuchtte. ‘Ik hoop dat we over enige tijd onder prettiger omstandigheden bij elkaar kunnen zitten, gids.’

‘Wanneer u niet langer de bringer bent van onmogelijke opdrachten en de geur van ziekte, magister. Gegroet,’ waren haar bitse laatste woorden.

Het was intussen nacht geworden. Hoewel er bij een heldere maan voldoende zicht was, schakelde Elèn bijna automatisch over op het tweede gezicht.

De energieën die hij waarnam waren veelkleurig. Ze hadden een bepaalde kwaliteit gemeenschappelijk, alsof de individuele leden van het volk onderdeel waren van een groter organisme. Het zou waarschijnlijk veroorzaakt worden door een sterk groepsbewustzijn, peinsde hij onderweg naar de roeiboot. Bijna dat van een zwerm. Hij wist niet of hij dit wel zo prettig vond. Het was waarschijnlijk een

overlevingsstrategie. Om de woeste kracht van zee en wind te temperen hadden ze meer aan een gezamenlijke, centraal geleide geestkracht dan aan een menigte individuele geesten.

Zijn begeleider roeide hem zwijgend terug naar het land. Elèn had zelf ook weinig lust tot communiceren, zodat ze bij het ondergelopen pad met een korte groet afscheid namen.

De maan trok een zilveren baan over het kalme water. Het gaf voldoende zicht om de vlotten in beweging te zien komen. Zeilen werden gehesen, kleurloos in het kleurloze maanlicht.

Vanaf het pad bleef Elèn kijken tot de oplichtende zeilen van de vlottenstad achter de horizon verdwenen waren. Met bewondering moest hij constateren dat het vlottenvolk de wind perfect kon beheersen. Dezelfde wind die hen hier had gebracht, stuwde hen nu terug naar waar ze vandaan waren gekomen. De getijdestroom hielp hen daarbij, zodat ze weldra uit het zicht waren.

Bedrukt klom hij naar de top van de klif. De ontmoeting met zijn verwanten had niet bepaald geholpen zijn weerstand tegen ontmoetingen te verminderen. Integendeel.

Hij miste Tiri en Leanne. Hij miste de Reiziger's scherpe geest nog meer.

38. Het Bergvolk

Elèn reisde oostwaarts, op zoek naar zijn verwanten in de bergen. Hij trok in een grote boog rond de gebieden waar drie verwoestende oorlogen gewoed hadden. Die kwetsuren waren teveel voor hem.

Het land dat hij doorkruiste was over het algemeen weinig beschadigd. De kleine dorpen en steden waren vervallen tot ruïnes, met een weelderige begroeiing. Bruggen waren nog intact, met beschermgeesten die zich een beetje verveelden omdat er nooit meer iemand over hun bruggen kwam. Verwilderde runderen en paarden zorgden ervoor dat het oude boerenlandschap niet volledig dichtgroeide met bomen en maquis.

In de bossen die hij onderweg bezocht verloren de faunen die lang met mensen hadden gewerkt gestaag terrein aan de wilde faunen, die in een felle competitie waren gewikkeld om de beste plaatsen en het meeste licht. Ook dat zou uiteindelijk uitmonden in een stabiele situatie, zodra er een primair bos ontwikkeld was. De riviertjes en beken in het binnenland waren weinig veranderd. In plaats van hengelaars visten er bruine en zwarte beren op zalm en forel.

Nergens trof hij bewoners aan van zijn soort. Elke avond ontstak hij een vuur op een hoog punt en zond hij een uitnodiging in het rond. Vergeefs.

Zijn enige bezoekers waren natuurwezens uit de buurt. Hij onderhield zich gedurende de nacht met hen en leerde hen overleggen met elkaar. Hij had eigenlijk niet anders verwacht. In het hele gebied dat vroeger Frankrijk, België en Nederland had geheten, was hij al tientallen winters lang alleen geweest. De enige 'nieuwe elf', om in de termen van de Ruimtereiziger te spreken.

Naarmate hij verder reisde moest hij zich bekennen dat hij er van genoot de enige van zijn soort te zijn in een enorm territorium. De dagelijkse besprekingen met beschermgeesten, boselfen, dryaden, nixen en kobolden maakten dat hij zich niet eenzaam ging voelen. Dat was hij wel geweest, besepte hij, voordat de Reiziger zich bij zijn grot manifesteerde. Hoezeer hij zich af en toe aan de somtijds pedante buiten aardse geërgerd had, miste hij diens betrokkenheid en ijzeren logica.

Allengs kwam hij hoger. Eindeloze bossen maakten plaats voor alpenweiden, luidruchtige beken en kale rots. In de zuiverheid van licht en lucht van het hooggebergte trok hij dagenlang rond, mediterend en zich onderhoudend met passerende aardwezens, waar het hier van wemelde. Hij had zijn komst kenbaar gemaakt en wachtte geduldig af tot er contact met hem opgenomen zou worden.

In zijn hoofd verscheen het beeld van een hoge brug van stenen bogen, waar een stuk uit ontbrak. Het was niet ver. Hij volgde verroeste sporen tot een gat in een brug. Door de manier waarop de brokstukken beneden in het dal verspreid lagen vermoedde hij dat het gat was geslagen door een steen uit de hemel.

'Dat heeft u correct geconcludeerd, magister.'

Verrast keek hij op. Tegenover hem stond, op het andere uiteinde van de brug, een lange, mannelijke verschijning, amper te zien in het helle licht. Elèn schakelde over naar zijn tweede gezicht, maar dat maakte het niet veel beter.

'U leest mijn gedachten?'

'U resonanceert al enige dagen met het plaatselijke informatieveld, magister. Uw handelingen en overwegingen zijn voor een geoefende waarnemer goed te volgen.'

'Dat verheugt mij... Hoe mag ik u noemen?'

'Mijn verwanten spreken mij aan met mijn eigennaam. Daar u uw naam zorgvuldig verborgen houdt in uw geest heb ik liever dat u mij aanspreekt als voorzanger. Het is een van mijn meest in het oog lopende functies.'

Elèn had weinig zin zijn eigennaam te noemen. Hij had behoefte aan afstand. De man tegenover hem kennelijk ook. De keuze van de ontmoetingsplaats was wat dat betreft veelzeggend.

'De mare van uw komst snelt u vooruit, magister. Wat brengt u hier?'

'Ik zoek hulp van mijn verwanten, voorzanger. Want wij zijn allen verwant aan elkaar, ook al leven we in gescheiden gemeenschappen.'

'Of geheel alleen.'

'Of alleen,' beaamde Elèn.

‘Wij hechten kennelijk een andere betekenis aan het woord verwant, magister. Verwanten zijn voor ons de leden van onze gemeenschap, de paren die zich vormen en de kinderen die daaruit voortkomen.’

‘Hoe noemt u dan onze soortgenoten? Hoe sta ik in relatie tot u? Hoe staan de vlottenvolken in relatie tot u?’

De man haalde zijn schouders op.

‘U heeft het toch wel eens over soortgenoten?’

‘Zelden. We weten dat er anderen van onze soort in andere domeinen leven.’

‘Hoe noemt u die dan in gesprekken?’

‘We hebben het er nooit over, magister,’ antwoordde de man stijfjes. ‘Terug naar de reden van uw komst. Waarvoor zoekt u hulp? En waarom hier?’

‘De elementale rijken zijn in verwarring door het gelijktijdige verdwijnen van de engelen en de mensen, die de engelen zouden opvolgen, voorzanger. De beschermgeesten en natuurwezens kunnen de veranderingen door de zeespiegelstijging en het veranderde klimaat alleen niet in goede banen leiden. Zij hebben sturing nodig, dirigenten, met een visie waar de ontwikkelingen naar toe gaan.’

‘Wij leven hier in perfecte overeenstemming met de wezens van de aarde en de mineralen, magister. Zij hebben niet meer sturing nodig dan voorheen.’

‘Ik begrijp dat u in deze bergen een zuivere omgeving hebt gevonden, voorzanger. Ik geniet ook van de vrede, het licht en de onbezoedelde aarde die ik hier in overvloed aantref. Het is echter niet overal zo. Met name waar de zee lage landen heeft overstroomd is de toestand rampzalig.’

‘Een kwestie van tijd, magister. Heb geduld en er ontstaat vanzelf een nieuwe orde.’ Elèn begreep dat hij zo niet verder kwam.

‘Mag ik weten hoe u hier leeft?’

‘Waarom?’

‘Ik heb gezien hoe de vlottenvolken zich op de zee een thuis hebben gemaakt. Ik ben nieuwsgierig hoe uw gemeenschap een thuis in de bergen heeft gemaakt.’

‘Ik zal het u niet laten zien, magister. U wordt niet toegelaten tot ons domein.’

‘Dat begreep ik al, voorzanger. Kunt u desondanks iets vertellen waarmee ik mijn nieuwsgierigheid enigszins kan voeden?’

‘Onze wereld is van steen, ijs en ongetemperd zonlicht, magister. Wij brengen het zonlicht en de invloeden van de planeten diep in de rots, waar wij kristallen kweken.’

‘U noemt uzelf voorzanger. Mag ik weten wat de rol van muziek is bij uw volk?’

‘Dat mag u, magister. Het is onze grootste trots. Wij zingen kristallen tot leven.’

‘Zingt u muziek van de mensen?’

De man keek hem vol afschuw aan. ‘Waar heeft u het over, magister? Dat... dat luchtlawaai! Wij zingen de liederen van de kosmos, magister! Wij onderhouden het trillingsniveau van de Aarde!’

Elèn bleef de man lang aankijken. Blijkbaar waren ze bekend met mensenmuziek. Het was ook duidelijk dat de Ruimtereiziger hier niet was geweest in zijn speurtocht naar de mensenmuziek.

‘Dank u, voorzanger, voor dit onderhoud,’ zei hij tenslotte en draaide zich om.

Na een paar stappen keerde hij terug. ‘Voorzanger, hebben jullie die steen uit de hemel op de brug laten vallen?’

‘Die vaardigheid hebben wij. Onder meer.’ De man draaide zich op zijn beurt om en liep weg. Elèn bleef hem nakijken tot hij langs de vier verroeste spoorstaven in het donkere gat van een tunnel was verdwenen.

39. Terug naar de Lage Landen

Elèn besloot de spoorlijn te volgen naar het noorden. Hij wilde door het voormalige Duitsland terugkeren naar het overstroomde kustland. Het leek hem de beste plaats voor een experiment om de zee met het land te verzoenen. Per slot van rekening had hij er zijn tweede en laatste incarnatie als mens doorgebracht. De hydrologie, geografie en geologie waren hem vertrouwd.

De reis nam de hele winter en het voorjaar in beslag. Afgezien van de in puin gevallen steden en industriegebieden, heerste er een zekere orde in het landschap. Het vroeger zo keurige en weelderige boerenlandschap van akkers, weilanden en bossen was behoorlijk verruigd, desondanks nog herkenbaar. Dankzij zwervende kudden paarden, runderen en schapen bleef het karakter van een parklandschap behouden. Opvallend was de afwezigheid van wezens van het verval. Behalve in de restanten van dorpen en stadjes waar hij langs trok. Daar heerste een felle strijd tussen wilde elementalen, die de ruïnes overwoekerden, en wezens van het verval, die nog steeds aanwezige ziel uit de vervallen gebouwen zogen. Het was pijnlijk om de verloren strijd van de beschermgeesten van de soms eeuwenoude gebouwen aan te zien. Hun verval en verdwijnen was onontkoombaar. Hun doodsstrijd duurde echter zo lang. Ondanks hun onverschilligheid voor de elementale wereld was de snelle mechanische afbraak door de mensen barmhartiger geweest dan deze eindeloze kwelling. De mensen hadden op het laatst met hun directe hergebruik de wezens van het verval over het algemeen weinig kans gegeven.

Elke avond zocht hij een plaats aan de rand van bos, water en open land om met de plaatselijke elementalen en natuurwezens te overleggen. Het nieuwe fenomeen breidde zich uit als kringen in het water rond de plaatsen waar hij dergelijk overleg had gevoerd. Het beeld van een zeilsteentje kwam bij hem op dat, terugkaatsend van het wateroppervlak, een spoor van steeds kleinere kringen maakt. Alleen werden de kringen die hij veroorzaakte steeds groter.

Het boerenlandschap werd bewoond en gehoed door vele oude beschermgeesten van water, rots en bos. Hoewel zij zelf geen leiding meer ontvingen, konden zij vanuit hun oude plaats in de hiërarchie de bestaande orde enigszins in banen leiden. De veranderingen waren relatief gering en verliepen in een hanteerbaar tempo.

Elèn besloot het laatste stuk per vlot af te leggen.

Langs een kleine rivier vlocht hij van levende wilgentakken en dode stronken een primitief drijftuig in elkaar. Hij hoopte dat het lang genoeg in elkaar zou blijven zitten om hem in het laagland te brengen. Onder het werken legde hij in gedachten aan Tiri uit wat hij aan het doen was en waarom.

Gestuurd door bereidwillige nixen liet hij zich het riviertje af drijven. Waar het uitkwam op een grotere nam de plaatselijke watergeest de besturing over. Af en toe werd hem gevraagd even te stoppen 'voor overleg' zoals het nu heette.

Bij een stuwmeer werd hij overgedragen aan de nixe van de benedenloop. Het water stroomde in een vlakke baan over het groene beton van de stuwdam en hij moest via een lange omweg naar beneden klauteren.

De beschermgeest van de dam voorzag voorlopig geen moeilijkheden. Hij was sterk genoeg gebouwd om het nog eeuwen vol te houden. Het meer slibde langzaam dicht; uiteindelijk zag hij voor zichzelf een toekomst in de waterval die nu al langs zijn flank stroomde.

Benedenstrooms construeerde Elèn een nieuw vlot.

De tocht voerde steeds vaker langs oude stadjes. Alleen de oude, van steen gebouwde bruggen waren nog intact. Een enkele keer passeerden ze verroeste restanten van ingestorte stalen bruggen. Zijn bestuurders leidden het vlot echter behendig langs de obstakels heen.

De rivier maakte een bocht rond vervallen sluiscomplexen. De watergeest vertelde hoe hij er een nieuwe loop omheen had kunnen maken.

Langs de oevers lagen overwoekerde installaties en omgevallen staketsels. Torenhoge betonskeletten waren begroeid met sluiers klimplanten en scheve jonge bomen. Hier heerste een strijd op leven en dood. Vooral dood.

Voor zijn gewoon-licht zicht waren de industrieterreinen overwoekerde jungles, waar weinig meer was te herkennen van de oorspronkelijke bebouwing en installaties. Hier en daar staken rijen rood verroeste tanks er bovenuit.

Voor zijn tweede gezicht was het een knekelveld, waar een grijs waas van etherische schimmel de beschermgeesten van de installaties gegijzeld hield. Alleen ijzerwezens en wilde faunen trokken zich weinig aan van de wezens van het verval. Zij werkten samen in het verpulveren van metalen constructies, door roestvorming en met plantenwortels.

De nixe die zijn vlot stuurde gaf aan dat de rivier zout water naderde. Hij nam afscheid van Elèn. Niet veel later begon het vlot te draaien en te schommelen.

Waar de massieve stroom zoet water tegen de opkomende vloed opbokste was het een strijdtoneel van draaikolken en opspattende golven.

Er zat niets anders op dan via het water aan land te gaan. Elèn liet zich van het kantelende vlot glijden. Hij maakte van de gelegenheid gebruik om het verdronken land te bestuderen en de manier waarop zee en rivier hier op elkaar stuitten. Het was een troebele warboel van ongerichte stromingen en diepe wervelingen. De kleine watergeesten van de zee worstelden met die van de rivier. Er was geen structuur, geen nixe die het verwarde water functioneel kon maken.

De heftige turbulentie had weinig overgelaten van het overstroomde landschap. De tweemaal per dag terugkerende strijd tussen de twee watersoorten trokken diepe voren en wierpen steile banken op, die dagelijks van plaats veranderden.

Elèn had al zijn vermogens nodig om niet vermalen te worden. De wilde stromen ondermijnden nog dagelijks de heuvels langs het overstroomde land.

Mistroostig zat hij vanaf een heuveltop toe te kijken hoe weer een paar bomen, waarvan de aarde onder hun wortels wegspoelde, langzaam omgingen en verzwolgen werden door de stroom. Hij wist niet hoe hij hier verandering in aan kon brengen.

Het verontrustte hem bovenmatig dat de elementalen, aan hun lot overgelaten, slechts verwoesting teweeg konden brengen. Het werd hem pijnlijk duidelijk dat voor een natuurlijke orde, een evolutie naar meer bewustzijn en schoonheid, een creatieve geest nodig was met visie. Zonder dirigent brachten de muzikanten - in dit geval de elementalen - slechts dissonanten en disharmonie voort.

Hij trok verder westwaarts over de restanten van hoger gelegen land. De ongebreidelde eb- en vloedstromen sleten grote gaten uit in het landschap, dat uit louter zand bestond.

Op een hoog duin kon hij niet verder. Rondom was water en verwoesting. In zijn herinnering kon hij het verdronken landschap uittekenen. Hij trok met een stokje de hoofdlijnen in het zand voor hem. Het hielp hem om zijn gedachten te richten. De enige manier om de afbraak te keren en een nieuwe situatie te laten groeien, dynamisch maar in evenwicht, was om een rij duinen te creëren. Een haffenkust, kon hij zich herinneren: lange strandwallen, die ondiepe lagunes beschermden tegen aanvallen van de zee, als die opgezweept werd door stormen en springtij.

De vijf grote rivieren die hier een rol in speelden, zouden elk een groot estuarium moeten krijgen met meerdere stroomgeulen. Dynamisch en in grote lijnen stabiel. Hij maakte een groot stuk zand vlak en begon een nieuwe kust te ontwerpen.

Zijn geestelijke arbeid trok van heinde en verre natuurwezens aan. Vooral ontheemde beheerders van voormalige rivierbeddingen, overstroomde landschappen en verdronken landgoederen kwamen om hem heen staan.

Elèn legde uit wat zijn bedoelingen waren en besprak de voor- en nadelen van de

nieuwe kustlijn die hij ontworpen had. De dagen regen zich aaneen, terwijl de tekening in het zand groeide. In omvang en in detaillering. Zandwezentjes fixeerden de tekening bereidwillig. Ze kregen er zoveel plezier in dat ze al gauw een driedimensionale verfijning aanbrachten, die Elèn met zijn vingers niet had kunnen realiseren.

De mare ging rond. Nixen van de rivieren bezochten het ontwerp, luchtgeesten bespraken hoe ze effectief duinen konden opwaaien.

Toen hij het ontwerp klaar had riep Elèn de zee op.

De luchtgeest van het Noordelijk halfrond antwoordde op zijn oproep.

‘De zee laat zich verontschuldigen. Hij is druk met het ombuigen van machtige zeestromingen. Als hij daar in slaagt zal een groot deel van de energiedistributie weer door de Golfstroom kunnen gebeuren. Dat zal het weer aanzienlijk kalmeren.’

‘Dat is goed nieuws. Heeft hij daar jouw hulp niet bij nodig?’

‘Nu even niet. Er is al enige tijd een gunstige circulatie in de hoge luchtlagen. Die is voorlopig stabiel. Ik kan nu meer aandacht geven aan de plaatselijke circulaties langs de kusten. Waar kan ik je mee van dienst zijn?’

‘De overheersende windrichting in deze contreien is precies tegengesteld aan de stroomrichting van de grote rivieren, de Schelde, Maas, Rijn, Eem en Elbe. Door de voortdurende botsing kan er geen stabiel estuarium ontstaan.’

‘Ik zie wat je bedoelt.’

‘Als we de stroming in zee en de overheersende windrichting naar het noorden kunnen afbuigen, kunnen de zoetwaterstromen van de rivieren zich in het patroon voegen en kunnen er strandwallen ontstaan.’

‘Ik zie wat je bedoelt.’

‘Is dat te doen?’

‘Misschien.’

‘Kan het vlottenvolk daarbij van dienst zijn?’

‘Zonder hun gezamenlijke geestkracht zou het niet mogelijk zijn.’

‘Kan jij hen overhalen mee te doen?’

‘Het is meer andersom: hun gidsen halen mij over met hen mee te doen.’

‘Het werkt alleen als ze zelf het nut er van inzien, hè?’

‘Dat is een correcte conclusie, magister.’

‘Toch wil ik je vragen te doen wat je kunt, zowel aan deze kust als in het contact met de vlottenvolken. De situatie hier is dramatisch en wordt van kwaad tot erger.’

‘Je hebt een ontwerp gemaakt, zie ik. Kan je me uitleggen wat ik zie?’

Elèn's uitleg trok meer belangstellende geestwezens aan. De aanwezigheid van het superieure luchtwezen van het Noordelijk halfrond gaf de bijeenkomst iets sacraals. Niet onterecht, vond Elèn. Uiteindelijk zou deze bijeenkomst bepalend kunnen zijn voor de toekomst van het deltagebied, zelfs verder naar het noorden.

‘Ik ben onder de indruk, magister,’ gaf het luchtwezen te kennen toen het plan tot in de finesses was besproken. ‘Dit ontwerp biedt alle kansen voor een stabiele groei van nieuw land en rustige wateren. Het doet denken aan de situatie niet zo lang geleden, voordat de mensen dijken opwierpen.’

‘Dat is ook mijn uitgangspunt geweest, lucht. Ik ben geheugen, zoals je weet. Ik herinner me uit mijn mensentijd de meeste functionele details van het systeem. Dat vind je terug in dit ontwerp. Het verschilt in wezen niet veel met de oude situatie.’

‘We kunnen meer van jouw kaliber gebruiken, magister.’

Elèn's gezicht betrok. ‘Ik weet niet of die zo makkelijk zijn te vinden. Ik heb nu twee keer mijn neus gestoten.’

‘Probeer het groeiende ijs, magister. In de zomer van mijn halffrond zijn er vliegende soortgenoten van je op de resten van het noordelijke ijs. Als de winter invalt trekken ze naar het domein van mijn broeder op het zuidelijk halffrond.’

‘Ik zal er heen gaan, lucht. Voorlopig zijn jij en de zee de belangrijkste krachten.’

‘Ik zal mijn best doen, magister. Gegroet!’

40. Een bezielde boot

Elèn besloot nogmaals een beroep te doen op het vlottenvolk. Hun hulp bij het beheersen van de plaatselijke stromingen en winden zou van onschatbare waarde kunnen zijn. Hij wist dat zijn besluit mede werd ingegeven door zijn hoop Leanne en Tiri aan te treffen. Het was echter een oprechte wens, die hij zonder schuldgevoel kon koppelen aan het meer pragmatische voornemen de vlottenvolken op te zoeken.

Deze keer leek het hem krachtiger overkomen als hij zelf de zee op ging, in plaats van de oproep aan de zee en de lucht over te laten.

Het kostte weinig moeite om met de hulp van bereidwillige werkloze natuurgeesten voldoende materiaal te verzamelen voor een groot en sterk vaartuig. Vrolijk dansende vuurwezentjes holden grote boomstammen uit, die met hars uit dennebomen, getapt door hun faunen en aangedragen door aardwezentjes, waterdicht werden gemaakt tot hoog op het water liggende drijvers.

De hars bleek ook een uitvinding bij het vastzetten van dwarsbalken over de drijvers. Elèn had het concept van de trimaran weten uit te leggen aan zijn helpers, aan de hand van tekeningen. Het werd desondanks een vreemd vaartuig, aangezien de vormen werden bepaald door de stronken van woudreuzen waaruit de drie rompen werden gemaakt.

Hij miste Tiri. De jongen zou het fantastisch gevonden hebben om mee te werken aan de trimaran. Het gemis werd echter grotendeels gecompenseerd door de

ijverige aandacht van zijn talloze helpers. Nu ze een duidelijk omschreven doel hadden en iemand die hen vertelde wat er moest gebeuren, was het kleine volkje niet te stuiten in hun enthousiasme. Elèn onderwees hen in de kunst van het overleggen om problemen zelf op te kunnen lossen.

De trimaran naderde zijn voltooiing. Elèn onderrichtte de faunen van de gebruikte boomstammen in het samenwerken om het vaartuig tot een soepel en stevig geheel te maken. Hij bezat niet de vaardigheid om het vaartuig mechanisch tot een duurzame constructie te maken. De cohesie van de onderdelen zou voornamelijk uit de coöperatieve vaardigheden van de geestwezens moeten komen.

Hij wist niet hoe hij aan zeilen moest komen. Op aanraden van de luchtgeesten zette hij enkele jonge sparren overeind om de wind houvast te geven.

‘Wij blazen je wel in de goede richting,’ verzekerden ze. ‘We zoeken een kalme periode op, zodat je niet bezorgd hoeft te zijn voor stormen uit zee, want daar moeten wij voor wijken.’

Uitgeleide gedaan door honderden aan land gebonden natuurwezens, blies een kalm briesje de boot westwaarts.

Het was een sensatie om op een schip te varen dat zo levend was. Elèn wisselde voortdurend tussen het eerste en tweede gezicht om maar niets te missen van de tocht en van het samenspel van de elementalen die het schip in stand hielden.

Na een tijdje bleek dat ze het toch niet alleen afkonden. Hij moest voortdurend reparaties uitvoeren, waarbij het niet altijd duidelijk was hoe die het beste gedaan konden worden. Noch Elèn, noch de elementalen hadden enige ervaring met scheepsbouw.

Het werk voorkwam dat hij uit nieuwsgierigheid onder water ging kijken naar het overstroomde land. Rond verdronken steden staken half ingestorte betonskeletten uit het water, dat nog steeds bevuild was met afval. Het gebrek aan een constante stroming langs de kust liet zich ook hier pijnlijk zien. Bij de wisseling van elk getij, bij elke storm werd nog steeds puin en rommel van de overstroomde bodem losgewoeld. Wat dat betreft was de situatie aan de Franse kusten, waar Elèn en de Reiziger een onderwatertocht hadden gemaakt, een stuk verder in het reinigingsproces.

De oude Noordzee bleek bezaaid met obstakels. Verroeste restanten van windturbines, gestrande schepen en ingestorte booreilanden staken boven de zeespiegel uit. Ze bleken een welkome biotoop te zijn geworden voor uitbundig zeeleven.

De koers was noordwest. Kennelijk bevond het vlottenvolk waar ze naar toe onderweg waren zich in de noordelijke Noordzee, of nog verder de oceaan op.

Na enkele dagen waren ze de meeste obstakels voorbij en zag de zee er tijdloos en zuiver uit. Enkele bruinvissen kwamen hun opwachting maken. Uit de beelden die Elèn van hen ontving maakte hij op dat de Noordzee gemeden werd door alle

walvisachtigen vanwege de fysieke en energetische vervuiling. De overweldigende aanwezigheid van wezens van het verval, die de resten van de menselijke beschaving moesten onttakelen, maakte voor hen een verblijf in deze zee tot een kwelling. Hun verhaal werd bevestigd door een school dolfijnen, die een tijdje met Elèn's boot meezwommen. Ze vertelden ook dat ze vlak bij een vlottenstad waren. Het doel van de reis was bij Elèn een beetje op de achtergrond geraakt, druk als hij was met het schip bij elkaar te houden en te genieten van de weidse zuiverheid in dit deel van de oceaan. Het terloopse bericht van de dolfijnen maakte hem opgewonden en vervuld van vrees tegelijk. Hij moest zich bekennen dat hij benauwd was hoe zijn ontvangst zou zijn. Zou hij weer als een paria behandeld worden? Zou zijn dringende bede om te helpen de kusten te herstellen opnieuw afgewezen worden? In ieder geval had hij nu een goed plan. De afbeelding die hij in het zand had gemaakt was opgeslagen in de herinnering van de luchtgeesten, die beloofd hadden de afbeelding in het water te reproduceren wanneer dat nodig zou zijn.

Ondanks dat hij het had verwacht, was het verschijnen van gele zeilen aan de horizon een schok. Het waren er meer dan hij verwacht had. Prompt viel de wind weg. 'Hun gids heeft ons bevolen jou niet verder te brengen,' verontschuldigde de sylfen zich. 'Wij moeten haar gehoorzamen.'

'Het is goed. Dank jullie voor jullie inzet om mij bij het vlottenvolk te brengen,' dankte Elèn hen vormelijk. 'Blijven jullie beschikbaar om het beeld in het water te maken?'

'Alleen als de gids het ons toestaat.'

Over de volkomen vlakke zeespiegel naderde een roeiboot. Ook deze keer met een enkele man aan de riemen.

'Gegroet,' sprak Elèn de man aan toen hij naast de trimaran bleef dobberen. 'Ik zou graag uw gids spreken over een belangrijk onderwerp, dat ons beiden aangaat.' De man antwoordde niet en roeide met verwonderde blikken om de trimaran heen. Zonder iets te zeggen roeide hij weer terug naar de vlottenstad.

Even later maakte zich een klein vlot los van de rest en werd door een gediensstige wind Elèn's kant op gevoerd. De zeilen op de andere vlotten zakten omlaag.

Elèn stond op de voorplecht en probeerde nergens aan te denken. Want hij voelde dat hij telepathisch werd onderzocht.

Op het vlot, dat uit drie drijvers bestond, waren drie personen aanwezig. Eentje was de schipper, een tweede stond op de voorplecht en een derde zat onder een afdak van zeildoek.

'Wat is het doel van uw reis, magister? Wat heeft u uit uw afzondering gelokt?' vroeg de man op de voorplecht, terwijl de schipper het zeil liet zakken.

'U weet kennelijk meer van mij dan ik van u.'

‘Wij hebben bezoek gehad van de Reiziger uit de ruimte, magister.’

‘Dan ben ik bij het juiste vlottenvolk,’ zei Elèn opgelucht.

‘Dat is nog maar de vraag.’

‘Ik zoek hulp om de elementalen sturing te geven bij het herstel van de Aarde.’

‘Wij hebben een uitstekende verhouding met de wezens van de zee en de lucht, magister. Wij zijn ons niet bewust van een behoefte aan sturing.’

‘Dat wil niet zeggen dat die behoefte er niet is,’ antwoordde Elèn bits. De arrogantie van de vlottenvolken begon hem de keel uit te hangen.

‘Daar heeft u gelijk in, magister,’ zei de vrouw die onder het baldakijn zat. ‘Daarom wil onze Loods dat wij u te woord staan.’

‘Kan ik die spreken?’

‘Dat beslist zij nadat wij haar verslag hebben gedaan van dit gesprek.’

Het hing er dus vanaf of hij deze argwanende personen zou kunnen overtuigen van de ernst van zijn missie.

In summere bewoordingen vertelde hij van de gesprekken met de Ruimtereiziger, de tocht die ze gemaakt hadden, het ontwaken van de avatar Tiri. Hij ging dieper in op de gesprekken met de natuurwezens in de ondergelopen Lage Landen en de gesprekken met zee en lucht aan de Franse krijtkust. Tot slot noemde hij de afwijzende reacties van het eerste vlottenvolk en het vreemde gesprek op de gebroken brug. Elèn beleefde de gebeurtenissen opnieuw tijdens het vertellen. Hij had amper meer besef van zijn omgeving.

‘Ga nu, de wind zal het u allemaal verder kunnen vertellen,’ fluisterde hij en liet zich in de diepe trance zinken die onontkoombaar aan de rand van zijn bewustzijn was verschenen.

Verwonderd wachtten de vlotbewoners op zijn slotpleidooi, maar dat kwam niet. Uiteindelijk vertrokken ze naar de vlottenstad, tegen wil en dank vol ontzag voor deze eenling, die zo begaan was met zijn missie dat een trance belangrijker was dan gewiekste overredingskracht. Die contraproductief zou zijn geweest, beseften ze. Dat wel. Ze hadden heel wat te vertellen aan hun Loods.

Onder een indrukwekkend uitspansel, bezaaid met sterren, kwam Elèn terug uit de trance. Hij had tot zijn immense vreugde contact gehad met de Ruimtereiziger, die getuigde van heftige meningsverschillen in de vlottenstad inzake zijn verzoek om hulp. Hij besloot niet op een antwoord van het Vlottenvolk te wachten toen het contact door de Ruimtereiziger verbroken werd. De wind, aan wie het niet was toegestaan hem dichterbij de vlottenstad te laten komen, was wel bereid om hem de andere kant op te blazen.

Zijn ‘bemanning’ van grote en kleine natuurwezens en elementalen, liet niet blijken dat ze teleurgesteld waren, maar Elèn merkte het wel. Hij was er door verrast:

teleurstelling was een gemoedstoestand die natuurwezens vroeger niet kenden. Naarmate de faunen van de boomstammen en de andere wezens meer ervaring kregen in het bijeen houden van de trimaran, hoefde Elèn minder eigenhandig te repareren. Hij wist niet hoe het schip zich in een storm zou houden, doch elke dag varen betekende meer ervaring.

De dolfinen, die weer waren verschenen, vertelden over hun verwanten die in de vlottenstad woonden. Uit de beelden die hij van hen doorkreeg - van hun gesnater, gepiep en gekraak begreep hij niets - maakte hij op dat hele families dolfinen volwaardig bewoner van vlottensteden waren. Ze hielpen bij het onderwijs aan de kinderen van de vlotbewoners en lieten zich onderwijzen in spirituele en esoterische zaken.

Hij had de luchtgeesten verteld dat hij zijn verwanten op het ijs wilde ontmoeten. De reis nam veel tijd. Hoewel de zee soms ruw werd en het er op leek dat het zou gaan stormen, bleef het redelijk kalm weer. De onvermoeibare luchtgeesten lieten weten dat het op dit deel van de noordelijke zeeën meestal rustig was. De grote Golfstroom was vrijwel tot stilstand gekomen toen het landijs van Groenland in zee was gegleden. Sindsdien waren er weinig temperatuurverschillen meer in de noordelijke oceaan. De keerzijde was, zo vertelden ze, dat de zonnewarmte die zich rond de evenaar ophoopte, door verschrikkelijk heftige orkanen verspreid moest worden. De verwoestingen in de gordel van deze cyclonen waren gigantisch: er stond geen boom meer overeind.

Eens te meer werd het belang onderstreept van een herstel van de zeestromingen. Niet alleen voor de noordelijke kusten. Misschien was het belang voor de tropen-gordel nog wel groter.

41. Land van vuur en ijs

De trimaran begon te desintegreren. Ondanks de inspanningen van de bemanning raakten verbindingen onherstelbaar kapot. Het was meer een bundel drijfhout, die na eindeloze dagen en nachten op zee op een lege kust aanspoelde, dan een vaartuig.

De luchtgeesten namen opgelucht afscheid. Ze hadden hem graag hierheen gebracht, lieten ze Elèn weten, al was het saai geweest.

Het korte strand bestond uit zwart, vulkanisch zand. Elèn begon te vermoeden waar ze naartoe gebracht waren. Hij liet het vaartuig achter onder de hoede van zijn gezelschap van natuurwezens. Het wrak van de trimaran viel niet erg op tussen het andere gebleekte en verweerde drijfhout.

Hij beklom de hellingen die het strandje omzoomden. Nieuwsgierige gnomen bekeken hem. Het was geologisch gezien heel jong gesteente, pas uit het binnenste van de Aarde omhoog gestuwd en gestold. De steenwezentjes hadden nog niet de vermoeide wijsheid van oude aardwezens.

Boven aangekomen, werd bevestigd wat hij al had gedacht: ver weg stonden berg-ruggen en vulkanen afgetekend tegen de lichte lucht: hij was op IJsland. Hier zouden dus verwanten van hem op het ijs wonen. De luchtgeest had gezegd dat ze konden vliegen en twee keer per jaar van pool wisselden.

Het land was overdekt met bossen, afgewisseld door kort gegraasde weilanden, waar voornamelijk ruige paardjes liepen. De bomen waren klein en gedrongen. Voor de klimaatverandering groeiden hier helemaal geen bomen.

Het land, de begroeiing en de natuurwezens vertoonden een jeugdig elan. Onbedorven. Elèn zag nergens wezens van het verval. Bij een meertje hield hij halt. Pas toen bemerkte hij dat vrijwel zijn hele bemanning achter hem aan was gekomen.

‘Konden jullie de boot zomaar verlaten?’ vroeg hij verbaasd.

‘Jawel,’ was het antwoord van de oudste beschermgeest. ‘Jij bent nu onze focus. Overal waar jij gaat kunnen wij ook gaan.’

Het bezoek bleek van heinde en verre plaatselijke bewoners aan te trekken. De nimf van het meertje heette Elèn welkom. Zij was als enige in staat hem aan te spreken op een beschouwende manier. Zij was het oudste wezen in de omtrek en had veel met de mensen te maken gehad die rond het meer hadden gewoond. De aardwezentjes en boomgeesten waren te jong en te collectief om met Elèn van gedachten te kunnen wisselen.

De atmosfeer was helder, puur en energetisch onbezoedeld. Luchtgeesten onderhielden boven het eiland een koepel van filterende luchtlagen om het harde zonlicht geschikt te maken voor de jonge bomen.

‘Ook de Aarde is tot rust gekomen,’ vertelde de meernimf. ‘De vuurbergen hoeven niet meer in actie te komen. Persoonlijk vind ik dat vooral prettig, omdat er al een hele tijd geen as in mijn water is gekomen. Ik kan nu beter het leven in mij onderhouden.’

Elèn glimlachte. ‘Je ziet er patent uit. Ik kan van hieruit het leven zien dat je draagt.’ ‘Dank je!’

Hij had veel vragen, maar die konden wachten. Hij stemde zich af op de plaatselijke frequenties en liet zich meenemen door de natuurwezens, die allemaal hun domein aan hem wilden laten zien. Aan de speelse en tegelijk zorgzame werking van de elementalen kon hij opmaken dat ze liefdevol aangestuurd werden. Door wie?

Hij vroeg het de meernimf.

‘Weet u dat niet? Het zijn uw verwanten. Zij wonen in de hoge lucht, bij de ijsreuzen.’

Er vielen antwoorden op hun plaats.

Hier hadden de opvolgers van de mens daadwerkelijk de leiding op zich genomen van de aanpassingen van het eiland aan de nieuwe klimaatomstandigheden. Zoals de vlottenvolken de zee en de lucht beheersten. De bergvolken hielden zich waarschijnlijk bezig met de geologie en gletsjers.

‘Ik neem voorlopig afscheid van je, schone najade. Ik ga mijn verwanten een bezoek brengen.’

‘Goede reis, magister. Dank je voor je bezoek.’

Omstuwd door enthousiaste elementalen trok Elèn door het bloeiende land. In tegenstelling tot het vasteland stonden hier en daar nog intacte houten huizen op hun stenen fundamenten. Hij kon het niet laten om een kijkje te nemen en ging een eenzaam gelegen huis binnen. Het was stoffig en er waren enkele ruiten stuk, maar de meubels stonden er nog. Het meeste textiel was aangevreten door muizen en half vergaan. Verder zag het er uit of de bewoners elk moment terug konden komen.

De beschermgeest van het huis vertelde dat hij zijn best deed en dat hij het als een beperking ervoer dat hij handen miste om fysieke reparaties uit te voeren. Elèn gaf hem een compliment en trok verder.

Hij moest een eind klimmen om het eerste ijs te bereiken. De eens reusachtige gletsjer was nog steeds aan het afsmelten, te oordelen aan losse brokken ijs op zijn pad. IJsland was waarschijnlijk definitief in een warmer klimaat terecht gekomen. Aan de voet van de ijswand stond een figuurtje op hem te wachten.

Even dacht hij dat het Tiri was.

Dichterbij gekomen zag Elèn dat de jeugdige verschijning eerder een ernstige jongeman was dan een kind.

‘Welkom, magister,’ zei de jongeling.

‘Dank je,’ antwoordde Elèn verrast. ‘Mag ik weten hoe ik je aan kan spreken?’

De jongen keek hem aandachtig aan. ‘Aangezien u uw ware naam verborgen houdt, zult u het met mijn roepnaam moeten doen. U kunt me Glen noemen,’ zei hij vormelijk.

‘Er is een reden voor,’ zei Elèn verdedigend.

‘Ongetwijfeld, magister.’

‘Glen, mijn komst is blijkbaar aangekondigd. Ik zou graag kennis maken met je volk.’

‘Inderdaad. De Ruimtereiziger is hier geweest met uw pupil Tiri. Zij hebben verteld dat u er aan zou komen. Onze gidsen hebben mij uitgekozen om u welkom te heten omdat ik een beetje op Tiri lijk.’

‘Is...?’

‘Nee, magister. Ik wist dat ik u zou moeten teleurstellen. De avatar Leanne en Tiri

zijn al enige tijd geleden verder naar het westen getrokken.’

Glen glimlachte toen hij zag hoe blij hij de magister met deze mededeling had gemaakt.

‘Het is goed,’ fluisterde Elèn. ‘Wil je me verder brengen?’

Glen ging hem voor, een blauwe ijsgrot in. Langs het wild stromende smeltwater was een pad in het ijs. Elèn voelde zich klein worden binnenin deze ijsreus. Zijn elementale metgezellen waren buiten achtergebleven. Via smalle spleten drong hier en daar daglicht binnen. Het was een droomtocht in blauwen.

Na eindeloos klimmen verlieten ze de smeltwaterrivier en stegen langs een steile tunnel naar de oppervlakte. De gang kwam uit op een groot, door ijs overhuifd terras, waar in het verblindende zonlicht enkele personen op hem zaten te wachten.

Hij kon zich voorstellen dat het IJsvolk deze plek verkozen had om te wonen: hoog; puur, stralend licht overal, bijna een halve omloop lang.

‘Ik bemerk instemming met onze woonplaats, magister,’ zei een zachte vrouwenstem.

‘Het is prachtig, vrouwe,’ zei Elèn welgemeend. ‘Dank dat u hem mij heeft willen laten zien.’

‘Wij leven niet zo dicht op elkaar als onze verwanten op de vlotten. Wij hebben de hele gletsjer tot onze beschikking. Daarom ontmoet u nu maar een paar van ons. Dit is mijn eigen favoriete plek, zoals ieder van ons een favoriete, persoonlijke plaats heeft.’

Elèn boog, hij wist hier niets verstandigs aan toe te voegen.

‘Wat is het doel van uw reis, magister?’

‘Ik zoek hulp voor het aansturen van verdoolde elementalen en natuurwezens. Ik zoek nieuwe taken voor beschermgeesten wier object is verwoest. Tot mijn blijde verrassing heeft u beide taken op dit eiland op u genomen, als de najade van het meer mij goed heeft ingelicht.’

‘Dat heeft ze, magister. Wij zijn al enigszins van uw queeste op de hoogte gebracht door de Ruimtereiziger. Zijn queeste, het vinden of herscheppen van de muziek van de mensen, heeft hem intussen verder naar het westen gevoerd.’

‘Ik hoorde het. Spijtig. Ik had Leanne en Tiri graag weergezien.’

De vrouw glimlachte. Ze was mooi, zowel naar menselijke als etherische maatstaven. Ze straalde warmte uit en een groot mededogen.

‘Ik kan u nu antwoord geven op de meeste van uw vragen. Eén antwoord volstaat. Wilt u het horen?’

Een diepe treurigheid overviel Elèn. De mededeling van de vrouw bracht als een vloedgolf de behoeften, ontredding en wanhopige strijd van de elementale rijken in de overstroomde gebieden naar boven.

‘Heb compassie met hen die de weg kwijt zijn. Ik zou dit niet alleen hoeven doen. Er zijn honderden gebieden in nood, net zo of erger als de landen waar ik mij bezighoud met de wederopbouw.’

‘Magister, wij zijn begaan met uw verzoek. Laat daar geen misverstand over bestaan,’ antwoordde de vrouw zachtjes. ‘Ik vraag u alleen om enige afstand te nemen. Onze soort, de nieuwe elf, zoals de Ruimtereiziger ons graag noemt, is de Aarde gegeven om het experiment met scheppingskracht voort te zetten. Verschillende groepen van ons werken daar op verschillende wijzen aan. Wij op IJsland en verwanten van ons in de landen rond de Noordpool, concentreren ons op delen van de Aarde die zuiver zijn gebleven of net vanonder het ijs tevoorschijn zijn gekomen. Ons doel is centra van zuiverheid over de hele wereld te handhaven en uit te breiden, zodat er een netwerk ontstaat van pure plaatsen. Het is evengoed heiling, magister, al is het op een ander niveau. Als wij dit niet zouden doen, evenals de vlottenvolken met de oceanen en de bergvolken met de hooggebergten, zou de Aarde, zou Gaia sterven.’

Elèn was lange tijd stil.

Berouwvol antwoordde hij: ‘Ik heb dit niet gezien, vrouwe. Ik ben beschaamd. Zo klein was het kringetje van mijn gedachten, dat ik deze grote lijn niet kon zien.’

‘U was gevangen in verdriet en boosheid, magister. De Ruimtereiziger heeft ons verteld hoe u de Hoge Hiërarchieën beschuldigde van nalatigheid, domheid en kortzichtigheid. Dat was heel moeilijk voor hem, en uiteindelijk de reden om bij u weg te gaan.’

‘Ben ik dan de enige die het zo ziet?’ riep hij uit.

‘Magister, uit het blote feit dat het experiment “Homo Sapiens” definitief is beëindigd, mag u opmaken dat de Hoge Hiërarchieën hebben ingezien dat hun opzet geen kans van slagen had...’

‘Dat had het wél!’ viel Elèn uit. ‘Als ze alleen maar de herinnering bij geboorte en na de dood van het lichaam hadden toegelaten.’

‘Dat kon niet, Magister.’

‘Waarom niet?’

‘Magister, neem enige afstand. Stel u eens voor dat u als vergevorderde ziel met vele levens achter de rug, uzelf terugvindt in het lichaamje van een zuigeling, met onvolgroeide hersenen en een nog te ontwikkelen motoriek. Stel dat u zich terugvindt in het kraambed van een doodarme, zieke vrouw. Zou u dan de moed hebben om een nieuw leven aan te gaan? Of, stel u eens voor dat uw ziel na een gruwelijk leven en een even gruwelijke dood nog opnieuw zou willen incarneren?’ Elèn stond als door de bliksem getroffen.

‘Magister, u bent als een hoogontwikkelde vuurmeester overgestapt naar de evolutielijn van de mens. Wij allemaal hebben een soortgelijke overstap gemaakt. Ik

kan mijn twee incarnaties als mens nog goed herinneren. Wij waren bevoorrecht: wij konden zonder karma direct als vergevorderde ziel incarneren. Wij konden ons ouderpaar, onze genetische code, onze talenten en in algemene zin onze leefomstandigheden kiezen. Toch zou ik de tweede keer de stap misschien niet aangedurfd hebben als ik op dat moment nog had geweten hoe zwaar een menselijk lichaam is te dragen.'

'Ik heb die overwegingen ook gemaakt, vrouwe. Op één punt moet ik uw betoog tegenspreken: ik ben mijn tweede incarnatie ingegaan bij vol bewustzijn wat dat in zou houden. Mijn missie was juist gebaseerd op de herinnering aan het fysieke bestaan dat ik na de dood van mijn eerste lichaam had behouden. Ik heb met name bezwaar tegen het absolute geheugenverlies van de pas geïncarneerde ziel. Ik was de eerste zestig omlopen afgesneden van mijn levensopdracht! Zestig omlopen! Wat een kostbare tijd verloren! Ik ben bang dat de geschiedenis anders zou zijn geweest als ik van begin af aan had geweten wat mijn opdracht was.'

Geëmotioneerd liep Elèn heen en weer.

'Magister, ik begrijp uw frustratie. Waarop baseert u uw overweging dat de geschiedenis anders zou zijn verlopen als u wel over uw volle geheugen had kunnen beschikken?'

'Dan had ik iets kunnen opbouwen! Er is een korte periode geweest dat er spirituele vernieuwing plaats vond. Maar ik liep rond als een kip zonder kop! Toen ik mijn opdracht eindelijk te weten was gekomen was het al te laat.'

De vrouwe glimlachte. 'Ik ken die periode goed, magister. Ik was toen in mijn tweede incarnatie en zat middenin die spirituele ontwikkeling. De sixties.'

Elèn keek verrast op. Voordat hij iets had kunnen zeggen ging de vrouwe door: 'Magister, er waren meer onderzoekers als u op de Aarde in die tijd. Met ongeveer dezelfde opdracht. Beschouw uw inbreng, of gebrek aan inbreng als u dat zo voelt, eens in het licht dat er een leger was uitgezonden om het experiment te redden, en dat de conclusie is geweest dat het niet te redden was.'

'Dat vind ik geen doorslaggevend argument,' wierp Elèn tegen. 'Iedereen leed aan geheugenverlies. Niemand, op een paar uitzonderingen na misschien, wist waarom hij op Aarde was.'

'U projecteert nu uw eigen vermeende onvermogen op uw collega's, magister.'

'Hoezo?'

'Ik weet van mijn eigen tijd als mens in die periode, en ik weet het van vele verwanten van mij, dat wij misschien niet expliciet wisten wat onze taken op Aarde waren. Vanuit een innerlijk, niet manifest weten konden wij desondanks conform onze taakstelling handelen. Velen van ons hebben als mens in die periode consequent hun leven gewijd aan de opdracht het experiment te redden, door het vergroten van het spirituele bewustzijn.'

‘Ik zie dat u het niet wilt geloven, magister,’ voegde een man zich in het gesprek. ‘Ik denk dat het beter is dat u uw reis continueert. U heeft zo te horen meer antwoorden gekregen dan u vragen had.’

‘Vaarwel, magister,’ fluisterde de vrouw. ‘Moge inzicht uw pad verlichten.’

Elèn liet zich naar de uitgang brengen, ten prooi aan elkaar bestrijdende gedachten. Hij wist dat hij gelijk had. Hij wist ook dat de vrouw de waarheid had verteld. Het ergerde hem daarnaast dat hij geen enkele aanwijzing had hoe dit volk elk jaar de reis naar de zuidpool maakte. Vlogen ze zelf of hadden ze hulpmiddelen, artefacten, zoals het vlottenvolk?

Buiten de gletsjer gekomen keek hij nog een keer om. Zijn gids was al in de opening verdwenen. Hij voelde in zich een schrijnend verlangen naar de zuiverheid van licht en lucht die hij bovenop het ijs had ervaren.

Zijn elementale metgezellen waren opgenomen in het welkome landschap.

Hij trok dagenlang over het eiland, schouwend, zwijgend, in protest.

Zijn vaartuig was uit elkaar gevallen. Hij had geen idee hoe hij van het eiland af kon komen. Moest hij wel terug gaan naar de overstroomde Lage Landen? De gedachte riep weerzin op; tegelijkertijd knaagde de verantwoordelijkheid.

Overall waar hij kwam werd hij vriendelijk verwelkomd door de plaatselijke deva's. Ze deden hun naam alle eer aan. De beschermwezens van de landstreken waar hij door trok straalden in alle pracht. Dat kwam, vertelden ze, omdat de IJslandse mensen hen nooit ontkend hadden. Daardoor hadden ze in hun korte bestaan zo snel kunnen groeien en waren ze zo licht geworden.

‘Waarom zijn er hier dan geen mensen overgebleven?’ liet hij zich in verwondering ontvallen.

‘Er zijn hier op het laatst ook erge dingen gebeurd tussen de mensen, magister,’ vertelde een ernstige kobold, die op de stoep voor een goed bewaard huis zat. ‘Niet in mijn huis, gelukkig niet. In de stad waren de mensen door het dolle heen. De hele stad is afgebrand. Mijn verwanten van de vuurberg hebben de plek onder een dikke laag as bedolven. Dat was hun laatste activiteit.’

‘Hoe bedoel je?’

‘De diepe stromingen in de aarde zijn anders gaan lopen, magister. Dit land zal een lange periode van rust en bloei doormaken, is mij verzekerd. Daar past geen vuur, gesmolten steen en as bij.’

Onder de indruk zette Elèn zijn eenzame tocht voort.

In het lichte en onbezoedelde land bedaarde geleidelijk de storm in zijn binnenste. Hij begon te beseffen hoe zijn waarneming en inzicht gekleurd waren geweest door de teleurstellingen en verontwaardiging uit zijn laatste incarnatie. De Vrouwe van het Ijs had natuurlijk gelijk. Dat kon niet anders: gedachtetaal liet geen onwaarheid toe. Versluiering misschien, geen misleiding. Alleen, haar gelijk ont-

kende zijn gelijk niet. Zijn rancune tegen een eventuele kortzichtigheid van de Hoge Hiërarchieën was een overdreven reactie; dat had hij ergens altijd wel beseft. Het mislukken van het experiment 'mens' was het duidelijkste bewijs dat vrije wil bestond. Als een hele populatie, waar eonen aan gewerkt is, de vrijheid krijgt om helemaal de fout in te gaan, is er werkelijk sprake van autonomie.

Het inzicht maakte hem nog treuriger dan hij al was.

Zou er werkelijk geen andere opzet mogelijk zijn geweest om de mens minder destructief te maken? Of was dat de keerzijde van het scheppen van ultieme schoonheid? Schoonheid die, net als haar makers, voorgoed was verdwenen, verpulverd? Behalve misschien enkele begraven beelden? En natuurlijk de muziekuitzendingen, die zich met lichtsnelheid van de Aarde verwijderden. Die de Ruimtereiziger had opgeslagen.

42. Een luchtballon

Hij zou het IJsvolk opnieuw moeten benaderen. Zonder hun hulp zou hij niet van het eiland af kunnen komen, tenzij in de vorm van een waterwezen. Daar voelde hij weinig voor. Een belangrijkere reden nog was dat zij wisten waar hij het spoor van Leanne en Tiri op zou kunnen pakken. Het werd steeds dringender om hen te ontmoeten.

Hij besloot naar de dichtstbijzijnde gletsjer te gaan. Ze hadden gezegd dat ze verspreid over het ijs woonden. Dan maakte het niet zoveel uit waar hij heen zou gaan. Na een lange klim stond hij voor het grillig gevormde uiteinde van een kleine gletsjer. Er was nauwelijks meer van over dan de pan tussen de bergruggen, waar sneeuw zich verzamelde en ijs werd.

'Nog niet zo lang geleden liep hij door tot in zee,' riep een opgewekte stem van boven. Elèn liep een eindje terug tot hij een man op de rand van de ijswand zag staan.

'Ik zag je kijken,' lachte de man. 'Ik kon de vraag op je gezicht aflezen.'

'Smelt hij nog verder af?'

'Volgens de IJsreus die hier resideert niet veel meer. Hij hoopt op een herstel van de Golfstroom, zodat er meer neerslag komt. Het probleem is niet alleen de hogere temperatuur: er valt nauwelijks meer sneeuw.'

'Ik heb van het vlottenvolk gehoord dat de hele noordelijke oceaan een stiltegebied is geworden sinds de Golfstroom gestopt is.'

'Je informatie is correct, magister. Wat kan ik voor je betekenen?'

'Ik heb sinds mijn bezoek aan jullie gids veel nagedacht. Ik denk dat het urgent is om de Ruimtereiziger te helpen. Muziek zou het herstel van de verwoeste landen kunnen bevorderen. Muziek brengt harmonie.'

‘Daar zeg je een waar woord, magister. Je wilt zeker dat wij je naar hem toe brengen?’
Elèn begon te lachen. ‘Ligt het er zo dik op?’

‘Het is een voor de hand liggende conclusie van je voornemen, ja.’

‘Ik ben wat dat betreft aan jullie overgeleverd.’

‘Helemaal niet, magister. Je kunt gaan zwemmen.’

‘Dat gaat te langzaam.’

‘Aha, je speculeert er op dat we je door de lucht brengen, hè?’ grijnsde de man.

Elèn lachte opgeruimd. ‘Ik ben zo doorzichtig als glas.’

‘Het is goed. We hebben je verzoek al voor je komst ingecalculeerd als de meest waarschijnlijke uitkomst van je denkproces. Ga vast naar beneden, ik kom je halen. Ik sta hier al dagen naar je uit te kijken.’

Elèn daalde het met rotsblokken gevulde gletsjerdal af en ging bij een stil glanzend bergmeertje zitten wachten.

Zijn meditatieve beschouwing van het spiegelende wateroppervlak werd verbroken toen er een ballon in verscheen. De zon vonkte op de bol, die wel van glas leek. De ballon daalde en bleef vlak naast hem stil in de lucht hangen. Elèn was opgestaan en tastte het voorwerp met zijn ogen en geest af; gulzig bijna, om te weten te komen wat het was, hoe het functioneerde en hoe het gemaakt was.

De man die hem had staan opwachten, stapte uit de omgeslagen rand van de bol, die van onder open was.

‘Als je uitgekeken bent zal ik je vragen beantwoorden,’ zei hij met een scheef lachje.

‘O,’ schrok Elèn op, ‘ja, ik heb een dringende vraag... eh, hoe mag ik je noemen?’

‘Word je er niet moe van om je zo afstandelijk op te stellen? Niemand krijgt ook maar een glimp te zien van je ware naam. Laat staan wat je denkt, waar je staat.’

‘De Ruimtereiziger en Tiri kennen mijn naam,’ zei Elèn verdedigend.

‘Ik ben onder de indruk. Een buitenaards wezen en zijn afgedankte avatar.’

‘Waarom bespot je mij? Zij zijn de enige twee wezens die me na staan.’

‘Ach, je zal ook wel gelijk hebben. Ik was even vergeten dat je een eenling bent. Wij vormen een hechte groep. Daar leren we van kinds af aan om elkaar bij onze ware naam te aan te spreken.’

‘Ik vroeg je trouwens niet om je ware naam. Ik vroeg hoe ik je aan kan spreken,’ zei Elèn gepikeerd. ‘Of zal ik Héijdaar tegen je zeggen?’

‘Noem me dan maar Nils.’

‘Dat is een oude naam van de Scandinavische volkeren. Eens.’

‘Dat klopt, magister. Nu je technische vragen. Ik kan ze zien branden in je geest.’

‘Zijn die bollen van glas?’

‘Ja.’

‘Vulkanisch?’

‘Uiteraard.’

‘Hete lucht om mee op te stijgen, veronderstel ik. Ik zie een brok lava gloeien. Hoe houd je die op zijn plaats?’

‘Met mijn wil.’

Ondanks het slechte begin van het gesprek keek Elèn bewonderend van de man naar de ballon en weer terug.

‘Het kost enige training. Voor een oude rot in het vak als ik is het een tweede natuur geworden. De lavagnomen weten wat ze moeten doen en de magnetische gnomen weten hoe ze de lava op hun plaats moeten houden. Ik hoef hen af en toe maar te controleren.’

‘Ik zie het,’ zei Elèn.

‘Op je volgende vraag heb je het correcte antwoord bedacht, magister. De ballon die je binnenin de buitenste ziet is gevuld met waterstofgas. Die geeft de basisdraagkracht om het omhulsel gewichtloos te houden.’

‘Ben ik zo doorzichtig?’

‘Je bent een uitvinder, magister, net als ik. Daarom kan ik je gedachten raden voordat ze voltooid zijn.’

‘Dat scheelt een hoop uitleg,’ lachte Elèn. ‘Waterstof? Waar vandaan?’

‘Die laten we door bacteriën in de zee maken. Dat doen ze van nature al. We hoeven het gas alleen maar te verzamelen in een binnenbol. Als daarin de lucht vervangen is door waterstofgas, smelten we met hete lava het glas dicht. Bij gebrek aan zuurstof knalt de boel niet uit elkaar.’

‘Ik ben nieuwsgierig naar het glas. Het ziet er uit als gewoon groen lavaglas. Hoe wordt het zo sterk? Als ik me niet vergis is het soepel.’

‘De bollen worden door de vuurberg daar achter je geblazen. Er is in een zijkrater een poel van gesmolten glas gemaakt. Door opborrelend gas worden blazen gevormd. We sturen dat enigszins bij, zodat het mooie grote bollen worden. De soepelheid is het resultaat van onze training van het glaswezen van de bol. Glas is eigenlijk een vloeistof, zoals je weet. We leren elk kersvers glaswezen hoe hij het glas bij omgevingstemperatuur soepel kan houden. Met dezelfde stroperigheid als op een bepaald punt tijdens het afkoelingsproces. Dat is helemaal niet moeilijk. Kwestie van bewustzijn.’

Elèn was er stil van.

‘Heb jij dat allemaal bedacht?’

Nils schudde zijn hoofd. ‘Dat is al teveel eer. Ik heb het niet bedacht. Ik heb het ontwerp wel technisch en energetisch verfijnd. De uitvinder is een zwervende fantast. Hij lijkt wel wat op jou. Eenling, slecht humeur, geniaal.’

‘Geniaal ben ik niet. Heb ik dan zo’n slecht humeur?’

‘Of je geniaal bent of niet zal de tijd uitwijzen, magister. Je bent in ieder geval niet bepaald een vriendelijke en vrolijke persoon. Er kleeft nogal wat rancune,

woede, teleurstelling en verdriet aan je.' Hij lachte schallend. 'Dat geldt ook voor mij. Vandaar dat ik hier woon. De gids kan mij niet lang verdragen. Zij kon jou maar ternauwernood verdragen.'

'O?' Elèn schrok van de terloopse opmerking.

Nils keek hem onderzoekend aan. 'Ben je werkelijk zo naïef? Heb je niet door dat je voor velen van ons ... vies bent?'

'Vies?!'

'Ik weet zo gauw geen ander woord, magister.'

'Ik vind dat nogal wat om van iemand te zeggen.'

'Ik zal het anders proberen uit te duiden. Kan je je voorstellen dat verwanten van ons zo intensief betrokken zijn bij het zuiver houden van pure zuiverheid dat de kleinste onzuiverheid wordt opgemerkt?'

'Het klinkt tamelijk hoogdravend, maar goed, ik kan me er iets bij indenken.'

'Nu jouw boodschap. Een boodschap van verval, rotting, ellende. Precies het andere uiterste. Vind je het dan vreemd dat je vereenzelvigd wordt met je boodschap?'

Elèn wilde verontwaardigd reageren. Hij herinnerde zich op tijd hoe hij de vuiligheid zelf had ervaren in het overstroomde land. Hoe alles overwoekerd leek te zijn door de schimmel van de wezens van het verval. Hoe de modder stonk, het dode water, de vergane kadavers van verdronken runderen.

Hij boog het hoofd. 'Ik kan het me voorstellen,' fluisterde hij. Weer fel: 'Die werkelijkheid bestaat ook! Ik...'

'Rustig maar, magister. Die werkelijkheid is bekend aan ons.'

'Doen jullie er ook wat aan?!'

Nils knikte en wees om zich heen. 'Voor ons op het ijs, en ik denk dat het ook geldt voor de vlottenvolken en de bergvolken, is het duidelijk dat we onze woonplaatsen zuiver moeten houden en uitbreiden. Onze strategie is om de Aarde te omspannen met een netwerk van plaatsen die gezond zijn. Hier op IJsland hebben we bijna het hele eiland gezond. In de landen rond de pool: Groenland, Noord-Canada, Alaska, Siberië, het noorden van Rusland en Scandinavië, overal zijn groepen verwanten bezig. Hetzelfde doen we het andere halfjaar op Antarctica en de punt van Zuid-Amerika. We breiden onze invloedssfeer langzaam maar zeker uit. De bergvolken doen het vanuit de hooggebergten op Aarde. De vlottenvolken vanuit geheelde stukken oceaan.'

'Ik zie het,' fluisterde Elèn vol ontzag. 'Dat wist ik niet. Wat een immense operatie.'

Nils legde een hand op zijn schouder. 'Het is goed dat je deze reis maakt, magister. Want wij wisten niet van de eenlingen die midden in de verwoeste gebieden alles doen wat ze kunnen om het etherische rijk te herstellen.'

'Hebben we dat te danken aan de Ruimtereiziger?'

Nils knikte. 'Hij vertelde hoe jullie twee door de verwoeste landen zijn getrokken.'

Hij vertelde dat jij de enige “nieuwe elf”, zoals hij onze soort noemt, was in dat hele gebied.

‘Zijn er meer eenlingen als ik?’

‘Overall, magister. De Ruimtereiziger heeft uitgebreid verslag gedaan van zijn onderzoeken. Overall waar hij is geweest trof hij alleen levende nieuwe elfen aan. We nemen daarom aan dat er duizenden kluizenaars over de wereld verspreid moeten zijn die op eigen houtje leiding proberen te geven aan het herstel.’

‘Dat is een hele opluchting, Nils. Bedankt dat je me dit allemaal vertelt.’

‘Och, ik ben zelf ook een buitenbeentje. Daarom heeft onze Gids mij gevraagd jou verder te helpen.’

‘Daar ben ik jou, en haar natuurlijk, dankbaar voor.’

‘Niets te danken, magister,’ lachte Nils. ‘Het betekent voor mij een leuke reis en nieuw avontuur. Ik zou jou moeten bedanken voor deze gelegenheid om er weer eens op uit te trekken.’

Elèn lachte terug. ‘Als we klaar zijn met bedanken, zullen we dan vertrekken?’

43. Luchtreis

‘We kunnen niet al te hoog gaan,’ legde Nils uit. ‘De binnenbol met waterstofgas is gesloten. Dankzij zijn soepelheid kan hij enigszins in omvang toenemen, maar hij kan maar een klein drukverschil aan. Het voordeel van laag vliegen is dat we gebruik kunnen maken van plaatselijke luchtgeesten. Het nadeel is dat we niet zo hard gaan. De snelle luchtstromingen op grote hoogte zijn voor ons onbereikbaar.’ ‘Het is goed zo,’ zei Elèn afwezig. Hij genoot van de helderheid van licht, lucht en het blauwe water onder hen.

Het ging inderdaad niet hard. Nils liet de luchtgeesten met de ballon spelen, zodat ze nu eens de ene kant, dan weer de andere op zwalkten. Het gaf niet: de lege zee trok onder hen voorbij, af en toe bespikkeld met de witte pluimen van uitademende walvissen.

Bij het zien van een vlottenstad aan de einder daalde Nils tot vlak boven zee. Ze zwaaiden naar de dansende vlotbewoners toen ze over hen heen zeilden.

‘Hebben jullie wel eens contact?’

‘Onze gidsen hebben contact. Ik ben voor vlotbewoners net zo onrein als jij.’

‘Nils, wil je me uitleggen wat je bedoelt?’ Elèn aarzelde even. ‘Ik voel behoefte om je mijn ware naam te vertellen.’

Nils keek hem opmerkzaam aan. ‘Wat doet je dat besluiten?’

‘Jij accepteert mij zoals ik ben en je zegt me de waarheid.’

Nils keek hem verbaasd aan. ‘Kan jij dan onwaarheid spreken?’

‘Ik kan liegen, ja,’ gaf Elèn toe. ‘Jij niet?’

Nils schudde zijn hoofd. ‘Ik zou niet weten hoe.’

‘Door bijvoorbeeld niet te laten merken wat je denkt. Door maar een bepaald gedeelte te zeggen en andere informatie weg te laten. Of door niet te reageren op iemand anders.’

‘Dat vind ik geen liegen. De waarheid is toch altijd veel groter dan je kunt bevatten, laat staan aan een ander mededelen?’

‘Daar heb jij weer gelijk in. Zou het dan meer liggen in de intentie, waarmee je besluit iets al of niet te zeggen?’

‘Je bent te lang alleen geweest, magister. Als je in een gemeenschap leeft ben je altijd bezig met keuzen maken: wat vertel ik die wel en wat niet, en wat met die.’

‘Dat is misschien zo. Alleen...’

‘Ja?’

‘Ik heb gemerkt dat ik bewust een verzinsel als waarheid kan verkondigen, terwijl ik weet dat het niet klopt.’

‘Bij wie heb je dat dan gedaan?’

‘Bij niemand,’ gaf Elèn schoorvoetend toe. ‘Alleen in gesprekken die ik in gedachten met een fictief iemand voerde.’

‘Mag ik raden met wie?’

‘Nee, doe maar niet. Je hebt het waarschijnlijk bij het juiste eind.’

Ze zwegen een tijd.

‘Mijn ware naam is Elèn.’

‘Dank je. Was het moeilijk?’

‘Ja,’ verzuchtte Elèn. ‘Het is oneindig veel makkelijker om vragen te stellen dan om iets wezenlijks over mijzelf te zeggen.’

‘Ach,’ zei Nils, ‘er zijn er ook die over niets anders dan over zichzelf kunnen praten. Dat is pas echt vervelend.’

‘Meen je dat nou? Ik dacht dat... wel, dat zulke menselijke zwakheden niet bij ons voorkwamen.’

Nils gooidde zijn hoofd in de nek en lachte luidkeels. ‘Welkom in de wereld, kluzenaar! Niets menselijks is ons vreemd, Elèn. Ook wij kennen ijdelheid en achterklap. In elke gemeenschap van eigenwijze individuen is men voortdurend bezig met status, prestige en vleierij.’

‘De pikorde?’

‘Precies. Daar is niets mis mee, zolang het om werkelijke verschillen in ontwikkeling, wijsheid en vaardigheden gaat. Het verschil met de mensen van weleer is dat individuen van onze soort elkaar kunnen doorzien.’

‘Ik zou er nog aan toe willen voegen dat wij geen enkele behoefte aan bezit van materiële goederen hebben. Dat was een sterke drijfveer bij de mensen. Ze waren

van nature sterk op bezit gericht. Dat gaf macht, status en veiligheid. En was oorzaak voor niets ontziende hebzucht.'

Nils keek hem nieuwsgierig aan. 'Jij weet veel van de mensen, hè?'

'Jij dan niet?'

Nils haalde zijn schouders op. 'Ik ben maar één keer geïncarneerd als mens. Voor zover mijn herinnering daar naar terug gaat was ik een volkomen eenzellige automonteur, mensenschuw en geobsedeerd door techniek. Het was geen lang leven. Ik heb me nooit bemoeid met andere mensen.'

'De zee heeft een andere uitstraling hier,' zei Elèn op een gegeven moment.

Nils knikte. 'Zoet water. Deze enorme bel blokkeert de Golfstroom. Het is de gesmolten ijskap van Groenland en reikt tot aan de zeebodem. Hij ligt hier al sinds de zondvloed. Het ijs heeft er bijna honderd omlopen over gedaan om te smelten.'

'Is er niets wat hem in beweging kan brengen?'

Nils haalde zijn schouders op. 'Wie het weet mag het zeggen.'

Hij wees. 'Groenland doet zijn naam weer eer aan.'

Het land dat ze naderden bestond uit lichtgroen bos, waar grotendeels kale bergen uit omhoog staken.

'Op Groenland wonen veel gemeenschappen,' vertelde Nils. 'Je ziet dat op de hoogste bergen een beetje sneeuw ligt. Men stimuleert de ijsreuzen om weer gletsjers te vormen, alleen sneeuwt het te weinig.'

De reis in zuidwestelijke richting voerde over de zuidelijke punt van Groenland, over Noord Canada in de richting van de Rocky Mountains.

In een idyllisch dal landde Nils.

'Hoger kunnen we niet, dan zou de binnenballon barsten,' verklaarde hij opgewekt. 'Vanaf hier moet je je eigen weg zien te vinden. Volgens onze berichten was de Ruimtereiziger hier het laatst gesignaleerd.'

'Ga jij weer terug?'

'Voorlopig niet.'

'Wat ga je dan doen?'

'Och,' lachte Nils, 'een beetje zwerven kan geen kwaad. Misschien kan ik de fantast opsporen die deze ballonnen heeft uitgevonden. Benieuwd wat hij de laatste tijd heeft klaargespeeld.'

'Zou hij misschien iets kunnen bedenken om elektromagnetisch opgeslagen muziek weer te geven?'

'Ik zal het hem vragen. De Ruimtereiziger had het me ook al gevraagd, weet je.'

'Dat had ik zelf kunnen bedenken.'

Elèn stapte uit de ballon en reikte Nils zijn hand.

‘Bedankt, Nils. Voor je ongezouten kritiek, voor je vriendschap. Als jouw uitvinder iets voor de muziek kan doen, breng me op de hoogte alsjeblieft.’

‘Dat zal ik doen, Elèn.’ Hij grijnsde. ‘Ik voel me bij jou eigenlijk meer op mijn gemak dan bij zo’n grote gemeenschap.’

Elèn keek hem verrast aan. ‘Dat heb je dan aardig verborgen weten te houden,’ was alles wat hij er op kon zeggen.

‘Nee Elèn, niet ik heb iets verborgen gehouden. Jij bent nogal gesloten. Je vindt het blijkbaar moeilijk te aanvaarden dat iemand jou aardig vindt.’

Elèn wendde zijn blik af, verlegen met zijn figuur.

‘Ik weet niet wanneer we elkaar weer zien, Elèn. Het ga je goed. Zodra ik iets met die muziek kan laat ik het op een of andere wijze weten. Misschien kom ik jou en de Ruimtereiziger wel ophalen.’

‘Dat zou fijn zijn, Nils.’ Het vooruitzicht dat iemand hem zou kunnen gaan zoeken maakte dat hij zijn eenzaamheid opeens een stuk minder voelde.

Hij bleef de ballon nakijken tot hij uit het gezicht verdwenen was.

Hoger op de helling vond hij een ondiepe grot waar hij zich omsloten wist door de aarde. Na al die tijd in het luchtelement vertoefd te hebben had hij een dringende behoefte om zich te verbinden met de aarde. Met Gaia en met de plaatselijke genius loci.

Zijn behoefte was zo groot dat hij zich zonder voorbehoud in het gesteente liet verzinken. Iets wat hij nog maar een keer eerder had gedaan, lang geleden.

Gediffundeerd in de rots, vereenzelvigd met zijn ware geliefde, beleefde hij een volkomen eenwording.

III. NIEUWE WAARDEN

44. Zuidwaarts

Het was winter toen Elèn uit de rots diffundeerde en zijn vertrouwde gestalte aannam.

Hij beklom de hellingen tot hij een adembenemend uitzicht had over het land aan de voet van de bergen. De middagzon stond vlak boven de horizon en bescheen de besneeuwde wereld met rossig licht. Het land en de bergen waren zichzelf en tevreden: in evenwicht en nauwelijks aangetast door de mensen.

Wat zou hij kunnen gaan doen?

Hij verlangde hevig naar de Ruimtereiziger in zijn verschijning van Leanne en bijna pijnlijk naar Tiri. Maar de twee waren ver verwijderd. Hij was tijdens zijn gemeenschap met Gaia hun sporen gewaar geworden, maar had geen contact kunnen maken.

Het was opnieuw dag toen hij het gebergte verliet. Hij trok door de besneeuwde bergen naar het zuiden en genoot van het zuivere landschap. Tijdens zijn retraite als gediffundeerd bewustzijn in het rotsgesteente van Gaia waren opstandige gevoelens, rancune, spijt en verdriet herleid tot herinneringen. Toegankelijk voor retrospectie, niet meer hinderend bij zijn expeditie.

De lucht was glashelder en vriesdroog. Lager op de hellingen lag maar een poederdun laagje sneeuw. Diep in beekdalen glansden plekjes ijs tussen ruige rotsblokken. De bomen waren dun gezaaid en spichtig, met veel dood hout en weinig jonge opslag eronder.

‘De ergste droogte is voorbij,’ antwoordde de landschapsengel. ‘We kunnen aan herstel denken. De sneeuwkapen op het hooggebergte groeien weer aan en de hoeveelheid smeltwater neemt toe.’

‘Dank u.’ Elèn voelde zich op zijn gemak in dit landschap, dat nooit door mensen was vervormd. Zijn scherpe waarnemingen brachten geen grote verstoringen aan het licht, zoals in het oude Europa. Hij kon een lange reeks van jaren waarnemen van stabiliseren en kleine verbeteringen. Het viel hem op dat er al heel lang geen bosbrand was geweest.

‘Dankzij het bijna permanente hogedrukgebied zijn er geen onweersbuien met bliksem geweest en is er nergens vuur ontstaan,’ meldde een plaatselijke luchtgeest. ‘Ik zie het,’ antwoordde Elèn beleefd. ‘Kunt u mij inlichten: in het zuiden zie ik een bruine nevel.’

De luchtgeest bleef stil. Een beetje schuld bewust. Dat was op zich al een evolutionaire gebeurtenis. Elèn kon zich de tijd herinneren dat voor natuurwezens het concept schuld niet bestond. Ze deden hun plicht en waren in alles onderhevig aan natuurwetten.

‘Het is niet jullie fout dat de mens bij zijn landbouwmethoden geen rekening hield met erosie,’ stelde hij de luchtwezens gerust, die stilletjes waren komen luisteren. ‘Waar deponeren jullie het stof?’

Er kwam geen antwoord.

‘Nemen de luchtgeesten in het zuiden het stof over?’

‘Bijna het hele land, tot aan de smalle landstrook naar het zuidelijke continent, is bedekt door een stofdeken,’ kwam helder en gearticuleerd als antwoord. ‘Het komt niet tot rust.’

Verrast liet Elèn de tussenkomst van een grote luchtgeest op zich inwerken.

‘Waarom niet, o grootheid?’

‘Geen wolken, geen regen, meester. Wij proberen zonder ophouden de hitte rond de evenaar met behulp van wervelwinden te verdelen. Uw verklaring dat de landbouwmethoden van de mens hiervan de oorzaak zijn is niet juist.’

‘Ik zie het. Hoe is het langs de kusten?’

‘Waar de zon het eerste de aarde beschijnt is voldoende regen. De meeste bossen zijn daar nog intact. Tot de eerste bergrug. Daarachter begint de permanente droogte.’

‘En aan de andere kust?’

‘Een hele smalle strook, meester.’

‘Hoe is het met de grote rivier gesteld?’

‘Verdwenen. Zelfs de bedding is uitgestoven.’

Elèn slaagde er in de vraag uit zijn geest te houden of de luchtgeesten iets wisten over de Ruimtereiziger. Op een subtiele wijze was hem duidelijk gemaakt dat de luchtgeesten daar niets over konden, mochten of wilden laten doorschemeren. En dat een openlijke vraag hen in grote verlegenheid zou brengen.

Nee, stelde hij bij zichzelf vast, er is zoveel te doen, dat kan wachten. Zijn eigen conclusie stelde hem gerust.

‘Kan ik helpen?’

Dat was de vraag waar ze op wachtten. Er ontstond een aanzwellende turbulentie van reacties. Elèn hief in een reflex zijn handen op, een gebaar dat ooit bij mensen een menigte tot kalmte kon brengen. De turbulentie had een verassend gevolg: boven zijn hoofd verscheen een stapelwolk, omgeven door uitwaaiierende veren van ijskristallen.

‘Er is meer water dan jullie denken.’

‘Dat komt door u, meester,’ was de repliek van de grote luchtgeest. ‘Uw aanwezigheid trekt luchtgeesten van de zee aan. Zij zijn gekomen, beladen met waterdamp.’ Het begon zachtjes te regenen. De stapelwolk werd uiteengerafeld en tot een wolkendek uitgebreid. Vochtige wind uit het westen voerde nieuwe wolken aan, die ver het kurkdrome binnenland in werden geblazen.

Elèn beseftte dat blijkbaar alleen al de aandacht die hij had geschonken en de vragen die hij had gesteld, voldoende waren geweest om een al heel lang stagnerende situatie te veranderen.

‘Kunnen jullie blijven samenwerken, ook als ik verder ben getrokken?’

Na enige tijd kwam een antwoord, als het gonzen van bijen: ‘Wij weten nu hoe het werkt, meester.’

Elèn zette zich in beweging. Een gevoel of iemand hem bij de arm tegenhield. ‘Ja?’ ‘Als we op problemen stuiten, mogen we u dan komen raadplegen?’

‘Altijd.’

Een zacht, vochtig windje in de rug hielp hem zijn tocht voort te zetten.

Teneinde de stuivende gebieden te omzeilen reisde hij in de richting van de opkomende zon. Waar hij kwam voerde hij gesprekken met plaatselijke luchtgeesten. Zij hadden momenteel het lot van de Aarde als levendragende planeet in handen. Hij wist hen tot samenwerking te bewegen, een vorm van interactie die ze niet kenden. In zijn spoor volgden met water beladen luchtstromen vanuit de zee.

Dicht bij de kust was het land fris groen. Het voorjaar begon in het laagland beïndrukkend vroeger. Naarmate hij zuidelijker trok werd het landschap weelderiger. Zeewinden voerden in elk seizoen voldoende water aan. Het was een aangenaam landschap, waarin de sporen van de mensen die hier gewoond hadden eerder een verrijking dan een verstoring betekenden. Hier was geen ongebreidelde woekering opgetreden in de ruïnes van verlaten stadjes. De meeste huizen waren van hout geweest en waren tot bosgrond verteerd. Wat er restte aan bakstenen en betonnen gebouwen was ingeweven in groen.

Een bijna permanent gewaarzijn van instemming vergezelde hem tijdens zijn tocht. Hij wist hoe dat kwam: in dit landschap waren natuurwezens, beschermgeesten en mensen nooit van elkaar vervreemd geweest.

Langs de kust met verdronken steden zou het echter net zo chaotisch zijn als in Europa, was hij bang. Het was hem teveel om die kant op te zwerven.

Op de top van een lage berg besloot hij een poos in retraite te gaan. Er klonk door alle harmonie van dit landschap iets vals door, een zeurende ondertoon met een zweem van schuld.

Hij volgde aandachtig de zon op zijn baan naar de kim. De kleurverschuiving van de dalende zon klopte niet. Er mengde zich een donkerte door het licht. Stof. Donker, zwart of grijs stof, dat licht opslorpte en niet teruggaf.

Hoewel het hem zwaar te moede was liet hij zijn bewustzijn opstijgen om een overzicht te krijgen.

De strook land waar hij met zoveel genoegen doorheen reisde, was ingesloten tussen een onbeschrijflijke wanorde langs de nieuwe kustlijnen en een norske bergrug aan zijn andere zijde. Daarachter kolkte het.

Hij besloot een tijdje te blijven. Om te achterhalen wat er wrong in dit landschap. Het betekende wel dat hij zijn verdrongen verlangen onder ogen moest zien. Noch zijn retraite in het steen van Gaia, noch het reizen sinds hij uit de rots was gekomen, hadden het doen verminderen. Het deed alleen niet meer zoveel pijn. Doordat hij lange tijd in zichzelf had gekeken, had hij de diepere oorzaak van de scheiding gezien en had zichzelf zijn woedeaanval kunnen vergeven waardoor Leanne en Tiri hem hadden verlaten. Zijn tocht had, om eerlijk te zijn, geen ander doel gehad dan om hen en de Ruimtereiziger terug te vinden. De wanorde in de wereld en de stuurloze natuurwezens waar hij op was gestuit, hadden echter zijn al aandacht opgeëist. Was het een dilemma? Of waren het verschillende, nevensgeschikte aspecten van zijn bestaan?

Op dit punt van zijn gedachten gekomen werd een aantal kleine wezens zichtbaar bij de ingang van de ondiepe grot, die hij als tijdelijke woning had uitgezocht. Ze waren zo beleefd geweest om hem niet te storen tot hij klaar was met denken.

‘Kom verder.’

Een vlaag van opwinding ging even rond.

‘Laten we spreken.’

Het groepje bleef hem afwachtend aan staan kijken.

Elèn liep naar buiten en ging op een steen zitten.

‘Waar zijn de anderen?’

‘Welke anderen?’ zoemde het antwoord.

‘De boomgeesten, de beschermgeesten van de dieren, de bronnimfen.’

‘Die zijn op hun plaats, aan hun werk.’

Elèn glimlachte. Een enkele stem had gesproken. Er was onder het groepje aardgeesten dus een autonome denker.

‘Het is goed om met elkaar te spreken. Ook voor anderen. Wilt u hen halen?’

Het groepje stooft uit elkaar. Eentje bleef staan.

‘U heeft zolang de leiding op u genomen?’ concludeerde Elèn.

‘Er is niemand anders,’ was het grommende antwoord. Er klonk vertwijfeling in door, een ongewone aandoening voor een aardwezen. Het groepje keerde terug, gevolgd door verscheidene natuurwezens. De open plek begon vol te lopen, voornamelijk met beschermgeesten, omdat die zich ver van hun focuspunt kunnen begeven. De aanwezigheid van zoveel luchtgeesten boven de open plek veroorzaakte chaotische windvlagen. Elèn stond op. ‘Maak hier zolang een hogedrukgebied,’ raadde hij aan. ‘Dan stroken jullie met elkaar en kunnen we elkaar verstaan.’

Geleidelijk schikten de luchtgeesten zich naar elkaar en ontstond er een bel van rustige lucht om hen heen.

Elèn werd een grote aanwezigheid gewaar en verheugde zich. Het was de landschapsengel. In zijn gevolg waren enkele beschermgeesten van dalen in de omtrek.

‘Geeft u mij de stand van zaken,’ opende Elèn de spontane bijeenkomst. ‘Laten we beginnen met de kust: is de zeespiegelstijging tot stilstand gekomen? Vindt er, met andere woorden, stabilisatie plaats?’

‘Er zijn veel bomen verdronken,’ baste een oude faun. ‘Ik kon me losmaken van mijn bos toen het zoute water kwam. Veel boomgeesten zitten gevangen in hun boom. Of wat daar van rest.’

‘Nieuwe kustlijnen, nieuwe stranden, kliffen en moerassen proberen zich te vormen,’ meldde een landschapsgeest. ‘Er is echter niemand die daar zorg voor draagt en het blijft ongeordend.’

‘Hoe is het met de ruïnes van de steden?’

‘Een verschrikking,’ fluisterden de luchtgeesten.

‘Verklaar u nader.’

‘Veel dolende mensenresten, verweesde beschermgeesten, de pijn van de wezens van de mensendingen die vergaan.’

‘Vraag niet verder, Reiziger. Het land is verdronken. Onder stagnerend water duurt de transformatie van mensendingen zoveel langer dan bij ons, waar wel plaats is voor vuurwezens.’

Elèn wreef over zijn kin. Een absurde gewoonte voor een wezen zonder baard-groei. Hij zuchtte. Hij had wel meer eigenschappen en eigenaardigheden uit het bewustzijnsveld van de mens, dat nog als een echo rond de planeet kringde.

‘Ik weet ‘t, het speelt bij veel andere kusten. Stroming kan helpen. Er zijn verdronken kusten waar het herstel onderwater snel is gegaan, dankzij een constante aanvoer van vers zeewater.’

‘Wie moet dat doen?’

Elèn keek de landschapsengel aan, die zich afzijdig hield van de conversatie. Toen hij niet reageerde, zei Elèn: ‘Er zijn manieren om de wezens van land, water en wind samen te laten werken en de stagnatie te doorbreken. Ik zal dat op een later tijdstip voordoen. Nu eerst het volgende: wat is er aan de hand aan de andere kant van de bergen?’

De aandacht keerde zich van hem af, als een bel die binnenstebuiten omklapt.

‘Luchtgeesten, vertel wat jullie zien.’

Aarzelend draaide de bel zich terug.

‘Heet.’ ‘Gevangen in thermiek.’ ‘Permanente wervelwinden.’ ‘Geen water.’ ‘Geen plantengroei.’

‘Waar komt die hitte vandaan?’

‘Van ver.’

‘Neem mijn geest mee omhoog en laat het me zien.’

‘Dat kunnen alleen de grote sylfen, wij niet.’

‘Willen jullie een grote luchtgeest roepen?’

‘Ze kunnen niet komen. Er is te grote druk.’

Elèn aarzelde. Hij kon zelf zijn geest er op uit sturen, alleen kon hij daarmee de materiële toestand niet beoordelen.

Hij stond op. ‘Als ik in de richting van de middagzon trek, wat kom ik dan tegen?’

‘Veel wind.’ ‘Wervelstormen.’

‘Dan ga ik nu eerst naar de kust, om de wezens daar te wijzen hoe ze orde kunnen scheppen uit de chaos.’

De bel van aandacht vibreerde in een soort opluchting, dat hij de dreiging van de hete winden liet voor wat het was.

45. Een nieuwe orde

Vergezeld door een aantal vrije beschermgeesten reisde Elèn door een rivierdal, dat er gaaf uitzag. Vroegere nederzettingen van de mensen waren overgroeid en werden op een natuurlijke wijze in het landschap ingepast. Zijn gevolg wilde desalniettemin niet door de ruïnes reizen. Teveel dolenden en geweeklaag, werd er gempeld. Elèn liet waar nodig astrale trappen verrijzen, waarlangs de dolende schimmen naar het licht konden opstijgen. Eenvoudige trappen van houtessentie. In de lage heuvels stroomde de rivier tot aan een rimpel dwars over de stroom, waar die tot stilstand kwam tegen het door het getij opgestuwde water. Ze vervolgden hun tocht langs de oever. In het begin waren nog weinig invloeden van de hogere zeespiegel te zien. Het water was er nog zoet en er hadden geen grote steden gelegen. Aan de ruïnes langs de oevers werd geleidelijk duidelijk dat het zeepeil gestegen was. De menselijke structuren doken onderwater als het ware. Er lagen half gezonken schepen tussen onder water gelopen en ingestorte huizen te roesten. Verdronken bomen strekten vanuit het water hun kale takken naar de hemel. Toch was hier minder stagnatie dan in het lage land waar zijn queeste begonnen was. Door de regelmatige eb en vloedstromen was veel débris afgevoerd naar de zee en bevatte het water zuurstof, nodig voor de transformatie van verdronken mensendingen en bomen.

De rivier werd een estuarium, dat zich verbreedde tot de kustlijnen links en rechts wegbogen.

Elèn en zijn gezelschap keken uit over een woelige watervlakte, die toch geen zee was. Ver weg waren grijze, torenhoge schimmen in de mist te ontwaren. Ook dichterbij staken vormen uit het water die niet natuurlijk waren.

Met zijn andere zicht verkende Elèn het landschap onder en boven water. Hij deed het niet graag, het veroorzaakte pijn en een hopeloos gevoel. Dit was wanorde die niet snel te helen zou zijn.

Hij sloot zich af en ging zitten. Zijn gezelschap deed hetzelfde, als in een ceremonie. Hij probeerde zich voor te stellen hoe het onmetelijke landschap van ruïnes geleidelijk getransformeerd zou kunnen worden. Eerst vond hij het wel zo prettig om dat in afzondering te kunnen doen. Naarmate de beelden duidelijker werden, wenste hij dat hij ze kon projecteren, zodat de afwachtcnde geesten er deelgenoot van konden worden.

Het zou met voorbeelden moeten.

‘Is jullie bekend of hier dicht in de buurt een mensending is dat weer opgenomen is in het weefsel?’

‘Jawel’, zei een landschapsgeest. ‘Ik ben oorspronkelijk een boomgeest en was beheerder van een oud mensengebouw, waar mijn hout in was verwerkt, lang geleden. Als u wilt, kan ik u ernaar toe brengen.’

In een smal zijdal troffen ze de ruïne aan van een watermolen.

‘Ik en mijn medewerkers hebben generaties van mensen geholpen dit gebouw in stand te houden. Het is vele malen veranderd en op het laatst alleen als woning gebruikt.’

Er klonk een nostalgische droefheid in zijn betoog door. Een treuren, dat Elèn maar al te goed kende.

‘Toen de laatste mensen hier gestorven waren, heb ik besloten het gebouw actief terug te brengen tot zijn natuurlijke elementen.’

‘Dat moet een hele stap zijn geweest,’ zei Elèn meelevend.

‘Ja,’ zuchtte het wezen. ‘Ik heb het daarom rigoureuus aangepakt. Dat heb ik van de mensen geleerd, overigens. Ik heb de hulp van de sylfen gevraagd. Zij zorgden voor een blikseminslag die het gebouw deed vlamvatten. Daarmee werd de wezens van het verval de pas afgesneden en konden vrijwel alle opgesloten dienbaren in één keer vrijkomen.’

Ze stonden zwijgend naar de resten van het gebouw te staren. Het was als een kunstmatige rotstop ingevoegd in het omringende landschap, begroeid met planten en jonge bomen.

‘Het is nu een levendige biotoop voor planten en dieren,’ beaamde de landschapsengel. Niemand had gemerkt dat hij zich weer bij het gezelschap had gevoegd.

‘Hoe is het beheer tot stand gekomen?’

‘Ik heb geleidelijk de verantwoordelijkheid kunnen overdragen aan het beschermwezen van de tuin,’ sprak de landschapsgeest. ‘De generaties mensen die hier gewoond hebben werkten samen met de natuurwezens. Zo is het tuinwezen tot grote wasdom kunnen komen.’

Elèn keek van de landschapsengel naar de landschapsgeest. ‘Ik wil u graag uitnodigen om met mij mee te gaan, als dat mogelijk is. U kunt anderen helpen met uw ervaring met mensendingen en de transformatie ervan.’

‘Ik ben er klaar voor,’ sprak de landschapsgeest nederig.

Dat werd beaamd door de landschapsengel, die er aan toevoegde: ‘Als u gelegenheid heeft, wilt u dan mijn collega aan de kuststreek op weg helpen? U zou mij als traditioneel en behoudend kunnen beschouwen en mijn broeder van de kust innovatief en flexibel, maar hij slaagt er desondanks niet in om een focus van herstel tot stand te brengen.’

Elèn knikte onwillekeurig. Weer zo’n absurde mensengewoonte. Het gebaar werd met instemming aanvaard.

Op een hoge heuvel betrokken Elèn en de landschapsgeest, die zich graag met de naam Frederic wilde laten aanspreken, een intact kerkgebouw van natuursteen. Zelfs het dak lekte niet.

‘Er zijn hier nooit meer zware stormen geweest,’ verklaarde de beschermgeest van het gebouw. ‘Sinds het zeewater begon te stijgen. Het gebouw is hecht gemaakt door de mensen en gewijd aan hun godheid. De priester die de inwijding verrichtte was afkomstig van het volk dat hier oorspronkelijk woonde. Hij heeft toen de verbinding met ons en met het landschap gelegd. Ik en mijn dienstbaren reddden het onderhoud nog steeds zonder de handvaardigheid van de mens.’

‘Wil je ons helpen?’

‘Graag. Mijn naam is Do. Dat betekent “boomstam van eikenhout”. Ik ben al op de hoogte gebracht van jullie komst en het doel.’

In de dagen die volgden stroomden meer vrijwilligers toe. Er waren er veel bij van wie de focus nu onder water verdwenen was en geen doel meer hadden in hun bestaan. Zij waren in eerste instantie van weinig nut vanwege hun ontheemd zijn. Do en Frederic verrichtten wonderen door de dolende geesten stage te laten lopen in het beheer van de kerk en het land er direct omheen. In gesprekken die Elèn met de groepen hield, bracht hij hen op de hoogte van de vorm van samenwerking die uitgaat van nevenschikking van geesten, in plaats van de onder- en bovenschikking die eonen lang de weg was voor natuurgeesten.

‘Er verandert niet zoveel aan de mate waarin u verantwoordelijk bent. Het is nog steeds zo dat de omvang van uw kennis, uw vaardigheid, tevens de omvang bepaalt van uw verantwoordelijkheid. Het is nieuw dat u ook een zekere mate van verantwoordelijkheid neemt om zelf, actief kennis te verzamelen om problemen te kunnen hanteren waarvoor uw traditionele plaats in de hiërarchie niet toereikend was. Niet toereikend hoefde te zijn, omdat u deel uitmaakte van een ononderbroken ketting van de engelen tot aan de kleinste elementalen. Die ketting is pal boven u verbroken.’

Zijn woorden riepen reacties op, die hij herkende als emoties. Voor de dolende natuurwezens en beschermgeesten waren ze onbekend en hoogst verwarrend. Ze schaamden zich over hun onwetendheid, hun behoefte en hun onzekerheid.

Ze schaamden zich zelfs voor hun schaamte, die ook al nieuw was. Ze waren nog niet zover dat ze vroegen wat ze er zelf aan konden doen. Die gedachte was te vreemd, te buiten proporties. Elèn realiseerde zich dat ze bijna automatisch hém boven zich hadden geschikt, als vervanger voor de leiding die ze ontbeerden.

Hij besloot een rollenspel te doen.

Aan de hand van kleine, virtuele opdrachten liet hij groepjes aan oplossingen voor problemen en handleidingen voor actie werken. Omdat ze hem hadden aanvaard als autoriteit, deden ze gehoorzaam wat hij hen opdroeg.

Het begon te werken. Hij nam hen mee naar ondergelopen land vol débris, dode bomen, ruïnes en radeloze elementalen. Daar konden ze in praktijk brengen wat hij hen probeerde bij te brengen.

Hij leerde hen, aan de hand van de problemen waarmee ze naar hem toe kwamen, hulp te zoeken bij andere groepjes. Er onstonden wisselende leiderschappen op basis van kennis en vaardigheden van individuele beschermgeesten. Zijn leerlingen begonnen in te zien dat ze problemen konden analyseren. Hun groeiende zelfreflectie maakte het mogelijk dat elk geestwezen zijn eigen kennis en vaardigheden bewust werd. Waarmee de basis was gelegd voor communicatie op voet van nevenschikking.

De mare verspreidde zich snel langs de verwoeste kust. Groepjes pas opgeleide natuurwezens reisden naar plaatsen waar ordening gewenst was en brachten de nieuwe kennis over aan de plaatselijke bewoners.

Sylfen verenigden zich in gerichte luchtstromen die ze lang in stand hielden, zodat het zeewater in bepaalde stroming kwam en stagnerende, moerasachtige ondiepten werden doorgespoeld, zodat de vrijgekomen débris in versnelde transformatie kon worden omgezet in nieuwe elementen.

Het was een mooie, interessante tijd. Frederic en Do werden goede vrienden. Elèn was tevreden, doch niet gelukkig. Ergens op de Aarde waren de avatars Leanne en Tiri, waar hij zielsveel van hield. En de Ruimtereiziger, waar hij op een andere manier van hield. Het belemmerde hem om zich volledig te kunnen geven in vriendschap met zijn metgezellen, die daar bedroefd om waren, want ze begrepen het niet.

Onder het portaal van de kerk nam hij afscheid van Do. Frederic zou hem nog een eindje vergezellen. Hij wilde verder zuidelijk poolshoogte nemen.

‘We redden het hier wel, ook als je er niet meer bij bent om ons te bezielen en ons nieuwe gewoonten aan te leren. Toch vind ik het jammer dat je weggaat, Elèn. Er is iets aan je, iets dat zoekt en zoekt. Dat begrijp ik niet. Ik ben er beducht voor, hopelijk is het niet overdraagbaar...’

‘Dat is het wel, Do,’ glimlachte Elèn. ‘Later zal je het wel merken. Soms is het zwaar en moeilijk is om zo te hunkeren. Er zullen echter andere momenten zijn dat het

je geest vleugels geeft. Er kunnen gevoelens in je opwellen die... je zult het wel merken. Dan kan je niet meer zonder.'

'Ik wil er niets van weten,' mopperde Do. 'Als ik jou zie... ik ben er niet gerust op.' Elèn lachte. 'Do, goede vriend, we spreken elkaar nog wel. Je bent een weg ingeslagen die geen terug kent.'

'Ja ja, dat is altijd het geval met evolutie, heb je ons geleerd. Die gaat één kant op, onhoudbaar, onomkeerbaar. Ik hoop dat ik het bij kan houden.'

In het licht van de opgaande zon wandelde hij met Frederic het oude pad langs dat kerkgangers gedurende eeuwen hadden uitgesleten in de kalkrots.

Naarmate hun reis vorderde nam de wanorde toe. Het was desondanks hoopgevend hoever de invloed van hun kleine groep al reikte. De mare van hun vernieuwde aanpak reisde hen vooruit.

Bij een baai, omzoomd door ruïnes, besloot Frederic te blijven om een nieuwe focus van herstel te openen.

Elèn trok alleen verder.

46. Relicten uit de oude wereld

Zo zonder gezelschap en de besognes van het coördinatorschap, richtte zijn innerlijke aandacht zich naar de hunkering die er onverminderd om vroeg. Doch nergens waar hij kwam had iemand iets over zijn vroegere reisgezellen gehoord. Toch moesten ze hier langs gekomen zijn.

Op een slanke hangbrug, hoog boven een smalle rivier in een diep ravijn, werd hij opgewacht door de beschermgeest van de brug.

'Uw queeste is mij bekend, meester,' sprak hij plechtstatig. 'De sylfen, die soms komen spelen tussen de kabels, hebben elkaar verteld over de wonderen die u verricht in overstromde gebieden. Ik kan hen verstaan, want ze maken muziek in mijn draden.'

'Muziek!' Het woord gooide alle rust die hij met zoveel moeite in zich had opgebouwd, overhoop. 'Wat weet u van muziek?'

'Luister,' zei de beschermgeest.

Zijn ongeduld bedwingend stelde Elèn zich in op het ontvangen van fysiek geluid. Vlagen wind lieten de kabels trillen. Langzaam ontstonden er geluiden, tonen die oplommen van zacht gebrom tot ijle, hoge noten.

Er was een eenvoudige melodie in te horen. Verschillende kabels vormden met elkaar akkoorden. De melodieën waren vreemd, niet menselijk. Toch klonk er iets door dat hem deed denken aan de muziek van lang geleden...

'Deze brug is ontworpen door een zeer muzikaal mens,' bevestigde de bescherm-

geest zijn gedachte. ‘Zijn passie voor muziek heeft hij in deze brug kunnen combineren met de wetten van draagkracht en stijfheid. U hoort de tonen en akkoorden die hij met de lengte en vorm van de kabels en draden heeft aangebracht. De melodie is van de sylfen.’

‘Het zou betekenen dat ook natuurwezens in staat zijn tot creatie,’ mompelde Elèn. ‘Ik zou het eerder imitatie noemen, meester. Tot veel meer dan wat u hoort zijn de sylfen niet in staat. Zij laten slechts zingen wat ooit een mens heeft gecreëerd.’ Een gedachte viel hem in. ‘Heeft u onlangs bezoekers gehad die net als ik interesse toonden in deze muziek?’

‘Als u deze weg vervolgt, zult u een groot mensenbouwwerk zien. Het is nog geheel intact. Er staat een stenen muur omheen en de poort is gesloten met ijzer.’

‘Met muren heb ik geen probleem, ik kan me door steen heen bewegen.’

‘Naar verluidt is onder het gebouw een geheime ruimte waar de vroegere bewoners een verzameling hebben aangelegd van mensendingen. Ik kan u alleen zeggen dat er anderen zijn die u zijn voorgedaan.’

Elèn keek de beschermgeest aandachtig aan. ‘U heeft op mij staan wachten om mij de weg te wijzen?’

Hij nam bij de ander een complex van tegenstrijdigheden waar, iets waar de beschermgeest geen raad mee wist. Zijn directe vraag blokkeerde alle mogelijke antwoorden.

‘U heeft hen beloofd om niets van hun passage aan mij te laten blijken, maar er is iets waardoor u zich niet helemaal aan uw belofte kunt houden. Is het dat?’

De sylfen waren gestopt met hun windharpspel. Ook daar bespeurde Elèn een soort schuldbewustzijn.

‘U heeft twijfel leren kennen. Weet dan dat twijfel, onzekerheid, niet meer weten wat juist of onjuist is in veranderende situaties, een voedingsbodem is voor creativiteit, voor autonoom zelfbewustzijn, voor een autonoom geweten.’

‘Wij verlangen ernaar en wij zijn er bang voor,’ zoemde het in de draden.

Elèn glimlachte. ‘U heeft zelfs een fysieke stem van luchttrillingen, zoals de vogels. De mensen noemden het geluid dat bepaalde kleine vogels maken, zingen.’

‘We hebben geen stem zoals mensen die hadden.’

‘U heeft een veel directere communicatie, daar is geen stem voor nodig.’

‘We hebben het niet over communicatie, we willen leren zingen. Dat woord heeft een groot verlangen in ons gewekt.’

Elèn zuchtte verdrietig. ‘Zulk verlangen ken ik, ja.’

‘Ons verlangen resoneerde met dat van u. Daarom hebben wij u aanwijzingen willen geven, voor zover onze belofte daar ruimte voor biedt.’

‘Ik ben u allen heel dankbaar voor deze verwijzing. Als de queeste van mijn vroegere metgezellen slaagt, komt de muziek van de mensen misschien terug.’

‘Dat hebben wij vernomen, dat heeft ons verlangen schier onhoudbaar gemaakt.’
Er viel nog zoveel te zeggen dat het niet uitmaakte om het niet te doen.
Elèn groette de sylfen en de beschermgeest van de muzikale brug. Hij vervolgde zijn weg in de aangegeven richting. Zou hij op dat goed beschermde landgoed sporen ontdekken van zijn geliefden?

Gebruik makend van zijn vermogen door steen heen te diffunderen verkende hij het landhuis. Het was geheel van natuursteenblokken opgetrokken, wat het makkelijker maakte. Met de kunstmatige steen van de mens had hij veel meer moeite. Onder de stenen vloer van de begane grond waren talloze ruimten tussen de bogen die het bovengrondse deel van het huis droegen. Overal waren kasten en stellingen met artefacten. In glazen kisten waren houten en metalen instrumenten verzegeld. Ook muziekinstrumenten.

Er ontbrak er geen. Daar was de Ruimtereiziger dus niet op uit geweest. In een lagere ruimte ontdekte hij een kluis waar hij niet in kon. Ingebed in de moederrots was achter dikke betonnen wanden een vertrek gebouwd. Het beton was afgedekt met loden platen. Hij kon zich niet verhouden tot het versteende mengsel van verschillende mineralen, zand en grind.

Er was een dikke, stalen deur. Hij vermoedde dat die voor de Ruimtereiziger open was gegaan. Voorzichtig polste hij de beschermgeest van de deur of hij ook toegang kon krijgen.

‘Hij is niet op slot.’

Elèn trok aan het handvat. Hij was in staat materie te hanteren omdat hij zelf uit een lichte vorm van materie bestond. De massieve deur was echter te veel voor zijn fysieke kracht.

Een ingeving. Van hemzelf of van de deurgeest?

‘Sesam, open u,’ sprak hij met zijn stem.

Geluidloos zwaaide de deur open.

‘Welke krachten zijn hier in het spel?’

‘In feite zonkracht, meester,’ was het antwoord. ‘De Ouden hebben een installatie aangelegd waarmee zonkracht wordt omgezet in elektrische kracht, die wordt opgeslagen door er waterstof mee te maken. In een andere installatie kan daar weer elektriciteit mee gemaakt worden. Met het wachtwoord heeft u een mechanisme in werking gezet dat helpt om de deur open te draaien.’

Elektrische kracht! Eén van de sleutels waarnaar de Ruimtereiziger op zoek was om zijn opgeslagen elektromagnetische signalen terug om te zetten in geluidsgolven.

‘Hoe is het mogelijk dat alles nog werkt? Na zoveel zonomlopen?’ kon hij niet laten om te vragen.

‘Het is degelijk aangelegd en we hebben er goed voor gezorgd. De Ouden hebben ons zelf in het leven geroepen en instructies gegeven. De zwakke punten zijn corrosie van metalen en het verkrummen van de isolatie van geleidend koper. Deze twee processen, en nog andere euvels, worden door speciaal in het leven geroepen collega’s geneutraliseerd.’

Dat kende Elèn wel. Er was iets anders wat hem opviel. ‘U spreekt van collega’s. Bedoelt u daar werkelijk nevenschikten mee?’

In het antwoord klonk een zekere verrassing door. ‘Inderdaad. Onze scheppers hebben ons geleerd om samen te werken. Wij kennen geen strikte hiërarchie, zoals bij gewone natuurwezens. Ik ben van oorsprong een ijzerwezen en aangesteld als deurwachter. Als zodanig maak ik deel uit van het team dat de kluis in stand houdt en toegankelijk houdt voor onderzoekers, zoals u en uw voorgangers.’

‘Wordt dit hele landgoed door zulke teams bediend? Is er een voorganger? Ik bedoel een soort coördinator?’

‘Op beide vragen kan ik bevestigend antwoorden. Sinds het landgoed geen mensen meer herbergt, ben ik coördinator, aangezien de kluis het allerbelangrijkste in zich bergt.’

‘En dat is?’

‘Informatie. Cultureel, technisch, historisch, sociologisch. Bepaalde natuurwetenschappelijke bevindingen.’

‘Een vooruitziende blik. Ook informatie over muziek?’

‘Zeker.’

Het korte antwoord maakte verdere vragen overbodig. Er zou geen antwoord op gegeven worden.

Elèn stond in dubio. Zou hij de gegevens inzien of zou hij verder trekken?

‘Er is nog meer informatie voor u bestemd. Als u een tijdje op dit landgoed wilt blijven, kan het tot u komen. Ik moet u ook waarschuwen: de informatie kan zo schokkend zijn dat het u van uw gemoedsrust kan beroven.’

Elèn besloot te blijven. Hij achtte zichzelf zo ver verwijderd van gemoedsrust dat hij niet vreesde voor eventueel verlies ervan. En hij was dodelijk nieuwsgierig.

Hij zag af van verder onderzoek van de kluis en dwaalde rond in de uitgestrekte kelders met volle aandacht voor de uitgestalde artefacten. Het viel hem op dat de verzamelaars een voorkeur hadden voor muziekinstrumenten, twee- en driedimensionale afbeeldingen van mensen en hun omgeving en gebruiksvoorwerpen. Er waren nauwelijks technische apparaten bij. In ieder geval geen weergave apparatuur voor elektromagnetisch opgeslagen muziek. Het zou voor de Ruimterijzer zeker een teleurstelling zijn geweest. Temeer omdat op dit landgoed elektrische kracht aanwezig was.

In de laatste kelder trof hij een deur aan van materiaal dat hij niet herkende. Er

ging een afstotende invloed van uit. Desondanks werd hij er naar toe getrokken. Dichterbij gekomen tastte hij het materiaal uiterst voorzichtig af. Het duurde even voordat hij de samenstellende elementen wist thuis te brengen. De deur bestond uit een massieve plaat vilt van spinrag en miljarden gemummificeerde spinnen. Dit was beslist geen mensenwerk.

Terug bij de kluis vroeg hij de beheerder wat die deur afsloot en wie hem gemaakt had.

‘U dient zelf te ontdekken wat er achter die deur is. Hij is gemaakt door de bewoners van het huis. Ik geef u hiermee een aanwijzing, waarmee u dichterbij antwoorden komt op vragen die u straks zullen invallen.’

‘Hebben mijn voorgangers...?’

‘Nee, meester. U heeft de deur gevonden, dus is die deur uw probleem.’

Elèn trok zich terug. Hij voelde zich alsof er met geweld kluizen in hem werden opengebroken die hij voor altijd gesloten wilde houden. Kluizen vol gedachten en herinneringen, die zijn absolute geheugen niet anders kwijt kon raken.

Evenzogoed wist hij dat het onontkoombaar was dat hij de afstotelijke deur zou openen.

‘Omarm je angst,’ zei hij bij zichzelf. ‘Wat ik met liefde tegemoet treed, kan mij nooit kwaad doen. Ik maak mijn demonen zelf. Ik kan dus ook besluiten ze niet te maken.’

Hij trad op de deur toe en stak aarzelend een hand uit. Iets in wat hij net tegen zichzelf had gezegd klopte niet helemaal. Hij besloot zijn achterdocht te vertrouwen en uiterst voorzichtig tewerk te gaan.

Het materiaal voelde zacht en veerkrachtig aan. De veerkracht ving zijn zijwaarts gerichte kracht moeiteloos op. Er was dus geen fysieke manier waarop hij het vilten plakkaat kon scheuren. Er was maar één manier om aan de andere zijde te komen.

Hij schrok er voor terug en vluchtte naar boven, naar het zonlicht dat schitterde op de fotovoltaïsche panelen op het leien dak.

Het geheim onder het huis wekte een overweldigende afkeer in hem op, waar hij niet langer tegen wenste te vechten. Hij draaide zich om, diffundeerde door de muur rond het landgoed en liep zuidwaarts, voor het moment onverschillig waarheen zijn weg hem zou voeren.

Allengs kwam hij over de ontzetting heen, die hem bij de vilten deur had bevangen. Onder het gaan redeneerde hij met zichzelf over de dingen die hij gezien en gehoord had om zijn verwarde gedachten te ordenen. Hij begon op de Ruimtereiziger te lijken, meesmulde hij. Die moest zich ook na een dag van waarnemingen en gesprekken geschokt terugtrekken om alles een plaats te geven in een logisch verband.

Dit relict, dit museum vol met kostelijk geconserveerde attributen van de menselijke beschaving, kwam hem als een anomalie voor. Het paste niet in deze tijd. Het was niet menselijk, of althans voor een groot deel niet. Wat was het doel geweest van degenen die het hadden gebouwd, ingericht en gevuld? Zij hadden het dermate duurzaam uitgevoerd dat alles na honderden omlopen nog functioneerde. Dat was alleen mogelijk doordat het werd bewaard en bewaakt door beschermgeesten die zich al eeuwen op de weg van overleg, nevenschikking en gedeelde verantwoordelijkheid bevonden, daartoe opgeleid door de verdwenen bouwers. Hij onderkende bij zichzelf een sterk vermoeden, al vanaf het moment dat hij in de kelders belandde, wie die vilten deur hadden gemaakt, wie dit museum hadden ingericht. Geen wezens van de Aarde. Ook al hadden ze zich een menselijke gedaante aangemeten, het bleven buitenaardsen met geheel eigen doeleinden, die niet altijd ten voordele van het heil van de mensheid waren. Grimmig bedacht hij zich dat het erop leek dat ze hun doel voorbij geschoten waren: ook zij waren van de Aarde verwijderd door de Hoge Hiërarchieën. Hadden die dat niet eerder kunnen doen?

Opeens beseftte hij wat er mis was met zijn gedachte voor de deur. Het was niet altijd zo dat wat hij met liefde tegemoet trad, hem niets kon doen. Er waren buitenaardse klonen waar liefde geheel in hun morfogenetische veld ontbrak. Dat was het geval bij de makers van de deur. Dat had hij waargenomen. Hij prees zich gelukkig dat hij niet op de uitdaging was ingegaan.

Wat had de Ruimtereiziger in dat museum gezocht? Wat had hij gevonden en waarheen hij was vertrokken? Hij had er geen artefacten vandaan meegenomen. Alleen informatie, volgens de kluiswachter. De Reiziger was iets op het spoor; waarheen leidde het?

47. Bergbewoners

Naarmate hij hoger in de bergen kwam, werd het landschap woester. Ongenaakbaar bijna. Er waren nog sporen van menselijke bewoning te zien, restanten van bruggen, wegen en tunnels. Er hadden in het recente verleden woeste valwinden door de dalen geraasd. Tussen halfvergane stammen waren jonge bomen opgeschoten. Kennelijk was het plaatselijke klimaat intussen gekalmeerd.

Elèn zwierf door de dalen en over de ruggen ertussen, niet in staat zich te focussen. Naarmate de afstand groeide tussen het landgoed en hemzelf, nam ook zijn zelfverwijt toe dat hij te laf was geweest om door de deur van spinnenvilt te diffunderen. Bij de gedachte alleen al gruwde hij van de materie waarmee hij zich dan zou moeten verhouden. Het stak hem dat hij zijn afkeer niet de baas kon. Want

iets zei hem dat hij eens aan het licht zou moeten brengen wat de deur verborg. Onder de afkeer voor dode spinnen hield zich de vrees schuil voor wat er achter de deur te vinden was. Hij was daar nog niet klaar voor, kwam hij tot de conclusie. Eerst moest hij de Ruimtereiziger opsporen en diens muziekopnames beluisteren. Onder een overhangende rots vond hij de rust om zichzelf te beschouwen zonder oordeel. Geruggesteund door het zongewarmde gesteente van de aarde kon hij vrede vinden met de vele tegenstrijdigheden in hemzelf, zijn plichtsgetrouwheid en het hunkeren naar Leanne en Tiri. Zo zat hij in elkaar. Het waren tevens drijfveren om te doen wat hij deed.

Ook deze keer werd hij geconfronteerd met de nood van dolende natuurwezens en beschermgeesten. Rond zijn bivak verzamelden ze zich, zwijgend, wachtend op raadgevingen, waarvan ze wisten dat hij die zou geven.

Hier hoog in de bergen was het verval niet veroorzaakt door de stijging van de zeespiegel. Verwoestende, hete stormen hadden door de dalen geraasd en alles op hun pad neergeslagen.

‘Hoeveel voorjaarseizoenen geleden is de laatste storm geweest? Was die even sterk of minder sterk dan de voorgaande?’ wilde Elèn weten.

Een oude faun, door de andere boomgeesten met eerbied bejegend, antwoordde. ‘Het is twaalf winters geleden dat de laatste storm over de passen kwam. Hij was de minst vernietigende van alle stormen. Niet dat er nog veel te vernietigen was. Toch heeft die storm alle opschot verschroeid. Wat u nu ziet, is na die tijd ontkiemd.’

‘Is het een veilige aanname, naar uw dunken, dat er een zekere verbetering in het klimaat te bespeuren valt?’

‘Voor zover mijn waarneming reikt, kan ik dat bevestigen. De atmosfeer aan de andere kant van de bergen lijkt minder geneigd over te koken.’

Verrast vroeg Elèn: ‘Waar heeft u die uitdrukking vandaan?’

‘Ik heb honderden winters en zomers naast een huis gestaan waar generaties mensen woonden. Alle kinderen die er opgroeiden zijn in mijn boom geklommen en hebben geschommeld aan mijn takken. Ik heb de mensentaal leren verstaan. Ik kon in hun keuken kijken en begreep wat overkoken betekent. Ik wist toen niet hoe gruwelijk de gevolgen zouden zijn als de atmosfeer oververhit raakt.’

Elèn keek de kring rond.

‘U ziet iets over het hoofd. U bent bevangen door de verwoesting van uw bossen. Als u uw blik vernauwt tot een vergrootglas...’ Hij merkte dat deze vergelijking op onbegrip stuitte.

‘Als u uw blik verstelt van het grote naar het kleine, zou u kunnen zien dat er andere vormen van leven op de dode resten van uw bomen leven.’

‘Schimmels!’ riep een faun met afkeer. ‘Stiekeme insluipers die parasiteren of je boom dood maken.’

‘Schimmels zijn de handlangers van de wezens van verval!’ riep een andere.

‘Zonder schimmels zou er geen transformatie zijn van dood hout naar mineralen, die nodig zijn voor nieuwe groei. U zou dat moeten weten!’ zei Elèn verontrust.

Het werd stil.

‘Hoe komt het dat die kennis uit uw bewustzijn is geraakt?’

Het bleef stil.

‘Is uw bewustzijnsketen zo verbrokkeld geraakt dat u geen toegang meer heeft tot essentiële kennis?’

De oude faun antwoordde: ‘Wat u zegt. Ik bemerk bij mezelf dat er grote gaten zijn in wat ik zou kunnen weten.’

‘Luister,’ zei Elèn, die allang wist wat hun problemen waren. ‘De oude hiërarchieën zijn opgeheven. De engelen hebben zich teruggetrokken uit het bestuur van de Aarde. Dat moment is vanouds bepaald en ze hebben zich strikt aan de afspraak gehouden. Ongeacht de staat van de Aarde. Het moment had niet rampzaliger kunnen zijn. U zit nu met de brokken. Een uit de hand gelopen klimatologische regulering, het verdwijnen van de mens, die daar de oorzaak van is, en het wegvallen van sturing en wijsheid van de engelen, waardoor u te weinig kennis en vaardigheid heeft om de situatie het hoofd te bieden.’

Het zwijgen van de natuurwezens gaf hun verontrusting goed weer.

‘U bent lamgelegd door het wegvallen van de hiërarchie. Ik kan u alleen dit zeggen: de oude toestand zal nimmer weerkeren, u bent op uzelf en op elkaar aangewezen.’

De stilte werd afwachtend. Dat betekende hoop.

‘Ieder voor zich zal ontoereikend zijn. Met elkaar, samenwerkend, kunt u nieuwe wegen vinden om uw grondtaken uit te voeren.’

Hij keek de kring rond.

‘U bent allen hier gekomen voor antwoorden, richtlijnen, hoop. De hoop breng ik u, de antwoorden en richtlijnen kunt u samen vinden. U zult merken – ik heb dit al op vele plaatsen mogen meemaken – dat u gezamenlijk over meer kennis en vaardigheden beschikt dan u zelf denkt. In veel gevallen zal die voldoende zijn, zelfs in situaties die u niet gewend bent. Wat u te doen staat is het uitwisselen van uw kennis aan de hand van een probleem dat een uwer naar voren brengt.’

Een sterk gevoel van gebonden worden beving hem. Hij stond op en liep langs de kring. ‘Ik laat mijn woorden achter, ikzelf heb nog een lange weg te gaan. Vaarwel.’ Net op tijd. Ze waren zijn woorden al aan het toepassen in het bundelen van hun gezamenlijke wens om hem hier te houden. Waarom bleef hij eigenlijk niet en vergat hij zijn speurtocht naar de Ruimtereiziger? Naar Tiri? Naar Leanne? Nee, dan liever de eeuwige onrust van het zoeken, die in ieder geval gepaard ging met de hoop ooit te vinden wat hij zocht.

Het was nacht en de natuur was voor het grootste deel in rust.

Hij haastte zich hoger de bergen in. Het werd steeds lastiger om zich los te maken van de behoeften van ontwortelde natuurwezens. Daar kwam bij dat zijn afscherming tegen wezens van een geheel andere orde dan de aardse wezens voortdurend verzwakt werd door zijn openlijke zoeken naar de Ruimtereiziger. Want wat was het verschil tussen hem en anderen uit de ruimte?

Hij hulde zich in een mantel van stilte, in de hoop dat hij met rust gelaten werd. Af en toe bemerkte hij een voorzichtig polsen of hij aangesproken mocht worden; gelukkig werd zijn gesloten aura gerespecteerd en werd er niet aangedrongen.

Onderweg peinsde hij erover hoe de Ruimtereiziger volledig empathisch kon zijn, wat de essentie van zijn wezen was, en tegelijk zoveel afstand kon bewaren dat hij objectief bleef waarnemen en registreren wat hij waarnam, hetgeen een tweede essentie was van zijn wezen. Hij voelde een grote verwantschap met dat wezen van ijzerstof uit de ruimte. Hij wierp een blik omhoog, als zo vaak, waar de ijzeren ring om de planeet zich als een bruine veeg aftekende in het blauw.

Hij riep zijn gedachten tot de orde. Elke keer begaf zijn brein zich op zijpaden van feitjes en weetjes als er iets moeilijks aangevat moest worden.

Hij beschouwde de verwantschap. Die was zo sterk dat er gesproken kon worden van liefde. Hij was streng voor zichzelf en noemde de dingen bij hun naam, omdat de pijn of vreugde die dat opriep, hem vertelde hoe hij in elkaar zat.

Goed beschouwd kon hijzelf juist zo goed waarnemen dank zij zijn empathie. Die maakte het mogelijk beweegredenen, angsten, onnoembare aspecten in anderen waar te nemen. Hij communiceerde op verschillende niveaus tegelijk. Wat maakte hem dan toch telkens zo mismoedig? Goed, hij kon slecht tegen ongeordendheid. Hij was snel ondersteboven van de sores van anderen, van wanhoop, verloren zijn, alle bestaanszekerheid kwijt zijn.

Rouwde hij soms? Rouwde hij om de mens?

Hij kromp in elkaar. De poort naar zijn verdriet was niet langer dicht te houden. Hij hilde als een mens, wanhoop scheurde door zijn wezen. Hij strompelde langs een beekje tot de bron ervan en legde zich plat in het gras ernaast.

48. De stervende bronnimf

‘Wie bent u?’ murmelde een stem naast hem. ‘U heeft een lichaam dat water afscheidt, toch bent u geen mens.’

Elèn hief zijn hoofd op. Vanuit de poel keek een bronnimf hem aan.

‘Ik ontwaar een grote pijn in u, heeft die te maken met de verdwenen mensen?’

Ondanks de diepte van zijn verdriet over alles was verloren was, merkte Elèn iets vreemds op aan de bronnimf. Ze was niet compleet, leek het wel.

‘Dat heeft u goed gezien. Als ik een wedervraag mag stellen, wat is er met u aan de hand?’

De bronnimf vervaagde. Elèn werd een pijnlijke verlegenheid bij haar gewaar. Het was dan ook een botte vraag.

‘Excuseer. U heeft het juist, lieve nimf, ik rouw om het verdwijnen van de mens en alle schoonheid die ermee vergaan is.’

‘De mens schiep niet alleen schoonheid.’

Elèn schouwde de bronnimf, wat ze met tegenzin toeliet. Hij schrok. Hele delen van haar wezen waren doods, kleurloos en verstart.

Het was haar beurt om te huilen. Voor het eerst was iemand gekomen die werkelijk zag wie en hoe ze was.

‘De mensen hebben heel lang mijn water met een pijp afgetapt waar het nog in de berg stroomde. Ze hebben het in flessen gedaan zodat heel veel mensen van mijn water konden drinken. Dat was een grote eer. Toen ze weg waren is er vuil door de pijp in mijn water gaan sijpelen. Ik ben aan het sterven, gelijk mijn water.’

Elèn stond resoluut op. ‘Ik zal kijken wat ik kan doen. Ik ben in staat materie te hanteren...’

Onder inwendig gemopper op de onachtzaamheid van de mensen, om maar niet overweldigd te worden door verdriet om de stervende nimf en de hopeloosheid van haar situatie, zocht hij op de hellingen naar sporen van een bottelarij. Er waren tracés van wegen en overwoekerde bouwwerken. Net als bij de kluis onder het landhuis, waren de muren van de bouwwerken ondoordringbaar voor hem. Er was een verhoogde elektromagnetische straling met een frequentie in een bereik dat schadelijk was voor organismen op basis van dna. Maar van een bottelarij vond hij geen spoor.

Lager op de helling, waar hij buiten het bereik van de straling was, zocht hij contact met de bronnimf en liet zich wijzen waar de pijp liep waarlangs ooit het water was afgetapt.

Vreemd genoeg liep de pijp naar boven. Onderin hing nog een pomp. Het zou veel logischer zijn geweest als de pijp schuin naar beneden had gelopen, dan was er geen pomp nodig geweest.

De pijp stak uit de berg omhoog onder een hoop puin, die de toegang versperde tot de weg waaraan de stralende bunkers stonden. Langs het tracé van de zijweg liep een greppel. Elèn deinsde terug. De greppel was sterk radioactief. Hij beklom de helling tot hij een overzicht kreeg van de situatie. Het duurde even voordat hij het in kaart had gebracht, waarbij hij een aantal aannames moest doen. In de bunkers lag welhaast zeker radioactief materiaal opgeslagen. Op een of andere wijze kon regenwater er in doordringen en door een doorgeroeste buis weer uit het gebouw stromen, vervuild met radioactief materiaal. Via de greppel liep het naar de

ruïne van de bottelarij, waar het in de pijp liep. Waarschijnlijk had het gebouw van de bottelarij als camouflage gediend voor de toegangsweg naar de opslagbunkers. Hoe kon hij voorkomen dat het vervuilde water in de bronpijp liep? Hij was niet in staat het puin te verwijderen. Toch moest hij op een of andere manier de pijp dichtmaken. De greppel omleiden ging zijn krachten ook ver te boven.

Door de afkeer van het vervuilde water keek hij niet goed, vermaande hij zichzelf. Hij had over het hoofd gezien dat de pijp uitkwam in een soort kelder, die vol radioactief water en modder stond.

Hij liep om de ruïne heen. Aan de wegzijde was een toegang tot de kelder, waarvan de ijzeren luiken waren weggeroest. De put was dichtgegroeid met allerhande onkruid.

Hij moest er in.

Hij gruwde van de agressieve straling die uit de kelder kwam, hij gruwde van het puin en het verval. Zijn plichtsgevoel kreeg de overhand. Hij kon door steen diffunderen, hij kon zich omvormen tot waterwezen, waarom zou hij deze kelder niet in kunnen?

Eerst vormde hij een membraan om zich heen die al het fysieke vuil moest tegenhouden en zoveel van de straling als mogelijk. Gehuld in het membraan liet hij zich in de put zakken en baande zich een weg door de ranken en dode takken, waarbij hij als een aap van stronk naar tak klom om het water maar niet aan te hoeven raken.

Gelijk met de oppervlakte van het water was het eind van een buis te zien.

Hij klom terug en zocht langs de weg een ronde steen die in de opening zou passen. Met een steen die hij als hamer kon gebruiken ging hij terug de kelder in en ramde de ronde steen vast in de opening van de buis. Het verroeste metaal voegde zich onder zijn slagen naar de vorm van de steen, totdat de buis hermetisch gesloten was.

Hij vluchtte naar buiten. De straling was eigenlijk teveel geweest. Maar hij was nog niet klaar. Hij moest nu de opening dichtmaken waardoor regenwater de bunkers binnen kon dringen.

Hij hoefde niet eens contact te maken met de ongenaakbare restanten van de beschermgeesten van de bunker. Ze waren zo aangetast dat het moeilijk zou worden om coherente boodschappen uit te wisselen.

Waar het beton aan het daglicht kwam, op de scheiding van de opgebrachte grond en het kale beton, was een grote schilfer afgebroken. Waarschijnlijk was het een haarscheur geweest die door stelselmatig bevroren van het vocht erin, allengs groter was geworden, tot het hele stuk beton er af was geknapt. Het blootgekomen betonijzer was weggeroest, water en vorst hadden zich een weg naar binnen gebaand.

Hij bekeek de beschadiging grondig en constateerde dat de ergste gaten gedicht konden worden met hars. Als hij voldoende hars kon aanbrengen, zou het regenwater een andere weg kiezen.

Er waren pijnbomen genoeg in de omgeving die op zijn verzoek hars lieten bloeden. Het was een kleverig karweitje, zijn beschermende membraan voorkwam dat hij zichzelf besmeurde.

Vermoeid van de fysieke arbeid daalde hij af naar de bron.

‘Als ik mijn werk goed heb gedaan, zal er geen vervuild water meer in uw water komen. Ik wens u een voorspoedig herstel toe. Ik moet nu dringend verder gaan.’ De bronnimf reageerde verward. Ze had er niet op gerekend dat hij er in zou slaan haar te redden, laat staan dat hij terug zou komen om haar te vertellen of het was gelukt. ‘Dank u,’ murmelde ze. ‘Ik zal mijn best doen.’

De blootstelling aan de radioactieve straling had hem verzwakt. In een half delirium dwaalde hij verder naar het zuiden. Hij had geen idee of hij de Ruimtereiziger ooit nog op het spoor zou kunnen komen. Hoog in de bergen werd hij overvallen door verschroeiende stormvlagen die door een westelijk gelegen dal omhoog raasden. Moeizaam zocht hij een weg terug. De kokende stofzee pulseerde als een walgelijke amoëbe en sloeg zijn tentakels uit naar alles wat leefde. Toch was het dal begroeid. Hij kon het vraagstuk niet bevatten en richtte zich terug naar waar de zon opkwam en vanwaar de milde, vochtige zeewinden woeien. Geleidelijk drong het besef door dat hij erger was aangetast dan hij voor mogelijk had gehouden. Hij zou in zijn huidige staat de Ruimtereiziger nooit kunnen traceren. Hij gruwde ervan om zichzelf zo beschadigd te zien. De bronnimf was een ander wezen geweest, waar hij mededogen voor had gevoeld en waarvoor hij maar al te graag in actie had willen komen. Een actie die was geslaagd. Daar wel. Er moesten honderden plaatsen zijn waar radioactief afval van de mens lag. Om maar niet te spreken van alle kerncentrales. Waren die indertijd veilig afgeschakeld? Er moesten er tientallen onder de zeespiegel verdwenen zijn.

Het probleem was te groot. Hij had eerst, en dringend, heling nodig.

Op een goede dag stond hij oog in oog met het antwoord op zijn nood. Beneden aan een rotsige kust speelden wezens van de zee in de branding. Er waren nergens in de omtrek resten van menselijke bewoning. Hier hadden het land en de zee zich altijd, onbezoedeld door menselijke activiteiten, tot elkaar kunnen verhouden.

Hij dook plompverloren van de kaap in het diepe blauw. Bij de aanraking met het water veranderde zijn lichaam in een waterige emulsie binnen het membraan. Undinen ving hem op en drukten zich tegen hem aan, zodat hij zijn gehavende materie kon uitwisselen met levend zeewater.

49. Onzichtbare dood

Het seizoen was gewisseld toen hij, geheeld, uit het water kwam. Hij was een riviermonding in gezwommen en een glooiende helling opgelopen. Zijn lichaam, geheel verjongd, stolde langzaam in het lage zonlicht van de najaarszon. Op een heuveltop gezeten proefde hij het landschap. Het was stil en vredig. Verder zuidelijk was een woeste wolkenlucht zichtbaar. Het was de noordgrens van de grote vortex van oververhitte waterdamp, die vanuit zuidelijke zeeën het vasteland op draaide. Daar verrees een grauwe stofzee in torenhoge formaties en chaotische flarden. Het kustgebergte leek daarmee vergeleken meer te bestaan uit rustieke heuvels dan uit ruwe rotsen.

Elèn bepeinsde zijn situatie. De drang om de Ruimtereiziger te vinden was onverminderd. Het spoor, dat in de museumburcht zo warm had geleken, was intussen koud geworden. Hij had het urgente gevoel dat de ijzeren logica van de Reiziger en diens objectieve waarnemingen onmisbaar waren voor het herstel van de planeet. Hij was niet meer verdrietig om het gemis van Leanne en Tiri. Tot zijn eigen verrassing en vreugde was tijdens het herstel in zee bij hem het inzicht gegroeid dat hij een geheel eigen gevoel van liefde had ontwikkeld voor de zelfstandig geworden avatars van de Ruimtereiziger. Hij zou hen op een goede dag ontmoeten, daaraan twijfelde hij niet. Waar zouden ze heen zijn getrokken? Hij had in de tijd dat hij in zee leefde geen spoor van vlottenvolken opgevangen, hoewel de zee er nooit ruw was geweest. Dit deel van de oceaan kende geen stormen omdat de temperatuurverschillen matig waren. Of zouden de vlottenvolken juist onrustige streken opzoeken om met hun beheersing van de winden het klimaat te stabiliseren? In ieder geval had hij geen idee hoe Leanne en Tiri verder waren gereisd. Waarschijnlijk waren ze vanuit het landhuis een andere kant opgegaan. Zou de ballonvaarder Nils hen mee hebben genomen? De sylfen waren strikt geweest in het achterhouden van informatie over de Reiziger.

Hij overwoog wat hij zou doen. Het zuiden en het binnenland waren onbegaanbaar, zelfs voor natuurwezens. Hij kon alleen maar terug naar het noorden. Zou het nodig zijn dat hij de museumburcht een tweede keer bezocht? Tijdens zijn onderdompeling in zee was geen moment een gedachte bij hem opgekomen over de deur van spinrag. Als de beheerder van de kluis gelijk had, was die deur voor hem bestemd. Hij was de eerste die hem gevonden had. Was dat ook zo? Of kreeg eenieder die er vragen over stelde dit antwoord?

Er was maar één manier om er achter te komen: terug gaan naar het landhuis. Hij ging staan. Alles goed en wel, wat achter die deur zat, was iets uit het verleden. Dat kon wachten. Hij zette de opborrelende gedachte dat die deur wel eens met de toekomst te maken zou kunnen hebben, opzij als absurd.

Hij zou via het water kunnen gaan. De lucht scheen voor hem taboe te zijn. Geen sylfe die hem de weg zou willen wijzen.

Aan de waterkant verweekte zijn vaste overtuiging. Voor heling was de zee on-
overtroffen, maar op een of andere manier verloor hij er zijn scherpte. Dat was
juist zijn sterkste punt, was hij van mening. Het hield hem in beweging.

De impasse verdiepte zich. Hij kon geen kant op, hij moest dezelfde weg terug
als waarlangs hij gekomen was. Met het gevoel een nederlaag te hebben geleden,
richtte hij zijn schreden noordwaarts.

Eenmaal op weg voegde hij zich naar zijn lot en naar het landschap. Op veel plaat-
sen kon hij een helpende hand bieden. Langs desolate kustgebieden herhaalde hij
zijn opbouwende werk. Nergens bleef hij langer dan een paar dagen.

De cyclus van daglicht en nachtlicht was als het uitademen en inademen zoals
bij het spreken met zijn fysieke stem. Het daglicht was voedend en gaf energie
voor actie, het nachtlicht noodde tot contemplatie en consolidatie. In de nacht be-
reidden gnomen uit de suikers die de bomen overdag hadden gemaakt hout voor
stam, takken en wortels. Zo voelde het voor hem ook als hij onder de nachtelijke
hemel terugblikte op wat hij gedaan had en de conclusies in zijn persoonlijkheid
inweefde. Soms werd hij onrustig van de sterren. Dan was het alsof talloze argwa-
nende ogen op hem neerkeken en zijn daden en gedachten beoordeelden. Was hij
werkelijk de enige rebel? Was hij de enige met zoveel drang naar individualiteit,
dat hij met niemand wenste samen te werken? Was hij de enige die het wereldge-
heugen aan de mensheid met zich mee meende te dragen?

Op de schaarse momenten dat hij alleen liep en de natuurwezens die hij passeerde
alleen maar opkeken, verwonderde hij zich over zichzelf. Hij bracht overal waar
dat gevraagd werd de gave van samenwerken in een nevenschikking en hij ver-
meed het om er zelf onderdeel van te worden. Daar zat bij nadere beschouwing
ook een logische kant aan: zodra hij zijn autonomie opgaf en deel ging uitmaken
van een samenwerking, zou hij niet meer beschikbaar zijn voor andere plaatsen.
Die gevolgtrekking maakte dat hij zich even een stuk minder egoïstisch voelde.

Zijn gedachten gingen terug naar de ontmoetingen met het Vlottenvolk, het Berg-
volk en het IJsvolk. Ze behoorden tot hetzelfde ras als hij. Ze hadden hem op een
identieke, afwerende wijze te woord gestaan, ze hadden hem op identieke wijze
vies, bezoedeld, onzuiver gevonden. Ze hadden hem duidelijk gemaakt dat hun
werk het creëren van brandpunten van zuiverheid was, die te zijner tijd een net-
werk zouden vormen rond de planeet en een nieuwe Orde zouden bewerkstel-
ligen.

Hij stond stil. Vanaf de eerste ontmoeting met het Vlottenvolk had hij, naast diep
ontzag, een gemengd gevoel overgehouden. Dit vroeg om een nadere beschouwing.
Hij zocht een plekje aan een klaterende beek en ging in het gras zitten. Zijn intro-

spectie werd zoals gebruikelijk gerespecteerd door de plaatselijke natuurwezens. Ze kwamen desondanks massaal naar hem toe. Hij glimlachte. Al probeerden ze niet te communiceren, een veld vol babbelende natuurwezens was wel anders dan volledige eenzaamheid. Zachtjes uitgedrukt.

Terug naar het vraagstuk. Was de route van zuiverheid wel de juiste? Kon hij, zelf-verkozen kluzenaar en wereldgeheugen, die route overzien? Waar kwam dat onheilspellende gevoel vandaan, dat absolute zuiverheid niet de juiste weg was? Het zou in ieder geval weinig ruimte geven aan nieuwe dingen, omdat die meestal in en uit onzuiverheid geboren werden. Was een zuivere Aarde wel wat Gaia wilde? Wat de natuurwezens voor ogen stond? Of, nu hij er niet langer omheen kon, de wezens uit de ruimte?

Vragen, vragen, vragen. De Ruimtereiziger had hem verteld dat hij ver in de ruimte gestuit was op de radiouitzendingen van de mensen en op eigen beweging besloten had die te onderzoeken. Zoals hij het hem verteld had was de Ruimtereiziger volstrekt autonoom. Of zou er toch een instantie zijn waaraan hij rapporteerde? Een soort Kosmische Raad? Het klonk hemzelf rationeel genoeg in de oren. Dat zou dan betekenen dat de ontwikkelingen op de Aarde nauwlettend in het oog werden gehouden. Het gaf hem een dubbel gevoel. Aan de ene kant zou het een steun in de rug kunnen betekenen bij het herstel van de biosfeer. Aan de andere kant was er niets bekend over de motieven van buitenaardsen. Het was zelfs niet denkbeeldig dat meerdere partijen elkaar bestreden om de hegemonie over de Aarde, of tenminste over de koers die gevaren moest worden. Hoe de nagestreefde zuiverheid van zijn verwanten daarin paste was onzeker. Aan de andere kant zouden verschillende koersen, verschillende manieren van aanpakken, elkaar kunnen bevruchten.

Die gedachte voelde aan als waar. Het kikkerde hem op. Uiteindelijk was iedereen bezig met herstel en hadden ze elkaar tenslotte allemaal nodig. In dat beoogde netwerk van zuiverheid zouden vast wel plaatsen overblijven waar creatie, het scheppen van een nieuwe, nog nooit vertoonde orde uit ongeordend materiaal, mogelijk bleef.

Onderweg herinnerde hij zich zijn bezorgdheid over de nucleaire erfenissen van de mensheid. Aan de bunkers bovenop de berg bij de bronnimf had hij kunnen zien hoe makkelijk schijnbaar onaantastbare bouwsels van de mensen door weer en wind lek konden raken. Wat was er bebeurd met al die centrales en militaire installaties? Met alle kernbommen? Hij besloot op onderzoek uit te gaan. Waar hij langs reisde hadden kerncentrales gestaan. Vele moesten nu onder de zeespiegel liggen, maar sommigen zouden nog toegankelijk moeten zijn.

Hij zou het de plaatselijke landschapsgelen vragen.

Tot zijn verontrusting kwam er geen reactie op zijn verzoek om informatie.

Die avond kreeg hij slechts enkele natuurwezens op bezoek. Eenvoudige beschermgeesten van een plek uit de buurt, van een bron, een bosje. Onwetend. Het leek wel of hij een taboe doorbrak met zijn vraag.

Hij ging bij zichzelf na hoe hij indertijd tegenover het gevaar van kerncentrales had gestaan. Hij moest bekennen dat hij het bestaan ervan uit zijn bewustzijn had gebannen. Het probleem was gewoon te groot om te bevatten, de gevolgen van het vrijkomen van zoveel radioactief materiaal zouden onstuitbaar zijn. De zee had hem bij de krijtrotten van Normandië verteld hoe hij verdrongen installaties had geïsoleerd door er een statische schil van water omheen te leggen. Ten koste van het bestaan van onzegbaar veel undinen.

Hij huiverde toen hij bedacht hoe de bronnimf er en toe was geweest van slechts een kleine lekkage. Die undinen... zijn voorstellingsvermogen klapte dicht. De glimp van verschrikking die hij nog net had opgevangen maakte hem des te vastberadener om zijn onderzoek voort te zetten. Een eerste stap was het vinden van een locatie met radioactief materiaal. Aangezien geen enkel natuurwezen of landschapsengel wilde rageren, moest hij iets anders verzinnen.

50. Een nieuwe soort

Een lichte trilling onder zijn voeten wees hem waar hij antwoorden kon vinden: Gaia. Zij wist alle locaties. Hij ging languit op de rotsachtige bodem liggen en verbond zich ermee. Dat was voldoende, hij hoefde niet helemaal in de steen te diffunderen.

In zijn geest verscheen een beeld van een landschap. Hij moest er eerst aan wennen, het was als het ware van binnenuit bekeken. De schaal was erg groot, hij werd enkele fel gloeiende punten gewaar en vele lichte punten, als sterren aan de hemel. 'Zoveel?' fluisterde hij onziet in zijn geest.

Gaia antwoordde in beelden. Wat de zee met undinen had klaar gespeeld, had Gaia met gnomen gedaan: een ondoordringbare schil leggen onder de stralingsbronnen. Voor de bovengrondse delen was er een oplossing waar ze niets over kwijt wilde.

De dichtsbijzijnde kerncentrale lag aan een rivier, niet ver van hem vandaan, vlak aan de nieuwe kust. Gaia liet hem weten dat de locatie niet in de belevingswereld van de plaatselijke landschapsengel en natuurwezens voorkwam.

'Ik begrijp het,' fluisterde Elèn. 'Die blokkade was er eerst ook bij mij. Het probleem is te groot, te extreem. Ze zouden erdoor lamgelegd worden.'

Hij kreeg een indruk van de richting en bruikbare beelden van de omgeving, bedankte Gaia en krabbelde overeind.

Naarmate hij de kerncentrale naderde werd het landschap leger, levenlozer. Van straling werd hij nog niet veel gewaar, te weinig om een richting te kunnen bepalen. Dat werd anders toen hij over een heuveltop kwam. De straling waarin hij belandde werd gelukkig voldoende door zijn membraan onschadelijk gemaakt, zodat hij zijn tocht voort kon zetten. Wat hij zag was schrikwekkend, duister en immens groot, als een donderwolk. Er speelden elektrische ontladingen langs de buitenkant van de bijna zwarte massa. Met zijn tweede gezicht zag de wolk eruit of er binnenin een vuur in alle kleuren gloeide, dat flakkerde en pulseerde. Hij bleef staan en trachtte te duiden wat hij zag. Aarzelend liep hij door. Dichterbij werd hem de weg versperd door een wezen dat hij niet kende. Hij kon het niet zien, noch met zijn eerste, noch met zijn tweede gezicht. Hij werd het gewaar door de weerstand die er opeens was.

‘Wat is uw boodschap?’ was zijn eerste vraag.

‘Ga niet verder, vreemdeling.’ Gelukkig, er was communicatie.

‘Ik gehoorzaam. Kunt u mij de reden vertellen?’

‘Wij onderhouden een schild rond dit object. U zou daar een scheur in kunnen maken.’

‘Dat begrijp ik. Wie bent u? Wat bent u?’

‘Wij zijn door de wezens van het binnenste van de planeet uitgezonden om stralingsbronnen aan de buitenkant in te kapselen.’

‘Ik meen te horen dat uw soort daartoe gecreëerd is?’

De vraag stuitte kennelijk op onbegrip.

‘Wij zijn afgesplitst met de taak om straling op te nemen. Het is onze energiebron, waarmee wij een schild van koolstof in stand kunnen houden. De koolstof voorkomt dat de straling het leven vernietigt.’

‘Ik zie gordijnen van koolstof wuiven, als het noorderlicht.’

‘Het is het gevolg van hetzelfde principe. Magnetisme.’

‘Heeft Gaia hier een anomalie gecreëerd in haar magnetische velden?’

‘Dat is niet helemaal juist. De wezens waarvan wij zijn afgesplitst sturen de magnetische lijnen. De planeet heeft hiertoe magmakanalen in het binnenste gemaakt.’

‘Kan Gaia deze... deze dingen niet beter in het magma laten zinken?’

Het was even stil aan de andere kant.

‘Uw suggestie is onmogelijk: wanneer magma aan de oppervlakte komt veroorzaakt dat een eruptie. Een implosie is door de aard der dingen onbestaanbaar.’

‘Dat had ik zelf kunnen bedenken. Iets anders: ik zie elektrische ontladingen.’

‘De energie van de straling is erg hoog. Met behulp van de koolstof verlagen wij de frequenties van elektromagnetische straling en verminderen de snelheid van protonen en neutronen. Er ontstaan daardoor hoge elektrische potentiaalverschillen, welke door ontladingen worden afgelaten. Dat is ons werk.’

‘De planeet heeft me laten zien hoeveel schadelijke stralingsbronnen de mens heeft achtergelaten. Gaan die allemaal op deze wijze afgeschermd worden?’

‘Alleen de gevaarlijkste. Er is erg veel energie voor nodig. Die is wel aanwezig hoog boven de oppervlakte, de zone waar het noorderlicht ontstaat. Hier kunnen wij de benodigde energie alleen aan de stralingsbron zelf onttrekken.’

‘Ik begrijp het. Dank voor de uitleg en een goede voortzetting van uw taak toegewenst.’

‘Dank u.’

Elèn keerde terug op zijn pad. Koolstof en magnetisme dus. Hoe zouden ze koolstofpoeder magnetisch hebben gemaakt? Verbonden met ijzer?

51. Op het spoor langs de westkust

Hij trok met een grote boog om de stofstorm heen. De seizoenen wisselden. Het was voor de tweede keer najaar toen hij de zon in de andere oceaan zag ondergaan. Het was een plezierige tocht geweest door weidse landschappen, waar weinig sporen van de mens over waren gebleven. Hij meende vanuit een bepaalde instemming, die hij meer voelde dan dat het hem duidelijk was, op te kunnen maken dat hij misschien niet het spoor van de Ruimtereiziger volgde, maar wel in de goede richting trok.

De westkust was ruig. Hele dagreizen liep hij evenwijdig met steile, onbewoonde rotsen. De kust was er nauwelijks aangetast door de hogere zeespiegel. De oceaan was vol met leven en spelende zeezoogdieren.

Hier en daar was er een verdronken stad, maar nergens waren stagnerende moerassen ontstaan.

Naarmate hij zuidelijker kwam werd de strook met een normaal klimaat tussen de oceaan en de stofwoestijn smaller. Sommige kleine stadjes boven de nieuwe zeespiegel waren verwoest door vuur. Alleen de afwijkende plantengroei waar straten waren geweest en enkele betonnen skeletten gaven het patroon van de stadjes weer. Deze kust van het continent was verder zuidelijk bezaaid geweest met steden en enkele megalopolen, waarvan grote delen op de hellingen van het kustgebergte niet overstromd waren. Voordat hij zich daartussen begaf, wilde hij graag weten wat hij kon verwachten.

Staande op een hoge kaap kon hij verschillende steden zien liggen. Hoewel het elke morgen mistig was, kon hij in de middagzon heel ver kijken. In het oosten hing achter bergtoppen een bruine wolk, donker, bijna zwart van onder en geelbruin waar het omhoog kolkende stof in scherpe wolkenvormen, hoog als onweersbuien, het zonlicht ving. Het waren dan ook onweersbuien, opgebouwd uit

stof in plaats van uit water en ijs. 's Nachts weerlichtte het in de wolken toppen. In een nieuw gevormd baaitje, omzoomd door bos, viel zijn oog op een drijvend voorwerp. Tussen dode stammen van overstromd bos lager op de helling, dreef iets dat niet een natuurlijke vorm had.

Hij daalde af. Hoop en vrees streden met elkaar.

Dichterbij was duidelijk te zien dat het een vlot was. Stronken en stammen waren met klimplanten aan elkaar gebonden. Het ding was niet ouder dan een enkel seizoen en nog intact.

Tiri.

Geen wezen in de wijde omtrek reageerde. Hij glimlachte. Het zwijgen was meer dan duidelijk. Hij bedankte de verbouwereerde bewoners van het dal.

Hij was op het spoor gestuit en het was nog warm, bij wijze van spreken. Tiri's vlot was daar met opzet neergelegd, daar was hij van overtuigd.

Hij stemde zich af op de genius loci en vroeg om een onderhoud. Zijn komst had al de aandacht getrokken van gnomen en faunen uit de omtrek. Er was hier weinig schade aangericht en de wezens van de natuur waren tevreden over de toestand. Enige beschermgeesten van vergane huizen waren ook gekomen, dun als verwaaide rook. Zij zouden oplossen wanneer de laatste resten van hun huis tot stof waren weergekeerd. Tenzij ze een nieuwe opdracht en een nieuwe focus kregen. De bijeenkomst had ook de aandacht getrokken van enkele sylfen, die zich echter op een afstandje hielden.

Boven de toppen van de nabije bergen vertoonde zich de landschapsengel, groter nog dan de bergen waarover hij resideerde.

'Gegroet, magister,' klonk een diepe stem in Elèns geest. 'Ik zie vragen, stelt u ze, misschien kan ik u op weg helpen.'

'Ik groet u, Grote,' antwoordde Elèn. 'Misschien is dat wel mijn essentie: vragen stellen.'

'Misschien vereenzelvig u zich nu teveel met uw queeste, magister. Ik zie bij u dat verbinden van dat wat verbinding zoekt, past bij uw aard. De mare van uw uitnodigingen tot overleg tussen verschillende domeinen reist u vooruit.'

'Dank u, Grote. Uw opmerkzaamheid brengt rust in mijn gemoed. Ik ben nogal opgewonden vanwege dat vlot.'

'Het is niet lang geleden hier teruggebracht door enkele zwemmers, magister. Dat is alles wat ik u erover kan vertellen.'

Teruggebracht, schoot de gedachte door Elèns geest. *Tiri is dus vanuit deze baai de zee op gegaan.*

'U heeft meer vagen. Stelt u ze.'

'Ik tracht de Reiziger in de ruimte in te halen, die op zoek is naar de techniek die de mensen gebruikten om hun elektromagnetisch opgeslagen muziek weer te ge-

ven. Heeft u misschien aanwijzingen?’

‘Verder zuidelijk hadden de mensen een grote concentratie elektromagnetische techniek. Vanuit de valleien die nu in de stofwoestijn liggen, hebben de mensen tot het laatst toe elektromagnetisch gecommuniceerd.’

‘De Reiziger wist dat, ongetwijfeld. Is hij die kant opgegaan?’

‘De valleien waar de oorsprong lag, zijn al lange tijd onbegaanbaar. Er zijn delen van de grote stad met de brug die redelijk intact zijn. Van daaruit hebben de laatste uitzendingen plaats gevonden.’

‘Dank u voor de informatie.’

‘U heeft geen andere vragen?’

‘Misschien later, Grote. Kan ik iets voor u betekenen?’

‘De vorm van samenwerking, die u in uw spoor achterlaat als kralen van een ketting, zoals de mensen die graag droegen, is hier bekend. Wellicht vindt u het interessant om kennis te maken met de zwemmers, die hier een bijzondere rol vervullen.’

‘Ik heb er inderdaad veel gezien, onderweg. Deze kustzee schijnt een geliefd oord te zijn voor grote en kleine zwemmers.’

‘Dat is het vanouds. Door de zeestromen is het water zeer voedselrijk en de kust is een overdadige biotoop voor zeeleven.’

‘Is het alleen voedsel wat de zwemmers trekt?’

‘Vanouds wel. Tegenwoordig is daar bijgekomen dat ze bijzonder veel mensen-schimmen hebben kunnen helpen terug te gaan naar het Al.’

‘Sans rancune?’

‘U bedoelt?’

‘Een uitdrukking in een mensentaal uit het land waar mijn thuis was.’

‘En de betekenis?’

‘Koesteren de zwemmers geen wrok over de jacht die de mensen op hen maakten?’

‘Ik begrijp u. Ze kennen dat niet. Het is in hun collectieve herinnering, dat is genoeg.’ De engel richtte zijn ogen, waarmee hij niet fotonen ontving, maar waaruit licht ontsproot, op Elèn. ‘Ik bemerk bij u wél boosheid over het leed dat de mensen de zwemmers hebben berokkend.’

Elèn boog zijn hoofd. ‘Ik weet het, Grote. Die boosheid stamt uit mijn laatste incarnatie als mens. Ik... ik ben niet zo vergevingsgezind. Niet zoals de zwemmers, die een groot hart en een groot bewustzijn hebben.’

‘Ik zie dat die boosheid u stuwkracht geeft en een scherp geheugen, magister. Veroordeel uzelf niet. Uw hart is even groot als dat van de zwemmers. U sluit hen in uw hart zoals zij u in het hunne sluiten.’

Elèn kon niet antwoorden.

‘U huilt als een mens, u scheidt water af,’ zei de engel zachtjes. Hij wees naar de

zee. ‘Wellicht duidt dat erop dat het nu tijd is om de zwemmers te begroeten. Zij kunnen u wellicht helpen.’

52. De stad met de brug

De school dolfijnen had een jong mannetje naar de oever gestuurd. Bedeesd nodigde die hem uit om zich aan hem vast te klampen.

De emulsie waarin Elèn lichaam zich in het zeewater had getransformeerd was kwetsbaar. Elèn kreeg een beeld door en voegde zich op de rug van de dolfijn naar diens stroomlijn.

Vlak onder de kust, waar het water diep was, zwom de school rondjes.

Bij Elèn wekte de gewaarwording om als een amoëbe op de rug van zijn gastheer te zitten tweestrijdige gevoelens op. Aan de ene kant was het een sensatie om zo een te zijn met het element water, aan de andere kant raakte hij steeds verder af van zichzelf, althans, zoals hij zichzelf wenste te zien.

Het bericht van zijn komst naar het domein van de zwemmers was uitgestuurd en er waren verschillende stammen onderweg om hem te ontmoeten. Van verre was het gebrom van een school bultruggen te horen. De dolfijnen kwamen tot rust en toen het gedruis afnam kon Elèn meer geluiden uit de blauwe verten onderscheiden. Het was taal, maar hij zou het geen muzikale taal willen noemen.

Hij kreeg behoefte aan meer eigenheid en maakte dat duidelijk aan zijn drager. Elèn vormde zich zijn lichaam terug, zij het nog steeds minder vast als dat van zijn dragerdolfijn.

Het viel hem moeilijk om contact te krijgen. Dat was bij de conclaven onderweg met natuurwezens vanzelf gegaan, telepathisch. Zijn origine als natuurwezen hielp erbij dat de gedachtenoverdracht vrij compleet was. De zwemmers communiceerden daarentegen met uitgesproken taal. Van hun geluiden kon hij echter weinig begrijpen, hij moest het hebben van wat hij op kon vangen van de beelden, gedachten en intenties achter hun uitingen. Hun belevingswereld bevatte nuances die hij amper kon duiden, waardoor hij veel informatie miste. Of die voor hem, een niet-zwemmer, relevant was, kon hij niet opmaken. De centrale boodschap was in ieder geval dat een Vlottenvolk een menselijke gedaante had opgepikt. Het vlot waarmee hij zee had gekozen, was door deze dolfijnen naar de kust teruggebracht. Om als baken te dienen. Hij moest wennen aan het perspectief van de zwemmers bij de beelden die hij doorkreeg. Zij letten op andere dingen dan hij gedaan zou hebben. Daarbij waren de beelden voor een groot deel onderwater of anders vanaf de oppervlakte, hetgeen een heel beperkt, bijna tweedimensionaal perspectief gaf. Voor hun sonarbeelden had hij helemaal geen zintuig. Hij kreeg

wel een vaag vermoeden hoe het voor de zwemmers was om zich een driedimensionale wereld in te kunnen beelden aan de hand van de echo's die ze ontvingen. Hoe ze er, behalve de statische begrenzingen van een kust, stromingen mee in het water detecteerden en scholen vis.

Uit de beelden werd hem in ieder geval duidelijk dat alleen Tiri aan boord was gegaan van de vlotten.

Zijn voorstellingen met de vraag of de zwemmers hem naar die stad wilden brengen, werden met instemming ontvangen.

Na een tijdloze reis koerste de school dolfinen en bultruggen de brede baai binnen, overspannen door de rood verroeste en met klimplanten begroeide brug. Ze kwamen er graag. In de mensentijd was de stad een magisch centrum geweest en die magie was er nog steeds, kwam in zijn gedachten op.

'Dankzij die kracht kunnen wij met u over mensendingen communiceren.'

Elèn kon het bijna niet geloven. 'U gebruikt opeens mensentaal!'

Iets als gegriinnik kwam door. 'Alleen in gedachtenantaal, magister. Wij konden hier de mensen verstaan, helaas zij ons niet. Wij hebben nooit hun taal leren spreken in geluid. Onze fysiek is daar niet geschikt voor.'

Elèn werd een machtige landschapsengel gewaar. Hij kon de kracht van het wezen zien in de hechte organisatie van de luchtwezens, die een permanent hogedrukgebied boven de streek in stand hielden, waarmee de eeuwige stofstorm aan de einder op afstand werd gehouden. Ook aan de ondergelopen lage gedeelten van de stad en de vroegere havencomplexen kon hij zien dat de ravage was geordend. Drijvende eilanden onttrokken oude menselijke structuren aan het zicht, mangrovebossen hadden zich langs de nieuwe kustlijn gevestigd.

'Hier is al heel lang geen storm meer geweest,' bevestigden de zwemmers zijn gedachten. 'Het is een ontmoetingsplaats waar wij de landwezens treffen en onze belevingswerelden kunnen uitwisselen.'

'Welke landwezens?'

'Die als u, magister.'

'Wonen zij in deze stad?'

'Zoals de mensen van weleer. Wij kunnen de lichten in hun woningen zien als de zon onder is, ze zwemmen in de baai en zeilen op de wind in hun vaarttuigjes.'

Elèn liet zich afzetten op een drijvend eiland, dat bleek te bestaan uit een pakket aan elkaar gegroeid drijfhout, zo dik dat er zelfs regenwater vastgehouden werd.

Dit had Tiri moeten zien, dacht hij. Een vruchtbare manier om grote hoeveelheden dood hout een nieuwe bestemming te geven.

Een plens water bracht zijn aandacht terug naar zijn begeleiders. 'U had een interessante gedachte. We konden hem niet volgen, kunt u hem aan ons verduidelijken?'

Elèn legde Tiri's fascinatie voor vlotten uit en dat hij hier een oplossing tegen-

kwam die bij veel ondergelopen kusten bruikbaar was. Hij moest het de zwemmers tot in detail uitleggen, die weinig bewustzijn hadden op het gebied van droge plantengroei op basis van zoet water. De jonge beschermgeest van het eilandje was hem behulpzaam door verbanden te laten zien en de historie van het aan elkaar groeien. Het bleek dat de nieuwe bewoners van de stad daar een grote hand in hadden gehad. De beschermgeest sprak met eerbied over een bepaalde persoon, die als een soort godheid aan een stuk door nieuwe mogelijkheden liet zien. Onmiddellijk vlamde bij Elèn de behoefte op om die persoon te ontmoeten. Zou het die fantast zijn waar Nils het over had gehad? Wat zou hij Nils graag weer eens ontmoeten. Hij had het gevoel dat het de tweede vriend in zijn leven was, na de Ruimtereiziger.

Hij nam afscheid van de zwemmers, die te kennen gaven dat ze nog wel een tijdje in de baai zouden toeven. Het was duidelijk dat ze uitermate nieuwsgierig waren naar de uitkomsten van hun interventie.

Aarzelend, beducht om individuen te ontmoeten van zijn eigen soort, liep hij door de benedenstad. Die was kennelijk onbewoond. Er was veel verval en een woekerende begroeiing die de enorme structuren van de menselijke bebouwing iets surrealistisch gaven. Het was het domein van krachtige bos- en tuinfen. Met kunde en precisie omhulden ze de vervallen gebouwen met een dichte mat van plantengroei, boompjes en daarop weer groeiende planten, die een geliefde biotoop vormden voor myriaden vogels. Een overtrekkende regenbui wees op de gunstige omstandigheden voor een weelderige natuur in deze stad.

De zwemmers hadden hem attent gemaakt op de wijk waar ze elke nacht lichten zagen en hij wandelde omhoog langs de steile straten.

Het was een oude wijk van grote huizen van het onbrandbare sequoiahout. Hij liep met verbaasde blikken naar de vervallen, maar niet ingevallen huizen te kijken. Hier werd onderhoud gepleegd. Hier was liefde voor het gebouwde aanwezig. Vanuit de huizen bereikte hem nieuwsgierige aandacht. Zowel van geestwezens als van aan hem verwante individuen. Voor zijn geestesoog riep hij de beelden op van IJsland, waar hij hetzelfde had gezien: oude mensenhuizen die met zorg werden onderhouden. De beschermgeesten van de huizen waren verrukt te vernemen dat er op meer plaatsen aandacht aan huizen werd besteed.

In een brede laan die in een weelderige tuin was veranderd, zaten gedaanten op waranda's hem aandachtig op te nemen. De zon was aan het laatste stuk van zijn dagreis en scheen bijna horizontaal door de groene tunnel, die in een lange bocht langs de heuvel liep.

Hij hield stil. Gewend als hij was om door gemeenschappen van zijn soort als een paria behandeld te worden, ging hij deemoedig staan wachten tot er contact met hem werd gemaakt.

Een paar mannelijke individuen liepen naar hem toe.

‘U bent niet van hier, uw signatuur kennen we niet. Waar komt u vandaan, vreemdeling? Wat brengt u hier?’

‘Ik ben hierheen verwezen door de zwemmers, heren. Zij hebben mij naar deze stad gebracht. Ik ben op zoek naar een vriend, zij vertelden me dat die misschien hier te vinden is, waar in de nachten lichten schijnen.’

‘De zwemmers, hè? Dan vinden zij uw missie heel belangrijk. Uw vriend is niet van hier, zeker?’

Er kwamen meer bewoners poolshoogte nemen, waaronder enkele vrouwen en oudere kinderen.

‘Mijn vriend komt uit de ruimte. Hij heeft de gedaante van een vrouw.’

‘Die kennen we,’ zeiden sommigen tot elkaar. ‘Hij heeft echter nu een andere avatar gemaakt, vreemdeling. De avatar die hij verlaten heeft, Leanne, is naar het Vlottenvolk gegaan. Uw vriend is onlangs opgehaald door iemand met een glazen luchtballon.’

‘Nils!’ riep Elèn uit.

‘Ik maak op dat hij ook een vriend van u is,’ zei een vrouw met een glimlach. ‘Wat kunnen wij voor u betekenen?’

‘Mijn vriend de Reiziger uit de ruimte zoekt middelen om elektromagnetische opnamen van mensenmuziek af te spelen. We zijn een tijd samen opgetrokken. Ik zou hem graag weer willen zien.’

‘Dan weten wij genoeg. Hoe mogen wij u noemen, zodat u geen vreemdeling meer bent?’

‘Mijn naam is Elèn.’

‘Het is uw ware naam,’ zei de vrouw onder de indruk. ‘Dank u voor het vertrouwen dat u ons schenkt. Mijn naam is Anna.’ Hierna noemden enkele van de omstanders hun naam.

‘Als u wilt, kunnen wij u iets van onze leefgemeenschap laten zien en waar wij ons mee bezighouden.’

‘Graag.’

‘Wij hebben veel van de zonne-elektrische installaties in bedrijf kunnen houden,’ legde Anna uit. ‘Wij gebruiken de energie voor verlichting van de huizen die we bewonen. Wij beschikken echter niet over apparatuur om elektromagnetische signalen in fysiek geluid om te zetten.’

‘Uw vriend Nils kent de uitvinder die ons heeft geholpen,’ zei een ander. ‘Hij heeft uw vriend de Ruimtereiziger opgehaald met zijn ballon, voor een reis naar waar de zon ondergaat. Volgens de uitvinder is daar op een vulkanisch eiland een menseninstallatie om de sterren te bestuderen. Volgens hem zou daar nog apparatuur kunnen zijn die tot werking gebracht kan worden.’

Hoewel Elèn al geraden had dat zijn speurtocht nog lang niet ten einde was, voelde hij toch teleurstelling. Juist het feit dat deze nieuwe stedelingen over elektrische energie beschikten, had hem de hoop gegeven hier de Reiziger te treffen. Zelfs aan het werk te zien. Aan muziek had hij helemaal nog niet durven denken. Nu moest hij weer over grote afstanden reizen, waardoor de kans groot was dat hij opnieuw te laat zou komen.

Zijn teleurstelling was voorzien. Elèn werd een groepsbewustzijn gewaar bij deze stedelingen, dat anders was dan waardoor hij bij de volken op zee, het gebergte en het ijs was aangeraakt. Het leek meer op het overleg dat hij intussen bij zoveel groepen natuurwezens en beschermgeesten had ingesteld, maar dan heel ver geëvolueerd.

‘Als u de Reiziger na wilt reizen, zult u over zee of door de zee moeten, Elèn,’ zei Anna. ‘Wij beschikken niet over luchtvervoer.’

‘U bent hier mede door grote zwemmers gebracht,’ bracht een man in het midden.

‘Wellicht willen zij u ook verder helpen. Zij weten waar die eilanden liggen.’

Anna lachte. ‘Ik meen te zien dat u daar niet veel voor voelt.’

‘Ik verlies mijn scherpte als ik me transformeer in een waterwezen,’ bekende hij.

‘Ik krijg dan een bijna onweerstaanbare aandrang om me aan te passen aan wat is. Stroomlijn, vloeibaarheid, laten gaan...’

Anna keek hem met een zekere bewondering aan. ‘Het is al heel wat dat u het aandurft van element te wisselen.’

‘Ik heb boten gezien, u bevaart wel het waterelement, de zwemmers vertelden me ook dat bewoners van de stad in de baai zwemmen.’ Hij vermeed het in te gaan op haar opmerking.

‘Er zijn er onder ons die dat graag doen,’ zei een man. Ze waren intussen met een heel gezelschap onder een grote boom in een tuin van een van de villa’s gaan zitten.

‘Het heeft met hun afkomst als natuurwezen te maken.’

‘Bent u dan niet allemaal uit de evolutielijn van natuurwezens afkomstig?’

‘Enkelen. De meesten van ons zijn afkomstig van de mensenlijn.’

‘Houdt u er daarom van om in deze huizen te wonen?’

Een warme instemming kwam naar hem toe. Hij had iets essentieels gezien bij het gezelschap, iets waar ze veel waarde aan hechtten.

‘Vertelt u eens, bent u ooit een waterwezen geweest?’ vroeg een man.

‘Ik was vuurmeester toen ik de overstap maakte naar de evolutielijn van de mensen. Ik wilde de vaardigheid om te scheppen leren. Oorspronkelijk ben ik een aardwezen. Mijn meest geliefde element is de Aarde zelf. Ik heb de vaardigheid nog behouden om in steen te diffunderen.’

‘U bent werkelijk een magister, waarde Elèn.’

‘U bent ook mens geweest, zei u. Als man of als vrouw?’ vroeg Anna.

‘Ik ben twee keer als man geïncarneerd.’

Een man stond op. ‘Laten we niet vergeten om Elèn een oplossing te bieden voor het vraagstuk van zijn voorgenomen reis naar het verre eilandenrijk.’

53. Een botentuin

De groep stond eensgezind op. Anna nam hem bij de arm. ‘Wij zullen u één van onze kunsten laten zien,’ lachte ze geheimzinnig.

De groep liep door enkele lanen naar een bosachtig deel van de wijk. Elèn keek zijn ogen uit. Er groeiden struiken en bomen in overduidelijk georkestreerde vormen. Hij herkende onderdelen van mensenhuizen. Op een open plek groeiden lange, bootvormige stammen.

‘Wij beschikken niet over de handvaardigheid van de mensen om met gereedschappen dood hout te bewerken,’ legde een man uit. ‘Wij laten de onderdelen daarom in de vorm groeien waar wij behoefte aan hebben bij de restauratie van een mensenhuis.’

‘Hoe...’ wilde Elèn verbluft vragen.

De groep lachte. ‘Vraagt u het de tuinlieden maar.’

Hij had even moeite om zich in te stellen op de frequenties van de natuurwezens in het sterke veld van de bewoners van deze stad. Hij beseftte dat het krachtige fluidum ondermeer diende ter bescherming van hun creatieveld. Bescherming tegen wat? Hij liet de gedachte los en stelde zijn geest open voor de uitleg door de tuinelfen, faunen en dryaden die er bezig waren.

Hier vond overdracht plaats van het vermogen tot scheppen. Hij was diep onder de indruk.

‘Toch doet u hetzelfde als u natuurwezens en beschermgeesten van verschillende domeinen samenbrengt om nieuwe kusten te vormen,’ merkte Anna op. ‘U blijft alleen niet lang genoeg om hen werkelijk te oefenen. Wij zijn hier al tientallen omlopen mee bezig.’

‘Dit is wat de wijzen voor ogen stond die ons de gelegenheid gaven om over te stappen,’ bracht Elèn uit. ‘Cocreatie. Het bundelen van scheppingskracht, verbeelding en vaardigheden van individuen uit de materiële en etherische rijken.’

‘Exact.’ Anna wees: ‘De boot die u daar ziet is vrijwel voltooid. U ziet, er zijn twee vrijwel gelijke rompen gevormd. Het is een experiment, onze eerste catamaran. In de komende seizoenen zullen wij de verbinding ertussen laten groeien.’

Elèn liep er naartoe om het beter te bekijken. Omstuwde door de tuinlieden liet hij zich alles uitleggen, hoe de oorspronkelijke stam van de klimplant zich gespleten had en om een mal was gekropen. De dryade die de leiding had liet hem in beel-

den zien hoe dat proces in een enkele dag was voltooid. Pas toen de vliesdun uitgerekte cambiumlaag voldoende hout had geproduceerd, was de mal verwijderd. ‘We hebben in ons assortiment verschillende mensenboten van een harsachtig materiaal dat ze gebruikten,’ legde een jonge man uit. ‘Als de gewenste vorm eenmaal in het bewustzijnsveld van de plant en zijn beschermwezens is verankerd, kunnen we met geestkracht de details laten groeien, zoals de spanten, het boord, doften en een kiel.’

Elèn streek behoedzaam over het levende hout. Het begon te vibreren onder zijn hand. Dat kende hij wel, in de vallei waar hij omlopen lang had gewoond, konden sommige jonge bomen zich net zo tegen zijn hand schurken, als een spinnende kat. Hij liet zijn bewondering, waardering en liefde stromen. Het was alsof alle planten en bomen zich naar hem overbogen en hem astraal streelden.

‘U bent waarlijk een magister,’ zei Anna, die de natuur met ontzag op hun bezoeker zag reageren.

‘Ik ken hun wezen,’ fluisterde hij in zijn geest. ‘Ik deel hun verlangen. U biedt hier aspecten aan van het menselijke creatieve vermogen om materie te vormen. Tezijner tijd zullen zij hun eigen vormen kunnen scheppen in cocreatie met u.’

‘Met ons, Elèn. Sluit uzelf niet uit.’

Hij glimlachte naar Anna, zijn hand streelde nog steeds de bootvormige plant. ‘U heeft gelijk. Het is mijn rol als waarnemer, als metgezel van de Ruimtereiziger, die mij dit doet zeggen.’

Hij kon zich maar met moeite losmaken van de overweldigende aandacht van deze hoogontwikkelde natuurwezens.

‘Heeft de Ruimtereiziger dit gezien?’

Het antwoord was ontkennend, waar hij al bang voor was.

‘Hij was geheel geobsedeerd door de muziekregistraties die hij bij zich draagt,’ antwoordde een man. ‘Hij vertelde dat hij een verzameling geconserveerde muziekinstrumenten heeft bekeken in een burcht aan de Westkust, waar hij voor het eerst een werkende zonnestroom installatie aantrof.’

‘Ik ben daar ook geweest. Ze hadden er echter geen afspeelapparatuur. Om de instrumenten te bespelen is veel vaardigheid nodig, waar mensen hun deel van hun leven voor moesten oefenen. Hij zou er niets aan gehad hebben.’

Elèn bespeurde bij zichzelf een tweeslachtig gevoel over de klaarblijkelijke obsessie, waarin de speurtocht van de Ruimtereiziger naar de muziek was verkeerd. Hier was hij deelgenoot van een toekomst met ongekende mogelijkheden tot creatie in liefde en samenwerking. De muziek van de mensen was op dezelfde wijze tot stand en tot grote hoogte gekomen, al behoorde het tot een gewelddadig verleden. De stadsbewoners en de tuinlieden keken hem afwachting aan.

Hij vertelde wat er zojuist door hem heen was gegaan.

Bij de natuurwezens ontstond een opgewonden verwachting, alsof het begrip muziek iets bij hen liet resoneren.

‘Wij zijn ook benieuwd naar die muziek, Elèn,’ zei Anna. ‘Wij zingen veel, vooral liederen uit de mensentijd. Dan bloeit er bij ons net zo’n verlangen naar muziek op als we nu bij onze tuinlieden waarnemen.’

Hij keek met een zachte blik naar de wezens om hem heen.

‘Ik vind het heel bijzonder om jullie zo blij te zien. Het geeft me goede hoop dat...’

Hij kon van ontroering niet verder spreken.

‘Wat heeft u allemaal beleefd onderweg?’ vroeg Anna. Ze legde een hand op zijn arm. Elèn huiverde, het was de eerste aanraking door een soortgenoot sinds onheuglijke tijden.

Hij vertelde over zijn reis, over de chaos aan de ondergelopen kusten, over de stuurloze elementalen, de ontheemde beschermgeesten. Ze luisterden met aandacht en mededogen.

‘Wij weten van de groepen die een netwerk van zuivere energie aan het leggen zijn,’ zei Anna. ‘De Vlottenvolken voor de Oostkust van dit continent houden het klimaat al jarenlang stabiel, met voldoende regen voor de bossen. Helaas reikt hun invloed niet ver het binnenland in.’

‘Wat is uw relatie met de Vlottenvolken?’

‘Er begint enig contact te komen. Ze vinden ons niet zuiver,’ zei een man. Hij lachte. ‘Ze zijn echter wel geïnteresseerd in wat u hier ziet. Zij hebben onze boten gezien.’

Er begon zich onrust in Elèns binnenste te roeren. Het leek wel over te slaan naar de anderen.

‘Ik denk dat we onze tuinlieden aan hun werk zullen laten en Elèn tonen wat we voor hem kunnen doen,’ zei Anna kordaat.

Een klein groepje begeleidde Elèn naar benedenstad.

‘U ziet dat we de natuur hier zijn gang laten gaan,’ zei een man onderweg. ‘Wij geven sturing waar nodig. Er komen steeds meer tuinelfen en dryaden die weten wat hen te doen staat.’

‘Overleggen ze ook met elkaar?’

‘Zeker. Onderling maken ze vele afspraken waar we niet bij nodig zijn. Als ze op een vraagstuk stuiten waar ze raad bij wensen, houden zij overleg, zoals u dat noemt. Wij noemen het “attunement”, een woord dat de mensen in deze streek bezigden.’

‘Ik ken het,’ zei Elèn verrast. ‘Het is een goed woord.’

Ze arriveerden aan de waterkant. In een inham achter een rij mangroves dobberden tientallen boten. Allemaal gegroeid rond drie of vier verschillende mallen, voor zover Elèn kon zien. Er waren geen catamarans bij.

‘Wij gaan u een boot uitlenen,’ zei Anna met kennelijk plezier. Ze had onderweg zijn hand vastgehouden, waardoor Elèn een beetje van de wereld was geraakt.

Een verweerde boot lag omgekeerd op de oever.

‘Het is een van de eerste die we hebben laten groeien,’ zei een man met een onmiskenbare liefde in zijn stem. ‘Zorg er goed voor, bid ik u. Als u hem niet meer nodig heeft, kunt u de zwemmers vragen hem terug te brengen.’

‘Of het Vlottenvolk, als u dat tegenkomt,’ zei Anna.

Een paar mannen droegen de boot naar het water.

‘Er ligt een mast in met een zeil, als u daar mee om kunt gaan. Wij hebben echter de indruk dat de grote zwemmers u er sneller heen kunnen brengen dan de wind, ook al is die verder op zee in de richting die u dient te gaan.’

Elèn stapte aan boord en liet zijn handen over de boorden en doften dwalen. Het wezen van de boot, dat in een soort slaaptoestand had verkeerd, maakte schuchter kennis.

‘We zullen het wel met elkaar kunnen vinden,’ glimlachte Elèn, terwijl hij uitstapte. ‘Het doet me denken aan de vlotten die ik improviseerde, waarmee ik een rivier in het oude Europa afzakte. Deze boot is gelukkig heel wat duurzamer.’

Hij nam met bedachtzame gebaren afscheid van de stedelingen. ‘Ik dank u voor uw vertrouwen, voor uw optimisme, voor alles, voor wie u bent. Ik zal goed op de boot passen, hij zal ook goed op mij passen, zijn we al overeengekomen.’

Anna omhelsde hem. ‘Het ga je goed, Elèn. Ik hoop dat je zult vinden wat je zoekt en ik hoop je terug te zien.’ Ze kuste hem op de lippen. De anderen gaven hem een hand, op mensenwijze.

Hij ging aan boord en stootte af. Met een peddel bewoog hij de boot naar de opening van de inham. Een laatste zwaai naar de achterblijvers en hij was op open water. De kus galmde nog lang na in zijn beleving. Gelukkig wist de boot waar ze naar op weg waren. Zelf was hij teveel van de kaart.

De boot koerste in de richting van de ondergaande zon, de open zee op, gevolgd door een groeiend aantal dolfijnen. Van de school bultruggen waren er enkele achtergebleven. Voordat ze buiten de zone van magie van de stad waren geraakt liet Elèn zich overboord zakken om te kunnen uitleggen waar hij heen wilde en te vragen of de zwemmers hem wilden helpen.

De dolfijnen verontschuldigde zich; zij waren traditioneel aan deze kusten verbonden. Er was gelukkig één bultrug die nieuwsgierig genoeg was naar de missie van de tweebener om te willen helpen.

54. De vuurbergen

De lange reis met de bultrug had Elèn rust gebracht. Ze waren geen spoor van een Vlottenvolk tegengekomen. Volgens de bultrug zwierven die verder in het noorden. De boot was hem vertrouwd geworden als zijn eigen lichaam. Er was geen sprake van om hem terug te sturen toen hij zich bij een strandje van zwart zand in het warme water liet zakken.

‘Ik wacht hier wel op je,’ liet de boot weten toen de bultrug hem behulpzaam op het zand had geschoven. ‘Misschien wil je straks naar andere eilanden.’

‘Graag. Ik zou je niet willen missen.’ Ze zonden elkaar het equivalent van een grijns toe.

De bultrug was naar dieper water gezwommen en maakte hoge sprongen uit het water, uit pure levenslust. Vanaf de berg, die Elèn aan het beklimmen was, kon hij zijn kameraad en beschermer voor zoveel dagen op zee, naar het oosten zien trekken.

De wezens van het bos en de berg heetten hem welkom en wezen de weg naar wat zij als een bezienswaardigheid beschouwden: een ballonnen groeiplaats.

In de grote krater van de vuurberg welden groenige bellen op uit een vurige plek in de kraterwand. Er stond een gestalte naar hem uit te kijken. Een gevoel van overweldigende vreugde drukte alle andere gewaarwordingen naar de achtergrond. Zijn groeiende voorgevoel had hem niet bedrogen: Nils stond hem met open armen op te wachten.

Het was de tweede omhelzing die hij ervoer. Deze keer van een man, een vriend. Dat was toch anders dan het gevoel dat de omhelzing van Anna hem bij het afscheid had gegeven.

‘Ik heb je kameraad hierheen gebracht,’ zei Nils toen ze weer konden praten. ‘Hij is naar de hoogste berg gegaan, Mauna Kea...’ hij wees naar een naburige bergtop. ‘Daar staat een observatorium van de mensen. Maar vertel: hoe ben jij hier terecht gekomen?’

Elèn staaarde naar de reusachtige berg in de verte. De Reiziger was daar! Nu, op dit moment. Nils zou het weten als hij zou zijn vertrokken. Zijn grote angst. Hij schudde sprakeloos zijn hoofd.

‘Wat is er?’ Nils verlegde zijn aandacht van de bellenblazerij naar Elèn. ‘Had je niet gedacht, zeker?’ Hij lachte even. ‘Na al je omzwervingen ben je eindelijk op de juiste tijd op de juiste plaats gekomen.’ Hij sloeg zijn arm om Elèn heen toen hij tranen in diens ogen zag opwellen. ‘Je hebt vreemde mensengewoontes overgehouden, maat,’ bromde hij vergoelijkend. Elèn keek hem aan met iets hulpeloos in zijn blik. ‘Misschien ben ik daarom wel op je gesteld. Kom, vertel eens hoe je hier zo opeens opduikt.’

Elèn verhaalde van zijn retraite en de zoektocht daarna.

‘Ja, een wonderlijke stad, Frisco,’ zei Nils. ‘De bewoners zijn echte magiërs.’

‘Wat jij hier klaarspeelt vind ik ander ook nogal magisch.’

‘Niks hoor, gewoon vertellen wat ze moeten doen is al genoeg. De berg en de glaswezens vinden het een machtig leuk spel. Ik ben ze nu aan het trainen...’ Op dat moment spatte de grootste glasbel uit elkaar. Nils schaterde. ‘Zie je hoe beteuterd ze kijken? Teveel gasdruk, ze zijn zo ongeduldig dat ze de stroperigheid van het glas niet binnen de marges houden.’

Hij zag Elèn om zich heen kijken.

‘Mijn ballon is helaas verongelukt. Anders had ik je een eind op weg kunnen helpen. Je zult moeten lopen.’

‘Wat is er dan gebeurd?’

‘Te hoog gegaan. De binnenballon scheurde open. Voordat de waterstof kon ontploffen zijn de uitvinder en ik overboord gesprongen. Gelukkig vlogen we boven zee en niet boven een lavameer.’

‘Hoe hebben jullie die val overleefd? Het moet een hele hoogte zijn geweest.’

‘Klopt, we waren bijna zo hoog als de Mauna Kea. We zijn gelukkig niet zwaar en we konden ons lichaam uitrekken. We dwarrelden als dorre blaadjes uit de hemel en maakten een zachte landing op het water.’

‘Ik moet gaan,’ zei Elèn zachtjes met een verre blik in zijn ogen. ‘De Reiziger is me bewust en ik hoor zijn geluid weer.’

‘Ik zie je later wel. Je blijft toch een tijdje in de buurt?’

Elèn knikte, zijn blik op de bergtop gericht, en zette zich in beweging.

Hij liep dag en nacht door, af en toe halt houdend om met de plaatselijke natuurwezens te spreken. Deze gigantische dubbele vuurberg, waarvan zich het grootste deel onder de zeespiegel bevond, huisvestte myriaden natuurwezens. Er waren veel bezoekers bij, uit alle windstreken afkomstig, sommigen kwamen zelfs van andere planeten. Het had met het observatorium te maken. De vragen wat en hoe liet hij rusten tot later. Waarschijnlijk zouden de antwoorden in het observatorium zelf gevonden kunnen worden. In alle gesprekken die hij voerde stond de Mauna Kea centraal, die als een moederkloek haar spruiten om zich heen aan het verzamelen was. Ze waren stuk voor stuk vol verwachting van iets nieuws, iets weergaloos, dat uit de Aarde zelf geboren zou worden en dat verbinding zou maken met andere planeten, in dit zonnestelsel en in andere bekende stelsels, die al eonen lang contact onderhielden met de Aarde. Elèn kon de opwinding van de natuurwezens delen, al was zijn hoopvolle verwachting eerder gericht op het welslagen van pogingen van de Ruimtereiziger om de opgeslagen muziek weer te laten klinken in de atmosfeer.

Hoewel hij er niets over zei, raakten sommige natuurwezens begeistert door zijn queeste en volgden hem de berg op.

Naarmate ze de gebouwen van het observatorium naderden werd de lucht ijler en leek wel stil te staan, als een koepel van gestold gas. Elèn, die al dagen het tweede gezicht ingeschakeld hield, kon zien dat het één sylfe was. Het luchtwezen hield een ring van onbeweeglijke lucht in stand.

Hij groette het wezen, dat de ring nog in de mensentijd had gevormd en sindsdien trouw had beheerd.

De sylfe antwoordde niet. De onbeweeglijkheid van zijn luchtring had hem, noodzakelijkerwijs, gefixeerd. De sylfe zond echter wel een – onpersoonlijke – waarschuwing uit dat de zonnestraling binnen de ring niet zonder bescherming verdragen kon worden. De boodschap ging gepaard met gegevens over de deeltjes en aanwijzingen hoe een beschermend membraan gevormd kon worden.

Elèn volgde de instructies op en betrad het gebied binnen de ring.

Tegelijk werd het zoemen van de Ring van de Reiziger allesoverheersend. Elèn bezweek bijna onder de spanning.

‘Reiziger, ben je daar? Ik hoor je geluid.’

‘Kom verder, Magister, hij is bezig, ik zal je naar hem toe brengen.’

Een mannelijke gestalte kwam uit een van de gebouwen hogerop en zwaaide naar hem.

‘Fantasmo, de uitvinder?’ gokte Elèn.

Gegrinnik. ‘Je hebt me een mooie naam gegeven, magister.’

Toen ze tegenover elkaar stonden gaven ze elkaar op mensenwijze een hand.

‘Hij is eigenlijk van Nils afkomstig,’ bekende Elèn.

‘Durfde hij het me zelf niet te zeggen?’

‘Nils is bescheidener dan je zou denken.’

Fantasmo keek hem opmerkzaam aan. ‘Dat zal ik onthouden. Je bent een scherpzinnige waarnemer, magister.’

Hij wees omhoog. ‘De sylfe heeft een opening gecreëerd in de luchtlagen boven ons en Gaia heeft een magnetische anomalie laten ontstaan boven deze berg, opdat de Reiziger zijn opgeslagen gegevens zonder storing kan binnenhalen. Daar is hij nu mee bezig. Als je goed kijkt... gebruik je eerste gezicht, Magister, dan zie je een ijzerspoor van de ring naar het observatorium.’

‘Gaia zelf? Dan is hetgeen de Reiziger brengt... of zoekt...’

‘Ja?’

‘Van essentieel belang voor Gaia,’ fluisterde Elèn. ‘Voor haar voortbestaan als levendragende planeet. Oh, wat ben ik blind geweest. Terwijl ze het me zelf heeft gezegd, toen aan de krijtkust van Normandië.’

‘Wat heeft ze je gezegd?’ De toon van Fantasmo droeg ontzag in zich mee.

‘Alle pijn, alle angst voor het naakte bestaan, alle ellende die de mensen elkaar en de planeet hebben aangedaan, alle roofofbouw van haar dunne biosfeer, ze heeft het

geduldig opgenomen, allemaal, maar ze kan het zelf nergens kwijt.’

‘Ik denk dat ik snap wat je bedoelt, magister. Ze kan het nu eindelijk kwijt. Aan de Ruimtereiziger.’

‘Reizigers. Er komen er meer. De enige objectieve onderzoekers in de kosmos, met empathie en een ijzeren logica.’

De berg beefde. De twee begrepen dat Gaia hen een bevestiging van hun these gaf.

55. Techniek

‘Kom mee, dan kan ik je laten zien waar we mee bezig zijn.’ Fantasma troonde Elèn met zich mee het gebouw in waar hij net uitgekomen was. Binnen heerste een strenge orde. Het gebouw leek wel nieuw te zijn, terwijl het toch eeuwen geleden door mensen was gebouwd.

De beschermgeest van het gebouw heette hem welkom: ‘Om op uw vraag terug te komen, Magister, wij beschermgeesten van het observatorium worden direct door Gaia geleid, al vanaf het moment dat mensen begonnen de gebouwen, installaties en telescopen te construeren. U zou dit observatorium als één van de ogen van Gaia kunnen beschouwen...’

‘Zijn er dan meer?’

‘Zeker. Die staan onder het gezag van gemeenschappen van wat u Bergvolken noemt.’

‘Dank u voor deze informatie. U schijnt trouwens nogal wat van mij af te weten?’

‘Dat komt door Nils,’ brak Fantasma in, die meeluisterde. ‘Hij heeft hier een tijdje met me gewerkt en sprak vol lof over je.’

‘Gewerkt?’ Elèn kon de vele indrukken nauwelijks plaatsen, laat staan een coherent gesprek voeren. Hij liet zich noodgedwongen door zijn associaties leiden.

‘We zijn erin geslaagd enige elektrische installaties aan te passen aan de productie van nog werkende fotovoltaïsche panelen die we hier hebben verzameld. Het observatorium had een eigen mechanische stroomvoorziening. Omdat ze ‘s nachts werkten hadden ze weinig aan zonnepanelen. Dankzij het beheer van de beschermgeesten en de straling uit de ruimte zijn de meeste installaties intact gebleven.’

‘Ook de telescopen?’

Fantasma schudde zijn hoofd. ‘Om die te bedienen is veel meer stroom nodig dan we kunnen produceren. Ze zijn nog helemaal in orde, maar hun mechanismen staan al eeuwen stil. Als je wilt kan je er ‘s nachts door gaan kijken.’

Elèn reageerde er niet op, bevangen door impulsen die elkaar verdrongen. Hij wilde enerzijds Fantasma en de beschermgeest van alles vragen, anderzijds wachtte

ergens de Reiziger op hem. Diens geluid was in hem en om hem heen, liefdevol, plaagend, tegelijk ernstig en met verborgen waarschuwingen.

De Reiziger was gegroeid, besefte Elèn. Het vroeg een mentale inspanning om zijn oude beeld van een scherpzinnige, maar onwetende geest in een kinderlijk los te laten. Hier was een grote aanwezigheid in coöperatie met de planeet. Met Gaia.

Fantasma stond hem nog aan te kijken, merkte Elèn. 'Ik was even in gedachten.'

'Geeft niet, het is best veel wat hier gebeurt. Luister, we kunnen de Reiziger voorlopig niet storen, dan zouden zijn ijzersporen in de war raken. Als je wilt, kan je me een handje helpen, misschien?'

Fantasma nam hem mee naar een ondergrondse werkplaats. Elèn keek zijn ogen uit. Alles zag er als nieuw uit.

Fantasma schakelde de verlichting in. 'Voor als we iets willen maken dat we met onze ogen moeten waarnemen.' Hij knipte de lampen weer uit. 'Doorgaans kunnen we het af met onze andere zintuigen en met nauwkeurige instructies aan de wezens van de machines.'

'Wat maken jullie dan?'

'Afspeelapparatuur.'

'Wat?!'

'Kom maar kijken.'

Ze liepen de trap op en gingen naar buiten.

'In dat gebouw met de grote koepel is de Reiziger bezig zijn fysieke geheugen binnen te halen en te ordenen. Het wordt een kopie van zijn permanente geheugen buiten het zonnestelsel. Gemagnetiseerd ijzerstof met kopieën van de opnamen komt daarvandaan in bundels, verpakt in ijs, naar de ring. Daar wordt een tweede kopie gemaakt, die naar de Aarde spiraalt langs aardmagnetische veldlijnen die Gaia hiervoor in stand houdt.'

'Ik begrijp het. Dat is zeker mogelijk dankzij de magmahaard onder de vuurbergen?'

'Inderdaad. Er zijn meer magmahaarden die anomalieën in het magnetisch veld veroorzaken. Dit is de enige met een observatorium.'

'Wat een coördinatie.'

'Het gaat overigens niet altijd goed, vanwege onbeheersbare atmosferische stormen en erupties op de zon. Daarom duurt het langer dan we gedacht hadden.'

'Hoe lang nog?'

'Lang. Daarom is Nils maar ballonnen gaan maken. We kunnen niet verder, totdat de Reiziger zijn hele geheugen binnen heeft gehaald.'

Elèn keek verlangend naar de koepel.

'Teleurgesteld?'

'Nee, Fantasma, ik ben gewoon een beetje overdonderd. Ik wil de Reiziger heel

graag ontmoeten, dat wel. Ik kan het echt wel uitzingen tot hij gelegenheid heeft. Dat ik hier ben is al veel meer dan waar ik op gehoopt had. Waarom denk je dat ik teleurgesteld ben?’

‘Ach,’ mopperde Fantasma, ‘misschien ben ik het zelf. Ik kan niet wachten om muziek uit onze installatie te horen komen.’

‘Ik zou hem graag bekijken.’

‘Dat kan dus niet. De installatie is onderdeel van de koepel. En daar kunnen we niet in.’

‘Wordt de hele koepel de geluidsinstallatie?’

‘En geheugenopslag. Allemaal geïntegreerd.’

‘Ja, ja,’ mompelde Elèn voor zich uit. Was het Gaia werkelijk om de muziek te doen? Of hielp ze de Reiziger zodat hij haar straks kon helpen? Dat klonk waarschijnlijker. Hij tuurde naar de hemel, die binnen de cirkel van gefixeerde lucht zelfs midden op de dag nachtblauw was. Er waren enkele heldere sterren te zien. Gaia had deze vortex, open naar de kosmos, op haar grootste vulkaan gesitueerd. Dat had meer betekenis dan het blote feit dat er een goed geconserveerd observatorium op stond en dat de Reiziger er gebruik van kon maken om zijn ijzersporen naar de aarde te krijgen.

Het gaf hem een warm gevoel dat hij de situatie kon duiden in zijn diepere betekenissen. Hij begreep ook opeens wat Fantasma in essentie was.

‘Jij bent hiervoor Muze geweest, nietwaar?’

‘Wat doet je dat denken?’ De grijns van de uitvinder was een duidelijker antwoord.

‘De Muze van de techneuten, van de uitvinders, denk ik. Volgens mij was Leonardo da Vinci een leerling van je.’

Fantasma keek hem aan. ‘Is er dan niets van de mensen dat je vergeten bent?’

‘Ik ben een poortwachter van de Akasha Kronieken, net als jij.’

‘Ja, dat zijn wij.’ Over het ietwat brutale gezicht van de uitvinder trok een deemoedige uitdrukking. ‘Ik was altijd bij hem in de buurt, weet je. Toen hij gestorven was besloot ik om eens, als de gelegenheid zich voordeed, de evolutielijn van de mensen te kiezen. Ik kon hem aansporen te scheppen, maar ik kon het zelf niet.’

‘Nu wel.’

‘Ach, magister, ik ben nog maar aan het herscheppen. Vingeroefeningen.’

‘Ik heet Elèn. Wie is jouw Muze?’

‘Gaia zelf, Elèn.’ Hij noemde zachtjes zijn ware naam. ‘Ik heb liever dat je me Fantasma blijft noemen. Die naam doet iets met me, hij geeft me richting.’

‘Welke richting?’

‘Jij en ik zijn eenlingen, Elèn. Nils ook. Wij kunnen daarom onafhankelijk denken. Dat is een noodzakelijke voorwaarde voor het kunnen scheppen. Fantasie is daarvoor evenzeer onontbeerlijk.’

‘Ik ken er nog eentje. Tiri, de eerste avatar van...’

‘Wat is er?’

‘Fantasmo, ik heb er al die tijd met mijn neus bovenop gezeten! Ik zie het nu pas! De Reiziger! De meest autonome, alles bevattende geest die ik ken. Hij heeft Tiri geschapen! En Leanne! Hij...’

‘Plus de man die hij nu voor zichzelf gemaakt heeft,’ fluisterde Fantasmo. ‘Ik zie het, ik zie wat je bedoelt, ik zie wat het betekent!’

‘Laten we naar beneden gaan. Ik wil de zwemmers vragen om Tiri en Leanne hierheen te leiden.’ Opgewonden beende Elèn het pad af.

Fantasmo aarzelde. ‘De muziekinstallatie... hoe...’

‘We krijgen het heus op tijd te horen als de Reiziger er aan toe is. Kom.’

‘Ga jij maar. Ik blijf liever hier.’

56. Gaia

Terug bij de boot, die hem begroette met een: ‘Zie je wel?’ besloot hij een tijdje op het strand te blijven bivakkeren. Er waren boodschappen te horen als hij zich af zou stemmen op de Aarde. Hij hoefde er niet voor te diffunderen in het gesteente. Puur zijn intentie was al genoeg in deze omgeving, die vrijwel geheel uit vulkanisch materiaal bestond. Met de boeg van de boot in zijn rug verzonk hij met zijn geest in de aarde. Hier waren de vormende krachten van Gaia maximaal aanwezig, net als in IJsland.

Zijn afdaling van de berg was vanuit zee gezien. Het was niet makkelijk om vanuit zijn trance omhoog te komen. Hij keek met mistige ogen over de zee uit en werd de drukte van de dolfinen gewaar. Zij hadden nieuws voor hem waar hij blij van zou worden.

Nog niet helemaal aanwezig ging hij te water. De magie van de stad met de brug was hier niet aanwezig, zodat hij niet in taal met de troep dolfinen kon communiceren. Daar zou hij een keertje wat aan moeten doen. Hij hoefde niet eens iets te vragen: hij werd onstuimig bestookt met beelden van een vlottenstad onder vol zeil, gediensig door een vlucht sylfen in de richting van het eiland geblazen. Het zou nog wel een paar dagen duren voordat ze er waren, kreeg hij door.

Opgewekt liep hij het strand op en ging opnieuw tegen de boot aan zitten. Zijn rust was ook deze keer van korte duur: de boot klaagde dat hij aan het uitdrogen was, of Elèn hem naar het water wilde brengen.

Elèn bleek te weinig kracht te kunnen ontwikkelen om hem in het water te schuiven. De bultrug die hen naar het eiland had gebracht, had de boot vol ijver wel erg ver op het strand gezet.

De school dolfijnen had zijn futiele pogingen aangezien en kwam met een oplossing: ze zwommen in formatie met hoge snelheid naar het strand toe en wierpen bij het wegdraaien een vloedgolf naast de boot op, die hem bij het terugvloeien meenam het water in. Elèn was verrukt over de samenwerking tussen de drie geheel verschillende bewustzijnsvormen. Coöperatie was voor dolfijnen een natuurlijke attitude en was zoals bijna alles wat ze uitvoerden, een spel. Ze namen de boot mee de zee op en speelden ermee. Hun krachtige golven deden de boot dansen en draaien tot hij een paar keer over de kop sloeg. Elèn kreeg een glimp te zien van de belevingswereld van de boot toen een korte emotie die angst genoemd kon worden, overging in extase bij alle capriolen.

Hij maakte duidelijk dat hij een tijdje met rust gelaten wilde worden en ging op het strand zitten, deze keer zonder steun van de boot in zijn rug.

Gaia had het hem bij de krijtrotsen al verteld: onder haar dunne biosfeer bevond zich de aardkorst, die van geologisch belang was. Haar hete kern was echter voornamelijk van kosmisch kaliber. Het sterke magneetveld zorgde ervoor dat harde kosmische straling de biosfeer niet kon bereiken. Haar massa hield in samenwerking met de andere planeten het zonnestelsel in een dynamisch evenwicht. Alle planeten samen speelden al eonen lang met de zon een fijnzinnig, machtig spel om leven op Gaia blijvend mogelijk te maken.

Om een zone van vrije wil te handhaven.

In zijn geest werd een verhaal verteld.

‘Toen het zonnestelsel jong was, vormde de aarde zich uit kluiten en klonters materie tot een steenachtige planeet zoals er zoveel waren. Totdat haar baan en die van een naburige, kleinere planeet, op een kritische afstand van elkaar kwamen. Zo dicht, dat hun banen en omloopsnelheid elkaar naderden en beïnvloedden. De graviteit van de Aarde was groot, zodat de kleinere planeet op een fatale afstand van de Aarde werd gevangen. Toen ze elkaar bijna raakten, barstte de kleine planeet open en haar vloeibare ijzerkern stroomde naar de grote planeet. Omlopen lang voerde een gloeiende slurf materie van de gevende naar de ontvangende planeet.

De Aarde zwol op, haar korst brak in stukken en raakten als losse schollen op drift, tot ze aan de andere kant aan elkaar klonterden, ver van de withete stroom radioactief nikkelijzer.

De Aarde werd groter en zwaarder. De kleine planeet, ontdaan van haar kern, was zoveel massa kwijt dat de graviteit van de grote planeet haar los moest laten. Niet helemaal: op een bepaalde afstand werd een nieuw evenwicht bereikt. Met de leeggezogen kant naar de Aarde gekeerd bleef de gekrompen planeet rond de Aarde wentelen. Beroofd van de mogelijkheid een atmosfeer van gassen vast te

houden, veroorzaakte ieder stukje ruimtepuin grote kraters op haar nog zachte oppervlakte. Puin dat voor het grootste deel afkomstig was van haar eigen breken. De sterke getijdewerking die de twee planeten op elkaar uitoefenden veroorzaakten op beide een heftig vulkanisme. De kleine planeet kon de gassen uit haar binnenste niet vasthouden, de grote wel.

Geleidelijk ontstond er een evenwichtige verhouding tussen de twee. Hun oppervlakten waren echter heel verschillend geworden. De dichte atmosfeer van de grote planeet beschermde haar tegen het meeste ruimtepuin. Ijs dat vanuit de ruimte op de oppervlakte regende verzamelde zich op lage plaatsen. Het bombardement van meteorieten nam af tot een sporadische inslag. Al het ruimtedebrijs in haar baan was inmiddels opgeveegd. Alleen het regenen van ijsklompen bleef onverminderd, die volgden hun eigen banen rond de zon.

Het sterke magneetveld ving de geladen deeltjes van de zonnwind op. In de lichtende gordels vonden quantum transformaties plaats en chemische reacties. De straling verloor haar voor leven dodelijke karakter. De atmosfeer verdichtte zich verder, temperatuurwisselingen werden erdoor gedempt. Op sommige plaatsen werd het ijs vloeibaar.

Geleidelijk werkten de processen samen tot er een stabiel bereik van temperaturen was gerealiseerd.

In de warme plassen en meren kwamen organismen tot ontwikkeling die als potenties met het ijs uit de ruimte waren meegekomen.

Gaia uitte de wens om leven te dragen.'

57. In vereniging

Elèn werd teder uit zijn trance opgewekt door een kus op zijn wang.

Tiri?

Met een zucht nam hij de jongen in zijn armen.

'Leanne is er ook.'

Elèn deed zijn betraande ogen open en keek mistig tegen het vroege morgenlicht omhoog. De stralen van de zon speelden door het haar van een vrouwengestalte.

'Dag Elèn.'

Ze knielde naast hem neer en liet zich in zijn omhelzing trekken.

'Zo blij dat jullie zijn gekomen,' fluisterde hij. Hij keek beurtelings in de stralende ogen van Tiri en de peilende van Leanne. 'Er staat hier een wonder te gebeuren.'

'De muziek?'

Hij knikte. 'De uitvinder heeft afspeelapparatuur gemaakt. De Reiziger is bezig zijn opnamen naar de Aarde te halen.'

Tiri en Leanne keken elkaar verrast aan.

‘Hij... hij heeft ons gemaakt, hij heeft in ons gewoond... en toch weten we niets van hem,’ zei Leanne bedrukt.

‘Dat heeft hij expres gedaan,’ meende Tiri. ‘Toen hij merkte dat we onze eigen herinneringen kregen is hij weggegaan.’

‘Dat denk ik ook,’ fluisterde Elèn. ‘Hij is veel wijzer dan ik doorhad.’

‘Een wijze kan je alleen zover verstaan als je eigen wijsheid reikt, kluizenaar,’ zei Leanne. ‘Vertel, wat heb je allemaal meegemaakt?’

Elèn liet zich niet van de wijs brengen door haar afstandelijke opmerkingen. De gretigheid waarmee hun lichamen elkaar aanraakten vertelde een ander verhaal.

‘Straks!’ riep Tiri en sprong op. ‘De Reiziger roept ons, hij is klaar met de magneetsporen.’

Toen hij zag dat de twee elkaar niet wilden loslaten lachte hij blij. ‘Ik ga even spelen hoor! Mag ik met je boot spelen?’

Elèn knikte.

De boot werd naar de kant geduwd. Tiri klom erin en liet zich rondvaren. Het was een gekrakeel en gespetter van jewelste, alle dolfinen wilden een keertje duwen.

‘Je boot geniet ervan!’ zei Leanne met ontzag. ‘Hij is zich van zichzelf bewust. Wist je dat, lieve?’

‘We hebben onderweg met elkaar gesproken,’ zei Elèn. In zijn geest klonk haar liefkozende woordje na. Lieve. ‘Hij is gegroeid in San Francisco in een botentuin van verwanten van ons, die...’

‘Ik weet het, ik ben er ook geweest. Alleen heb ik niet over een botentuin gehoord.’

‘We zullen er heen gaan, met Tiri, dan kunnen jullie het wonder zelf..’

Tiri kwam aanrennen. ‘De Reiziger vraagt of we naar het observatorium willen komen. De uitvinder en Nils hebben hulp nodig.’ Hij danste voor hen heen en weer. ‘Ik mag ook meehelpen, ik ben heel handig, zegt de Reiziger.’ Toen Leanne en Elèn geen aanstalten maakten om elkaar los te laten, kroop hij tussen hen in.

‘Nu zijn jullie verliefd,’ verkondigde hij parmantig. ‘Ik ben ook verliefd, op jullie.’ Hij wriemelde net zolang tot Leanne giechelend opstond.

‘Kom, kluizenaar, onze aanwezigheid wordt verlangd en we moeten het hele eind lopen.’

Elèn liet zich overeind trekken.

‘Kijk niet zo... zo zwijmelig naar me.’

Elèn en Tiri wisselden een snelle, samenzweerderige blik uit: het was voor hen zonneklaar dat ze ervan genoot.

Ze namen voor zolang afscheid van de boot, die vroeg of hij met de dolfinen mocht blijven spelen. ‘Ik leer heel wat van hen over de zee, de golfslag, stromingen en ondiepten,’ verklaarde hij.

Toen ze het pad opliepen naar de Mauna Kea bleek wie er nu echt aan het zwijmen was. Leanne liep stijf gearmd met Elèn en legde op rechte stukken haar hoofd op zijn schouder. Tiri vond het te sloom gaan en rende vooruit.

Ze zagen de zon ondergaan en weer opgaan. De wandeling naar de top kon de twee niet lang genoeg duren. Onderweg wisselden ze gedachten uit, over hun ontwikkeling, wat ze meegemaakt hadden gedurende de periode dat ze gescheiden waren en hun groeiend zelfbewustzijn.

Boven bij het observatorium bleek Fantasma Leanne en Tiri te kennen.

‘De Reiziger is klaar met het binnenhalen van de geheugensporen,’ verklaarde hij. ‘Nils is bij hem. We zoeken nog steeds naar een goede manier om de sporen te fixeren. Pas dan kunnen we de opnamen afspelen.’

‘Wat is het probleem?’ vroeg Elèn.

‘We hebben het ijzerstof tegen de wanden laten neerslaan. Ze worden daar op hun plaats gehouden door getrainde aardwezens, maar dat is geen duurzame oplossing.’
‘Waarom denk je, wat zoek je?’

‘Iets wat taai is, zodat het niet barst als de aarde beweegt, en ondoordringbaar voor gassen. Roest is voor dit ijzerstof het ergste wat kan gebeuren.’

Elèn moest aan het hars denken waarmee hij de lekkende bunker bij de zieke bronnimf had gedicht en vertelde van zijn ervaringen.

‘Hars?’ Zo te horen had Fantasma er weinig fiducia in.

‘Er bestaat fossiel hars, barnsteen, dat miljoenen omlopen oud is en waarin insecten zijn te zien die zijn blijven plakken toen de hars nog vloeibaar was.’

‘Waar kunnen we dat vinden?’

‘Pijnbomen, sparren...’

‘Groeien die hier?’

‘Ik heb er genoeg gezien, hoger op de hellingen.’

‘Ik ga wat halen,’ riep Tiri en rende weg.

‘Hij heeft hars gebruikt om de verbindingen van zijn vlot te verstevigen,’ verklaarde Elèn. ‘Hij weet hoe hij de bomen hars kan laten geven.’

Leanne keek verlangend naar de grote koepel boven hen. ‘Kunnen we er binnen?’

‘Nog niet!’ zei Fantasma bezwerend. ‘We moeten eerst de ijzersporen fixeren.’

‘Jammer, ik ben echt benieuwd wat de Reiziger ons te vertellen heeft.’

Elèn keek ook omhoog. Zo dichtbij en toch onbereikbaar.

Het duurde tot de avond dat Tiri terugkwam. Hij torste een holle plakkaat schors, gevuld met glanzend gele hars.

‘Het druppelde maar langzaam,’ lachte hij. ‘Als we alle bomen vragen om hars te geven, kunnen we zoveel krijgen als we willen.’

‘Hm, hoe moet ik daar mee werken?’ Fantasma stak met een sceptisch gezicht zijn vinger in de massa.

‘Niet met je vingers,’ schaterde Tiri toen de vingers van de uitvinder aan elkaar bleven kleven.

‘Hoe dan wel?’ gromde Fantasma geërgerd.

Tiri’s gezicht betrok. ‘Dat weet ik niet.’

‘Als ik het goed heb begrepen worden de sporen ijzerstof nu tegen de wanden van het gebouw gehouden door aardwezens?’ vroeg Elèn, die te doen had met Tiri’s plotselinge ontredde-
ding.

Fantasma knikte knorrig.

‘Zou het werken als de wanden eerst met hars worden bestreken, zodat het ijzerstof er op gaat kleven?’

‘De wanden zitten vol. Dat kunnen we er niet afhalen en opnieuw beginnen.’

‘Ik zie wat voor me.’ Leanne had haar ogen gesloten. ‘Hoe breed zijn die sporen en hoever van elkaar?’

‘De sporen zijn ongeveer een millimeter breed. De tussenruimte is ook ongeveer een millimeter.’

‘Wat is een millimeter?’

‘Een tiende van een honderdste van een duizendste...’ begon Fantasma.

Elèn hield zijn vingers vlak bij elkaar. ‘Zoveel ongeveer.’

‘Oei, dat eist wel nauwkeurig werken.’

‘Wat zag je dan?’

‘Dat iemand, de Reiziger of Fantasma, een spoor van de muur aftilt en iemand anders daar een dunne baan hars op laat kleven, waarna het ijzerstof op de hars gaat zitten.’

‘De Reiziger is de enige die dat kan doen, dat kan ik niet,’ protesteerde Fantasma.

Er kwam een gestalte uit het gebouw met de grote koepel. Het was niet Nils.

Elèn stond als in trance. Tiri kwam naast hem staan en zocht zijn hand.

Zijn andere werd gevat door Leanne.

Reiziger?

Kluzenaar!

Tiri maakte zich los en rende naar de gestalte toe, die de jongen opving en met zijn arm om hem heen naar hen toe kwam lopen.

‘Je bent op het goede moment gearriveerd, kluzenaar. We kunnen het magnetische spoor maar één keer gebruiken met de machine.’

‘We kunnen het ijzerstof vastlijmen, Reiziger, Elèn en Leanne weten hoe het moet,’ weersprak Tiri, zijn glanzende ogen opgeheven naar de twee die hij als zijn ouders beschouwde.

‘Wat zeg je?!’

‘Ik heb hars gehaald, Reiziger. Elèn zei dat het heel lang goed blijft... hoe ging het ook alweer?’

‘Hars van pijnbomen kan verstenen tot barnsteen, Reiziger,’ zei Elèn. Hij gaf hem een hand. ‘Dat blijft eeuwig intact.’ De gestalte die de reiziger als avatar gebruikte kon hij niet plaatsen. Het was een rijzige man met een streng gezicht en een menselijke signatuur. De handdruk was die tussen vrienden. De aanraking met de geest van de Reiziger was... vreemd. ‘Zijn we allebei dan zo veranderd?’

‘Verandering ligt in de lijn der dingen. Ik weet alleen niet precies waar je op doelt.’ ‘Misschien komt het wel doordat jij nu gevuld bent en ik leeg.’

De man glimlachte. ‘Mijn honger naar kennis is nog steeds groot, Elèn. Je hebt in zoverre gelijk dat het gapende kennisgat toen we elkaar voor het eerst ontmoetten, intussen gekalmeerd is. Ik wist toen niets van de Aarde, van mensen of van jullie. Ik ken nu de hoofdlijnen. De stroom kennis is minder heftig geworden en breder.’ ‘Dat geldt ook voor mij, Reiziger. Toen jij mijn geheugen aanboorde, ontplofte het als het ware. Dat was allemaal oude kennis, geschiedenis. Het was pijnlijk weten, rancuneus herinneren met een zwartgallig pessimistische kijk. Bij mij is de afgelopen tijd nieuwe kennis binnen komen stromen, breed en kalm.’

‘Wil je dat met me delen?’

‘Graag. Ook met de anderen hier.’

‘Vind je goed dat we dat uitstellen? Ik zit nog steeds opgescheept met allerlei fysieke problemen aangaande het ten gehore brengen van mijn muziekopnamen.’

‘We moeten eigenlijk eerst een proef doen,’ zei Fantasma schuchter. Het gesprek tussen de Reiziger en de kluzenaar had diepe indruk op hem gemaakt.

‘Kunt u nog een kopie van de opnamen binnenhalen?’ vroeg Leanne.

‘Jawel, als het moet. Waarom? Als het niet beklijft?’

‘We kunnen de wanden bedekken met hars. De sporen die u binnenhaalt..’

‘...blijven op het hars plakken!’ riep Tiri. ‘En dan vragen we de gnoompjes om er meteen barnsteen van te maken.’

‘Kan je de informatie er dan nog wel afhalen?’ vroeg Elèn bezorgd.

‘Jawel. Dat zal geen probleem zijn. Magnetisme gaat door alles heen,’ zei Fantasma. ‘Misschien kunnen we een andere koepel gebruiken voor een proefneming.’

‘Dat lijkt me verstandig,’ zei de Reiziger. ‘Tiri, wil jij Nils even ophalen? Hij zit door de telescoop te kijken en is niet bereikbaar.’

In een koepel niet ver van de top vandaan was het eerste vraagstuk waar ze op stuitten hoe ze de hars in een dunne laag op de rondlopende, betonnen wand konden verdelen. Nils, die een hele schare ijzer- en vuurwezens aanvoerde, begon vast alles van de muur af te halen dat in de weg zat. De vuurwezens sneden op Nils’ instructies metalen onderdelen in stukken, waarna ijzerwezens de materialen scheidden. Tiri en Elèn hielpen met het naar buiten dragen van de stukken.

Aan het eind van de dag kwam Fantasma naar Elèn toe.

‘De Reiziger wil dat ik de afspeelapparatuur morgen in werking zet.’

Elèn keek hem opmerkzaam aan. ‘Wat is ermee? Daarvoor heb je die toch gemaakt? Heb je al eens proefgedraaid?’

‘Een klein stukje. Ik ben meteen gestopt toen de apparatuur het spoor vernielde.’

‘Vond dat plaats ná de weergave of ervoor?’

‘Erna, de weergave was perfect.’

‘De Reiziger gaat een nieuwe kopie binnenhalen, die we in hars gaan inbedden. Misschien wil hij nu eindelijk horen hoe zijn opnamen klinken.’

‘Zou je denken?’

‘Ik denk het.’

‘Ik zal erover nadenken.’

58. Muziek schalt over de hellingen

De volgende morgen verzamelden ze zich zwijgend in de grote koepel. Zelfs Tiri hield zich timide aan Elèn vast. Fantasma was zenuwachtig bezig met de apparatuur. Centraal in de ronde ruimte stond een verticale, metalen paal met een bijna onzichtbaar fijne schroefdraad van onder tot boven. Aan een soort bus om de paal heen zaten vier lange armen die tot de wand reikten.

‘Dat is voor de balans,’ legde Nils uit. ‘Alleen deze arm heeft een opnamekop die magnetische informatie omzet in elektromagnetische frequenties. In die kast bovenop wordt het signaal versterkt.’

‘En dan?’

‘Zie je dat zwarte scherm bovenin de koepel? Dat heeft de Reiziger zelf gemaakt van zijn ijzerstof op een vlies van cellulose dat getrainde wespen hebben gemaakt. Het is de luidspreker. Door een magneet gaat het volgens de versterkte frequenties vibreren, waardoor de lucht gaat trillen.’

‘Ik hoor niks,’ zei Tiri teleurgesteld.

‘Fantasma is nog aan het testen. De opnamekop moet heel langzaam en gelijkmatig langs het spoor bewegen op een haarbreedte ervandaan.’

‘Zonder het te raken,’ mompelde Elèn.

‘Dat is het probleem. Het spoor is ruw. Als de opnamekop er overheen is gestreken, is het spoor op veel plaatsen niet meer leesbaar.’

‘Als we het spoor maken met de andere arm, die de hars helemaal glad strijkt, kan het niet meer stuk gaan.’

‘Tiri! Je bent een wonder!’ Nils sprong op en snelde een ijzeren trap op naar Fantasma, die in de hoogte bezig was. Even later kwamen ze samen naar beneden.

‘Reiziger,’ zei Fantasma.

Ze keken allemaal om naar de man die ongemerkt was binnengekomen.

‘De apparatuur is zo nauwkeurig mogelijk afgesteld. Ik kan niet garanderen dat het spoor overal intact blijft. Deze jongen...’ hij legde zijn handen op de schouders van Tiri, ‘...heeft daarnet uitgevonden hoe we een spoor in hars op de muur kunnen maken dat vele keren afspeelbaar zal zijn.’

‘Ik heb er net wat van opgevangen,’ zei de Reiziger opgeruimd. Hij knielde voor Tiri neer en nam zijn hand in de zijne. ‘Ik heb jou gemaakt, jongen, toen ik nog niets van mensen en nieuwe elfen afwist. Ik heb in jou gewoond, een tijdje, tot ik Lea vond en Leanne naar haar voorbeeld maakte.’

‘Ben jij dan mijn vader?’

‘Cocreator, Tiri. Ik heb jou en Leanne uit de herinneringen van Elèn gehaald. Toen wist ik dat niet. Mijn empathie met de kluizenaar maakte dat ik jou etherische zelf vond, en dat van Leanne.’

‘Ik was in een ander leven zijn vrouw. Wist je dat?’

‘Toen ik jou maakte niet, Tiri. Toen ik Leanne maakte had ik Lea in levende lijve gevonden. Dat was anders, maar haar had ik ook in Elèn’s herinnering gevonden.’

‘Je moet dan wel heel veel van hem houden. Toch?’

‘Ja, lieve jongen. Ik weet pas sinds kort wat banden van liefde betekenen, hoe ze onafhankelijk van tijd en ruimte kunnen blijven bestaan.’

‘Dat wist je zeker niet, toen in het begin?’

‘Ik ben een Reiziger uit de ruimte, Tiri. Ik wist daar tussen de sterren niet wat liefhebben is. Ik wist niet wat scheppen is. Ik wist niet wat het hebben van familie en vrienden betekent. Nu wel.’

‘Blijf je dan? Ik bedoel op de Aarde?’

‘Ik zou niet anders meer kunnen.’

‘Fijn. Ik dacht toch al dat je nooit meer weg zou willen. Gaan we nu je muziek horen?’

‘De muziek van de mensen, ja.’ Hij stond op, met Tiri’s hand in de zijne. ‘Vooruit, meester, zet je apparatuur in werking.’

Er klonk een luide tik uit de luidspreker, toen een zwak gezoem. De opnamekop begon te bewegen langs het bovenste ijzerspoor, dat millimeter voor millimeter naar beneden spiraalde.

‘Dit is de laatste uitzending,’ zei de Reiziger geroerd toen de eerste maten van het Requiem van Mozart klonken.